MAGYAR KÖZLÖNY 106. szám

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2015. július 21., kedd

Tartalomjegyzék

191/2015. (VII. 21.) Korm. rendelet	A nemzeti szinten biztonságosnak nyilvánított származási országok és biztonságos harmadik országok meghatározásáról	17894
192/2015. (VII. 21.) Korm. rendelet	Egyes egészségügyi és egészségbiztosítási tárgyú kormányrendeletek módosításáról	17895
193/2015. (VII. 21.) Korm. rendelet	Egyes foglalkoztatási tárgyú kormányrendeletek módosításáról	17909
194/2015. (VII. 21.) Korm. rendelet	Az egységes elektronikuskártya-kibocsátási keretrendszer kártyafelhasználói regisztrációval kapcsolatos feladatokat ellátó szerv kijelöléséről, valamint egyes kormányrendeleteknek az egységes elektronikuskártya-kibocsátási keretrendszerről szóló 2014. évi LXXXIII. törvény végrehajtásával összefüggő módosításáról	17914
195/2015. (VII. 21.) Korm. rendelet	Az elektronikus hírközlési szolgáltatás igénybevétele során alkalmazható közvetítőválasztásról szóló 73/2004. (IV. 15.) Korm. rendelet hatályon kívül helyezéséről	17916
196/2015. (VII. 21.) Korm. rendelet	A honvédelmi szervezetek működésének az államháztartás működési rendjétől eltérő szabályairól szóló 346/2009. (XII. 30.) Korm. rendelet módosításáról	17917
197/2015. (VII. 21.) Korm. rendelet	Az Észak-atlanti Szerződés Szervezete Biztonsági Beruházási Programja keretében kiírásra kerülő pályázatokon való részvételi jogosultság feltételeiről, a jogosultság megszerzésével kapcsolatos eljárás szabályairól és az eljáró szervezetről szóló 164/2002. (VIII. 2.) Korm. rendelet és az egyházi elismerésről és az egyházi jogi személyek jogállásának és működésének sajátos szabályairól szóló 295/2013. (VII. 29.) Korm. rendelet módosításáról	17917
23/2015. (VII. 21.) MNB rendelet	A jegybanki alapkamat mértékéről	17920
24/2015. (VII. 21.) MNB rendelet	A „Szilvay Kornél” rézötvözetű emlékérme kibocsátásáról	17920
5/2015. (VII. 21.) NMHH rendelet	Az elektronikus hírközlési szolgáltatás igénybevétele során alkalmazható közvetítőválasztásról	17922
1003/2015. (VII. 21.) AB Tü. határozat	Az Alkotmánybíróság Ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat módosításáról	17926
25/2015. (VII. 21.) AB határozat	A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény 108. §-ával kapcsolatos mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapításáról	17927
26/2015. (VII. 21.) AB határozat	A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 155/A. §-ában szabályozott előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésével kapcsolatos mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapításáról	17955

A DOKUMENTUM ELEKTRONIKUSAN HITELESÍTETT
A HITELESSÉG ELLENŐRZÉSÉHEZ KATTINTSON IDE
hitelesítő rendszer: NETLOCK PDFSIGNO | www.netlock.hu

Tartalomjegyzék

27/2015. (VII. 21.) AB határozat	A 2014. június 30-ig hatályban volt, az anyakönyvekről, a házasságkötési eljárásról és a névviselésről szóló 1982. évi 17. tvr. 27/A. § (2) bekezdés második mondata, valamint 30. § (3) bekezdésének „a kéttagú születési családi név és" szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapításáról és folyamatban lévő ügyben történő alkalmazhatóságának kizárásáról	17969
1483/2015. (VII. 21.) Korm. határozat	A Nemzeti Várprogramról	17980
1484/2015. (VII. 21.) Korm. határozat	A közgyűjteményekben őrzött, állami tulajdonú kulturális javak felújított kulturális örökségi helyszíneken történő elhelyezését szolgáló Műtárgyprogramról	17981
1485/2015. (VII. 21.) Korm. határozat	A felújított kulturális terek hasznosításáról és a működtetésük érdekében szükséges intézkedésekről	17982
1486/2015. (VII. 21.) Korm. határozat	A Digitális Nemzet Fejlesztési Program megvalósításával kapcsolatos aktuális feladatokról, valamint egyes kapcsolódó kormányhatározatok módosításáról	17982
1487/2015. (VII. 21.) Korm. határozat	A Jedlik Ányos Tervhez kapcsolódó jogalkotási feladatokról	17986
1488/2015. (VII. 21.) Korm. határozat	A Nemzeti Eszközkezelő Zrt. ingatlanaiban lakó és lakbérfizetési kötelezettségének eleget nem tevő személyek hátralékfizetési problémájának kezelési lehetőségéről és ezzel összefüggésben a további feladatok meghatározásáról	17988
1489/2015. (VII. 21.) Korm. határozat	Az uniós pályázatokból visszamaradt, vissza nem térítendő források pénzügyi eszközzé alakításáról	17989
1490/2015. (VII. 21.) Korm. határozat	A Washingtonban és Podgoricában létesítendő mezőgazdasági és környezetügyi szakdiplomata álláshelyekről	17990
1491/2015. (VII. 21.) Korm. határozat	A külgazdasági attasé hálózat létszámbővítéséhez és működtetéséhez szükséges többletforrás biztosításáról	17992
1492/2015. (VII. 21.) Korm. határozat	A rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból történő előirányzat-átcsoportosításról	17992
1493/2015. (VII. 21.) Korm. határozat	A rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból történő előirányzat-átcsoportosításról	17995
1494/2015. (VII. 21.) Korm. határozat	A rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból történő előirányzat-átcsoportosításról	17997
1495/2015. (VII. 21.) Korm. határozat	A nyíregyházi Kállay-kúria felújításához szükséges forrás biztosításáról	17999
1496/2015. (VII. 21.) Korm. határozat	Magyarország Kormánya és Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata közötti együttműködési megállapodás végrehajtásával összefüggő feladatokról	17999
54/2015. (VII. 21.) ME határozat	A Magyarország Kormánya és a Horvát Köztársaság Kormánya közötti, a légtérrendészeti feladatokban történő együttműködésről szóló megállapodás létrehozására adott felhatalmazásról	18001
55/2015. (VII. 21.) ME határozat	Magyarország Kormánya és az Iráni Iszlám Köztársaság Kormánya közötti kulturális központok kölcsönös nyitásáról, működtetéséről és tevékenységéről szóló egyezmény létrehozására adott felhatalmazásról	18001

Tartalomjegyzék

56/2015. (VII. 21.) ME határozat	A Magyarország Kormánya és a Szlovák Köztársaság Kormánya között a közös államhatáron lévő közúti határhidak és határút-szakaszok üzemeltetéséről, fenntartásáról és rekonstrukciójáról szóló megállapodás létrehozására adott felhatalmazásról	18002
57/2015. (VII. 21.) ME határozat	Helyettes államtitkár kinevezéséről	18002
58/2015. (VII. 21.) ME határozat	Állami felsőoktatási intézmény kancellárja jelenlegi megbízásának visszavonásáról és újabb kancellári megbízásáról	18002

III. Kormányrendeletek

A Kormány 191/2015. (VII. 21.) Korm. rendelete a nemzeti szinten biztonságosnak nyilvánított származási országok és biztonságos harmadik országok meghatározásáról

A Kormány a menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény 93. § (1) bekezdés a) pontjában és 93. § (2) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján,
az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében foglalt feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. § A menedékjogról szóló 2007. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Met.) 2. § h) pontja szerinti biztonságos származási országnak minősülnek az Európai Unió tagállamai és tagjelölt államai – Törökország kivételével –, az Európai Gazdasági Térség tagállamai, valamint az Amerikai Egyesült Államok halálbüntetést nem alkalmazó tagállamai, továbbá:

1. Svájc,
2. Bosznia-Hercegovina,
3. Koszovó,
4. Kanada,
5. Ausztrália,
6. Új-Zéland.

2. § A Met. 2. § i) pontja szerinti biztonságos harmadik országnak minősülnek az Európai Unió tagállamai és tagjelölt államai – Törökország kivételével –, az Európai Gazdasági Térség tagállamai, valamint az Amerikai Egyesült Államok halálbüntetést nem alkalmazó tagállamai, továbbá:

1. Svájc,
2. Bosznia-Hercegovina,
3. Koszovó,
4. Kanada,
5. Ausztrália,
6. Új-Zéland.

3. § (1) Ha a Met. szerinti elismerését kérő (a továbbiakban: elismerését kérő) származási országa szerepel a biztonságos származási országok európai uniós listáján vagy az 1. §-ban meghatározott országok között, az elismerését kérő a Met. szerinti menekültügyi eljárásban bizonyíthatja, hogy az ő egyéni esetében a származási országa nem felel meg a biztonságos származási országokra meghatározott feltételeknek.

(2) Ha az elismerését kérő Magyarország területére érkezését megelőzően a biztonságos harmadik országok európai uniós listája vagy a 2. § szerinti valamelyik biztonságos harmadik ország területén tartózkodott vagy átutazott, az elismerését kérő a Met. szerinti menekültügyi eljárásban bizonyíthatja, hogy az ő egyéni esetében ebben az országban nem volt lehetősége hatékony védelemre a Met. 2. § i) pontjában foglaltak értelmében.

4. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

5. § Ez a rendelet a nemzetközi védelem megadására és visszavonására vonatkozó közös eljárásokról szóló, 2013. június 26-i 2013/32/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek való megfelelést szolgálja.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 192/2015. (VII. 21.) Korm. rendelete egyes egészségügyi és egészségbiztosítási tárgyú kormányrendeletek módosításáról

A Kormány a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 83. § (2) bekezdés c), d), k), l), m), r) és u) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a 2. alcím tekintetében a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 83. § (2) bekezdés o) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a 3. alcím, valamint az 1–4. melléklet tekintetében a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 83. § (2) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a 4. alcím tekintetében a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 83. § (2) bekezdés s) és x) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
az 5. alcím tekintetében a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 45. § (7) bekezdés k) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a 6. alcím tekintetében az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 247. § (1) bekezdés b) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a 7. alcím tekintetében az Alaptörvény 15. cikk (3) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében,
a 8. alcím tekintetében a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény 83. § (2) bekezdés zs) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a 9. alcím tekintetében a kémiai biztonságról szóló 2000. évi XXV. törvény 34. § (3) bekezdés b) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a 10. alcím tekintetében az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló 2006. évi CXXXII. törvény 16. § (14) bekezdés d) és h) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a 11. alcím tekintetében az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 247. § (1) bekezdés u) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a 12. alcím tekintetében az Alaptörvény 15. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, valamint az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény 15. § (4) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a 13. alcím tekintetében a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény 182. § (1) bekezdés 11. pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a 14. alcím és az 5. melléklet tekintetében az emberi alkalmazásra kerülő gyógyszerekről és egyéb, a gyógyszerpiacot szabályozó törvények módosításáról szóló 2005. évi XCV. törvény 32. § (4) bekezdés a) és b) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a 15. alcím tekintetében az Alaptörvény 15. cikk (3) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében,
a 16. alcím tekintetében az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 247. § (1) bekezdés q) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a 17. alcím tekintetében az Alaptörvény 15. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, valamint az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény 15. § (4) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a 18. alcím tekintetében az Alaptörvény 15. cikk (2) bekezdésében meghatározott eredeti jogalkotói hatáskörében, valamint az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény 15. § (4) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény végrehajtásáról szóló 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet módosítása

1. § A kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény végrehajtásáról szóló 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 217/1997. Korm. rendelet) 8. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(6) Egy termék javítására a kihordási időn belül legfeljebb a termék kiadásakor érvényes közfinanszírozás alapjául elfogadott ára általános forgalmi adóval növelt összegének 130%-a fordítható. Az ezt meghaladó javítási igény esetén az eszközt a gyártó vagy saját költségére javítja, vagy a kihordási idő végéig cserekészüléket biztosít."

2. § A 217/1997. Korm. rendelet 11/D. § (2) bekezdés c) pontja a következő cg) alponttal egészül ki:
[A kérelemnek tartalmaznia kell a biztosított nevét, címét, TAJ-át, valamint – a b) pont bb) alpontját kivéve – a gyógyszer kiadására a beteg által megjelölt gyógyszertárnak, egyedi gyártású gyógyászati segédeszköz esetén a beteg által

megjelölt gyógyászati segédeszköz gyártójának vagy forgalmazójának a megnevezését, és – a (3) bekezdés a) pontjában foglalt eset kivételével – a kérelemhez mellékelni kell:
gyógyászati segédeszközre vonatkozó kérelem esetén az a) pontban foglaltakon kívül:]
„cg) az Ebtv. 26. § (2b) bekezdése szerinti esetben a biztosítottat kezelő szakorvos javaslatát, amelyből megállapítható a gyógyászati segédeszköz neve, az eszköz szükségességének indokoltsága, a kölcsönzés várható időtartama, valamint a kölcsönzést végző egészségügyi szolgáltatónak a kölcsönzés napi díjára vonatkozó árajánlatát és az eszköz megfelelőségét igazoló dokumentációt;"

3. § (1) A 217/1997. Korm. rendelet 12/A. § (10) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(10) A megállapodás alapján egészségügyi szolgáltatásra jogosult személy részére a kormányhivatal
a) a megállapodás megkötését követő hatodik hónap első napjáig a sürgősségi ellátásra való jogosultság bizonyításához igazolást állít ki,
b) a TAJ-t hatósági igazolványon igazolja, ha az előírt járulék befizetése hat hónapra megtörtént."

(2) A 217/1997. Korm. rendelet 12/A. §-a a következő (11) bekezdéssel egészül ki:
„(11) A Tbj. szerint külföldinek minősülő, TAJ-jal rendelkező személy köteles a változástól számított 15 napon belül bejelenteni a kormányhivatal részére a természetes személyazonosító adataiban, valamint a lakóhelyére, illetve tartózkodási helyére vonatkozó adatokban és az egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot megalapozó jogviszonya adataiban bekövetkező változásokat."

4. § A 217/1997. Korm. rendelet 22. §-a a következő (13) bekezdéssel egészül ki:
„(13) A Tbj. szerinti külföldi biztosított részére támogatással történő gyógyszer, gyógyászati segédeszköz, illetve gyógyászati ellátás rendelése esetén az Ebtv. 32. § (1) és (5) bekezdése szerinti szerződéssel rendelkező orvos köteles öt évig megőrizni az érintett személynek az egészségügyi szolgáltatás igénybevételére vonatkozó jogosultságát igazoló dokumentum másolati példányát."

5. § A 217/1997. Korm. rendelet 24. § a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
[Gyógyászati segédeszközök árához nyújtott támogatással történő forgalmazására, javítására, kölcsönzésére az OEP azzal a gyógyászati segédeszköz-forgalmazóval (gyártóval) köt szerződést, aki]
„a) az általa forgalmazott gyógyászati segédeszköz tekintetében megfelel az orvostechnikai eszközökről szóló miniszteri rendeletben meghatározott előírásoknak, valamint egyedi méretvétel alapján készített gyógyászati segédeszköz vonatkozásában igazolja a gyártás megfelelőségét
aa) az e területre kijelölt, az orvostechnikai eszközt gyártók minőségirányítási rendszerét tanúsító szervezet eljárásának lefolytatását, érvényben tartását igazoló minőségirányítási rendszer tanúsítvánnyal, vagy
ab) a gyógyászati segédeszközök társadalombiztosítási támogatásba történő befogadásáról, támogatással történő rendeléséről, forgalmazásáról, javításáról és kölcsönzéséről szóló miniszteri rendeletnek az egyedi méretvétel alapján készült gyógyászati segédeszközök gyártására és kiszolgálására vonatkozó követelményekről szóló mellékletében meghatározott követelmények teljesítését igazoló, az Egészségügyi Nyilvántartási és Képzési Központ által a gyártó vonatkozásában kiadott határozattal,"

6. § A 217/1997. Korm. rendelet 26. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„26. § Ha a csecsemőgondozási díjra vagy gyermekgondozási díjra való jogosultság az álláskeresési támogatás vagy vállalkozói járadék folyósításának ideje alatt, a folyósítás szünetelése alatt, vagy ezek megszűnését követő 42 napon belül nyílik meg, a csecsemőgondozási díj és a gyermekgondozási díj összegét a jogosultság kezdő napján érvényes minimálbér alapján kell megállapítani, azonban a pénzbeli ellátás naptári napi alapja nem haladhatja meg az álláskeresési támogatás vagy vállalkozói járadék alapját képező összeg harmincad részét."

7. § A 217/1997. Korm. rendelet 28. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) A tizenkét évesnél fiatalabb beteg gyermek ápolása, illetve kórházi tartózkodása címén járó táppénz megállapításánál előzményként azt az időtartamot kell figyelembe venni, amelyre ugyanazon gyermek ápolása, illetve kórházi tartózkodása címén, ugyanazon biztosítási jogviszony alapján, a gyermek első születésnapjáig a születésének napját, azután pedig a legutóbbi születésnapját követően táppénzt folyósítottak."

8. § A 217/1997. Korm. rendelet 31/B. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(3) Nem engedélyezhető méltányosságból táppénz, ha a biztosított jogszabály alapján egyéb ellátásra szerzett jogosultságot, illetve ellátásban részesül, kivéve, ha a gyermekgondozási támogatás mellett munkavégzési kötelezettsége van, valamint ha az ápolási díj mellett munkát végző biztosított a gyermeke betegségére tekintettel igényel táppénzt."

9. § A 217/1997. Korm. rendelet 31/D. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) A foglalkoztató az Ebtv. 50. § (2) és (3) bekezdése szerinti esetben a biztosított méltányossági kérelmét, a foglalkoztató rendelkezésére bocsátott valamennyi dokumentumot, valamint – ha a foglalkoztató társadalombiztosítási kifizetőhelyet működtet – az OEP által rendszeresített nyomtatványt kitöltve, a kérelem benyújtásától számított 5 napon belül megküldi a székhelye szerint illetékes kormányhivatal részére."

10. § A 217/1997. Korm. rendelet 32. §-a következő (3) bekezdéssel egészül ki:
„(3) Az Ebtv. 53. § (1) bekezdés a) pontjának alkalmazásában az alkohol vagy kábítószer általi befolyásoltság akkor tekinthető igazoltnak, ha a baleset kivizsgálásában, illetve a sérült ellátásában résztvevő, az alkohol vagy kábítószer általi befolyásoltság vizsgálatára feljogosított szervnek a vizsgáló egyedi mérlegelése által nem befolyásolható módszerrel végrehajtott mérése ezt alátámasztotta."

11. § A 217/1997. Korm. rendelet 37. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép, valamint a § a következő (7) bekezdéssel egészül ki:
„(6) A pénzbeli ellátás iránti kérelemhez mellékelt Igazolványt – a kérelem első fokon történő elbírálását követően – a foglalkoztatónak, foglalkoztató hiányában a kérelmezőnek vissza kell juttatni. A kifizetőhellyel nem rendelkező foglalkoztató a pénzbeli ellátás iránti kérelemhez a rendelkezésére álló Igazolványt akkor csatolja, ha a biztosított
a) e foglalkoztatónál az Ebtv. 42/E. §-a alapján gyermekgondozási díjat igényel, vagy
b) első alkalommal kér pénzbeli ellátást és a kétévi folyamatos biztosítási időn belül a biztosítottnak más foglalkoztatója is volt.
(7) Az Ebtv. 63. §-ának alkalmazásakor a kifizetőhelyet működtető foglalkoztató a biztosított kérelméhez a rendelkezésére álló Igazolványt akkor csatolja, ha a biztosított egyidejűleg fennálló több biztosítási jogviszonnyal rendelkezik és a biztosított e foglalkoztatónál fennálló biztosítási jogviszonyára tekintettel gyermekgondozási díjat igényel."

12. § (1) A 217/1997. Korm. rendelet 38. §-a a következő (1a) bekezdéssel egészül ki:
„(1a) Az (1) bekezdésben foglaltakat az Ebtv. 63. §-ában foglaltak tekintetében akkor kell alkalmazni, ha a biztosított egyidejűleg fennálló több biztosítási jogviszonnyal rendelkezik és a biztosított a kifizetőhelyet működtető foglalkoztatónál fennálló biztosítási jogviszonyára tekintettel gyermekgondozási díjat igényel."
(2) A 217/1997. Korm. rendelet 38. § (10) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(10) Az Ebtv. 82/F. § (1) bekezdése alapján a 2015. január 1-jét megelőzően született gyermekekre tekintettel igényelt és megállapított terhességi-gyermekágyi segély vagy gyermekgondozási díj esetében az ellátás összegét a 2013. július 14-én, valamint az ellátásra való jogosultság kezdő napján hatályos jogszabályok alapján is meg kell állapítani, és a biztosított részére a magasabb összegű ellátást kell folyósítani."

13. § A 217/1997. Korm. rendelet 40. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) A társadalombiztosítási kifizetőhellyel rendelkező foglalkoztató a csecsemőgondozási díj, a gyermekgondozási díj, a táppénz, a baleseti táppénz megállapításánál, kifizetésénél (folyósításánál), elszámolásánál, valamint az üzemi balesettel kapcsolatos kérelem elbírálásánál az ezzel kapcsolatos nyomtatványok és nyilvántartások vezetésénél az OEP által kiadott tájékoztató szerint köteles eljárni."

14. § A 217/1997. Korm. rendelet 45. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) A bejelentett üzemi baleset vagy foglalkozási betegség tényét a táppénz folyósítására hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szervnek kell elbírálnia akkor is, ha a biztosított a balesetből eredően nem vált keresőképtelenné. A határozatnak tartalmaznia kell a baleseti sérülés vagy foglalkozási betegség pontos leírását."

15. § A 217/1997. Korm. rendelet 49/B. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„49/B. § A kifizetőhelynek, továbbá a Magyar Államkincstár területi szervének az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásaival, a baleset üzemiségének elbírálásával, valamint a baleseti táppénzzel kapcsolatban hozott döntése ellen a munkáltató székhelye szerint illetékes kormányhivatalhoz lehet fellebbezni."

16. § A 217/1997. Korm. rendelet

a) 1. § (1) bekezdésében az „a fővárosi és megyei kormányhivatalok egészségbiztosítási pénztári feladatokat ellátó szakigazgatási szerveire (a továbbiakban: egészségbiztosítási szakigazgatási szerv)" szövegrész helyébe az „az egészségbiztosítási pénztári feladatkörükben eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalokra (a továbbiakban: kormányhivatal)" szöveg,

b) 1. § (5) bekezdésében

ba) az „az egészségbiztosítási pénztári feladatkörükben eljáró fővárosi és a megyei kormányhivatalokat (a továbbiakban együtt: kormányhivatal)" szövegrész helyébe az „a kormányhivatalt" szöveg,

bb) az „50. § (1)–(4) bekezdésében" szövegrész helyébe az „50. § (1)–(5) bekezdésében" szöveg,

c) 8. § (1) bekezdés

ca) nyitó szövegrészében az „a kihordási időn belül meghibásodott gyógyászati segédeszközök" szövegrész helyébe az „a kihordási időn belül meghibásodott – árhoz nyújtott támogatással rendelt – gyógyászati segédeszközök" szöveg,

cb) a) pontjában a „mértéke támogatott termék esetében" szövegrész helyébe a „mértéke a javítás időpontjában támogatott termék esetében" szöveg,

d) 8. § (5) bekezdésében az „áfával" szövegrész helyébe az „általános forgalmi adóval" szöveg,

e) 37. § (3) bekezdésében a „megszüntetését" szövegrész helyébe a „megszűnését" szöveg,

f) 47. § (1) bekezdésében a „táppénzben részesülő" szövegrész helyébe a „táppénzre jogosult" szöveg

lép.

2. A térítési díj ellenében igénybe vehető egyes egészségügyi szolgáltatások térítési díjáról szóló 284/1997. (XII. 23.) Korm. rendelet módosítása

17. § A térítési díj ellenében igénybe vehető egyes egészségügyi szolgáltatások térítési díjáról szóló 284/1997. (XII. 23.) Korm. rendelet 2. számú mellékletében foglalt táblázat 3. pont a) és b) sorában a „40. életévét" szövegrész helyébe az „a 40. – gépjármű-vezetői alkalmassági vizsgálat esetén az 50. – életévét" szöveg lép.

3. Az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól szóló 43/1999. (III. 3.) Korm. rendelet módosítása

18. § Az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól szóló 43/1999. (III. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 5/A. §-a a következő (7b) bekezdéssel egészül ki:
„(7b) A (4)–(7) bekezdésben foglaltakat nem kell alkalmazni a finanszírozási szerződés hatálybalépését követő két hónap teljesítményének elszámolása során."

19. § A Kr. 18/A. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) A háziorvosi tevékenység végzéséhez szükséges praxisjog vásárlásának támogatására az OEP az OTH szakmai javaslata alapján pályázatot ír ki."

20. § A Kr. 21. §-a a következő (13a) és (13b) bekezdéssel egészül ki:
„(13a) A méhnyakszűréssel kiegészített ellátásra szóló finanszírozási szerződéssel rendelkező területi védőnői szolgáltatók az ellátott esetekről havonta a tárgyhónapot követő hónap 5. munkanapjáig – az OEP honlapján található rekordkép szerinti adattartalommal – jelentést küldenek az OEP-nek. Az egy esetre járó díj mértéke 2000 forint, amely a tárgyhónapot követő második hónapban kerül kifizetésre.
(13b) A védőnői szolgáltató a 33. számú melléklet szerinti adattartalommal nyilvántartást vezet a védőnői méhnyakszűrésen résztvevő biztosítottak ellátásáról."

21. § A Kr. 30. § (4) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Nem számolható el a finanszírozó felé járóbeteg-szakellátási teljesítményként)

„a) a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó osztályon kezelés alatt álló, valamint a fekvőbeteg-gyógyintézetből történt elbocsátást követően a fekvőbeteg-ellátást nyújtó intézményben a HBCs felső határnapjáig, de legalább 10 napig a beteg részére nyújtott, a fekvőbeteg-szakellátás HBCs besorolása szerinti fődiagnózisnak megfelelő főcsoportba tartozó betegségek miatti járóbeteg-szakellátás, kivéve az Igazságügyi Szakértői és Kutatóintézetek által végzett, jogszabályban meghatározott orvosszakértői vizsgálatokat, a sürgősségi betegellátási egységben nyújtott és 6 órán belül befejezett ellátást, a jogszabályban meghatározott csecsemőkori szűréseket, a fekvőbeteg-ellátást indokoló betegséggel össze nem függő onkológiai és citológiai szűréseket, ha azok elvégzése a jogszabályban foglaltak szerint nem történt meg, továbbá a fekvőbeteg-szakellátást nyújtó osztályra gyermeke mellé felvett, az Eb. tv. 18. § (6) bekezdés m) pontja szerinti fogyatékos személy kísérője, a beteg vagy koraszülött gyermekét szoptató anya, továbbá az ellátásban részesülő, az ellátás igénybevételének megkezdésekor a 14. életévét be nem töltött biztosított szülője, törvényes képviselője és közeli hozzátartozója részére végzett járóbeteg-szakellátást;”

22. § A Kr. 33/A. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) Ha az agyhalottból történő szervkivételre nem annál az egészségügyi szolgáltatónál kerül sor, ahonnan a szervkivétel hiányában az elhunyt eltemettetésére köteles a holttestet elszállítaná, a szervkivételt végző egészségügyi szolgáltatótól történő halottszállítás teljes költségének megtérítése a (3) bekezdés szerinti díj terhére történik.”

23. § A Kr. 40. § (12) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(12) A szolgáltató a 14. számú melléklet szerinti adatlap 1–20. pontjának kitöltésével köteles a 37. § (7) bekezdése szerint jelentést küldeni az osztályra felvett betegek közül azokról, akiknek az ellátása a tárgyhónap végéig nem fejeződött be. A felvétel és az eltávozás, áthelyezés napja egy napnak számít.”

24. § A Kr. 46. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A szolgáltató a 18. számú melléklet szerinti adatokat a tárgyhónapot követő hónap 5. munkanapjáig küldi meg a finanszírozónak.”

25. § (1) A Kr. 5. számú melléklete az 1. melléklet szerint módosul.

(2) A Kr. 8. számú melléklete a 2. melléklet szerint módosul.

(3) A Kr. 28/B. számú melléklete a 3. melléklet szerint módosul.

(4) A Kr. a 4. melléklet szerinti 33. számú melléklettel egészül ki.

26. § A Kr.

a) 5/A. § (8) bekezdésében az „(1)–(7) bekezdésében” szövegrész helyébe az „(1)–(7b) bekezdésben” szöveg,

b) 7. § (2) bekezdés c) pontjában az „ápoló” szövegrész helyébe a „legfeljebb két ápoló” szöveg, a „gyermekápoló” szövegrész helyébe a „legfeljebb két gyermekápoló” szöveg,

c) 12. § (3) bekezdésében, 20. § (5) bekezdésében, 21. § (12) bekezdésében, 23. § (5) bekezdésében a „másik” szövegrész helyébe a „legfeljebb két” szöveg,

d) 14. § (3) bekezdés d) pont db) alpontjában a „2. számú melléklete szerinti leghátrányosabb helyzetű kistérséghez tartozó települések közül kettőre vagy többre terjed ki és a körzet lakosságszáma 800–1500 fő közötti,” szövegrész helyébe az „alapján 2014. december 31-éig jogosult volt a fix összegű díjazás 50%-os emelésére,” szöveg,

e) 14. § (8) és (9) bekezdésében a „közalkalmazotti jogviszonyban” szövegrész helyébe a „munkaviszonyban” szöveg,

f) 18/A. § (5) bekezdésében a „Tartósan betöltetlen háziorvosi körzetek betöltésének, valamint háziorvosi szolgálatok együttműködésének támogatása előirányzat” szövegrész helyébe a „Tartósan betöltetlen háziorvosi körzetek betöltésének, valamint háziorvosi tevékenység végzéséhez szükséges praxisjog vásárlásának támogatása előirányzat” szöveg,

g) 23. § (2b) bekezdésében az „A társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések jegyzékéről szóló kormányrendeletben” szövegrész helyébe az „A kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló kormányrendeletben” szöveg,

h) 25. § (4) bekezdésében a „szolgálatot" szövegrész helyébe a „szolgálatot, illetve szakellátási szakrendelést" szöveg,

i) 27/A. § (8) bekezdésében az „az illetékes megyei tisztifőorvos" szövegrész helyébe az „az országos tisztifőorvos" szöveg,

j) 28/A. § (3) bekezdés b) pontjában az „előzetes vagy egyszerűsített" szövegrész helyébe az „előzetes" szöveg,

k) 28/B. § (2a) bekezdésében az „az (1) és a (2) bekezdés szerinti" szövegrész helyébe az „a (2) bekezdés szerinti" szöveg,

l) 28/B. § (3) bekezdésében az „Az (1) és (2) bekezdés szerinti" szövegrész helyébe az „A (2) bekezdés szerinti" szöveg,

m) 29. § e) pontjában az „az alkohológiai és drogbetegek" szövegrész helyébe az „az addiktológiai betegek" szöveg,

n) 30. § (3) bekezdésében az „a 6/A. melléklet szerinti napi betegforgalmi adatokat" szövegrész helyébe az „a 6/A. számú melléklet szerinti adatokat" szöveg,

o) 35. § (10) bekezdésében az „az otthoni hospice ellátás esetében" szövegrész helyébe az „az otthoni hospice ellátás esetében mindösszesen" szöveg, a „12 hónapon belül egy alkalommal megismételhetők." szövegrész helyébe a „12 hónapon belül egy alkalommal megismételhetők, azzal, hogy krónikus esetek rehabilitációs tevékenységei csak az akut megbetegedésben szenvedő betegek ellátását követően, a fennmaradó szabad kapacitás terhére láthatók el." szöveg,

p) 40. § (4) bekezdésében az „a (3) és az (5)" szövegrész helyébe az „a (3)" szöveg,

q) 40. § (5a) bekezdésében az „Az (5) bekezdéstől eltérően az R.-ben" szövegrész helyébe az „Az R.-ben" szöveg,

r) 14. számú melléklet „Kitöltési útmutató" rész 4/A. pontjában a „nyolc közül amelyik jogcímek fennállnak, azoknak a mezőjébe kell az adott kódot beírni" szövegrész helyébe a „jogcím kódját az utolsó mezőbe kell beírni" szöveg,

s) 14. számú melléklet „Kitöltési útmutató" rész 4/B. pontjában a „maximum érték eléréséig kitöltése kötelező" szövegrész helyébe a „részleges térítési díj összegének feltüntetése" szöveg

lép.

27. § Hatályát veszti a Kr.

a) 6. § (5) bekezdése,

b) 28/B. § (1) bekezdése,

c) 32. § (4) bekezdése,

d) 14. számú melléklet „Kitöltési útmutató" rész 4/A. pont „A.", „B." és „C." megjelölésű sora,

e) 27. számú melléklete,

f) 29. számú melléklete.

4. A járóbeteg-ellátás keretében rendelt gyógyszerek, gyógyászati segédeszközök és gyógyfürdőellátások árához nyújtott támogatások elszámolásáról és folyósításáról szóló 134/1999. (VIII. 31.) Korm. rendelet módosítása

28. § (1) A járóbeteg-ellátás keretében rendelt gyógyszerek, gyógyászati segédeszközök és gyógyfürdőellátások árához nyújtott támogatások elszámolásáról és folyósításáról szóló 134/1999. (VIII. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 134/1999. Korm. rendelet) 6/A. § (1) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A forgalmazók közül a közforgalmú gyógyszertár (a továbbiakban: gyógyszertár) részére a lakosság biztonságos gyógyszerellátása érdekében az OEP – az Egészségbiztosítási Alap éves költségvetésének gyógyszertámogatási előirányzata terhére – tárgyévben egy alkalommal kamatmentes, visszatérítendő finanszírozási előleget (a továbbiakban: előleg) nyújt, amennyiben]

„a) az igénylő gyógyszertár egy adott település vagy egy település közigazgatási egységéhez csatolt, de földrajzilag elkülönülő településrész gyógyszerellátását legfeljebb három gyógyszertár egyikeként biztosítja, azzal, hogy a településen és a településrészen működő gyógyszertárak száma együttesen nem haladhatja meg a hármat,"

(2) A 134/1999. Korm. rendelet 6/A. § (9) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(9) Az előleg összegét az OEP a tárgyév december 15-éig a gyógyszertár részére az elszámolás alapján járó gyógyszer-támogatási összegből havi egyenlő részletekben levonja. A levonást az OEP a kérelemben megjelölt határidőn belül, legkorábban július 1-jét, legkésőbb szeptember 1-jét követően kezdi meg. Ha az OEP az előleg összegét nem tudja levonni, a gyógyszer támogatással történő forgalmazására kötött szerződést felmondja."

29. § A 134/1999. Korm. rendelet 6/C. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A működési célú támogatás negyedéves összege a mindenkori központi költségvetésről szóló törvényben szereplő, a Gyftv. 41. § (1) bekezdése szerinti minisztérium fejezetében meghatározott előirányzat erejéig az (1) bekezdés alapján jogosult gyógyszertárak között kerül felosztásra úgy, hogy azon gyógyszertárak, amelyek (1) bekezdés b) pontja szerinti árréstömege

a) az 5 millió forintot nem haladja meg, a felosztás tekintetében 1,5-szeres,

b) az 5 millió forintot eléri, de a 6 millió forintot nem haladja meg, a felosztás tekintetében 1,25-szoros szorzóval súlyozottan kerülnek figyelembevételre."

30. § (1) A 134/1999. Korm. rendelet 6/D. § (1)–(3) bekezdése helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(1) A 6/C. §-ban meghatározott támogatás csekély összegű (de minimis) támogatásnak minősül, az 1407/2013/EU bizottsági rendelet alapján nyújtható.

(2) Nem lehet kedvezményezett az a vállalkozás, amely az igényelt támogatást az 1407/2013/EU bizottsági rendeletben meghatározott kivételek szerint használná fel.

(3) A támogatás nyújtását megelőzően a kedvezményezettnek nyilatkoznia kell a részére, valamint a vele egy és ugyanazon vállalkozásnak minősülő vállalkozás részére az adott pénzügyi évben és az azt megelőző két pénzügyi év során, Magyarországon megítélt csekély összegű támogatások támogatástartalmáról."

(2) A 134/1999. Korm. rendelet 6/D. §-a a következő (5) és (6) bekezdéssel egészül ki:

„(5) A kedvezményezett, valamint a vele egy és ugyanazon vállalkozásnak minősülő vállalkozás részére odaítélt támogatás támogatástartalmának együttes összege nem haladhatja meg az 1407/2013/EU bizottsági rendeletben meghatározott felső határt, figyelembe véve az 1407/2013/EU bizottsági rendelet 3. cikk (8) és (9) bekezdését.

(6) A támogatás a csekély összegű közszolgáltatási támogatással az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének az általános gazdasági érdekű szolgáltatást nyújtó vállalkozások számára nyújtott csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2012. április 25-i 360/2012/EU bizottsági rendeletben (HL L 114, 2012.4.26., 8–13. o.) meghatározott felső határig halmozható. A támogatás más csekély összegű támogatásokról szóló rendeleteknek megfelelően nyújtott csekély összegű támogatással az (5) bekezdésben meghatározott felső határig halmozható. A támogatás nem halmozható azonos elszámolható költségek vagy azonos kockázatfinanszírozási célú intézkedés vonatkozásában nyújtott állami támogatással, ha az így halmozott összeg meghaladná a csoportmentességi rendeletekben vagy az Európai Bizottság jóváhagyó határozatában meghatározott legmagasabb támogatási intenzitást vagy összeget."

31. § A 134/1999. Korm. rendelet 9. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„9. § A 6/C. § az Európai Unió működéséről szóló szerződés 107. és 108. cikkének a csekély összegű támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2013. december 18-i 1407/2013/EU bizottsági rendelet (HL L 352., 2013.12.24., 1. o.) hatálya alá tartozó támogatást tartalmaz."

32. § A 134/1999. Korm. rendelet

a) 6/A. § (1) bekezdés b) pontjában a „7 millió" szövegrész helyébe a „8 millió" szöveg,

b) 6/C. § (2a) bekezdésében a „20 ezer" szövegrész helyébe a „30 ezer" szöveg

lép.

5. Az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet módosítása

33. § Az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló 201/2001. (X. 25.) Korm. rendelet 2/A. §-ában az „illetékes járási (fővárosi kerületi) hivatal" szövegrész helyébe az „illetékes fővárosi és megyei kormányhivatal népegészségügyi feladatkörében eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatala" szöveg lép.

6. Az egészségügyi szolgáltatás gyakorlásának általános feltételeiről, valamint a működési engedélyezési eljárásról szóló 96/2003. (VII. 15.) Korm. rendelet módosítása

34. § Az egészségügyi szolgáltatás gyakorlásának általános feltételeiről, valamint a működési engedélyezési eljárásról szóló 96/2003. (VII. 15.) Korm. rendelet

a) 7. § (6a) bekezdésében az „A sejt- és szövetbanki" szövegrész helyébe az „A sejtbanki" szöveg,

b) 16. § (4) bekezdésében a „működését" szövegrész helyébe a „működését az Országos Tisztifőorvosi Hivatal felkérésére" szöveg,

c) 18. § (1) bekezdésében az „a fenntartó hozzájárulásával" szövegrész helyébe az „– a fenntartó tájékoztatása mellett –" szöveg, a „csatolni kell a fenntartó hozzájárulását, valamint" szövegrész helyébe a „csatolni kell" szöveg

lép.

7. A magyar Nemzeti Kábítószer Adatgyűjtő és Kapcsolattartó Központ feladatainak ellátásával kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 28/2004. (II. 28.) Korm. rendelet módosítása

35. § A magyar Nemzeti Kábítószer Adatgyűjtő és Kapcsolattartó Központ feladatainak ellátásával kapcsolatos egyes kérdésekről szóló 28/2004. (II. 28.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésében az „az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat Johan Béla Országos Epidemiológiai Központja (a továbbiakban: OEK)" szövegrész helyébe az „a Nemzeti Egészségfejlesztési Intézet" szöveg lép.

8. A várólista alapján nyújtható ellátások részletes szabályairól szóló 287/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet módosítása

36. § A várólista alapján nyújtható ellátások részletes szabályairól szóló 287/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 287/2006. Korm. r.) 6. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A Transzplantációs Bizottságok tagjait az OVSZK főigazgatója nevezi ki a 3. § (2) bekezdés a)–d) pontja szerinti bizottságok esetében a Magyar Transzplantációs Társaság, a 3. § (2) bekezdés e) pontja szerinti bizottságok esetében a Magyar Hematológiai és Transzfuziológiai Társaság javaslata alapján, a 8–10. §-ban foglalt szabályokra is figyelemmel."

37. § (1) A 287/2006. Korm. r. 10. § (2) bekezdés b) és c) pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:

(A Felnőtt Csontvelő Transzplantációs Bizottság tagjai:)

„b) az Egészségügyi Szakmai Kollégium Transzfuziológia és Hematológia Tagozatának vezetője,

c) az őssejtdonor nyilvántartást vezető szervezet szakmai képviselője."

(2) A 287/2006. Korm. r. 10. § (3) bekezdés c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A Gyermek Csontvelő Transzplantációs Bizottság tagjai:)

„c) az őssejtdonor nyilvántartást vezető szervezet szakmai képviselője."

38. § A 287/2006. Korm. r.

a) 4. § (4) bekezdésében a „közzéteszi és a beteg állapotában bekövetkezett változást" szövegrész helyébe a „közzéteszi és a szervátültetésre váró beteg állapotában bekövetkezett változást" szöveg,

b) 4. § (6) bekezdésében az „amennyiben a beteg állapotában" szövegrész helyébe a „ha a szervátültetésre váró beteg állapotában" szöveg

lép.

9. A kémiai terhelési bírság alkalmazásának részletes szabályairól szóló 224/2008. (IX. 9.) Korm. rendelet módosítása

39. § (1) A kémiai terhelési bírság alkalmazásának részletes szabályairól szóló 224/2008. (IX. 9.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 224/2008. Korm. r.) 1. § (3) bekezdés

a) h) pontjában a „Kbtv. 3–5., 10. és 14–17. §-ában," szövegrész helyébe a „Kbtv. 3. §-ában és 14–16. §-ában," szöveg,

b) h) pont ha) alpontjában a „7. cikkében," szövegrész helyébe a „7. cikkében, 8. cikkében," szöveg,

c) h) pont hb) alpontjában a „27. cikkében," szövegrész helyébe a „27. cikkében, 29. cikkében," szöveg

lép.

(2) A 224/2008. Korm. r. 2. § (1) bekezdés a) pontjában a „veszélyes készítménynek" szövegrész helyébe a „veszélyes keveréknek" szöveg lép.

10. Az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló 2006. évi CXXXII. törvény végrehajtásáról szóló 337/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet módosítása

40. § Az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló 2006. évi CXXXII. törvény végrehajtásáról szóló 337/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 337/2008. Korm. r.) 5/A. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:
„(6) A CT diagnosztika és az MRI diagnosztika szakmában az ellátási területet nem kell progresszivitási szintenként meghatározni."

41. § A 337/2008. Korm. r. 12/C. §-a a következő (3a) bekezdéssel egészül ki:
„(3a) Az OEP – erre irányuló kérelem esetén – a (3) bekezdésben foglalt határidő előtt is köthet finanszírozási szerződést a támogatási szerződésben meghatározott beruházási részelem teljesítését, illetve megvalósulását követően, a beruházási részelem finanszírozása vonatkozásában, ha a támogatási szerződésben szerződő félként szereplő közreműködő szervezet a beruházási részelem teljesítését, illetve megvalósulását igazolja."

42. § A 337/2008. Korm. r. a következő 17/J. §-sal egészül ki:
„17/J. § Az egyes egészségügyi és egészségbiztosítási tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 192/2015. (VII. 21.) Korm. rendelettel (a továbbiakban: Módr10.) megállapított 5/A. § (6) bekezdését és 12/C. § (3a) bekezdését a Módr10. hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell."

11. Az emberen végzett orvostudományi kutatások, az emberi felhasználásra kerülő vizsgálati készítmények klinikai vizsgálata, valamint az emberen történő alkalmazásra szolgáló, klinikai vizsgálatra szánt orvostechnikai eszközök klinikai vizsgálata engedélyezési eljárásának szabályairól szóló 235/2009. (X. 20.) Korm. rendelet módosítása

43. § Az emberen végzett orvostudományi kutatások, az emberi felhasználásra kerülő vizsgálati készítmények klinikai vizsgálata, valamint az emberen történő alkalmazásra szolgáló, klinikai vizsgálatra szánt orvostechnikai eszközök klinikai vizsgálata engedélyezési eljárásának szabályairól szóló 235/2009. (X. 20.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 235/2009. Korm. r.) 12. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) Az engedélyező a kutatás időtartama alatt ellenőrzi, hogy a kutatást a szakmai szabályoknak, valamint az engedélyben és a kutatási tervben foglaltaknak megfelelően végzik-e. Az engedélyező – a feladatkörüket érintő szakkérdés felmerülése esetén – bevonja az etikai bizottságot vagy az IKEB-et az ellenőrzés lefolytatásába. Az etikai bizottság és az IKEB az engedélyezési eljárás tekintetében rá irányadó jogszabály szerint közreműködik az ellenőrzés lefolytatásában."

44. § A 235/2009. Korm. r. 13. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„13. § (1) Ha a kutatás ellenőrzése során az engedélyező olyan körülményről szerez tudomást, amely alapján megállapítja, hogy
a) a kutatás engedélyezésének feltételei már nem állnak fenn,
b) a kutatásban résztvevő alanyok biztonságát a kutatás folytatása veszélyezteti, vagy
c) a kutatás tudományos megalapozottsága kétséges,
a kutatás folytatását határozatával feltételhez kötheti, és a feltétel teljesítésére adott határidő meghatározásával a kutatást felfüggeszti.
(2) Ha a kutatás felfüggesztése esetén a kérelmező az (1) bekezdésben meghatározott határidőben a határozatban foglaltaknak nem tesz eleget, és nem kéri a határidő meghosszabbítását sem, az engedélyező a kutatást megszünteti.
(3) Az engedélyező az (1) és (2) bekezdés szerinti, a kutatást felfüggesztő, illetve megszüntető határozatáról és annak indokairól haladéktalanul értesíti a szakhatóságként eljáró etikai bizottságot, illetve a 6. § szerinti regionális etikai bizottságot, és – megszüntetés esetén – a kutatást a nyilvántartásból törli.
(4) Ha a kérelmező a felfüggesztésről szóló határozatban foglaltaknak eleget tesz, az engedélyező dönt a kutatás felfüggesztésének megszüntetéséről. A felfüggesztés megszüntetéséről szóló döntés meghozatalához az engedélyező beszerzi az illetékes etikai bizottság szakhatósági állásfoglalását, illetve a 6. § szerinti regionális etikai bizottság szakértői véleményét."

45. § A 235/2009. Korm. r. 35. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A vizsgálat engedélyének jogerőre emelkedését követően a kérelmező a vizsgálati tervet módosíthatja. A vizsgálati tervben és a vizsgálati engedély adataiban történő módosítást – a (2)–(6) bekezdésben foglalt kivétellel – a kérelmező haladéktalanul bejelenti az engedélyezőnek."

46. § Hatályát veszti a 235/2009. Korm. r.

a) 3. § (2) bekezdése,

b) 14. § (1) bekezdésében az „a szakértőt," szövegrész,

c) 42. § (1) bekezdésében a „ , (2)" szövegrész,

d) 42. § (2) bekezdése.

12. Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatról, a népegészségügyi szakigazgatási feladatok ellátásáról, valamint a gyógyszerészeti államigazgatási szerv kijelöléséről szóló 323/2010. (XII. 27.) Korm. rendelet módosítása

47. § (1) Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatról, a népegészségügyi szakigazgatási feladatok ellátásáról, valamint a gyógyszerészeti államigazgatási szerv kijelöléséről szóló 323/2010. (XII. 27.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 323/2010. Korm. r.) 12. § (3) bekezdés c) pont cb) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A Kormány egészségügyi államigazgatási szervként az OTH-t jelöli ki az Eüak.)

„cb) 15. § (3a), (3b) és (8a) bekezdése,"

(szerinti feladatok ellátására.)

(2) A 323/2010. Korm. r. 12. § (4) bekezdés a) pontja a következő ae) alponttal egészül ki:

(A Kormány egészségügyi államigazgatási szervként az OTH-t jelöli ki az Eütv.)

„ae) 161. § (4) bekezdése,"

(szerinti feladatok ellátására.)

(3) A 323/2010. Korm. r. 12. § (4) bekezdés a) pont af) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép, valamint a pont a következő ag) alponttal egészül ki:

(A Kormány egészségügyi államigazgatási szervként az OTH-t jelöli ki az Eütv.)

„af) 180. § (1) bekezdése,

ag) 243. § (7) bekezdése,"

(szerinti feladatok ellátására.)

(4) A 323/2010. Korm. r. 12. § (5) bekezdés b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A Kormány egészségügyi államigazgatási szervként a kormányhivatalt jelöli ki)

„b) az Eüak. 15. § (1)–(3a) és (8a) bekezdése,"

(szerinti feladatok ellátására.)

(5) A 323/2010. Korm. r. 12. § (7) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A Kormány egészségügyi államigazgatási szervként az OTH-t, a kormányhivatalt és a járási hivatalt jelöli ki)

„a) az Eüak.

aa) 5. § (3) bekezdése,

ab) 16/A. § (1) bekezdése,"

(szerinti feladatok ellátására.)

(6) A 323/2010. Korm. r. 14/A. § b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A Kormány egészségügyi államigazgatási szervként az Országos Epidemiológiai Központot jelöli ki az Eüak.)

„b) 15. § (1)–(3b) és (8a) bekezdése,"

(szerinti feladatok ellátására.)

48. § A 323/2010. Korm. r. 15. §-a a következő (1) bekezdéssel egészül ki:

„(1) A Kormány az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény 4. § (1) bekezdés a)–e) pontja szerinti feladatok ellátására egészségügyi államigazgatási szervként az OTH-t és az Országos Közegészségügyi Központot jelöli ki."

49. § A 323/2010. Korm. r.

a) 13. § g) pontjában a „16/A. §-a" szövegrész helyébe a „16/A. § (2)–(4) bekezdése" szöveg,

b) 22. § (4) bekezdés a) pontjában a „15. § (1)–(3a) és (7) bekezdésének" szövegrész helyébe a „15. § (1)–(3a), (7) és (8a) bekezdése" szöveg

lép.

50. § Hatályát veszti a 323/2010. Korm. r.

a) 12. § (4) bekezdés b) pontja,

b) 12. § (5) bekezdés c) pontja.

13. A gyógyszerek és orvostechnikai eszközök közbeszerzésének sajátos szabályairól szóló 16/2012. (II. 16.) Korm. rendelet módosítása

51. § A gyógyszerek és orvostechnikai eszközök közbeszerzésének sajátos szabályairól szóló 16/2012. (II. 16.) Korm. rendelet 15. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Az e rendelet hatálya alá tartozó áruk tekintetében a Kbt. 94. § (2) bekezdés d) pontja szerinti rendkívüli sürgősség a terápiás alkalmazással indokolható akkor, ha a sürgős ellátási igény fennállása igazoltan megállapítható. A jogalap igazolásához

a) orvostechnikai eszköz közbeszerzésekor, ha a közbeszerzést

aa) az OEP folytatja le, az illetékes egészségügyi szakmai kollégium vezetőjének,

ab) nem az OEP folytatja le, a fekvőbeteg-gyógyintézet orvos igazgatójának,

b) gyógyszer közbeszerzésekor a gyógyszerészeti államigazgatási szerv

egyetértő állásfoglalása szükséges. Az indokolásban ki kell térni annak igazolására, hogy a rendkívüli sürgősség nem az ajánlatkérő hibájából ered."

14. A kábítószerekkel és pszichotróp anyagokkal, valamint az új pszichoaktív anyagokkal végezhető tevékenységekről, valamint ezen anyagok jegyzékre vételéről és jegyzékeinek módosításáról szóló 66/2012. (IV. 2.) Korm. rendelet módosítása

52. § A kábítószerekkel és pszichotróp anyagokkal, valamint az új pszichoaktív anyagokkal végezhető tevékenységekről, valamint ezen anyagok jegyzékre vételéről és jegyzékeinek módosításáról szóló 66/2012. (IV. 2.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 66/2012. Korm. r.) 1. melléklete az 5. melléklet szerint módosul.

53. § Hatályát veszti a 66/2012. Korm. r.

a) 12. § (2) bekezdésében a „ , valamint az Országos Tisztifőorvosi Hivatallal" szövegrész,

b) 27. § (8) bekezdése.

15. A közforgalmú gyógyszertárakban a gyógyszerészi tulajdonarány növelésének elősegítéséről szóló 212/2013. (VI. 19.) Korm. rendelet módosítása

54. § A közforgalmú gyógyszertárakban a gyógyszerészi tulajdonarány növelésének elősegítéséről szóló 212/2013. (VI. 19.) Korm. rendelet 3. § c) pontjában az „Országos Tisztifőorvosi Hivatal" szövegrész helyébe az „Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet" szöveg lép.

16. A halottvizsgálatról és a halottakkal kapcsolatos eljárásról szóló 351/2013. (X. 4.) Korm. rendelet módosítása

55. § A halottvizsgálatról és a halottakkal kapcsolatos eljárásról szóló 351/2013. (X. 4.) Korm. rendelet 17. alcíme a következő 47. §-sal egészül ki:

„47. § A hatóság 2016. december 31-ig a 12. § (2) bekezdésében foglaltakon kívül – azok akadályoztatása esetén – halottvizsgálati szaktanácsadóként megfelelő szakismerettel rendelkező orvost is igénybe vehet. E bekezdés alkalmazásában akadályoztatásnak minősül az is, ha a 12. § (2) bekezdése szerinti szaktanácsadó a feladat ellátásához csak aránytalanul nagy távolságban vagy jelentős idő elteltével érhető el."

17. Az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézetről szóló 28/2015. (II. 25.) Korm. rendelet módosítása

56. § Az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézetről szóló 28/2015. (II. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 28/2015. Korm. rendelet) 5. § d) pont db) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A Kormány egészségügyi államigazgatási szervként az OGYÉI-t jelöli ki az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény)
„db) tekintetében gyógyszerészeti igazgatási hatáskörben eljárva az egészségügyi hatósági és igazgatási tevékenységről szóló 1991. évi XI. törvény 10. és 11. §-a, 13/A. § (1a), (1b) és (2) bekezdése,"
(szerinti feladatok ellátására.)

57. § Hatályát veszti a 28/2015. Korm. rendelet 5. § a) pontja.

18. Az Egészségügyi Nyilvántartási és Képzési Központról szóló 29/2015. (II. 25.) Korm. rendelet módosítása

58. § Az Egészségügyi Nyilvántartási és Képzési Központról szóló 29/2015. (II. 25.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 29/2015. Korm. r.) 9. §-a a következő l) ponttal egészül ki:
(Az ENKK eljárásában a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény központi államigazgatási szerv vezetőjének az első fokú döntése elleni fellebbezést kizáró rendelkezése nem alkalmazható, kivéve)
„l) az Eütv. 110. § (4a) bekezdése szerinti, a hagyományos kínai gyógyászat területén oklevéllel rendelkező személy által végzett egészségügyi tevékenység végzésére irányuló engedélyezési eljárásban."

59. § (1) A 29/2015. Korm. r. 10. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(1) Ha első fokon az Országos Tisztifőorvosi Hivatal, az országos tisztifőorvos vagy egészségügyi államigazgatási szervként az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézetről szóló 28/2015. (II. 25.) Korm. rendelet 5. § b) pontja, valamint d) pont da), db) és dd) alpontja szerinti feladatkörében és élelmezés-egészségügyi feladatkörében az Országos Gyógyszerészeti és Élelmezés-egészségügyi Intézet (a továbbiakban: OGYÉI) jár el, a másodfokú eljárás az ENKK hatáskörébe tartozik."

(2) A 29/2015. Korm. r. 10. § (2) bekezdés c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A másodfokú eljárás az Országos Tisztifőorvosi Hivatal hatáskörébe tartozik)
„c) a 3. § (2) bekezdés b)–d) pontja, valamint"
(szerinti esetben.)

19. Záró rendelkezések

60. § (1) Ez a rendelet – a (2) és (3) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) A 20. §, a 25. § (4) bekezdése és a 4. melléklet 2015. október 1-jén lép hatályba.

(3) A 21. §, a 28. §, a 29. §, a 32. § és a 35. § 2016. január 1-jén lép hatályba.

61. § A 52. § és az 5. melléklet tervezetének a műszaki szabványok és szabályok terén történő információszolgáltatási eljárás és az információs társadalom szolgáltatásaira vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 1998. június 22-i 98/34/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 8–10. cikke szerinti előzetes bejelentése megtörtént.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet a 192/2015. (VII. 21.) Korm. rendelethez

A Kr. 5. számú mellékletében foglalt táblázat „Célelőirányzatok" megjelölésű mezőjében a „Tartósan betöltetlen háziorvosi körzetek betöltésének, valamint háziorvosi szolgálatok együttműködésének támogatása" szövegrész helyébe a „Tartósan betöltetlen háziorvosi körzetek betöltésének, valamint háziorvosi tevékenység végzéséhez szükséges praxisjog vásárlásának támogatása" szöveg lép.

2. melléklet a 192/2015. (VII. 21.) Korm. rendelethez

1. A Kr. 8. számú mellékletében foglalt táblázat „00025" és „00026" megjelölésű sora helyébe a következő sorok lépnek:

(Kódja	*Megnevezése*	*Szorzója)*
„		
00025	Tartósan intubált gépi lélegeztetést igénylő betegek krónikus ellátása	3,8
00026	Nem rehabilitálható betegek emelt szorzójú krónikus ellátása (nem rehabilitálható vigil kómás betegek, gerincvelő harántsérültek, politraumatizáltak ellátása)	1,8
		„

2. A Kr. 8. számú mellékletében foglalt táblázat a következő „00034"–„00037" megjelölésű sorral egészül ki:

(Kódja	*Megnevezése*	*Szorzója)*
„		
00034	Gyermek hospice ellátás [1]	2,7
00035	Gyermek- és ifjúságpszichiátriai rehabilitációs ellátás I. progresszivitási szinten [2]	1,8
00036	Gyermek- és ifjúságpszichiátriai rehabilitációs ellátás II. és III. progresszivitási szinten [3, 4]	2,5
00037	Gyermek- és ifjúságaddiktológiai rehabilitációs ellátás [4]	3,2
		„

3. A Kr. 8. számú mellékletében foglalt táblázat végjegyzete a következő rendelkezéssel egészül ki:
„[1] Ha az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló 2006. évi CXXXII. törvény végrehajtásáról szóló 337/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet alapján többletkapacitásként befogadásra került, és teljesülnek az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről szóló miniszteri rendeletben a gyermek palliatív osztályra előírt feltételek.
[2] Ha az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló 2006. évi CXXXII. törvény végrehajtásáról szóló 337/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet alapján többletkapacitásként befogadásra került, és teljesülnek az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről szóló miniszteri rendeletben a gyermek- és ifjúságpszichiátriai rehabilitáció I. progresszivitási szintjére előírt feltételek.
[3] Ha az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló 2006. évi CXXXII. törvény végrehajtásáról szóló 337/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet alapján többletkapacitásként befogadásra került, és teljesülnek az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről szóló miniszteri rendeletben a gyermek- és ifjúságpszichiátriai rehabilitáció II. progresszivitási szintjére előírt feltételek.
[4] Ha az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséről szóló 2006. évi CXXXII. törvény végrehajtásáról szóló 337/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet alapján többletkapacitásként befogadásra került, és teljesülnek az egészségügyi szolgáltatások nyújtásához szükséges szakmai minimumfeltételekről szóló miniszteri rendeletben a gyermek- és ifjúságpszichiátriai rehabilitáció III. progresszivitási szintjére vagy a pszichoterápiás rehabilitációs osztályra előírt feltételek."

4. Hatályát veszti a Kr. 8. számú mellékletében foglalt táblázat „00028" megjelölésű sora.

3. melléklet a 192/2015. (VII. 21.) Korm. rendelethez

A Kr. 28/B. számú mellékletében foglalt táblázat a „01P 029E" megjelölésű sort követően a következő sorral egészül ki:

(HBCs		*Feltétel)*
„		
01P 029F	Intracranialis erek szűkületeinek és elzáródásának neurointervenciós kezelése	
		„

4. melléklet a 192/2015. (VII. 21.) Korm. rendelethez

„33. számú melléklet a 43/1999. (III. 3.) Korm. rendelethez

Védőnői méhnyakszűrésen résztvevő biztosítottak ellátásának nyilvántartási adatai

Jelentési időszak: ..... év ..... hónap

Szolgáltató OEP kódja: □□□□

Szolgáltató neve: .....

helység (irányítószámmal): □□□□ .....

utca, házszám:.....

Védőnői szolgálat kódja: □□□□□□□□□

Védőnő azonosítója, neve: □□□□□□□□□

.....

Sorszám	Társadalombiztosítási Azonosító Jel	Születési dátum	Ellátás dátuma	WHO kód
			Összesen:	

Dátum: ……. év ……. hó ……. nap

…… szolgáltató (működtető)

…… védőnő”

5. melléklet a 192/2015. (VII. 21.) Korm. rendelethez

A 66/2012. Korm. r. 1. melléklet „B) PSZICHOTRÓP ANYAGOK JEGYZÉKE" rész „Pszichotróp anyagok 1. jegyzéke (P1)" elnevezésű táblázata a következő 99–103. sorral egészül ki:

	(Hivatalos elnevezés /illetve más név vagy rövidítés, illetve külföldön gyakran használt más írásmód/	*Kémiai név)*

„

99.	AB-FUBINACA	N-(1-amino-3-methyl-1-oxobutan-2-yl)-1-(4- fluorobenzyl)-1H-indazole-3-carboxamide
100.	5F-AB-PINACA	N-(1-amino-3-methyl-1-oxobutan-2-yl)-1-(5- fluoropentyl)-1H-indazole-3-carboxamide
101.	AB-PINACA	N-(1-amino-3-methyl-1-oxobutan-2-yl)-1-pentyl-1H-indazole-3-carboxamide
102.	α-PVT, alpha-PVT, alpha-pyrrolidinopentiothiophenone	2-(pyrrolidin-1-yl)-1-(thiophen-2-yl)pentan-1-one
103.	MDMB-CHMICA	N-[[1-(cyclohexylmethyl)-1H-indol-3-yl]carbonyl]-3- methyl- valine, methyl ester

„

A Kormány 193/2015. (VII. 21.) Korm. rendelete egyes foglalkoztatási tárgyú kormányrendeletek módosításáról

A Kormány a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény 58. § (10) bekezdésében, a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 298. § (5) bekezdésében,
a 2. alcím tekintetében a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 51. § (6) bekezdésében, a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCIX. törvény 259. § (1) bekezdés 4. pontjában,
a 3. alcím tekintetében a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény 7. § (4) bekezdés b) pont bb) alpontjában,
a 4. alcím tekintetében a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény 47. § (2) bekezdésében
kapott felhatalmazás alapján,
az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. A munkaerő-kölcsönzési és a magán-munkaközvetítői tevékenység nyilvántartásba vételéről és folytatásának feltételeiről szóló 118/2001. (VI. 30.) Korm. rendelet módosítása

1. § A munkaerő-kölcsönzési és a magán-munkaközvetítői tevékenység nyilvántartásba vételéről és folytatásának feltételeiről szóló 118/2001. (VI. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R1.) 1. számú melléklete az 1. melléklet szerint módosul.

2. A munkába járással kapcsolatos utazási költségtérítésről szóló 39/2010. (II. 26.) Korm. rendelet módosítása

2. § (1) A munkába járással kapcsolatos utazási költségtérítésről szóló 39/2010. (II. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R2.) 2. §-a a következő h) ponttal egészül ki:
(E rendelet alkalmazásában:)
„h) *gyermek:* az Mt. 294. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott személy."

(2) Az R2. 3. § (1) bekezdés b) és c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
[A munkáltató megtéríti a munkavállaló munkába járását szolgáló teljes árú, valamint a közforgalmú személyszállítási utazási kedvezményekről szóló kormányrendelet szerinti utazási kedvezménnyel megváltott, illetve az üzletpolitikai kedvezménnyel csökkentett árú bérlet vagy menetjegy árának (2)–(3) bekezdésben foglalt mértékét, amennyiben a munkavállaló]
„b) menetrend szerinti országos, regionális és elővárosi autóbuszjáraton,
c) elővárosi vasúton (HÉV-en),"
(utazik a munkavégzés helyére, továbbá, ha hazautazás céljából légi közlekedési járművet vesz igénybe.)

(3) Az R2. 4. §-a a következő d) ponttal egészül ki:
(A munkavállaló részére a személyi jövedelemadóról szóló törvényben munkába járás költségtérítése címén a jövedelem kiszámításakor figyelembe nem veendő – a 3. §-ban nem említett – térítés akkor jár, ha)
„d) a munkavállalónak óvodai vagy bölcsődei ellátást igénybe vevő gyermeke van."

(4) Az R2. 5. §-ában a „4. § c) pontjában" szövegrész helyébe a „4. § c) és d) pontjában" szöveg lép.

3. A harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának nem összevont kérelmezési eljárás alapján történő engedélyezéséről, az engedélyezési kötelezettség alóli mentességről, a fővárosi és megyei kormányhivatal munkaügyi központjának az összevont kérelmezési eljárásban való szakhatósági közreműködéséről, valamint a Magyarországon engedélymentesen foglalkoztatható harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának bejelentéséről, és a munkabér megtérítéséről szóló 445/2013. (XI. 28.) Korm. rendelet módosítása

3. § (1) A harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának nem összevont kérelmezési eljárás alapján történő engedélyezéséről, az engedélyezési kötelezettség alóli mentességről, a fővárosi és megyei kormányhivatal munkaügyi központjának az összevont kérelmezési eljárásban való szakhatósági közreműködéséről, valamint a Magyarországon engedélymentesen foglalkoztatható harmadik országbeli állampolgárok magyarországi foglalkoztatásának bejelentéséről, és a munkabér megtérítéséről szóló 445/2013. (XI. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R3.) 9. § (1) bekezdés 3. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
[A munkavállalási engedélyt a 3. § (2)–(7) bekezdésében, valamint az 5. § (1) bekezdés a) és e) pontjában meghatározott szempontok vizsgálata nélkül kell kiadni:]
„3. a többségi külföldi tulajdonban lévő gazdasági társaság esetében, naptári negyedévenként, a megelőző naptári negyedév munkajogi állományi létszáma öt százalékát meg nem haladó létszámú harmadik országbeli állampolgár munkavégzéséhez,"

(2) Az R3. 15. § (1) bekezdés 22. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
(A harmadik országbeli állampolgár Magyarország területén foglalkoztatásra irányuló jogviszony keretében történő foglalkoztatásához nincs szükség engedélyre:)
„22. az 1999. évi CXVII. törvénnyel kihirdetett, az Észak-Atlanti Szerződés tagállamai közötti, fegyveres erőik jogállásáról szóló 1951. június 19-én Londonban kelt Megállapodás (a továbbiakban: NATO-SOFA Megállapodás) részes államainak a NATO-SOFA Megállapodás I. Cikk 1. pont a) és b) alpontjában meghatározott és Magyarország területén szolgálati célból tartózkodó fegyveres ereje és polgári állománya tagjai közeli hozzátartozóinak munkavégzéséhez,"

(3) Az R3. 9. § (4) bekezdésében az „a megelőző év december 31-ei" szövegrész helyébe az „a megelőző naptári negyedév" szöveg lép.

4. Az állami foglalkoztatási szervként eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatalok általánostól eltérő illetékességi területéről szóló 67/2015. (III. 30.) Korm. rendelet módosítása

4. § Az állami foglalkoztatási szervként eljáró járási (fővárosi kerületi) hivatalok általánostól eltérő illetékességi területéről szóló 67/2015. (III. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R4.) 1. melléklete a 2. melléklet szerint módosul.

5. Záró rendelkezések

5. § (1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) Az 1–3. § e rendelet kihirdetését követő hónap első napján lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet a 193/2015. (VII. 21.) Korm. rendelethez

Az R1. 1. számú melléklet d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A rendelet 4. § (1) bekezdés b) pontjában és 4/A. § (1) bekezdés a) pontjában foglalt szakképesítésként fogadható el:]

„d) középfokú munkaerő-piaci ügyintéző, munkaerő-piaci menedzser és munkaerő-piaci szolgáltatási ügyintéző szakképesítés."

2. melléklet a 193/2015. (VII. 21.) Korm. rendelethez

Az R4. 1. melléklet 3. pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

„3. Bács-Kiskun megye

3.1. Bajai Járási Hivatal

3.1.1. Székhelye: Baja

3.1.2. Illetékesség:

Baja
Bácsszentgyörgy
Bátmonostor
Csátalja
Csávoly
Dávod
Dunafalva
Érsekcsanád
Érsekhalma
Felsőszentiván
Gara
Hercegszántó
Nagybaracska
Nemesnádudvar
Sükösd
Szeremle
Vaskút

3.2. Bácsalmási Járási Hivatal

3.2.1. Székhelye: Bácsalmás

3.2.2. Illetékesség:

Bácsalmás
Bácsbokod
Bácsborsód
Bácsszőlős
Csikéria
Katymár
Kunbaja
Madaras
Mátételke
Tataháza

3.3. Jánoshalmai Járási Hivatal

3.3.1. Székhelye: Jánoshalma

3.3.2. Illetékesség:

Borota
Jánoshalma
Kéleshalom
Mélykút
Rém

3.4. Kalocsai Járási Hivatal
3.4.1. Székhelye: Kalocsa
3.4.2. Illetékesség:
Bátya
Drágszél
Dunapataj
Dunaszentbenedek
Dunatetétlen
Dusnok
Fajsz
Foktő
Géderlak
Hajós
Harta
Homokmégy
Kalocsa
Miske
Ordas
Öregcsertő
Solt
Szakmár
Újsolt
Újtelek
Uszód
3.5. Kecskeméti Járási Hivatal
3.5.1. Székhelye: Kecskemét
3.5.2. Illetékesség:
Ágasegyháza
Ballószög
Felsőlajos
Fülöpháza
Fülöpjakab
Helvécia
Jakabszállás
Kecskemét
Kerekegyháza
Kunbaracs
Kunszállás
Ladánybene
Lajosmizse
Nyárlőrinc
Orgovány
Városföld
3.6. Kiskőrösi Járási Hivatal
3.6.1. Székhelye: Kiskőrös
3.6.2. Illetékesség:
Akasztó
Bócsa
Császártöltés
Csengőd
Fülöpszállás
Imrehegy

Izsák
Kaskantyú
Kecel
Kiskőrös
Páhi
Soltszentimre
Soltvadkert
Tabdi
Tázlár
3.7. Kiskunfélegyházi Járási Hivatal
3.7.1. Székhelye: Kiskunfélegyháza
3.7.2. Illetékesség:
Bugac
Bugacpusztaháza
Gátér
Kiskunfélegyháza
Pálmonostora
Petőfiszállás
3.8. Kiskunhalasi Járási Hivatal
3.8.1. Székhelye: Kiskunhalas
3.8.2. Illetékesség:
Balotaszállás
Harkakötöny
Kelebia
Kiskunhalas
Kisszállás
Kunfehértó
Pirtó
Tompa
Zsana
3.9. Kiskunmajsai Járási Hivatal
3.9.1. Székhelye: Kiskunmajsa
3.9.2. Illetékesség:
Csólyospálos
Jászszentlászló
Kiskunmajsa
Kömpöc
Móricgát
Szank
3.10. Kunszentmiklósi Járási Hivatal
3.10.1. Székhelye: Kunszentmiklós
3.10.2. Illetékesség:
Apostag
Dunaegyháza
Dunavecse
Kunadacs
Kunpeszér
Kunszentmiklós
Szabadszállás
Szalkszentmárton
Tass
3.11. Tiszakécskei Járási Hivatal
3.11.1. Székhelye: Tiszakécske

3.11.2. Illetékesség:
Lakitelek
Szentkirály
Tiszaalpár
Tiszakécske
Tiszaug"

A Kormány 194/2015. (VII. 21.) Korm. rendelete az egységes elektronikuskártya-kibocsátási keretrendszer kártyafelhasználói regisztrációval kapcsolatos feladatokat ellátó szerv kijelöléséről, valamint egyes kormányrendeleteknek az egységes elektronikuskártya-kibocsátási keretrendszerről szóló 2014. évi LXXXIII. törvény végrehajtásával összefüggő módosításáról

A Kormány
az egységes elektronikuskártya-kibocsátási keretrendszerről szóló 2014. évi LXXXIII. törvény 21. § (1) bekezdésében,
a 2. § tekintetében a külföldre utazásról szóló 1998. évi XII. törvény 41. § (1) bekezdés c) pontjában,
a 3. § tekintetében a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény 47. § (1) bekezdés a) pontjában,
az 5. § tekintetében a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény 48. § (3) bekezdés a) pont 30. alpontjában,
a 6. § tekintetében a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 174/A. § (3) és (4) bekezdésében
kapott felhatalmazás alapján,
az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. Az egységes elektronikuskártya-kibocsátási keretrendszer kártyafelhasználói regisztrációval kapcsolatos feladatokat ellátó szerv kijelölése

1. § Az egységes elektronikuskártya-kibocsátási keretrendszer kártyafelhasználói regisztrációval összefüggő feladatokat a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala, a kormányablak, valamint a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala végzi.

2. A külföldre utazásról szóló 1998. évi XII. törvény végrehajtásáról szóló 101/1998. (V. 22.) Korm. rendelet módosítása

2. § A külföldre utazásról szóló 1998. évi XII. törvény végrehajtásáról szóló 101/1998. (V. 22.) Korm. rendelet 19. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:
„(5) A személyazonosító igazolvány kiadásáról és nyilvántartásáról szóló kormányrendelet szerinti egységes arcképmás- és aláírás-felvételezés szabályait az úti okmány kiadására irányuló hatósági eljárásban az e rendeletben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni."

3. A személyazonosító igazolvány kiadásáról és nyilvántartásáról szóló 168/1999. (XI. 24.) Korm. rendelet módosítása

3. § A személyazonosító igazolvány kiadásáról és nyilvántartásáról szóló 168/1999. (XI. 24.) Korm. rendelet a 43. §-t követően a következő alcímmel egészül ki:
„Egységes arcképmás- és aláírás-felvételezés
43/A. § (1) Az Nytv. 15. § (2) bekezdése szerinti egységes arcképmás- és aláírás-felvételezés célja az egységes elektronikuskártya-kibocsátási keretrendszerről szóló törvény szerinti kártyafelhasználói regisztráció során a személyesen megjelent kérelmezőnek az Nytv. 29. § (2) bekezdésében megjelölt személyi adatainak ellenőrzése, és arcképmásának, valamint – ha a 14. életévét betöltötte – aláírásának rögzítése.

(2) Az egységes arcképmás- és aláírás-felvételezés szabályait a személyazonosító igazolvány kiadására irányuló hatósági eljárásban az e rendeletben foglaltak szerint kell alkalmazni.

43/B. § (1) Az egységes arcképmás- és aláírás-felvételezésre irányuló eljárás kérelemre indul.

(2) Az egységes arcképmás- és aláírás-felvételezésre irányuló kérelem bármely járási hivatalnál, kormányablaknál, valamint a központi szervnél előterjeszthető.

(3) A kérelem tartalmazza a kérelmező lakcímét és nyilatkozatát is arról, hogy a bemutatott okmány a természetes személyazonosító adatokat az anyakönyvvel megegyezően tartalmazza.

(4) A személyes megjelenésében – egészségügyi okból – akadályozott kérelmező az egységes arcképmás- és aláírás-felvételezésre irányuló kérelmet meghatalmazottja útján terjesztheti elő.

(5) A fogvatartott kérelmező a kérelmét meghatalmazott útján terjesztheti elő.

43/C. § (1) Az egységes arcképmás- és aláírás-felvételezésre irányuló eljárásban a kérelmező – a 43/B. § (4) és (5) bekezdésében foglaltak kivételével – személyesen jár el.

(2) A cselekvőképtelen kérelmező esetében a törvényes képviselő jár el, de a személyes megjelenés kötelezettsége alól a kérelmező – a 43/B. § (4) és (5) bekezdésében foglaltak kivételével – nem mentesül.

(3) A 43/B. § (4) bekezdésében foglalt esetben a kérelmező helyett meghatalmazottja abban az esetben járhat el, ha a kérelmező – a kezelőorvos által kiállított igazolás szerint – egészségi állapota miatt nem képes a hatóság előtt személyesen megjelenni.

(4) A 43/B. § (5) bekezdésében foglalt esetben a kényszerintézkedést foganatosító szerv vezetője igazolja, hogy a fénykép a kérelmezővel azonos és az aláírás a kérelmezőtől származik.

43/D. § (1) A kérelem személyes előterjesztésekor az eljáró szerv – a (2) bekezdésben foglaltak kivételével – a kérelmezőről arcképmás felvételt készít.

(2) A 43/B. § (4) és (5) bekezdésében meghatározott esetben a kérelemhez csatolni kell a kérelmező egy darab, egy évnél nem régebbi fényképét.

(3) A személyesen eljáró kérelmező a kérelem előterjesztésekor a kérelmet saját kezűleg írja alá. A kérelmezőnek a kérelmet abban az esetben is saját kezűleg kell aláírnia, ha helyette meghatalmazottja jár el.

(4) A kérelmezőnek – cselekvőképtelen kérelmező esetén a törvényes képviselőnek – a kérelem ellenőrzését és az adatok valódiságát aláírásával kell igazolnia.

43/E. § (1) A kérelmezőnek a kérelem benyújtásakor a kérelemhez be kell mutatnia a személyazonosság igazolására alkalmas érvényes hatósági igazolványát.

(2) Az Nytv. hatálya alá nem tartozó kérelmezőnek a kérelem benyújtásakor érvényes útlevelét vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló Egyezményben részes tagállam állampolgára esetén a tagállam által kibocsátott személyazonosításra alkalmas érvényes okmányt kell bemutatnia.

(3) A cselekvőképességet teljesen korlátozó gondnokság alatt álló kérelmező esetében a kérelemhez be kell mutatni a gondnokság alá helyezést tanúsító jogerős bírósági határozatot, a törvényes képviseletet igazoló jogerős gyámhatósági határozatot, valamint a törvényes képviselő személyazonosságát igazoló okmányt is.

43/F. § (1) A kérelmezőnek nyilatkoznia kell arról, hogy a bemutatott okmány a természetes személyazonosító adatokat az anyakönyvvel megegyezően tartalmazza.

(2) Az eljárásban a kérelmező személyazonosságát és a fényképnek az azonosításra alkalmasságát ellenőrizni kell. Ennek során a kérelem adatait egyeztetni kell a bemutatott személyazonosságot igazoló érvényes hatósági igazolvány adattartalmával és a bemutatott okiratokban szereplő adatokkal.

(3) Az eljáró szerv az egyeztetést – az adatkezelő közreműködésével – a személyiadat- és lakcímnyilvántartásban tárolt adatokkal is elvégzi.

43/G. § (1) Az egységes arcképmás- és aláírás-felvételezés iránti kérelem átvételét igazolni kell.

(2) A kérelmet az arcképmás és – ha a kérelmező a 14. életévét betöltötte – az aláírás felvételezésével kell teljesíteni.

(3) A korlátozottan cselekvőképes kiskorú és a cselekvőképességében részlegesen korlátozott nagykorú jogosult az egységes arcképmás- és aláírás-felvételezésre irányuló kérelem ügyében eljárási képességgel bír."

4. A Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala létrehozásáról, feladatairól és hatásköréről szóló 276/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet módosítása

4. § A Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala létrehozásáról, feladatairól és hatásköréről szóló 276/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet az 5/A. §-t követően a következő alcímmel egészül ki:

„Az egységes elektronikuskártya-kibocsátási keretrendszerről szóló 2014. évi LXXXIII. törvény szerinti működtető kijelölése

5/B. § Az egységes elektronikuskártya-kibocsátási keretrendszerről szóló törvény szerinti működtetőként a Kormány a KEKKH-t jelöli ki."

5. A közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet módosítása

5. § A közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet 24. §-a a következő (4a) bekezdéssel egészül ki:
„(4a) A személyazonosító igazolvány kiadásáról és nyilvántartásáról szóló kormányrendelet szerinti egységes arcképmás- és aláírás-felvételezés szabályait a vezetői engedély kiadására irányuló hatósági eljárásban az e rendeletben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni."

6. A kormányablakokról szóló 515/2013. (XII. 30.) Korm. rendelet módosítása

6. § (1) A kormányablakokról szóló 515/2013. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 5. melléklete a következő 11. ponttal egészül ki:
„11. Egységes elektronikuskártya-kibocsátási keretrendszer kártyafelhasználói regisztráció"
(2) Hatályát veszti a Korm. rendelet 2. melléklet 43. pontja.

7. Hatálybalépés

7. § Ez a rendelet 2015. augusztus 1-jén lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 195/2015. (VII. 21.) Korm. rendelete az elektronikus hírközlési szolgáltatás igénybevétele során alkalmazható közvetítőválasztásról szóló 73/2004. (IV. 15.) Korm. rendelet hatályon kívül helyezéséről

A Kormány
a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 31. § (1) bekezdés b) pontjában kapott felhatalmazás alapján,
az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva
a következőket rendeli el:

1. § Hatályát veszti az elektronikus hírközlési szolgáltatás igénybevétele során alkalmazható közvetítőválasztásról szóló 73/2004. (IV. 15.) Korm. rendelet.

2. § Ez a rendelet 2015. november 1-jén lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 196/2015. (VII. 21.) Korm. rendelete a honvédelmi szervezetek működésének az államháztartás működési rendjétől eltérő szabályairól szóló 346/2009. (XII. 30.) Korm. rendelet módosításáról

A Kormány az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 109. § (1) bekezdés 28. és 29. pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. § A honvédelmi szervezetek működésének az államháztartás működési rendjétől eltérő szabályairól szóló 346/2009. (XII. 30.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 4. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„4. § Az MH hadrendje szerinti szervezetek alapító okirata és a törzskönyvi nyilvántartása a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény (a továbbiakban: Hvt.) 38. § (7) bekezdése szerinti nemzetbiztonsági érdekből nem nyilvános telephelyekre vonatkozó adatokat nem tartalmazza."

2. § A Korm. rendelet 17. §-a a következő (4a) bekezdéssel egészül ki:

„(4a) A pénzügyi és számviteli feladatok központosított végrehajtására kijelölt honvédelmi szervezet a január és február hónapról szóló időközi költségvetési jelentést a központi költségvetés címrendjének megfelelően állítja össze."

3. § A Korm. rendelet a következő 33. §-sal egészül ki:

„33. § Az MH hadrendje szerinti szervezetek alapító okiratait a honvédelmi szervezetek működésének az államháztartás működési rendjétől eltérő szabályairól szóló 346/2009. (XII. 30.) Korm. rendelet módosításáról szóló 196/2015. (VII. 21.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) hatálybalépését követő első módosításuk alkalmával kell az R. 1. §-ával megállapított 4. § szerint kiegészíteni."

4. § A Korm. rendelet

a) 5. §-ában az „a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény" szövegrész helyébe a „Hvt." szöveg, valamint

b) 17. § (1) bekezdés a) pontjában a „mérlegjelentéseket, időközi költségvetési jelentéseket" szövegrész helyébe a „mérlegjelentéseket, a (4a) bekezdésben meghatározott módon időközi költségvetési jelentéseket" szöveg

lép.

5. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 197/2015. (VII. 21.) Korm. rendelete az Észak-atlanti Szerződés Szervezete Biztonsági Beruházási Programja keretében kiírásra kerülő pályázatokon való részvételi jogosultság feltételeiről, a jogosultság megszerzésével kapcsolatos eljárás szabályairól és az eljáró szervezetről szóló 164/2002. (VIII. 2.) Korm. rendelet és az egyházi elismerésről és az egyházi jogi személyek jogállásának és működésének sajátos szabályairól szóló 295/2013. (VII. 29.) Korm. rendelet módosításáról

A Kormány a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről szóló 2011. évi CXIII. törvény 81. § (1) bekezdés g) pontjában,
a 2. alcím vonatkozásában a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény 31. § b) pontjában
kapott felhatalmazás alapján,
az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. Az Észak-atlanti Szerződés Szervezete Biztonsági Beruházási Programja keretében kiírásra kerülő pályázatokon való részvételi jogosultság feltételeiről, a jogosultság megszerzésével kapcsolatos eljárás szabályairól és az eljáró szervezetről szóló 164/2002. (VIII. 2.) Korm. rendelet módosítása

1. § Az Észak-atlanti Szerződés Szervezete Biztonsági Beruházási Programja keretében kiírásra kerülő pályázatokon való részvételi jogosultság feltételeiről, a jogosultság megszerzésével kapcsolatos eljárás szabályairól és az eljáró szervezetről szóló 164/2002. (VIII. 2.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 4. § (2) bekezdés b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A BBB összetétele:)

„b) a BBB tagjai

ba) a közbeszerzésekért felelős miniszter által vezetett minisztérium kijelölt állami vezetője,

bb) az e-közigazgatásért felelős miniszter által vezetett minisztérium kijelölt állami vezetője,

bc) az igazságügyért felelős miniszter által vezetett minisztérium kijelölt állami vezetője,

bd) a külgazdasági ügyekért felelős miniszter által vezetett minisztérium kijelölt állami vezetője,

be) a belgazdaságért felelős miniszter által vezetett minisztérium kijelölt állami vezetője,

bf) az agrárpolitikáért felelős miniszter által vezetett minisztérium kijelölt állami vezetője,

bg) az állami infrastruktúra-beruházásokért felelős miniszter által vezetett minisztérium kijelölt állami vezetője, valamint

bh) a Nemzeti Biztonsági Felügyelet elnöke."

2. § Az R. 20. és 21. §-a helyébe a következő rendelkezések lépnek és az A határozat felfüggesztése alcím a következő 21/A. §-sal egészül ki:

„20. § (1) Ha a honvédelemért felelős miniszter a gazdálkodó szervezettel kapcsolatos olyan információról szerez tudomást, amely a gazdálkodó szervezet szakmai vagy gazdasági alkalmasságát megkérdőjelezi, felhívja a gazdálkodó szervezetet, hogy a felhívás kézhezvételét követő 15 napon belül közölje az információval kapcsolatos álláspontját. Ha az információ hiteles, és a gazdálkodó szervezet a helyzetét nem tisztázza, a honvédelemért felelős miniszter a határozatot felfüggeszti.

(2) A határozat felfüggesztésével egyidejűleg a honvédelemért felelős miniszter határidőt állapít meg a gazdálkodó szervezet részére a felfüggesztés indokául szolgáló állapot megszüntetésére. E határidő jogszabály eltérő rendelkezése hiányában a három hónapot nem haladhatja meg.

(3) A felfüggesztés hatálya addig tart, amíg a gazdálkodó szervezet a felfüggesztés alapjául szolgáló indokot meg nem szünteti. A határidő eredménytelen eltelte esetén a honvédelemért felelős miniszter a határozatot visszavonja.

(4) Az (1) bekezdés szerinti felfüggesztés indoka különösen a gazdálkodó szervezet pénzügyi vagyoni helyzetét, belső struktúráját, tevékenységét érintő, illetve bármely olyan változás lehet, amely a gazdálkodó szervezet alkalmasságát kétségessé teszi.

21. § (1) Ha a gazdálkodó szervezet tárgyévi adatszolgáltatásának értékelése alapján a honvédemért felelős miniszter a gazdálkodó szervezet szakmai vagy gazdasági alkalmatlanságát állapítja meg, a honvédelmért felelős miniszter a határozatot a következő adatszolgáltatási időszak végéig felfüggeszti.

(2) Ha a honvédelemért felelős miniszter az (1) bekezdés alapján felfüggesztett határozattal rendelkező gazdálkodó szervezetnek a felfüggesztést követő éves adatszolgáltatásának értékelése alapján újbóli szakmai vagy gazdasági alkalmatlanságát állapítja meg, a gazdálkodó szervezet határozatát visszavonja.

21/A. § A 20. és a 21. § szerinti felfüggesztés hatálya alatt a gazdálkodó szervezet az NSIP keretében kiírásra kerülő beszerzési eljárásokon nem vehet részt."

3. § Az R. 1. §-ában a „Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 685. § c) pontjában" szövegrész helyébe a „polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 396. §-ában" szöveg lép.

4. § Hatályát veszti az R. 13. § (4) bekezdés a) pontja.

2. Az egyházi elismerésről és az egyházi jogi személyek jogállásának és működésének sajátos szabályairól szóló 295/2013. (VII. 29.) Korm. rendelet módosítása

5. § Az egyházi elismerésről és az egyházi jogi személyek jogállásának és működésének sajátos szabályairól szóló 295/2013. (VII. 29.) Korm. rendelet 20. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A tábori lelkészi szolgálat a honvédelemért felelős miniszter közvetlen alárendeltségébe tartozó, a bevett egyházakkal erre vonatkozóan kötött megállapodásokban foglaltak alapján működő egységes szervezet, amely három, egymással azonos jogállású szolgálati ágra tagozódik."

3. Záró rendelkezések

6. § Ez a rendelet a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

IV. A Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeletei, valamint az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendeletei

A Magyar Nemzeti Bank elnökének 23/2015. (VII. 21.) MNB rendelete a jegybanki alapkamat mértékéről

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 171. § (1) bekezdés a) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Magyar Nemzeti Bank Monetáris Tanácsának döntésére tekintettel a következőket rendelem el:

1. § A jegybanki alapkamat mértéke 1,35%.

2. § (1) Ez a rendelet 2015. július 22-én lép hatályba.
(2) Hatályát veszti a jegybanki alapkamat mértékéről szóló 17/2015. (VI. 23.) MNB rendelet.

Dr. Matolcsy György s. k.,
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

A Magyar Nemzeti Bank elnökének 24/2015. (VII. 21.) MNB rendelete a „Szilvay Kornél" rézötvözetű emlékérme kibocsátásáról

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 171. § (1) bekezdés d) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 4. § (2) bekezdésében meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. § (1) A Magyar Nemzeti Bank – Szilvay Kornél születésének 125. évfordulója alkalmából – „Szilvay Kornél" megnevezéssel 2000 forintos címletű rézötvözetű emlékérmét bocsát ki.
(2) A kibocsátás időpontja: 2015. július 24.

2. § (1) A négyzet alakú emlékérme réz (75%) és nikkel (25%) ötvözetéből készült, súlya 14 gramm, mérete 28,43 mm × 28,43 mm, széle sima.
(2) Az emlékérme előlapján, a középmezőben a Szilvay Kornél által szabadalmaztatott egyetemes oltógép ábrázolása látható. Az emlékérme szélén, fent, jobb oldalon, egymás alatti két sorban a „2000" értékjelzés és a „FORINT" felirat, lent a „MAGYARORSZÁG" felirat olvasható. A bal oldalon az emlékérme szélén, a peremmel párhuzamosan, az oltógép ábrázolása felett a „2015" verési évszám, alatta a „BP." verdejel olvasható. Az emlékérme előlapjának képét az 1. melléklet tartalmazza.
(3) Az emlékérme hátlapján, a középmezőben, kerettel körbevéve Szilvay Kornél portréja látható, a bal alsó sarokban Bitó Balázs tervezőművész mesterjegyével. Az emlékérme szélén, a kereten kívül, fent a „SZILVAY KORNÉL", a jobb oldalon, a peremmel párhuzamosan az „A SZÁRAZOLTÁS ATYJA", lent, jobbra rendezve az „1890 – 1957", a bal oldalon, a peremmel párhuzamosan a „TŰZOLTÓPARANCSNOK" felirat olvasható. Az emlékérme hátlapjának képét a 2. melléklet tartalmazza.

3. § Az emlékérméből 10 000 darab készíthető, amelyből 6000 darab különleges – ún. proof – technológiával verhető.

4. § Ez a rendelet 2015. július 24-én lép hatályba.

Dr. Matolcsy György s. k.,
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

1. melléklet a 24/2015. (VII. 21.) MNB rendelethez

Az emlékérme előlapjának képe:

2. melléklet a 24/2015. (VII. 21.) MNB rendelethez

Az emlékérme hátlapjának képe:

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnökének 5/2015. (VII. 21.) NMHH rendelete az elektronikus hírközlési szolgáltatás igénybevétele során alkalmazható közvetítőválasztásról

Az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény 182. § (3) bekezdés 17. pontjában,
az 5. és a 8. alcím tekintetében az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény 182. § (3) bekezdés 24. pontjában kapott felhatalmazás alapján,
a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 109. § (5) bekezdésében meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. A rendelet hatálya

1. § E rendelet hatálya

a) az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: Eht.) 62. § (1) bekezdése és 111. § (1) bekezdése alapján közvetítőválasztás biztosítására kötelezett előfizetői hozzáférést nyújtó elektronikus hírközlési szolgáltatóra (a továbbiakban: kötelezett szolgáltató),

b) a közvetítő szolgáltatóra, és

c) az előfizetőre

terjed ki.

2. A közvetítőválasztás általános feltételei

2. § (1) Közvetítőválasztást a kötelezett szolgáltató olyan közvetítő szolgáltató esetében köteles biztosítani,

a) amely nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatást nyújt, és

b) amellyel hálózati szerződést kötött.

(2) Internet hívások esetén mind a hívásonkénti közvetítőválasztás, mind a közvetítő-előválasztás a választott közvetítő szolgáltató számára az elektronikus hírközlő hálózatok azonosítóinak nemzeti felosztási tervéről szóló NMHH rendelet (a továbbiakban: ANFT) szerint kijelölt, a hívásonkénti közvetítőválasztást, vagy a közvetítő-előválasztást lehetővé tevő kódot tartalmazó hívószám tárcsázásával kezdeményezhető.

(3) A kötelezett szolgáltató nem adhat át a közvetítő szolgáltatónak végződtetésre az ANFT-ben meghatározott segélyhívó számokkal indított hívásokat.

3. Közvetítő-előválasztás

3. § (1) Közvetítő-előválasztás esetén a kötelezett szolgáltató olyan közvetítő szolgáltatónak köteles biztosítani a közvetítőválasztást, amely – a 2. § (1) bekezdésében foglaltakon túl – a kötelezett szolgáltatóval kötött hálózati szerződésben vállalja

a) valamennyi nemzetközi hívás végződtetését,

b) valamennyi belföldi helyhez kötött telefon és mobil rádiótelefon hálózatba irányuló hívás végződtetését, vagy

c) az a) és b) pontban foglalt valamennyi hívástípus végződtetését.

(2) Közvetítő-előválasztás keretében az előfizető az (1) bekezdésben felsorolt hívástípusok és az internet hívás tekintetében választhat közvetítő szolgáltatót.

(3) Közvetítő-előválasztás esetén a kötelezett szolgáltató az (1) bekezdésben meghatározott hívásokon túl megállapodhat a közvetítő szolgáltatóval egyéb, az ANFT-ben rögzített számmal indított hívások – így különösen a 2. § (3) bekezdésében nem említett nem földrajzi számra irányuló hívások (speciális számok és szolgáltatás- vagy hálózatkijelölő számok) és nem a 2. § (2) bekezdése szerint kezdeményezett internet hívások – végződtetéséről.

(4) Amennyiben a kötelezett szolgáltató referenciaajánlat benyújtására kötelezett, a (3) bekezdés szerinti hívások végződtetéséről csak akkor állapodhat meg a közvetítő szolgáltatóval, ha az adott hívások tekintetében a referenciaajánlat erre vonatkozó rendelkezést tartalmaz. A kötelezett szolgáltató ez esetben a referenciaajánlattól a jogosult beleegyezésével sem térhet el.

4. § (1) A közvetítő szolgáltató e rendelet szabályainak megfelelő ajánlata esetén a kötelezett szolgáltató köteles a közvetítő-előválasztás tárgyában a hálózati szerződés megkötése vagy módosítása érdekében tárgyalni, valamint a hálózati szerződést megkötni, vagy módosítani.

(2) A kötelezett szolgáltató kizárólag a közvetítő szolgáltatóval kötött hálózati szerződés alapján, az abban foglaltak szerint irányíthatja át a hívást más elektronikus hírközlési szolgáltatóhoz. A közvetítő szolgáltatót kizárólag a hálózati szerződés alapján történő, a hálózati szerződésben foglalt megállapodás szerinti átirányításból eredő többletköltségek terhelik.

(3) Amennyiben a közvetítő-előválasztás automatikusan nem valósul meg, a kötelezett szolgáltató a szükséges műszaki változtatást köteles a közvetítő szolgáltató értesítésétől számított 5 munkanapon belül végrehajtani, és ennek megtörténtéről az előfizetőt és a közvetítő szolgáltatót írásban, vagy egyéb bizonyítható módon tájékoztatni.

4. Hívásonkénti közvetítőválasztás

5. § (1) Hívásonkénti közvetítőválasztás esetén a kötelezett szolgáltató olyan közvetítő szolgáltatónak köteles biztosítani a közvetítőválasztást, amely a 3. § (1) bekezdésében foglaltakon túl

a) rendelkezik az ANFT szerinti közvetítőválasztó előtéttel, és

b) a kötelezett szolgáltatóval kötött hálózati szerződésben az általa megajánlott forgalmi irányokban gondoskodik a hívás végződtetéséről.

(2) A hívásonkénti közvetítőválasztásra vonatkozó előfizetői szerződés ráutaló magatartással, az előfizető közvetítő szolgáltatót kijelölő közvetítő választó előtét tárcsázásával jön létre.

(3) A kötelezett szolgáltató kizárólag a közvetítő választó előtéttel kijelölt közvetítő szolgáltatóval kötött megállapodása alapján alkalmazhat olyan forgalomirányítást, amely az előfizető választásától eltérő, más elektronikus hírközlési szolgáltató közreműködését eredményezi. Az ebből az eltérésből eredő többletköltségek a közvetítő szolgáltatót terhelik.

(4) Az előfizető hívásonkénti közvetítőválasztással az adott hívásra érvényes közvetítő-előválasztástól eltérhet.

5. A közvetítőválasztás esetén kötött előfizetői szerződés különös szabályai

6. § (1) A közvetítő szolgáltató által az előfizető részére nyújtott szolgáltatás tekintetében az elektronikus hírközlési előfizetői szerződések részletes szabályairól szóló 2/2015. (III. 30.) NMHH rendeletben (a továbbiakban: Eszr.) foglaltakat az e rendeletben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A közvetítő szolgáltató közvetítőválasztás útján elérhető szolgáltatásokra vonatkozó általános szerződési feltételeiben köteles feltüntetni

a) azokat az elektronikus hírközlési szolgáltatókat, amelyek előfizetői jogosultak arra, hogy a közvetítő szolgáltatót válasszák,

b) az előfizetői szerződés – beleértve az erre irányuló ráutaló magatartás tanúsítását – megkötéséhez kapcsolódó, az (5) bekezdés szerinti jogkövetkezményeket,

c) az arról szóló tájékoztatást, hogy a közvetítő szolgáltató igénye esetén a kötelezett szolgáltatónak eleget kell tennie a (8) és (9) bekezdés szerinti kötelezettségnek,

d) az arról szóló tájékoztatást, hogy amennyiben az előfizető a kötelezett szolgáltatótól előre fizetett szolgáltatást vesz igénybe és ennek keretében él a közvetítőválasztás jogával, akkor az előfizetőt a közvetítőválasztással igénybe vett szolgáltatásokért – a kötelezett szolgáltatónak előre kifizetett díjtól függetlenül – külön díjfizetési kötelezettség terheli-e.

(3) A közvetítő szolgáltató a (2) bekezdés b)–d) pontjában foglaltakat a közvetítőválasztás szolgáltatás tárgyában kötött egyedi előfizetői szerződésben is köteles külön feltüntetni.

(4) A közvetítő szolgáltató és az előfizető az előfizetői szerződést írásban, szóban vagy ráutaló magatartással, így különösen közvetítőválasztó előtét tárcsázásával, vagy – amennyiben az lehetséges – a felkínált választási lehetőségekre számbeadással válaszolva kötheti meg.

(5) A közvetítőválasztás műszaki megvalósításával az előfizetőnek – a hívásonkénti közvetítőválasztás esetét kivéve – a kötelezett szolgáltatóval, vagy más közvetítő szolgáltatóval a választott szolgáltatás vonatkozásában fennálló előfizetői szerződése megszűnik, vagy – ha a választás azt nem érinti teljes egészében – akként módosul, hogy a kötelezett szolgáltató az előfizető által a közvetítőválasztás szolgáltatás tárgyában kötött előfizetői szerződésben foglalt szolgáltatást nem jogosult nyújtani, vagy azt az előfizető nem jogosult igénybe venni.

(6) Amennyiben az előfizetőnek a választott szolgáltatás tekintetében a kötelezett szolgáltatón kívüli szolgáltatóval áll fenn előfizetői szerződése, erről – a hívásonkénti közvetítőválasztás esetét kivéve – az előfizető az előfizetői szerződés megkötésekor köteles tájékoztatni az újonnan választott közvetítő szolgáltatót.

(7) A közvetítő szolgáltató a hívásonkénti közvetítőválasztás esetét kivéve a szerződés megkötéséről, az előfizető nevéről, hívószámáról, a választott szolgáltatások köréről az előfizetői szerződés létrejöttét követő 5 munkanapon belül tájékoztatja a kötelezett szolgáltatót és – ha az előfizetőnek a választott szolgáltatás tekintetében a kötelezett szolgáltatón kívül más elektronikus hírközlési szolgáltatóval is áll fenn előfizetői szerződése – a választott szolgáltatás nyújtása tekintetében az előfizetővel szerződéses jogviszonyban álló más közvetítő szolgáltatót.

(8) Amennyiben a közvetítőválasztás szolgáltatás kötelezett szolgáltató általi beállítása enélkül nem végezhető el, a kötelezett szolgáltató – adategyeztetés céljából – köteles a választott közvetítő szolgáltató erre irányuló igényének kézhezvételét követő 5 munkanapon belül átadni:

a) természetes személy előfizető esetén az előfizető telefonszámát, természetes személyazonosító adatait, lakóhelyét vagy tartózkodási helyét,

b) nem természetes személy előfizető esetén az előfizető telefonszámát, cégjegyzékszámát vagy nyilvántartási számát.

(9) A (8) bekezdés szerinti adatátadás esetén a kötelezett szolgáltató a közvetítő szolgáltató igénye alapján köteles azt is közölni, ha az előfizetőnek a kötelezett szolgáltatóval szemben fennálló, 30 napot meghaladó díjtartozása van.

(10) A kötelezett szolgáltató a (8) és (9) bekezdés szerinti adatszolgáltatást csak akkor köteles teljesíteni, ha a közvetítő szolgáltató a közvetítőszolgáltatás igénybevételére írásban megkötött előfizetői szerződés másolatát vagy – szóbeli, illetve ráutaló magatartással kötött előfizetői szerződés esetén – a szerződéskötést bizonyító hangfelvételt vagy egyéb, a szerződéskötés tényét és az előfizető azonosítását lehetővé tevő bizonyítékot a (8) bekezdés szerinti igényéhez csatolta. A közvetítő szolgáltató a (8) bekezdés szerinti igényét az Eszr. 2. § d) pontja szerinti tartós adathordozón vagy elektronikus levélben is előterjesztheti.

(11) Hívásonkénti közvetítőválasztás esetén a kötelezett szolgáltató, a közvetítő szolgáltató igénye alapján a választást követő 5 munkanapon belül térítésmentesen köteles közölni a választott közvetítő szolgáltatóval a választás tényét és időpontját, természetes személy előfizető esetén az előfizető természetes személyazonosító adatait, lakóhelyét vagy tartózkodási helyét, nem természetes személy előfizető esetén az előfizető cégjegyzékszámát vagy más nyilvántartási számát, valamint az előfizető telefonszámát.

(12) A kötelezett szolgáltató a (8), (9) és (11) bekezdésben foglalt adatközlési kötelezettségét a nyilvántartásában szereplő adatok alapján teljesíti, amely adatok valódiságáért felelősség nem terheli.

6. Tájékoztatás

7. § (1) A kötelezett szolgáltató új, írásban kötött előfizetői szerződésben, szóbeli és ráutaló magatartással kötött előfizetői szerződés esetén pedig az Eszr. 6. § (1) bekezdése szerinti dokumentumban azonos betűmérettel köteles a vele fennálló hálózati szerződések alapján közvetítőválasztás keretében választható szolgáltatókról és azok ügyfélszolgálati telefonszámáról szóló tájékoztatójának internetes és ügyfélszolgálati elérhetőségét, valamint az általános szerződései feltételeinek azon pontját, pontjait megjelölni, amelyek a 6. § (2) bekezdése szerinti információkat tartalmazzák.

(2) A kötelezett szolgáltató ügyfélszolgálatán köteles az előfizetőt tájékoztatni arról, hogy a 8. § (4) bekezdése alapján melyik szolgáltató felel az előfizetőnek történő hibás teljesítésért és az előfizetői panaszok kezeléséért.

7. A szolgáltatók közötti együttműködés

8. § (1) A kötelezett szolgáltató és a közvetítő szolgáltató együttműködésük részletes szabályait a hálózati szerződésben kötelesek rögzíteni.

(2) Ha a kötelezett szolgáltató és a közvetítő szolgáltató lehetővé teszi a hívott előfizetői berendezésen a hívószám vagy más azonosító kijelzését, a kötelezett szolgáltató és a közvetítő szolgáltató köteles együttműködni abban is, hogy az előfizető vagy más felhasználó a nyilvános elektronikus hírközlési szolgáltatáshoz kapcsolódó adatvédelmi és titoktartási kötelezettségre, az adatkezelés és a titokvédelem különleges feltételeire, a hálózatok és a szolgáltatások biztonságára és integritására, a forgalmi és számlázási adatok kezelésére, valamint az azonosítókijelzésre és hívásátirányításra vonatkozó szabályokról szóló NMHH rendelet által előírt módon letilthassa hívószámának vagy más azonosítójának kijelzését.

(3) Közvetítő-előválasztás esetén belföldi helyhez kötött telefonhálózatba irányuló hívás, különösen az azonos számozási körzetbe irányuló hívás irányításakor a kötelezett szolgáltató azon az összekapcsolási ponton köteles átadni a hívást a közvetítő szolgáltatónak, amelyen keresztül a hívás irányítása forgalmi vagy egyéb szempontból a közvetítő szolgáltató számára leggazdaságosabban megvalósítható.

(4) Közvetítőválasztás esetén a – kötelezett szolgáltató és a közvetítő szolgáltató közötti felelősség megosztásra vonatkozó eltérő megállapodás hiányában – az előfizetői panaszok kezeléséért a közvetítő szolgáltató a felelős.

(5) Közvetítőválasztás esetén az előfizető által a közvetítő szolgáltatótól igénybe vett forgalmi szolgáltatás díját a közvetítő szolgáltató állapítja meg.

(6) Közvetítőválasztás esetén – a kötelezett szolgáltató és a közvetítő szolgáltató eltérő megállapodása hiányában – a kötelezett szolgáltató híváshoz kapcsolódó forgalmi szolgáltatásai díját az előfizető részére a közvetítő szolgáltató számlázza ki és szedi be.

8. Záró rendelkezések

9. § Ez a rendelet 2015. november 1. napján lép hatályba.

10. § (1) A kötelezett szolgáltató és a közvetítő szolgáltató általános szerződési feltételeiket legkésőbb 2016. február 1-ig kötelesek e rendeletnek megfelelően felülvizsgálni és módosítani.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben a hatályban lévő egyedi előfizetői szerződések az általános szerződési feltételek e rendelet szerinti módosítása által érintett részek tekintetében e rendelet erejénél fogva módosulnak, erről külön értesítést a kötelezett szolgáltató és a közvetítő szolgáltató az előfizetőknek nem kötelesek megküldeni, ugyanakkor az általános szerződési feltételek és az egyedi előfizetői szerződések e rendelet szerinti módosításának tartalmáról a módosítástól számított legalább 30 napra a honlapjukon elhelyezett szövegben tájékoztatni kötelesek az előfizetőket.

(3) 2016. február 1. napjától kezdődően a közvetítő szolgáltató új közvetítőválasztás igénybevételére vonatkozó előfizetői szerződést kizárólag e rendelet szerinti szabályoknak megfelelően köthet, tekintet nélkül arra, hogy az általános szerződési feltételei az (1) bekezdés szerinti időpontig e rendeletnek megfelelően módosításra kerültek-e.

(4) Annak érdekében, hogy a referenciaajánlat készítésére kötelezett szolgáltatók referenciaajánlatai megfeleljenek az e rendeletben foglalt szabályoknak, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke legkésőbb 2015. december 1-jéig hivatalból megindítja az érintett referenciaajánlatok módosítására irányuló, Eht. 67/A. § (5) bekezdése szerinti eljárását.

11. § A 10. § 2016. június 30. napján hatályát veszti.

Dr. Karas Monika s. k.,
a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnöke

VI. Az Alkotmánybíróság határozatai, teljes ülési állásfoglalásai és végzései

Az Alkotmánybíróság 1003/2015. (VII. 21.) AB Tü. határozata az Alkotmánybíróság Ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat módosításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 70. § (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján az Alkotmánybíróság Ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat módosításáról az alábbi határozatot hozza.

1. § Az Alkotmánybíróság Ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat (a továbbiakban: Ügyrend) 25. § (4) bekezdése a következő mondattal egészül ki:
„Az Abtv. 25. §-a szerinti bírói kezdeményezés esetében csak a 26. § (3) bekezdése szerinti egyszerű hiánypótlásra kerülhet sor, oly módon, hogy a hiánypótlás ne veszélyeztesse az előadó alkotmánybíró soron kívüli kijelölését [16. § (6) bekezdés]."

2. § Az Ügyrend 33. § (1) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:
[Az előadó alkotmánybíró az indítványt a kézhezvétel után megvizsgálja, és]
„a) ha azt állapítja meg, hogy az indítvány kiegészítésre vagy kijavításra szorul, rövid határidő tűzésével – ez az Abtv. 25. §-a szerinti bírói kezdeményezés esetében legfeljebb 8 nap –, a hiányok megjelölése mellett végzésben hiánypótlásra szólítja fel az indítványozót, és egyben figyelmezteti őt, hogy ha az indítványt újból hiányosan vagy elkésetten adja be, az Alkotmánybíróság azt visszautasítja, illetőleg hiányos tartalma szerint bírálja el,"

3. § Az Ügyrend 42. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(2) Amennyiben az alkotmánybírósági eljárásra meghatározott határidő a kilencven napot meghaladja, az első tervezet észrevételezésére a belső közzétételtől a testületi tárgyalásig terjedő idő, de legalább tizenkét munkanap, amennyiben a határidő kilencven nap vagy annál kevesebb, a testületi tárgyalásig terjedő idő, de legalább hat munkanap áll rendelkezésre."

4. § Az Ügyrend 42. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(3) A (2) bekezdésben, illetve a (6) bekezdésben meghatározottnál rövidebb határidőt a tanácsvezető vagy az elnök az 51. §-ban, az 52. §-ban és az 55. § (2)–(3) bekezdésében meghatározott esetben, továbbá az ügy sürgősségére tekintettel az előadó alkotmánybíró javaslatára vagy saját hatáskörben megállapíthat."

5. § Az Ügyrend 42. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(6) Az előadó alkotmánybíró a módosított előterjesztést (határozat- vagy végzéstervezetet) ismét észrevételezésre bocsátja. Ilyen esetben az észrevételezésre, amennyiben az alkotmánybírósági eljárásra meghatározott határidő a kilencven napot meghaladja, a belső közzétételtől a testületi tárgyalásig terjedő idő, de legalább négy munkanap, amennyiben a határidő kilencven nap vagy annál kevesebb, a testületi tárgyalásig terjedő idő, de legalább három munkanap áll rendelkezésre."

6. § Az Ügyrend 52. §-a a következő mondattal egészül ki:
„Ha a főtitkár vagy az előadó alkotmánybíró hiánypótlást rendel el, és az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezést nem utasítja vissza a hiánypótlás elmaradása vagy elégtelensége miatt, az első tervezet előterjesztésének és az indítvány elbírálásának a határideje a hiánypótlás beérkezésekor kezdődik."

7. § Az Alkotmánybíróság teljes ülésének e határozatát a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 26. § (2) bekezdése alapján a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

8. § Az Alkotmánybíróság teljes ülésének e határozata a közzétételét követő napon lép hatályba.

Budapest, 2015. július 14.

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: XVIII/1992/2015.

Az Alkotmánybíróság 25/2015. (VII. 21.) AB határozata a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény 108. §-ával kapcsolatos mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály Alaptörvénnyel való összhangjának utólagos vizsgálatára irányuló indítvány valamint alkotmányjogi panaszok és bírói kezdeményezések tárgyában – *dr. Salamon László* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával valamint *dr. Czine Ágnes*, *dr. Dienes-Oehm Egon*, *dr. Kiss László*, *dr. Lévay Miklós* és *dr. Sulyok Tamás* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy alaptörvény-ellenes helyzet áll fenn annak következtében, hogy a törvényalkotó a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény 108. §-a alapján megszűnt haszonélvezeti, illetve használati jogokhoz kapcsolódóan nem alkotta meg a kivételes, a szerződő felek közötti elszámolás során nem érvényesíthető, de érvényes szerződésekkel összefüggő vagyoni hátrányok kiegyenlítését lehetővé tevő szabályokat.
   Az Alkotmánybíróság felhívja a törvényalkotót, hogy 2015. december 1-jéig szüntesse meg az alaptörvény-ellenes mulasztást.
2. Az Alkotmánybíróság a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény 108. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványokat elutasítja.

3. Az Alkotmánybíróság visszautasítja azokat a bírói kezdeményezéseket, amelyekben az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény 94. § (5) bekezdése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését indítványozták.
4. Az Alkotmánybíróság a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény 108. §-ával szemben az Alaptörvény T) cikk (3) bekezdése, az M) cikk (1) bekezdése és a XII. cikk (1) bekezdése tekintetében előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.
5. Az Alkotmánybíróság a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény 108. §-ával kapcsolatban mulasztással előidézett alaptörvényesség fennállásának megállapítására irányuló indítványt visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét.

Indokolás

I.

[1] 1. Jogi képviselőjük útján egy magánszemély és három gazdálkodó szervezet fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybíróséghoz.

[2] Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján indítványozták a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény (a továbbiakban: Ámt.) 108. § (1) és (2) bekezdése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését. A panaszosok az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, az M) cikk (1) bekezdésének, az I. cikk (3) bekezdésének, a XII. cikk (1) bekezdésének valamint a XIII. cikkének a sérelmére hivatkoztak. A támadott rendelkezések tekintetében a panaszosok egy része kérte azok hatálybalépésükre visszamenőleges hatállyal történő megsemmisítését. A panaszosok egy része kérte továbbá azt is, hogy az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróság Ügyrendje 55. § (1)–(2) bekezdése alapján sürgősséggel bírálja el indítványukat, mivel érvelésük szerint a támadott jogszabályi rendelkezések hatálybalépését és a bennük foglalt kifogásolt rendelkezések teljesedésbe menését követően a számukra hátrányos jogi változások visszafordíthatatlanná válnak.

[3] Két indítványozó – lényegében azonos érvelést tartalmazó indítványával – az Ámt. 108. § (1) továbbá (2) bekezdése megsemmisítését kérte. Az indítványozók álláspontja szerint a támadott jogszabályi rendelkezések sértik az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében szabályozott és alkotmányosan védett tulajdonhoz való jogot, annak szükségtelen és aránytalan korlátozására vezetnek. Az indítványozók azzal is érveltek, hogy a kifogásolt rendelkezések nem felelnek meg a kisajátítás Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdésében foglalt garanciális követelményeinek. Az indítványozók szerint a támadott jogszabályi rendelkezések sértik a jogbiztonság követelményét [B) cikk (1) bekezdés] is azáltal, hogy nem biztosítanak elegendő (kellő) felkészülési időt a szóban forgó hosszútávú jogviszonyok rendezésére. A gazdálkodó szervezetként működő indítványozók utaltak arra, hogy jogi személyként is előterjeszthetik az indítványukat, mivel a tulajdonhoz való jog, mint alapjog a jogi személyeket is megilleti.

[4] Az indítványozók elsősorban azzal érveltek, hogy álláspontjuk szerint a tulajdonjog szelvény-jogát képező haszonélvezeti jog illetve (föld)használati jog az Alaptörvény XIII. cikkének az alkotmányos védelmi körébe tartozik, tekintettel arra, hogy az említett jogok hosszútávú jogviszonyok alapján álltak fenn és vagyoni értéket képviselnek. A haszonélvezeti és használati jogok törvény általi (ex lege) történő megszüntetését az indítványozók elsődlegesen kisajátításnak, másodlagosan a tulajdonjog korlátozásával egyenértékű egyéb tulajdoni korlátozásnak tekintették. Figyelemmel arra, hogy a kifogásolt törvényi rendelkezések értelmében a haszonélvezeti jog 2014. május 1-jén míg a haszonélvező által szerződéssel átengedett földhasználati jogosultság 2014. szeptember 1-jén ex lege megszűnik, az indítványozók szerint a tulajdonszerű vagyoni értékű jogok elvonása kisajátításnak tekinthető. Az indítványozók kifejtették, hogy a jogelvonás pontosan meghatározott alanyi kört érint (haszonélvező, illetve használó), továbbá utaltak arra is, hogy a korábbi jogosulttól más személyhez, a tulajdonoshoz kerül vissza a használat és hasznok szedésének joga, akiknél ez vagyoni előnyt jelent. A korábbi jogosultak (haszonélvező, illetve használó) oldalán azonban a tulajdonszerű vagyoni értékű jogok elvonása az értékgarancia biztosítása nélkül történik, a jogelvonásért semmilyen kompenzációban nem részesülnek. Az indítványozók az állított tulajdoni sérelmük alátámasztására hivatkoztak arra is, hogy a vagyoni értékű jogok ex lege megszüntetése következtében a már végrehajtott

beruházásaik megtérülése nem biztosított, továbbá a művelés kieső hozama kárként (elmaradt haszonként) jelentkezik.

[5] Az indítványozók másodlagosan azzal is érveltek, hogy amennyiben az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a támadott jogszabályi rendelkezésekkel megvalósuló jogelvonás nem tekinthető kisajátításnak, akkor azt a tulajdonhoz való alapjog korlátozásának tekintik. Elsődleges érvük, hogy a közérdekű korlátozás szükségessége a támadott szabályozás esetében nem igazolt, azt a bíróság konkrét ügyben nem tudja ellenőrizni. Mindkét indítványozó utalt arra és jogerős bírósági ítélettel támasztotta alá azt, hogy az általa használt ingatlanok tekintetében – a jogerős bírósági ítéletekben foglaltak szerint – termőföld-használat jogcíme nem leplezett vagy színlelt jogügylet alapján keletkezett; az alapul fekvő szerződések nem voltak érvénytelenek.

[6] Az indítványozók arra is hivatkoztak, hogy a haszonbérleti, illetve használati jogviszonyok hosszú távra szóló jogviszonyok voltak, amelyeket a jogalkotó az egyéni körülmények figyelembe vételét mellőző módszerrel („fűnyíró elv szerűen"), mindössze négy–nyolc hónapnyi felkészülési idő biztosításával szüntetett meg. Az indítványozók szerint a vizsgált esetben a felkészülési idő elégtelen, ami sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését (a „kellő felkészülési idő" követelményét). Az indítványozók arra is hivatkoztak, hogy a jogkorlátozás szükségtelenségét önmagában már az is alátámasztja, hogy az esetükben maguk a haszonélvezeti, illetve a használati jogot biztosító szerződések is határozott időtartamúak, amiből az következik, hogy azok jogalkotói közrehatás nélkül is megszűntek volna a szerződéseknek megfelelő rendben, az azokban szabályozott határidő mellett. Az indítványozók szerint a szabályozás szükségességét a jogalkotó nem támasztotta alá; az Ámt. indokolása nem alkalmas arra, hogy abból a törvényalkotónak a közérdekű tulajdonkorlátozáshoz fűződő legitim célja megállapítható legyen. A kifogásolt szabályozás aránytalansága tekintetében az indítványozók azzal érveltek, hogy a törvényalkotó a tulajdoni korlátozás arányosságát biztosító értékgaranciát nem teljesítette; nem biztosított kártalanítást a haszonélvezeti, illetve használati jogukat elvesztő magánszemélyek illetve gazdálkodó szervezetek számára.

[7] Az indítványozók állítása szerint a támadott törvényi rendelkezések a tulajdonhoz való jogot, mint alapvető jogot a lényeges tartalmában korlátozták, nem tartotta azt tiszteletben a jogalkotó akkor, amikor értékgarancia nyújtása nélkül vonta el az indítványozókat megillető tulajdonszerű vagyoni értékű jogokat. Ezzel összefüggésben hivatkoztak az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének a sérelmére. Az indítványozók kifejtették, hogy álláspontjuk szerint az ex lege megszüntetett földhasználati illetve használati jogok a tulajdonnal azonos szintű alaptörvényi védelmet élveznek.

[8] Az indítványozók – a korábbi alkotmánybírósági gyakorlatra való utaláson keresztül – hivatkoznak a szerzett jogoktól való megfosztásra és a bizalomvédelem követelményére is: a haszonélvezeti és a használati jog gyakorlásához eszközölt beruházások olyan ráfordítások, amelyeket a jogviszony hosszú távú jellegében bízva eszközöltek, ezért álláspontjuk szerint a támadott jogszabályi rendelkezések a jogos várományuktól fosztották meg őket.

[9] Az indítványozók – álláspontjuk alátámasztására – arra is hivatkoztak, hogy véleményük szerint a támadott törvényi szabályozás az Európai Unió joga szempontjából is aggályos. Nézetük szerint a határozott időtartamú földhasználati jogosultságot utólag időben korlátozó jogszabályi rendelkezések sértik a tőke szabad áramlásának valamint – tartós letelepedés esetén – a letelepedés szabadságának az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 63., illetve 49. cikkében rögzített alapelveit. Az indítványozók ezen túlmenően arra is hivatkoztak, hogy a vitatott törvényi rendelkezések ellentétesek a Magyarország csatlakozási szerződésében foglalt nyugalmi záradékkal is. Az indítványozók utaltak továbbá arra is, hogy ha az Alkotmánybíróságnak kételye állna fenn a támadott szabályozás uniós joggal való összhangja tekintetében, akkor végső fórumként köteles az uniós jog értelmezésével összefüggő kérdést előzetes döntéshozatal céljából az Európai Bíróság elé terjeszteni. Az indítványozók – utalva az Alaptörvény Q) cikkére – arra is hivatkoztak, hogy az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) első kiegészítő jegyzőkönyvének első cikke is előírja a tulajdonhoz való jog védelmét. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) a joggyakorlatára hivatkozással az indítványozók kifejtették, hogy a javak tiszteletben tartásának a joga, meghatározott jogokat és jogilag védett érdekeket is tulajdonjogi védelemben részesít. Utaltak továbbá arra is, hogy álláspontjuk szerint az EJEB joggyakorlata alapján a vagyoni érdekek esetében tulajdonvédelemnek van helye akkor, ha a jogosultság tárgya kellően meghatározott, maga a jog kellően megszilárdult és ténylegesen a jogszabályok által elismert módon létezik. Álláspontjuk szerint a vitatott szabályozásban szereplő haszonélvezeti, illetve használati jogok ezeknek a követelményeknek megfelelnek. Végül az indítványozók a Magyar Népköztársaság és az Osztrák Köztársaság között Budapesten, 1988. évi május hó 26. napján aláírt, a beruházások elősegítéséről és védelméről szóló megállapodás (a továbbiakban: Megállapodás) 1. Cikke, 2. Cikke valamint 4. Cikke sérelmére is utaltak. Álláspontjuk szerint a támadott törvényi rendelkezések nem

felelnek meg a Megállapodásban rögzített „igazságos és méltányos elbánás” követelményének és nem tesznek eleget a kártalanításra vonatkozó rendelkezéseknek sem. Az indítványozók sem az EUMSZ, sem az Egyezmény, sem pedig a Megállapodás megjelölt cikkével összefüggésben nem terjesztettek elő alkotmányjogi panasz indítványukban az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglaltak szerinti határozott kérelmet, az említett indítványi hivatkozásokat az Alaptörvény állított sérelmére vonatkozó állításaik alátámasztásaként adták elő.

[10] 2. További két indítványozó, egy magánszemély és egy gazdálkodó szervezet azonos jogi képviselővel eljárva és lényegében azonos indokolást tartalmazó indítványok alapján fordult az Ámt. 108. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének a megállapítása és visszamenőleges hatályú megsemmisítése iránt az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozók álláspontja szerint a támadott jogszabályi rendelkezés sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, az M) cikk (1) bekezdését, az I. cikk (3) bekezdését, a XII. cikk (1) bekezdését, továbbá a XIII. cikkét.

[11] Az indítványozók kifejtették, hogy az Alkotmánybíróságnak az EJEB által kimunkált nemzetközi sztenderdeket is figyelembe véve, valamint a korábbi alkotmánybírósági gyakorlatot megfelelően alkalmazva kell meghozni a jelen ügyben a határozatát. Az indítványozók rámutattak arra, hogy az EJEB az irányadó joggyakorlatában ugyan viszonylag széles állami beavatkozási jogkört ismer el a tulajdoni viszonyokba, azonban az ilyen intézkedésnek előreláthatónak és önkénytől mentesnek kell lenniük, továbbá a tulajdontól való megfosztás esetén a kártalanításnak meg kell történnie. Az indítványozók a tulajdonvédelemmel összefüggésben az EJEB irányadó joggyakorlatára több vonatkozásban is hivatkoztak. Kifejtették, hogy az EJEB joggyakorlata alapján a haszonélvezet mint vagyoni értékű jog „tulajdonnak minősül” és így élvezi az Egyezmény védelmét. Utaltak arra, hogy minden tulajdoni korlátozásnak „legitim célt” kell szolgálni, jogszerűnek kell lenni és arányban kell állni az elérni kívánt céllal. Kiemelték, hogy az EJEB esetjogában a „közérdek” fogalma tág, abba mint legitim törvényhozói cél „beleférhet” egy tulajdonkorlátozó jogszabály indokolásából kitűnő társadalmi cél is. Az EJEB gyakorlata alapján utaltak továbbá arra is, hogy a „jogszerűség” fogalma az összes egyezményi jog tekintetében érvényesülő előírás, amibe beletartozik egyfelől az, hogy a jogkorlátozásra formai szempontból a nemzeti jog előírásai szerint kerüljön sor, másfelől az, hogy a jogkorlátozó jogszabályra az előreláthatóság és az önkényességtől való mentesség követelményei is érvényesüljenek. Az indítványozók kiemelték, hogy a tulajdon békés élvezetébe történő beavatkozásnak – így a tulajdontól való megfosztásnak is – olyannak kell lennie, amely „tisztességes egyensúlyt” teremt a közérdek és az egyén alapvető jogai között; egy ésszerű arányossági kapcsolatnak kell lennie az alkalmazott eszközök és az elérni kívánt cél között, amennyiben a tulajdontól való megfosztásról van szó. Az indítványozók arra is utaltak, hogy az EJEB elismerte azt, hogy az államok a tulajdonhoz való jog korlátozása kapcsán széles körű mérlegelési szabadsággal rendelkeznek abban, hogy mik az elérni kívánt célok, és hogy azokat hogyan érjék el. Az EJEB állandó gyakorlata értelmében ugyanakkor a tulajdontól való megfosztás a tulajdon értékéhez ésszerűen viszonyuló kártalanítás nélkül általában az Egyezmény sérelméhez vezet; kisajátítás esetében a kártalanítás teljes hiánya csak nagyon különleges körülmények között indokolható. A panaszosok az EJEB irányadó gyakorlatára hivatkozva azzal is érveltek, hogy kisajátítás esetén kell lennie egy olyan jogi eljárásnak, ami biztosítja a kisajátítás következményeinek – ideértve a kártalanításnak a tulajdon valós értékével megegyező mértékét is – értékelését, és a kisajátítással kapcsolatos egyéb kérdések rendezését. Az alkotmánybírósági gyakorlatot elemezve az indítványozók utaltak arra, hogy nem csak a polgári jogi fogalommal egyező tulajdon esik alkotmányjogi védelem alá, s bár a tulajdon társadalmi felelősséggel jár, annak korlátozása alaptörvényi feltételeknek van alávetve. Nyomatékkal hivatkoztak az indítványozók a 42/2006. (X. 5.) AB határozatra, amely a közérdekű tulajdonkorlátozás esetén is szükségesnek tartotta a jogkorlátozás indokoltsága egyedi ügyben való bírói ellenőrizhetőségének a lehetőségét. A vitatott jogszabályi rendelkezést a panaszosok a tulajdonjogi korlátozás legsúlyosabb eseteként, a tulajdontól való megfosztásként értékelték, amelyhez szerintük értékgaranciaként azonnali, feltétlen és teljes kártalanításnak kellet volna kapcsolódni. Az indítványozók kifejtették, hogy bár a haszonélvezeti jog megszűnése a tulajdonosnál (és nem az államnál) keletkeztet előnyt, vagyoni növekményt, a magánszemély tulajdonos érdekében történt tulajdoni változás is közérdekű kisajátításként értékelhető, tekintettel arra is, hogy a legújabb törvényi szabályozások a közérdekből való kisajátítást viszonylag rugalmasan kezelik.

[12] Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatát a jelen esetre alkalmazva az indítványozók rámutattak arra, hogy a közérdekre vonatkozóan a támadott szabályozásban és annak indokolásában lényegében semmilyen érvelés nem jelenik meg a haszonélvezeti jogok differenciálatlan módon történő megszüntetése tekintetében: nincsen megfelelő módon bizonyított közérdek. Utaltak továbbá arra is, hogy ismeretes előttük a támadott törvényi rendelkezéshez vezető törvényalkotói szándék (a „zsebszerződések” felszámolása, a „földmutyi” elleni küzdelem). Az indítványozók ezzel összefüggésben ugyanakkor kiemelték, hogy a megszűnő vagyoni értékű jogukat minden tekintetben törvényesen szerezték és gyakorolták. A magánszemély indítványozó hivatkozott arra, hogy magyar

magánszemélyként olyan gazdálkodó, aki törvényesen szerezte meg két ingatlan összesen mintegy 13 hektárnyi termőföld holtig tartó haszonélvezeti jogát egy magánszemélytől, a termőföldet haszonélvezőként folyamatosan műveli. A gazdálkodó szervezet panaszos is hivatkozott arra, hogy mezőgazdasági tevékenységet folytató magyar gazdasági társaság, amely a jogelődje által megszerzett termőföldek haszonélvezetét a jogelőd által törvényesen megkötött szerződések alapján gyakorolja.

[13] A gazdasági társaság panaszos egy mezőgazdasági termelőszövetkezet jogutódja, a jogelőd 1995 és 2000 között összesen 272,33 hektárnyi földterület haszonélvezeti jogát szerezte meg, jellemzően 0,5–2 hektár közötti területű termőföldekét. Az egyes szerződésekben kikötött haszonélvezeti jog időtartama 50 év volt.

[14] Az indítványozók kifogásolták a támadott törvényi szabály aránytalanságát is, mivel véleményük szerint a tulajdon (jelen esetben az alkotmányjogi szempontból tulajdoni védelem alatt álló haszonélvezeti jog) teljes elvonására csak kivételesen kerülhetne sor, ezzel szemben a támadott törvényi szabályozás generális hatályú, s „fűnyírószerűen lesújt" olyanokra is, mint az indítványozók. A panaszosok az Ügyrend 57. § (1) és (2) bekezdésére hivatkozással kérték az indítványuk sürgősséggel való tárgyalását.

[15] A gazdálkodó szervezet panaszos indítvány-kiegészítésében kifejtette, hogy álláspontja szerint az Ámt. 108. § (1) bekezdése a jogbiztonság követelményének és a visszaható hatály tilalmának a sérelme miatt sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését. A panaszos szerint azért sérül a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalma, mert a támadott jogszabályi rendelkezés az ingatlan-nyilvántartásba és a földhasználati nyilvántartásba bejegyzett jogot von el utólag kártalanítás nélkül. Az indítványozó másodlagosan mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítását is kérte, tekintettel arra, hogy álláspontja szerint alaptörvény-ellenesen maradt el a korábban jogszerűen haszonélvezeti jogot szerzők kártalanítása. Az indítványozó indítvány kiegészítésében megjelölte az Alaptörvény T) cikk (3) bekezdését, és az M) cikk (1) bekezdését is, azonban egyik alaptörvényi rendelkezés sérelmét sem indokolta. A magánszemély indítványozó az indítványában megjelölte az Alaptörvény B) cikkének (1) bekezdését, az M) cikk (1) bekezdését és a XII. cikk (1) bekezdését, ám az említett alaptörvényi rendelkezések sérelmét nem indokolta. A gazdálkodó szervezet indítványozó alapindítványában az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdését is felhívta, de annak sérelmét nem indokolta.

[16] 3. Az alapvető jogok biztosa (a továbbiakban: biztos) az Abtv. 24. § (2) bekezdése alapján utólagos normakontroll eljárás keretében indítványozta az Ámt. 108. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését. A biztos – a szoros tárgyi összefüggésre tekintettel – az Ámt. 108. § (2) és (3) bekezdésére is kiterjesztette az indítványát, így az Ámt. 108. §-a egészének az alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését indítványozta. Álláspontja szerint a támadott törvényi rendelkezés az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, valamint a XIII. cikk (1) bekezdését sérti. A biztos az Abtv. 61. § (2) bekezdése alapján kérte, hogy az Alkotmánybíróság az Ámt. kifogásolt – 2014. május 1-jétől alkalmazandó – törvényi rendelkezésének az alkalmazhatóságát az indítvány elbírálásáig függessze fel. Indítványának indokolásában a biztos utalt arra, hogy egy ügyvéd fordult hozzá több ügyfele képviseletében kérve azt, hogy kezdeményezze az Alkotmánybíróságnál az Ámt. 108. § (1) bekezdésének utólagos normakontroll eljárás keretében történő alkotmányossági vizsgálatát. A biztos indítványában felvázolta a termőföld tulajdonjogára, birtoklására és használatára vonatkozó előzményi törvényi szabályozásokat. Utalt arra, hogy elsőként ebben a tárgykörben az 1994. évi LV. törvény (a továbbiakban: Földtv1.) adott átfogó szabályozást. A Földtv1.-et a törvényalkotó több alkalommal módosította, legutóbb 2012-ben került sor átfogó módosításra. A módosítás a termőföld tulajdonjogának, illetve birtokának a megszerzésére vonatkozó szabályok szigorításának az irányába mutatott. A Földtv1. 91. § (1) bekezdése azt rögzítette, hogy „a 2013. január 1-jén fennálló, határozatlan időre vagy 2032. december 30-a után lejáró, határozott időtartamra nem közeli hozzátartozók között szerződéssel alapított haszonélvezeti jog 2033. január 1-jén a törvény erejénél fogva megszűnik." A termőföldek forgalmára vonatkozó szabályozást új alapra helyezte a 2013. június 21-én elfogadott és 2013. december 15-én hatálybalépett a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Földtv2.). A biztos utalt arra, hogy a Földtv2. hatálybalépése nem eredményezte a Földtv1. egészének a hatályvesztését. A Földtv1. több rendelkezésének hatályát – ideértve a haszonélvezetre vonatkozó átmenetet rögzítő 91. § (1) bekezdését is – a Földtv2. nem érintette. A biztos rámutatott továbbá arra is, hogy a Földtv2. a korábban szerzett haszonélvezeti jog további gyakorlásával összefüggésben nem tartalmazott külön szabályokat. A biztos arra is kitért az indítványában, hogy a Földtv2. elfogadását követően, a 2013. október 21-én meghozott határozatában az Alkotmánybíróság vizsgálta a Földtv1. 91. § (1) bekezdésének alkotmányosságát, és azt nem találta az Alaptörvénnyel ellentétesnek. A 3199/2013. (X. 31.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) az Alkotmánybíróság – egyebek mellett – rámutatott arra, hogy „a meglehetősen hosszú időtartamra előírt megszüntetés lényegében a haszonélvezet Ptk. által definiált jellemzőjét, a korlátozott idejűséget valósítja meg, ami

egyben – az adott jogviszonyok tekintetében – a jogbiztonságot is szolgálja." Az Alkotmánybíróság említett döntését követően 2013. december 12-én fogadta el az Országgyűlés az Ámt.-t, amely három nappal később – a Földtv2. hatálybalépésével egyidejűleg – hatályba is lépett. Az Ámt. hatályon kívül helyezte a Földtv1. 91. § (1) bekezdését, és a haszonélvezeti jog gyakorlásával kapcsolatos átmenetre új szabályt vezetetett be. A korábbi rendelkezést az Ámt. 108. §-a váltotta fel, amelynek értelmében „[a] 2014. április 30-án fennálló, határozatlan időre vagy 2014. április 30-a után lejáró, határozott időtartamra nem közeli hozzátartozók között szerződéssel alapított haszonélvezeti jog továbbá használat joga 2014. május 1-jén a törvény erejénél fogva megszűnik." A kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2014. évi XVI. törvény (a továbbiakban: Ámtm2.) az Ámt. 108. §-át további (2) és (3) bekezdésekkel egészítette ki, ezek a rendelkezések azonban nem érintették a nem közeli hozzátartozók közötti, szerződéssel alapított haszonélvezeti jog általános, 2014. május 1-jei hatállyal való megszűnését. A biztos indítványában rámutatott arra, hogy a Földtv1. 91. § (1) bekezdésében foglalt hasonló tartalmú szabállyal szemben – amelyben húsz év átmeneti időt biztosított a törvényalkotó az érintett jogviszonyok megszüntetésére – az Ámt. 108. § (1) bekezdése mindösszesen négy és fél hónapra, az eredeti időtartam kevesebb, mint 2%-ára rövidítette ugyanezt a felkészülési időt. A biztos indítványában áttekintő képet adott az Alkotmánybíróság korábbi, a tulajdonhoz való alapjogra vonatkozó gyakorlatáról, kiemelten is a termőföld tulajdonnal kapcsolatos döntéseiről. A biztos indítványában kifejtette, hogy az Alaptörvény széles mérlegelési jogot biztosít a földforgalom szabályozásában a jogalkotónak. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata alapján kiemelte azt is, hogy a tulajdon alkotmányos védelmébe nem tartozik bele a tulajdon megszerzésére való jogosultság; az Alaptörvény XIII. cikke nem biztosít alapjogot a termőföldeken való haszonélvezeti jog alapítására. A biztos szerint az sem következik az Alaptörvényből, hogy a haszonélvezeti jog alapítását és gyakorlását a törvényhozó a termőföld esetében ne köthetné szigorúbb feltételekhez, mint más esetekben. A biztos kiemelte, hogy az Abh.-ban az Alkotmánybíróság a Földtv1. 91. § (1) bekezdésével összefüggésben megállapította, hogy a haszonélvezet törvény általi megszüntetése vizsgálatának a tulajdonhoz való jog állított sérelme alapján helye van. Kiemelte továbbá azt is, hogy az Alkotmánybíróság az Abh.-ban vizsgált korábbi szabályozás alkotmányosságának a megítélése körében a jogbiztonságra tekintettel döntő jelentőséget tulajdonított a húsz éves felkészülési idő időtartamának. A biztos kifejtette, hogy szerinte nem eleve ellentétes az Alaptörvénnyel az, ha egyes korábban megszerzett jogosultságokat az új szabályozási környezethez kell igazítani, de – amint az az Abh.-ból is következik – ilyen esetekben úgy kell meghatároznia a törvényalkotónak a szabályozási átmenetet, hogy az ne sértse az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését. A biztos utalt arra, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata a jogállamiság klauzulájából levezette a bizalomvédelem követelményét is. Felhívta a figyelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság a 142/2010. (VII. 14.) AB határozatában – az ezzel kapcsolatos korábbi alkotmánybírósági gyakorlatot összegezve – épp a mezőgazdasági termelőkkel összefüggésben mutatott rá arra, hogy „[a] jogos elvárások védelmének elve sérül, ha a fennálló jogi helyzet viszonylagos változatlanságában a termelő bizakodhatott, mert jogszabály kifejezetten valamely magatartásra ösztönözte". A biztos kifejtette, hogy az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében a jogi szabályozás megváltoztatása önmagában nem alkotmányossági kérdés, sérti azonban az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére visszavezethető bizalomvédelem követelményét, ha a jogalanyok a hatályos jogszabályok rendelkezései alapján vagyoni hatású diszpozíciót tettek, vagy egzisztenciális súlyú döntést hoztak. Ezzel összefüggésben a biztos utalt arra, hogy a termőföldön haszonélvezeti joggal rendelkező személy a Földtv2. 42. § (1) bekezdése értelmében köteles az adott földterület hasznosítására ebből következően szükségszerű, hogy a haszonélvező vagyoni hatású diszpozíciókat tegyen. A haszonélvezeti jog jogosultja beruházásokat hajt végre, befektetéseket tesz, amelyek tipikusan csak hosszú idő elteltével térülnek meg. Az ilyen, egzisztenciális súlyú döntések meghozatala során a haszonélvező – több más körülmény mellett – figyelembe veszi azt is, hogy milyen hosszú ideig bizakodhat a haszonélvezeti jog fennállásában. A biztos kifejtette, hogy az Ámt. 108. § (1) bekezdése a húszéves időszakot kevesebb, mint öt hónapra rövidítette le, ami szerinte a mezőgazdasági viszonyokban nyilvánvalóan nem elegendő a korábbi befektetések, beruházások megtérüléséhez, de még az új jogszabályi környezetre való gazdasági felkészüléshez sem. Álláspontja összegzéseként a biztos arra mutatott rá, hogy szerinte az Ámt. 108. § (1) bekezdésében a haszonélvezeti jog mint vagyoni értékű jog rövid időn belüli megszüntetése ellentétes az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, továbbá sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezethető bizalomvédelem követelményét. A biztos kifejtette, hogy az Ámt. 108. § (2) bekezdése a haszonélvezeti jog jogosultjának a rendelkezési jogosultságát korlátozza a 2014. május 1-jét követő időszakban, a (3) bekezdés pedig meghatározott szűk körben 2014. május 1-je helyett 2014. szeptember 1-jei dátummal szünteti meg a használati jogosultságot. A biztos utalt arra, hogy e rendelkezések szoros tartalmi összefüggésben állnak az Ámt. 108. § (1) bekezdésével, annak hiányában nem alkalmazhatók, illetve alkalmazásuk értelmét veszti; erre tekintettel kérte azt, hogy az Alkotmánybíróság e rendelkezéseket is semmisítse meg. A biztos a támadott

jogszabályi rendelkezések alkalmazásának a felfüggesztését [Abtv. 61. § (2) bekezdés] arra tekintettel kérte, hogy az általa alaptörvény-ellenesnek vélt jogkövetkezmények rövid időn belül visszafordíthatatlanul bekövetkeznek. A biztos – az Alkotmánybíróság idevágó gyakorlatának ismeretében – arra az álláspontra helyezkedett, hogy az Alkotmánybíróság nem csak a hatályba még nem lépett jogszabály alkalmazását függesztheti fel, hanem olyan jogszabályét is, amely formálisan ugyan már hatálybalépett, de annak az alkalmazása még nem történt meg és alaposan feltehető, hogy alaptörvény-sértő jellege miatt az alkalmazása jelentős sérelmet okozna. Az Alaptörvény 28. cikkét figyelembe véve, az Abtv. 61. § (2) bekezdésében rögzített ideiglenes intézkedés a biztos szerint mindaddig foganatosítható, amíg a rendelkezés alkalmazására maga a jogszabály nem ad lehetőséget. A biztos szerint az ezzel ellentétes jogértelmezés elfogadása arra vezetne, hogy rövid időközzel hatályba léptetett jogszabály esetén funkciótlanná válna az Abtv. 61. § (2) bekezdésében foglalt ideiglenes intézkedés.

[17] 4. Az Alkotmánybírósághoz négy egyedi normakontroll iránti bírói kezdeményezés is érkezett a Szombathelyi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságtól, az Ámt. 108. § (1) bekezdése, valamint az ingatlan-nyilvántartásról szóló 1997. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Inytv.) 94. § (5) bekezdése alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérve. Az eljáró bíróság négy, előtte folyamatban lévő közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti perben függesztette fel az eljárását és fordult az Abtv. 25. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybírósághoz. A négy indítvány a lényegi tartalmát érintően egymással és a jelen határozat Indokolása 1.2. pontjában (Indokolás [28]–[29]) ismertetett indítvánnyal is megegyezik. Az eljáró bíróság által felfüggesztett perek olyan jogerős földhivatali határozatok bírósági felülvizsgálata iránt folynak, ahol az eljáró földhivatal a támadott törvényi rendelkezések alkalmazásával hivatalból törölte az ingatlan-nyilvántartásból a gazdasági társaság felperesek haszonélvezeti jogát. Az indítványozó bíróság a támadott törvényi rendelkezéseket ellentétesnek ítélte az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével (szerzett jogokra és a bizalomvédelem követelményére hivatkozva), az I. cikk (3) bekezdésével és a XIII. cikkével. Az indítványozó bíróság a támadott törvényi rendelkezések tekintetében kérte azoknak az egyedi ügyekben való alkalmazása kizárását. Az indítványozó bíróság az Ámt. 108. § (1) bekezdésének az állított alaptörvény-elleneségét részletesen indokolta; nem tartalmaznak ugyanakkor önálló tartalmi elbírálást lehetővé tevő indokolást a bírói kezdeményezések az Inytv. 94. § (5) bekezdése tekintetében. A bírói indítványok a bírói kezdeményezések alapjául szolgáló egyes ügyek bemutatását tartalmazó részükben röviden ismertetik a felperesi keresetek lényegi tartalmát, ennek részeként utalnak azokra az alaptörvényi rendelkezésekre, amelyek sérelmét állítva a felperesek kérték az egyes közigazgatási perek felfüggesztését. A felperesi keresetek az Inytv. 94. § (5) bekezdése tekintetében érdemben külön nem indokolták az állított alaptörvény-ellenességet, az Inytv. indítványozó bíróság által nem támadott 94. § (6) bekezdése tekintetében pedig kizárólag a jogorvoslathoz való alapjog [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] sérelmére hivatkoztak. Az indítványozó bíróság az Egyezménnyel összefüggésben nemzetközi szerződésbe ütközés vizsgálatát [Abtv. 32. § (2) bekezdés] nem indítványozta.

[18] 5. Az Alkotmánybíróság észlelte, hogy az eljárása alatt az Ámt. 108. §-át az Országgyűlés a kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2014. évi XVI. törvénnyel (a továbbiakban: Ámtm2.) módosította. Az Ámtm2. 293. § (19) bekezdése, valamint a (23) bekezdésének e) pontja módosította az Ámt. 108. §-át. Az Ámtm2. hivatkozott rendelkezései – 2014. február 25-i hatállyal – egyrészt az Ámt. 108. § (2) bekezdésének a helyébe új (2) bekezdést léptettek, másrészt kiegészítették azt egy további (3) bekezdéssel. A fent említett törvénymódosítások az indítványozók által indítványaikban kifejtett alkotmányossági kérdéseket érdemben nem érintették, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányossági vizsgálatot az elbírálás idején hatályban lévő rendelkezések tekintetében folytatta le.

[19] 6. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 58. § (2) bekezdése alapján az előtte folyamatban lévő azonos tárgyú ügyekben elrendelte az ügyek egyesítését.

[20] 7. Az Alkotmánybíróság megkereste a földművelésügyi minisztert álláspontja kifejtésére, illetve tájékoztatást kért a földművelésügyi minisztertől és az Országos Bírósági Hivatal elnökétől. A megkeresésekre adott válaszokat az Alkotmánybíróság az ügy elintézése során figyelembe vette.

II.

[21] 1. Az Alaptörvénynek az indítványokban hivatkozott rendelkezései:
„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam."
„M) cikk (1) Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik."
„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható."
„XII. cikk (1) Mindenkinek joga van a munka és a foglalkozás szabad megválasztásához, valamint a vállalkozáshoz. Képességeinek és lehetőségeinek megfelelő munkavégzéssel mindenki köteles hozzájárulni a közösség gyarapodásához."
„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.
(2) Tulajdont kisajátítani csak kivételesen és közérdekből, törvényben meghatározott esetekben és módon, teljes, feltétlen és azonnali kártalanítás mellett lehet."
„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.
[…]
(7) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti."

[22] 2. Az Ámt. indítványozók által támadott, elbíráláskor hatályos rendelkezései:
„108. § (1) A 2014. április 30-án fennálló, határozatlan időre vagy 2014. április 30-a után lejáró, határozott időtartamra nem közeli hozzátartozók között szerződéssel alapított haszonélvezeti jog továbbá használat joga 2014. május 1-jén a törvény erejénél fogva megszűnik.
(2) Semmis a föld használati jogosultságának átengedéséről szóló olyan szerződés, amelyet az (1) bekezdésben meghatározott időtartamig fennálló haszonélvezeti jog jogosultja a haszonélvezeti jog megszűnését követő időtartamra kötött.
(3) Az (1) bekezdésben meghatározott időtartamig fennálló haszonélvezeti jog jogosultja által a kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2014. évi XVI. törvény hatályba lépése előtt létesített, a föld használati jogosultságának átengedéséről szóló szerződés 2014. szeptember 1-jén a törvény erejénél fogva megszűnik."

[23] 3. Az Inytv. bírói kezdeményezésekben felhívott rendelkezése:
„94. § (5) A jogi személy, valamint az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezhető jogra ügyleti képességgel bíró jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet javára bejegyzett és a Fétv. 108. § (1) bekezdése alapján megszűnt haszonélvezeti jogot az ingatlanügyi hatóság legkésőbb 2014. december 31. napjáig hivatalból köteles törölni az ingatlan-nyilvántartásból."

III.

[24] 1. Az Alkotmánybíróság teljes ülése – az Abtv.-ben foglaltak alapján – elsőként az alkotmányjogi panaszok befogadásáról döntött. Az alkotmányjogi panaszok tartalmát tekintve megállapítható volt az, hogy azok a föld haszonélvezeti és használati jogának, valamint a föld használati jogosultságának átengedéséről szóló szerződéseknek a törvény erejénél fogva történő megszüntetését kifogásolták.

[25] Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszok befogadásának a formai feltételeit vizsgálva az alábbi megállapításokra jutott.

[26] 1.1. Az Abtv. 30. §-a értelmében az Abtv. 26. § (2) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszt a támadott jogszabály hatálybalépésétől számított 180 napon belül kell benyújtani. Ezt a jogvesztő törvényi határidőt a panaszosok valamennyi alkotmányjogi panasz esetében betartották. Az alkotmányjogi panaszok megfeleltek az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítványok megjelölték az indítványozók jogosultságát és az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont]; az Abtv. 26. § (2) bekezdésében

foglalt hatáskörben kérték az Alkotmánybíróság eljárását. A panaszosok megjelölték továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálandó törvényi rendelkezéseket [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont], valamint az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. A panaszosok indokát adták az eljárás megindításának, kifejtették az Alaptörvényben foglalt és az indítványban felhívott jogok sérelmének a lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], indokolták továbbá azt is, hogy a támadott törvényi rendelkezések miért ellentétesek az Alaptörvény általuk felhívott rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. A panaszosok kifejezett kérelmet terjesztettek elő a támadott törvényi rendelkezések megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].

[27] A panaszosok indítványaikba felhívták az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdését, I. cikk (3) bekezdését valamint a XII. cikk (1) bekezdését is, ám ezek állított sérelmét nem indokolták. Az Alkotmánybíróság ezért ebben a vonatkozásban az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontjára utalással, az Abtv. 64. § d) pontja alapján – visszautasította. A panaszok ugyanakkor megfelelő indokolást tartalmaztak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének és a XIII. cikkének az állított sérelmére.

[28] 1.2. Az Alkotmánybíróság megvizsgálta az alkotmányjogi panaszok befogadhatóságának a törvényben előírt tartalmi feltételeit is, így különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság tartalmi vizsgálata során megállapította, hogy valamennyi panaszos jogosultnak és érintettnek tekinthető. Az Abtv. 26. § (2) bekezdése értelmében az Abtv. 26. § (1) bekezdéstől eltérően, az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette.

[29] A panaszosok által támadott Ámt. 108. § (1) bekezdése – 2014. május 1-jei hatállyal – határozatlan időre, vagy 2014. április 30-a után lejáró határozott időtartamra nem közeli hozzátartozók által kötött szerződéssel alapított haszonélvezeti jog, valamint használati jog ex lege megszűnéséről rendelkezik. Ebből következően minden olyan természetes és jogi személy, aki ilyen szerződés alanya, e jogviszonyából a törvény erejénél fogva akaratától függetlenül szabadult. Ugyanez érvényes az Ámt. 108. § (3) bekezdése értelmében az Ámtm2. hatálybalépése előtt létesített, a föld használati jogosultságának átengedéséről szóló szerződésekre is, amelyek 2014. szeptember 1-jén szűntek meg, s amelyek szerződő felei a szerződési kötelemből ugyancsak a törvény rendelkezéséből következően akaratuktól függetlenül szabadultak. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ámt. támadott rendelkezései közvetlenül kihatottak az érintettek fennálló jogviszonyára; a jogállapotot megváltoztató (jogviszonyt megszüntető) döntést az említett törvényi rendelkezések – hatósági aktus közbejötte és bírósági jogorvoslati lehetőség nélkül – hordozták. Az Alkotmánybíróság mindegyik alkotmányjogi panaszos esetében külön vizsgálta a személyes érintettséget, amit a panaszosok által előterjesztett dokumentumok megfelelően alátámasztottak. Az indítványozók hivatkoztak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26–27. §-ai alapján az Alaptörvényben biztosított jogok védelmének az eszköze. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta korábbi értelmezését, mely szerint a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben – a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén {ld. pl. 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3323/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [9]} – lehet alapítani. A vizsgált ügyben a panaszosok a kellő felkészülési idő hiányát sérelmezték, illetve a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalmára is hivatkoztak, így az alkotmányjogi panaszok e tekintetben megfeleltek az Abtv. 26. § (2) bekezdésének a) pontjában foglaltaknak. A panaszosok az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésén kívül az Alaptörvény XIII. cikkének a sérelmét is állították. Indítványaik e tekintetben ugyancsak megfeleltek az Abtv. 26. § (2) bekezdés a) pontjában foglaltaknak, mivel az Alaptörvényben foglalt joguk sérelmére hivatkoztak.

[30] 1.3. Az Alkotmánybíróság úgy ítélte meg, hogy az alkotmányjogi panaszok alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel [Abtv. 29. §]. Az Abh-ban az Alkotmánybíróság befogadta, de elutasította azt az alkotmányjogi panaszt, amely a jelen ügyben vizsgált törvényi szabályozás „előképeként" rendelkezett a haszonélvezeti jog és használati jog megszűnéséről húsz éves átmeneti időszak biztosításával. Az a körülmény, hogy az Abh.-ban az Alkotmánybíróság megállapította az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés fennálltát, a jelen ügyben is alapot ad annak megállapítására. Érdemi elbírálást igényel ugyanis az, hogy a panaszosok által kifejtett indokok alapján megállapítható-e az érintett tulajdonszerű vagyoni értékű jogok ex lege megszűnésének következtében az indítványokban felhívott, az Alaptörvényben foglalt jogok sérelme. Az Alkotmánybíróság a panaszok befogadásánál az Abtv. 29. §-ában foglalt feltétel vizsgálata során figyelemmel volt arra is, hogy a vizsgált esetben

az alapjog-korlátozás alkotmányosságáról – rendes bírósági jogvédelem hiányában – kizárólag az Alkotmánybíróság dönthet. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszokat befogadhatónak találta.

[31] 1.4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alapvető jogok biztosa által előterjesztett utólagos normakontroll indítvány mindenben megfelelt az Abtv. 24. §-ában foglalt követelményeknek.

[32] 1.5. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 25. §-a alapján előterjesztett bírói kezdeményezések tekintetében megállapította, hogy azok részben feleltek meg az Abtv.-ben foglalt törvényi követelményeknek. Az Abtv. 25. §-a értelmében „[h]a a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását."

[33] A vizsgált esetben a bíróság az előtte folyamatban lévő egyedi ügyeket felfüggesztette, és kezdeményezte az általa az egyedi ügyekben alkalmazandó Ámt. 108. § (1) bekezdése valamint az Inytv. 94. § (5) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, és a kifogásolt törvényi rendelkezések tekintetében az alkalmazási tilalom elrendelését. A bírói kezdeményezések az Ámt. 108. § (1) bekezdése tekintetében teljesen, míg az Inytv. 94. § (5) bekezdése tekintetében csak részlegesen feleltek meg az Abtv. 52. § (1b) pontjában foglalt határozott kérelem követelményének.

[34] Az Alkotmánybíróság az Inytv. 94. § (5) bekezdésének alaptörvény-ellenességét állító és a támadott törvényi rendelkezés megsemmisítését kérő bírói indítványok tartalmi vizsgálata során azt állapította meg, hogy a bírói kezdeményezések nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének e) pontjában foglalt törvényi rendelkezésnek. Az indítványozó bíróság – azonos tartalmú indítványaiban – érdemben nem indokolta azt, hogy miért tekinti alaptörvény-ellenesnek az Inytv. támadott rendelkezését. Az Inytv. 94. § (5) bekezdése arról rendelkezik, hogy a jogi személy, valamint az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezhető jogra ügyleti képességgel bíró jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet javára bejegyzett és az Ámt. 108. § (1) bekezdése alapján megszűnt haszonélvezeti jogot az ingatlanügyi hatóság legkésőbb 2014. december 31. napjáig hivatalból köteles törölni az ingatlan-nyilvántartásból. Az indítványozó bíróság az indítványában kizárólag azzal indokolja a kifogásolt törvényi rendelkezés alaptörvény-ellenességét, hogy utal az előtte folyamatban lévő egyes közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata iránt folyamatban lévő és általa az Abtv. 25. § (1) bekezdése alapján felfüggesztett perekben a felperesi keresetlevelek egy mondatos érvelésére. Az említett kereseti elem a következőket tartalmazza: a „[f]elperest a támadott határozat megfosztotta a tulajdonjogon alapuló haszonélvezeti jogától, egy korábban jogszerűen szerzett jogtól, a jogorvoslathoz fűződő alkotmányos jogától pedig az 1997. évi CXLI. törvény 94. § (6) bekezdése fosztotta meg, amely az Alaptörvény fenti rendelkezéseibe ütközik, különös tekintettel arra, hogy a földhivatali határozatok vonatkozásában ezt az egy ügytípust diszkriminálja negatívan a fellebbezési jog kizárásával!" [A felperesek az Alaptörvény XIII. cikk (1) és XXVIII. cikk (7) bekezdését jelölték meg a kereseteikben, ezek sérelme miatt kezdeményezték az eljáró bíróságnál azt, hogy az Abtv. 25. § (1) bekezdése alapján bírói kezdeményezésekkel éljen az Alkotmánybíróságnál.]

[35] A felperesek a bírói kezdeményezésekkel ellentétben nem az Inytv. bírói kezdeményezésekkel támadott 94. § (5) bekezdése tekintetében hivatkoztak a jogorvoslathoz való alapjog sérelmére, hanem a 94. § (6) bekezdése tekintetében, mivel ez utóbbi törvényi rendelkezés szól arról, hogy nincs helye fellebbezésnek, ha a haszonélvezeti jog törlésére az Inytv. 94. § (3) bekezdés szerint megtett nyilatkozat vagy az (5) bekezdés alapján kerül sor. Az Inytv. bírói kezdeményezésekkel támadott 94. § (5) bekezdése nem rendelkezik a fellebbezés, mint rendes jogorvoslat kizártságáról. Az indítványozó bíróságnak ezen túlmenően a felfüggesztett perekben nem kell alkalmaznia az Inytv. 94. § (6) bekezdésében foglalt, a felperesek által a jogorvoslathoz való alapjoggal ellentétesnek ítélt törvényi rendelkezést.

[36] Az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezéseknek az Inytv. 94. § (5) bekezdéséhez kapcsolódó, fent ismertetett indítványi része tekintetében megjegyzi továbbá azt is, hogy a felperesek élhettek, és a kereseteik alapjául fekvő ügyekben éltek is a jogorvoslathoz való alapjogukkal: keresettel támadták meg az indítványozó bíróság előtt az általuk sérelmesnek tartott földhivatali határozatokat. Az Alkotmánybíróság a 3058/2015. (III. 31.) AB végzésében a következőkre mutatott rá: „[a]z Alkotmánybíróság korábban más összefüggésben, a támadható jogszabály vonatkozásában kifejtette, hogy az »Abtv. nem teszi lehetővé a bíró számára, hogy utólagos absztrakt normakontrollt kezdeményezzen, a bírói kezdeményezés nem actio popularis« {3193/2014. (VII. 15.) AB végzés, Indokolás [5]}, a megállapítás azonban az indítvány tartalmára is vonatkozik. Az egyedi normakontroll eljárás nem keveredhet az Abtv. 26. §-ának (2) bekezdésében szabályozott közvetlen alkotmányjogi panaszra induló eljárással. Az indítványozó jogosultsága ezért nem ruházható át a felekre vagy más személyre, illetve nem osztható meg velük

az általuk készített irat indítványhoz csatolása által, hanem a bírónak magának kell megjelölnie az indítványozási jogosultságát alátámasztó körülményeket, illetve teljesítenie az indítvánnyal szemben az Alaptörvény és az Abtv. által támasztott összes követelményt (conditio specialis claritatis). […] Az Alkotmánybíróság több határozatában értelmezte az indítványok további formai és tartalmi feltételeit (conditiones speciales ratione materiae). A kérelem az Abtv. 52. §-ának (1) bekezdésében megkövetelt határozottságnak (applicatio certa) akkor felel meg, ha az (1b) bekezdésben felsorolt feltételeknek eleget tesz, így pontosan és egyértelműen megjelöli az indítvány indokait, az indítvány által támadott jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést, az Alaptörvény vagy nemzetközi szerződés megsértett rendelkezését. Az indítványnak indokolnia kell továbbá, hogy a sérelmezett jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével vagy a nemzetközi szerződéssel, továbbá kifejezett kérelmet kell tartalmaznia a támadott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítására és alkalmazása tilalmának kimondására. Nem alkalmas az indítvány az érdemi elbírálásra, ha félreérthetően jelöli meg az Alaptörvénynek azt a rendelkezését, amelyet sérülni vél {3175/2014. (VI. 18.) AB végzés, Indokolás [5]}, vagy pusztán megjelöli azt, de nem indokolja meg – nem tartalmaz részletes érvelést arra vonatkozóan –, hogy az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével miért ellentétes a támadott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés [3136/2013. (VII. 2.) AB végzés, 3193/2014. (VII. 15.) AB végzés, 3226/2013. (XII. 12.) AB végzés]" {3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [18]–[19]}.

[37] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bírói kezdeményezésekben az Inytv. 94. § (5) bekezdése, mint az eljáró bíróság által a felfüggesztett perekben alkalmazandó és alaptörvény-ellenesnek állított törvényi rendelkezés tekintetében olyan indokolás, amely érdemi elbírálást tenne lehetővé, nem található. A bírói kezdeményezésekben foglalt, az Ámt. 108. § (1) bekezdésére vonatkozó, illetve a felperesi keresetek fent említett kereseti elemére utaló hivatkozás nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének e) pontjában foglalt, a határozott kérelem tartalmi elemét képező indokolási kötelezettségnek. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság a rendelkező rész 3. pontjában foglaltak szerint a bírói kezdeményezéseket az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.

[38] 1.6. A gazdálkodó szervezet panaszos az Alaptörvény T) cikk (3) bekezdését beidézte az indítvány-kiegészítésében, de nem indokolta azt, hogy a megjelölt cikk miért sérült, úgyszintén csak állította, de nem indokolta az M) cikk (1) bekezdésében foglaltak sérelmét sem. Az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlata alapján egyik említett alaptörvényi rendelkezésre sem alapítható alkotmányjogi panasz, mivel ezek nem a panaszos Alaptörvényben foglalt jogai. A magánszemély és a gazdálkodó szervezet panaszos indítványai alapján az állapítható meg, hogy azok kizárólag az Alaptörvény XIII. cikke és a B) cikk (1) bekezdése (a gazdálkodó szervezet indítvány kiegészítése alapján a visszamenőleges hatályú jogalkotás tilalma) tekintetében tartalmaztak indokolást. A gazdálkodó szervezet panaszos indítvány kiegészítésében indítványozott alaptörvény-ellenes mulasztás megállapításának indítványozására az Abtv. 46. § (1) bekezdése alapján az indítványozó nem jogosult. Az Alkotmánybíróság a fentiekre figyelemmel az Ámt. 108. §-ával szemben az Alaptörvény T) cikk (3) bekezdése és az M) cikk (1) bekezdése tekintetében előterjesztett alkotmányjogi panaszt ebben a részében – az Abtv. 64. § b) pontja alapján – visszautasította. Az Alkotmánybíróság visszautasította az Ámt. 108. §-ával kapcsolatban a mulasztással előidézett alaptörvényesség fennállásának megállapítására irányuló indítványt is.

IV.

[39] 1. A támadott jogszabályi rendelkezések tartalmi vizsgálatát megelőzően az Alkotmánybíróság áttekintette a mező- és erdőgazdasági földek forgalmával kapcsolatos jogszabályi hátteret, annak azokat a változásait, amelyek szoros összefüggésben állnak a támadott törvényi rendelkezésekkel.

[40] 1.1. A termőföldek tulajdoni és használati viszonyainak rendezése már a korábban hatályban volt törvényi szabályozások alapján is a jogalkotó kiemelt feladatai között szerepelt. A földről szóló 1987. évi I. törvény szabályozása alapján a belföldi természetes és jogi személyek – a Ptk.-ban és a törvényben foglalt módokon – lényegében szabadon szerezhettek földtulajdont. A külföldi jogi, illetve természetes személyek – ha jogszabály vagy nemzetközi szerződés eltérően nem rendelkezett – ingatlan tulajdonjogát adásvétel, csere vagy ajándékozás útján a Pénzügyminisztérium előzetes engedélyével szerezhették meg. A törvény a haszonélvezetre vonatkozóan külön rendelkezéseket nem tartalmazott, ebből következően az a belföldi természetes és jogi személyek által korlátozás nélkül megszerezhető volt, a külföldiek számára ehhez devizahatósági engedély szükségeltetett. (A hivatkozott törvényi szabályozás a tulajdonszerzés tekintetében 1987. április 3-tól 1994. július 27-ig, míg a haszonélvezet vonatkozásában 2001. december 31-ig állt fenn.) Az 1994. július 27-én hatálybalépett Földtv1. szabályozása értelmében földtulajdont csak belföldi természetes személy szerezhetett és csak olyan mértékben, hogy a tulajdonában legfeljebb 300 hektár nagyságú vagy 6000 aranykorona értékű termőföld legyen. Belföldi

jogi személy és jogi személyiség nélküli más szervezet termőföld tulajdonjogát – a Magyar Állam, az önkormányzat és a közalapítvány kivételével – nem szerezhette meg. Külföldi természetes illetve jogi személy termőföld tulajdonjogát – szűk kivételtől eltekintve – nem szerezhette meg. (A tulajdonszerzésre vonatkozó említett szabályok 2014. április 30-ig voltak hatályban.) A Földtv1. 2001. december 31-ig hatályban volt szabályozása [Földtv1. 11. § (1) bekezdés] értelmében termőföldre haszonélvezeti (használati) jogot a Ptk. alapján szerződéssel bárki alapíthatott, törvényi korlátozás nem állt fenn. A Földtv1. említett szabályozása 2002. január 1-jével lényegesen módosult, ettől az időponttól a haszonélvezet alapítására is alkalmazni kellett a törvény tulajdonszerzési korlátozásokra vonatkozó rendelkezéseit. Ezt követően tehát külföldi jogi, illetve természetes személy haszonélvezeti jogot termőföldre nem alapíthatott. [A Földtv1. 11. § (1) bekezdésének hivatkozott módosításáról a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény módosításáról rendelkező 2001. évi CXVII. törvény 5. §-a rendelkezett.]

[41] Az egyes agrár tárgyú törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXIII. törvény 7. §-a 2013. január 1-jével módosította a Földtv1. 11. § (1) bekezdését, a módosítás értelmében semmis a haszonélvezeti jog szerződéssel történő alapítása, kivéve, ha a szerződés közeli hozzátartozó javára alapít haszonélvezeti jogot. [A Földtv1. említett módosult rendelkezése 2013. április 4-ig volt hatályban. 2013. április 5-től az egyes agrár tárgyú törvények módosításáról rendelkező 2013. évi XXXV. törvény 6. §-a ismételten módosította azt. A módosítás kiegészítette a Földtv1. 11. § (1) bekezdését azzal az új rendelkezéssel, amelynek értelmében a használat jogának szerződéssel való alapítására, valamint a közeli hozzátartozók között szerződéssel alapított haszonélvezeti jog esetében a Földtv1. II. fejezetnek a tulajdonszerzésre vonatkozó rendelkezéseit megfelelően kell alkalmazni. A módosítás nem érintette/fenntartotta a Földtv1. 11. § (1) bekezdésének azt a rendelkezését, amely értelmében semmis a haszonélvezeti jog szerződéssel történő alapítása, kivéve, ha a szerződés közeli hozzátartozó javára alapít haszonélvezeti jogot.]

[42] A Földtv1. 91. § (1) bekezdésének 2013. január 1-je és 2013. december 15-e között hatályban volt rendelkezése szerint a „2013. január 1-jén fennálló, határozatlan időre vagy 2032. december 30-a után lejáró, határozott időtartamra nem közeli hozzátartozók között szerződéssel alapított haszonélvezeti jog 2033. január 1-jén a törvény erejénél fogva megszűnik." Ennek a törvényi rendelkezésnek az alkotmányosságát az Alkotmánybíróság az Abh.-ban megvizsgálta és az alaptörvény-ellenesség megállapítására valamint a támadott rendelkezés megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panasz indítványt elutasította.

[43] A Földtv2. szabályozását tartalmazó törvényjavaslatot T/13140. irományszám alatt 2013. november 22-én nyújtották be az Országgyűléshez, a törvénytervezet szövege ekkor vált ismertté. Az Országgyűlés által elfogadott Földtv2. 2014. május 1-jén lépett hatályba és a hozzá fűzött indokolás szerint a törvényalkotó célja az volt, hogy átformálja a mezőgazdasági területek tulajdonjogának, ill. használati jogának megszerzésével kapcsolatos korábbi szabályozást. A Földtv2. végrehajtja azt a rendszerváltást követően általánosan elismertté és elfogadottá vált, az Alaptörvény P) cikke által alkotmányosan oltalmazott nemzetstratégiai célt, aminek lényege: termőföld csak az azt megművelő természetes személy tulajdonában lehessen. Ugyancsak e cél jegyében mondja ki a Földtv2. azt is, hogy a jövőben befektetési célzattal, vagyis a földárak emelkedéséből eredő haszonszerzés céljából nem szerezhető földtulajdon. A törvény preambulumából megállapíthatóan a Földtv2. megalkotásának további jogpolitikai célja volt – egyebek mellett – az is, hogy a mező- és erdőgazdasági föld forgalma és a mező- és erdőgazdasági föld, mint a jelzálogjogon alapuló hitelezés biztosítéka, a kialakuló új üzemi szervezetek működését hatékonyan elősegíthesse; élet- és versenyképes mezőgazdasági termelés folytatására alkalmas méretű földbirtokok jöjjenek létre; a birtokelaprózódások hátrányos következményei a mezőgazdaság tulajdoni szerkezetét ne terheljék, a földműves zavartalan mezőgazdasági termelést folytathasson.

[44] A törvényalkotó reagálni kívánt továbbá arra is, hogy a Földtv2. megalkotását megelőző földjogi szabályozás az uniós jognak a tőkeáramlásra, a letelepedési jogra vonatkozó rendelkezéseivel ellentétes rendelkezéseket is tartalmazott, amelyek tekintetében a Magyar Állam legfeljebb a csatlakozást követő 10 évig, 2014. április 30-áig tarthatott fenn eltérő szabályozást, tulajdonszerzési tilalmakat és korlátozásokat. A törvényalkotó ennek okán a földtulajdoni, földhasználati viszonyok teljes újragondolását végezte el a Földtv2.-ben oly módon, hogy – a jogalkotói szándék szerint – a szabályok illeszkedjenek a közösségi normákhoz.

[45] A Földtv2. elsősorban és meghatározóan a termőföldtulajdon, illetve a földhasználati jogok forgalmát szabályozza, az állami földek hasznosítására továbbra is külön szabály vonatkozik. A Földtv2.-ben a törvényhozó utalt a birtokrendezésről szóló külön törvényre, s alapvető szabályokat adott a földhasználati nyilvántartásról, amely a földforgalom alapvető jelentőségű intézményének tekinthető az új szabályozási koncepcióban.

[46] A földművelésügyi miniszter az Alkotmánybíróság megkeresésére adott álláspontjában kifejtette, hogy az új földjogi szabályozás (a Földtv2.) általános jelleggel szabályozta újra a földek tulajdonjoga és használati jogosultsága megszerzésének szabályait. Ezen újraszabályozás igényelte a fennálló viszonyoknak a megváltozott jogi környezethez történő hozzáigazítását is. Álláspontja szerint az Ámt. 108. §-ának a rendelkezései rendezik

a jogi helyzetet, a Földtv2. rendelkezéseihez igazítják a fennálló viszonyokat, és rendet teremtenek a földhasználati viszonyok terén akkor, amikor a termőföldek vonatkozásában 2014. május 1-jével ex lege megszüntetnek minden, nem közeli hozzátartozó javára alapított haszonélvezeti jogot.

[47] 1.2. A Földtv2. elszakad a földszerzési korlátozásoknak a személyekre központosító szabályozási módjától, amely Magyarország Európai Uniós kötelezettségei alapján sem lett volna fenntartható és helyette a mezőgazdasági gazdálkodók földellátására helyezi a hangsúlyt. Főszabály szerint – ha a Földtv2. másként nem rendelkezik – a föld tulajdonjogát belföldi természetes személy és tagállami állampolgár szerezheti meg [Földtv2. 10. § (1) bekezdés]. A Földtv2. két nagy csoportot képez a földtulajdont megszerzők tekintetében. Az egyik csoportba a földműves tartozik, akinek a fogalmát a Földtv2. 5. §-ának 7. pontjában foglalt értelmező rendelkezés határoz meg. A Földtv2. említett értelmező rendelkezése alapvetően mezőgazdasági szakirányú képzettséghez, vagy folyamatosan három évig Magyarországon folytatott mezőgazdasági tevékenységhez köti a földműves státuszát. A földműves tulajdonjogot legfeljebb 300 hektár mértékig (ide számítva a tulajdonában és haszonélvezetében is tartott föld mértékét), földbirtokot pedig legfeljebb 1200 ha mértékig szerezhet (utóbbi megszerzésére mezőgazdasági termelőszervezet is jogosult). A Földtv2. az elővásárlási jogok árnyalt rendszerén keresztül igyekszik elérni azt a jogpolitikai célt, amely szerint a helyben lakó földműveseket kell olyan helyzetbe hozni, hogy élet- és versenyképes mezőgazdasági termelés folytatására alkalmas méretű földbirtokok jöjjenek létre. A Földtv2. – indokolt kivételektől eltekintve – alapvetően kizárja a mezőgazdasági termelést nem folytató bármely személy – ide értve a jogi személyeket is – földtulajdon, illetve földhasználati jog szerzését, illetve egy hektárban maximálja azt kifejezetten alkotmányos indokokra történő hivatkozással [lásd a Földtv2. 10. § (2) bekezdését és a törvényjavaslathoz fűzött miniszteri indokolást]. Az említett törvényi rendelkezés megalkotásának az indokát a törvényalkotó a spekuláció megakadályozásában látta; a törvényalkotó a földművesként dolgozókat kívánta előnyben részesíteni a pénzügyi befektetési céllal földet vásárlókkal szemben. A jogi személyek tekintetében a tulajdonszerzést – bizonyos kivételektől eltekintve – kizárja a Földtv2., azzal, hogy számukra a különböző földhasználati jogok megszerzését teszi lehetővé – a fent említett birtokmaximumra is figyelemmel.

[48] 1.3. A törvényalkotó határozott célja volt, hogy nemzeti elbánást nyújtson a földszerzésben az Európai Unió és az Európai Gazdasági Térség (EGT) tagállamai valamint a külön nemzetközi szerződés szerinti államok földműveseinek, amelyet a „földműves" törvényi fogalmának a meghatározásánál a Földtv2. akként érvényesít, hogy az alatt a tagállami polgárt is érteni kell – amennyiben a további törvényi feltételeknek megfelel. A törvényalkotó ezen túlmenően ugyanakkor a helyben lakó földműveseket előnyben részesíti, ami a jogalkotó álláspontja szerint „összhangban van a közösségi jognak a letelepedés és a tőkeáramlás szabadságára vonatkozó rendelkezéseivel, nyilvános, áttekinthető, objektív feltételeken alapuló korlátozást valósít meg, és egyben szolgálja a nemzeti birtokpolitikai célokat" (Földtv2. általános indokolás, 7. pont).

[49] 1.4. Fontos részét képezik a Földtv2.-nek a tilalmazott magatartások (a tilalmazott földszerzések és a birtokkoncentráció) elleni küzdelem eszközeit meghatározó rendelkezései, amelyek között a legjelentősebbek: a megállapodások kötelező nyilvánosságra hozatala; a tulajdon, illetve a haszonbérleti szerződések hatósági engedélyhez való kötése és ennek megfelelő nyilvántartása; a földszerzésnek a művelési kötelezettséghez való kötése és annak elmulasztása esetére a bírsággal való fenyegetés; a kényszerhasznosításba vétel; a földszerzés lehetőségéből meghatározott időre való kizárás.

[50] 1.5. A Földtv2. külön, a III. fejezetében foglalkozik a föld haszonélvezeti jogának és használati jogának megszerzésével, az arra való jogosultsággal és annak korlátozásával. A mező- és erdőgazdasági földek tekintetében a nem hozzátartozó javára alapított haszonélvezeti jogot már a korábban hatályban volt Földtv1.-ben is korlátozta a törvényalkotó, a Földtv2. szabályai tehát a korábbi törvényi szabályozás folytatásaként is értékelhetők. E körben a Földtv2. a haszonélvezeti jog szerződéssel történő alapításának a semmisségéről rendelkezik, kivételt képez ez alól a közeli hozzátartozó javára szerződéssel alapított haszonélvezeti jog [Földtv2. 37. § (1) bekezdés]. A Földtv2. által megengedett haszonélvezeti jogra a tulajdonszerzési korlátok érvényesülnek, s az legfeljebb 20 éves időtartamra alapítható. Amennyiben a Földtv2. 37. §-ában foglalt törvényi feltételeknek megfelel a szerződés, annak az érvényességéhez nem kell a mezőgazdasági igazgatási szerv jóváhagyása [Földtv2. 37. § (4) bekezdés].

[51] A Földtv2. IV. fejezete rendezi a föld használatának és hasznosításának a további szabályait is. E körben úgy rendelkezik, hogy a tulajdonos a föld használatát, hasznosítását a Földtv2.-ben meghatározott természetes személy, valamint jogi személy javára haszonbérlet, feles bérlet, részesművelés, illetve szívességi földhasználat jogcímén engedheti át meghatározott módon és mértékben – vagyis a használat jogcímére és mértékére is a Földtv2. rendelkezései az irányadók. A tulajdonszerzéshez képest lényeges különbség, hogy földhasználati jogosultság megszerzésére nem csak természetes személy földműves, hanem mezőgazdasági termelőszervezet (Földtv2. 5. § 19. pont) is jogosult. Földhasználati jogosultságot csak olyan személy vagy szervezet szerezhet, aki vállalja

a föld megművelésének a kötelezettségét. A birtokmaximum 1200 ha, amelynek a mértéke termelőszövetkezet esetén – kivételes esetben – egy évig meghaladható. A haszonbérleti szerződés időtartamát a Földtv2. kifejezetten meghatározza: határozott idejű szerződés, amely legalább egy gazdasági évre, legfeljebb 20 évre köthető meg. A törvény az előhaszonbérleti jogok differenciált rendszerével kívánja elérni azt a jogalkotói célt, hogy élet- és versenyképes mezőgazdasági termelés folytatására alkalmas méretű földbirtokok jöjjenek létre. A földhasználati jogcímen keletkezett birtok jogszerűségének biztosítása érdekében a törvényalkotó a haszonbérleti szerződés (és más földhasználatot keletkeztető jogcímek) érvényességét és hatályosságát is hatósági jóváhagyáshoz köti, amely alól csak szűk körű kivételt tesz a Földtv2.-ben.

[52] 1.6. Az Ámt. a Földtv2.-vel összefüggő egyes rendelkezésekről és az átmeneti szabályokról rendelkezik. Az indítványokkal támadott törvényi rendelkezések közvetlen szabályozási előzményének tekinthető Földtv1. – 2013. december 15-ével hatályon kívül helyezett – 91. § (1) bekezdése, amely a 2013. január 1-jén fennálló, határozatlan időre vagy 2032. december 30-a után lejáró, határozott időtartamra nem közeli hozzátartozók között szerződéssel alapított haszonélvezeti jog 2033. január 1-jén a törvény erejénél fogva történő megszűnéséről rendelkezett. Ezt a szabályt az Ámt. 126. § (1) bekezdésének o) pontja helyezte hatályon kívül; az említett hatályon kívül helyezett szabály helyébe az Ámt. indítványokkal támadott átmeneti szabályai léptek. Az Ámt.-t 2013. december 12-én hirdették ki, a 105. § (1) bekezdése szerint a törvény – az Ámt. 105. § (1) bekezdésében meghatározott kivételek mellett – 2013. december 14-én lépett hatályba. Az Ámt. 105. § (2) bekezdésének kivételes szabálya értelmében az indítványokkal támadott 108. § 2013. december 15-én lépett hatályba. Az Ámt. indítványokkal támadott 108. §-át az egyes törvények agrár- és környezetügyi tárgyban történő módosításáról szóló 2013. évi CCL. törvény 218. §-a egészítette ki egy (2) bekezdéssel, ez rendelkezett a föld használati jogosultságának átengedéséről szóló szerződés 2014. szeptember 1-jén a törvény erejénél fogva történő megszűnéséről. Az Ámtm2. 293. § (19) bekezdése, valamint a törvény (23) bekezdésének e) pontja az Ámt. 108. §-át módosította; a módosító törvényt 2014. február 24-én hirdették ki, a módosító törvénynek az Ámt.-t is módosító rendelkezései a kihirdetést követő napon léptek hatályba. A módosító törvény egyrészt az Ámt. 108. § (2) bekezdésének a helyébe egy új (2) bekezdést léptetett, másrészt kiegészítette azt egy további (3) bekezdéssel.

V.

[53] Az Ámt. 108. §-a alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló indítványok nem megalapozottak.

[54] 1. Az Ámt. bizonyos használati jogosultságokat szüntet meg. Az Alkotmánybíróságnak arról kellett döntenie, hogy ezt a beavatkozást a tulajdonvédelemre irányadó szabályok szerint kell-e megítélni, és ha igen, akkor az Ámt. 108. §-a összhangban van-e az Alaptörvénnyel.

[55] 1.1. A tulajdon jogi fogalmát és tartalmát általában nem közvetlenül az Alaptörvény, hanem a más jogi normák határozzák meg. Az Alaptörvény által védett jogok körét és tartalmát ugyanakkor az Alaptörvény alapján kell megállapítani. Ez az ellentmondás nehézséget jelent a tulajdonként védett jogosítványok meghatározásakor. Az ellentmondás úgy oldható fel, hogy az Alaptörvény tulajdonhoz való alapjogként a jogszabályok által meghatározott tartalommal elismert, konkrét időpontban fennálló konkrét jogosítványokat védi: a törvényhozás a tulajdonhoz való alapvető jog alapján általában köteles tiszteletben tartani azokat a jogosultságokat, amelyek az alkotmányos értelemben vett tulajdonhoz való alapvető jog összetevői.

[56] Az Ámt. 108. §-a három, viszonylag eltérő tényállást szabályoz a föld használatát illetően. Az egyik a határozott időtartamra, nem közeli hozzátartozók között szerződéssel alapított haszonélvezeti jog és használati jog. A másik az ilyen haszonélvezeti jog (használat joga) megszűnését követő időtartamra kötött – a föld használati jogának átengedéséről szóló – szerződés. A harmadik haszonélvező által kötött, a használati jog átengedéséről szóló olyan szerződés, amelyet 2014. február 25. napja előtt kötöttek. Mindhárom tényállásnál közös elem, hogy a szabályozás magánfelek között létrejött szerződésen alapuló jogosítványokat érint, továbbá nem az állam javára tartalmaz jogszerzést. Közös elem az is, hogy viszonylag nagyszámú, eltérő tartalmú szerződésre vonatkoznak, amelyeknél a felek (tulajdonos, haszonélvező, használati jog jogosultja, továbbá az a személy, akinek a haszonélvező a föld használati jogosultságát átengedte) érintettsége más-más lehet a szerződés egyéb tartalmi elemeitől, vagy éppen attól függően, hogy az Ámt.-beli időpont milyen közel esik a szerződésben a szóban lévő jog megszűnésére egyébként meghatározott időtartamhoz. Az érintett használati jogok egy része ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett jogosultság, másik része – így a föld használatai jogosultságának átengedése a haszonélvezeti jog jogosultja által, Ámt. 108. § (3) bekezdése – nem az.

[57] A tulajdonjog korlátozása szükségességének vizsgálatánál figyelembe kell venni az Alaptörvény XIII. cikkét, amely még a teljes tulajdonelvonáshoz is – ha arra törvényben meghatározott esetekben és módon kerül sor – csak a közérdek meglétét követeli meg. Ennél szigorúbb szükségesség ezért a tulajdonhoz való jog korlátozásakor – amely nyilvánvalóan enyhébb beavatkozás, mint a kisajátítás – sem alkotmányos követelmény. A közérdekűség vizsgálatakor az Alkotmánybíróságnak tekintettel kellett lennie arra, hogy a tulajdonkorlátozás vagy a tulajdonelvonás gyakran közvetlenül más magánszemélyek javára szól (és csak a társadalmi problémák megoldása által a köz javára) – mint például a városrendezés, földreformok, bérlővédelem sok esetében. A jelen esetben is hasonló a helyzet, a mondott használati jogok megszűnése egyik oldalról tehertől mentesít, másik oldalról a termőföldet illetően kötelezettséget ró a tulajdonosra.

[58] Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy a tulajdonhoz való alapvető jog sérelme az indítványokban foglaltak alapján megállapítható-e.

[59] 1.2. Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény hatálybalépése után megerősített, a tulajdonhoz való alapjog értelmezésére vonatkozó egyik határozata {64/1993. (XII. 22.) AB határozat, ABH 1993, 373.; 3219/2012. (IX. 17.) AB végzés, Indokolás [6]} szerint „a tulajdon szociális kötöttségei a tulajdonosi autonómia messzemenő korlátozását teszik lehetővé". Az Alkotmánybíróság 1993 óta követett és fenntartott gyakorlata szerint a tulajdonhoz való alapvető jog védelmében a minőségi határvonal nem a tulajdon „korlátozása" és polgári jogi értelemben vett „elvonása" között húzódik, hanem az alkotmányossági kérdés az lett, hogy milyen esetekben kell a tulajdonosnak a közhatalmi korlátozást minden ellenszolgáltatás nélkül eltűrnie, illetve mikor tarthat igényt kártalanításra tulajdonosi jogai korlátozásáért. A gyakorlat értelmében, minthogy a kisajátításhoz – vagyis a tulajdon elvonásához – is csupán a „közérdek" szükséges, ha az értékgarancia érvényesül, a szigorúbb „szükségesség" nem alkotmányos követelmény. A törvénnyel érvényesített „közérdek" alkotmánybírósági vizsgálata ezért nem a törvényhozó választásának feltétlen szükségességére irányul, hanem arra kell szorítkoznia, indokolt-e a közérdekre hivatkozás, illetve, hogy a „közérdekű" megoldás nem sért-e önmagában is valamely más alkotmányos jogot (például a hátrányos megkülönböztetés tilalmát) [64/1993. (XII. 22.) AB határozat, ABH 1993, 373, 380–382.]. Az Alkotmánybíróság a tulajdonjog alkotmányos korlátozásával összefüggő követelményeket 1993-ban eloldotta az alapvető jogok korlátozására irányadó szabálytól. Ennek oka részben az volt, hogy a tulajdonhoz való jog az egyetlen alapvető jog az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint, amelyet közérdekre hivatkozva lehet korlátozni [Vö. 60/1994. (XII. 24.) AB határozat, ABH 1994, 342, 354.].

[60] Az Alkotmánybíróság egy másik határozata szerint „[a] kisajátítás minden esetben tulajdonváltozást jelent, vagyis azt, hogy a tulajdonos – meghatározott feltételek mellett – tűrni köteles, hogy addigi tulajdona közhatalmi aktus folytán más személy tulajdonába kerüljön. Ez a tűrési kötelezettség, illetve alanyváltozás általában egy vagyoni értékű jog tekintetében sem tekinthető kizártnak. Ebben az esetben az Alaptörvény XIII. cikk (2) bekezdésében foglalt feltételek figyelembe vehetők. Más a helyzet a haszonélvezet mint vagyoni értékű jog törvényi megszüntetése esetén. A haszonélvezet megszüntetése esetén egy olyan (dologi) jog megszűnéséről van szó, amely a jogosult vonatkozásában kétségtelen jogvesztést (vagyoni hátrányt) eredményez, de a megszűnő haszonélvezet nem válik egy másik jogalany dologi jogosultságává. A haszonélvezet megszűnése ugyanakkor a tulajdonos oldaláról a tulajdonjog tárgyának tehermentesülése, teljessé válása folytán kétségtelen vagyoni előnnyel jár. Ebben az összefüggésben tehát a haszonélvezet törvény általi megszüntetése nem hasonlítható össze a kisajátítással." {3199/2012. (X. 31.) AB határozat, Indokolás [20]}

[61] A szerződésen alapuló haszonélvezeti jog és használati jog megszüntetése ex lege az Ámt. 108. §-a által azért sem hasonlítható össze a kisajátítással, mert a haszonélvezeti és használati szerződés megszűnését a Polgári Törvénykönyvről szóló, korábban hatályban volt 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 159–163. és 165. §-ai, illetve a hatályos 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 5:154–155. és 5:159. §-ai szabályozzák, míg a szerződés tartalmának jogszabály általi megváltoztatását a régi Ptk. 226. §-a, az új Ptk. 6:3. §-a (a régi Ptk.-nál szélesebb körben) teszi lehetővé. Szemben tehát a polgári jogi tulajdonjog abszolút szerkezetéből adódó, csak kisajátítás útján megvalósítható korlátozásával, a kötelmen alapuló jogosultságok, ide értve a haszonélvezeti jogot és használati jogot, jogszabály által szélesebb körben korlátozhatók. Utóbbi esetre a felek érdekeinek érvényesíthetőségét általában a polgári jog szabályai megfelelően biztosítják.

[62] A vizsgált esetben a szerződésen alapuló haszonélvezeti jog és használati jog Ámt. általi korlátozásának összhangja az Alaptörvény XIII. cikkében biztosított tulajdonhoz való joggal a fentieken kívül azért sem vonható kétségbe, mert a termőföld tekintetében az Alaptörvény eleve szélesebb körű korlátozást enged. Amint ezt az Alkotmánybíróság a 17/2015. (VI. 5.) AB határozatában megállapította, a termőföld tekintetében a tulajdonhoz való jogot a P) cikk (1) bekezdésében írt cél érdekében, a (2) bekezdésben megalkotni rendelt sarkalatos törvény akár bizonyos

rész-jogosultságok elvonásáig terjedően korlátozhatja {17/2015. (VI. 5.) AB határozat, Indokolás [69]–[72]}. A kötelemen alapuló jogosultságok esetén ez hasonlóképpen irányadó.

[63] Az Ámt. 108. §-ának szükségességét és célszerűséget meghatározó módon indokolja, hogy a termőföld tulajdonlását illetően az új rendszerrel megvalósult nemzetstratégiai cél teljeskörű érvényesülése szempontjából az Ámt.-nek kellett felszámolnia annak a termőföldek megszerzése céljából kialakult, mintegy két évtizedre visszanyúló gyakorlatnak a jogkövetkezményeit is, amelynek alapján a haszonélvezeti jogot diszfunkcionálisan alkalmazták. Az új rendszer működése ugyanis nem nélkülözheti a termőföldek tulajdonlására, haszonélvezetére és használatára vonatkozóan azt a követelményt, hogy az ingatlan-nyilvántartás az Alaptörvénynek megfelelő jogviszonyokat tükröző állapottal rendelkezzen. Mindezekből következően szükséges volt rendelkezni a közbeszédben az ún. „zsebszerződésekként" emlegetett jogi konstrukciók hatályosulásának megakadályozásáról, arról tehát, hogy a korábbi tulajdonszerzési tilalmak és korlátozások megkerülésére létesített jogviszonyok alapján ne lehessen tovább jogot, követelést vagy bármely igényt érvényesíteni.

[64] Megállapítható a fentiek alapján, hogy a használati jogok megszüntetése önmagában nem ellentétes az Alaptörvény XIII. cikkével. Az Alkotmánybíróság ezért az Ámt. 108. §-a alaptörvény-elleneségének megállapítására irányuló indítványokat elutasította.

[65] 2. Ugyanakkor az Ámt. nem rendelkezik a törvény erejénél fogva megszüntetett jogviszonyok miatt bekövetkezett kivételes, a szerződő felek közötti elszámolás során nem érvényesíthető, de érvényes szerződésekkel összefüggő vagyoni hátrányok kiegyenlítéséről.

[66] Ebben a körben – az érintett jogviszonyok sokszínűségére tekintettel megállapíthatóan – nem alkalmazhatók közvetlenül, más jogszabály közbejötte nélkül, minden hátrányra teljes körűen kiterjedő módon a jogkövetkezményeket illetően a kártérítésre, vagy kártalanításra vonatkozó, vagy a valamely szerződés felmondásánál vagy jogi lehetetlenülésénél irányadó általános elszámolási szabályok (az Ámt. szabályainál fogva szűnik meg jog, illetve minősül semmisnek szerződés).

[67] A törvényi úton történő szerződésmódosításnak (megszűntetésének), amennyire lehet, mindegyik fél méltányos érdekeit figyelembe kell vennie, vagyis az ilyen szerződésmódosításnak (megszűntetésének) is érdekegyensúlyra kell törekednie a megváltozott körülmények mellett. A jogalkotói beavatkozás felelősséggel jár, az nem okozhat a céljával nem indokolható hátrányokat. Megállapítható, hogy az Ámt. 108. §-a a hiányosságánál fogva nem teremt megfelelő egyensúlyt a közérdekű korlátozás és az érintett személyek védett jogai teljes körű érvényesülését illetően. Az Abtv. 46. § (1) bekezdése értelmében, ha az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során folytatott eljárásában a jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását állapítja meg, a mulasztást elkövető szervet – határidő megjelölésével – felhívja feladatának teljesítésére. Az Abtv. 46. § (2) bekezdésének c) pontja alapján a jogalkotói feladat elmulasztásának minősül, egyebek mellett az is, ha a jogi szabályozás Alaptörvényből levezethető lényeges tartalma hiányos. Az említett szabályozási hiány, az Ámt. szabályozásának olyan az Alaptörvényből levezethető lényeges szabályozási hiánya, amely a vizsgált esetben az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében foglalt bírósághoz fordulás alapjogának a sérelmét idézi elő. Az Ámt. vitatott szabályozása alapján a haszonélvezeti jogok 2014. május 1-jével, míg a használati jogok 2014. szeptember 1-jével ex lege megszűntek; a jogi személyek esetében az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett haszonélvezeti jogok törlésére az Inytv. 94. § (5) bekezdése értelmében 2014. december 31. napjával sor került. A tulajdonszerű vagyoni értékű jogok megszűnésére, a szerződő felek akaratán kívül a törvény erejénél fogva került sor. A szerződő felek közötti elszámolás során a megszűnt tulajdonszerű vagyoni értékű jogok jogosultjai a tulajdonossal, illetve az említett jogokat szerződésben a javukra átengedő szerződő féllel szemben olyan elszámolási igényeket is előterjeszthetnek, amellyel a szerződések saját rendjében történő megszűnése esetén a tulajdonosnak, illetve a jogot átengedő szerződő félnek nem kellett számolnia. Az elszámolás körébe tartozó, a tulajdonossal, illetve a jogot átengedő szerződő féllel szemben érvényes szerződés alapján fennálló, az ex lege megszűnt tulajdonszerű vagyoni értékű jogok jogosultjai által érvényesíthető említett követelések olyan vagyoni hátrányt jelenthetnek a tulajdonos, illetve a jogot átengedő szerződő fél oldalán, amelyet az Ámt. törvényi szabályozása megfelelően nem ellentételez, nem kompenzál, és amely a régi Ptk. vagy a Ptk. alapján sem orvosolható. Amennyiben az ex lege megszűnt haszonélvezeti, illetve használati jogokat alapító szerződésekben a felek megállapodása értelmében a tulajdonszerű vagyoni értékű jogot szerző fél előre megfizetett ellenérték fejében szerezte meg az említett jogokat, akkor a szerződések törvény erejénél fogva történt, a szerződéses időtartam lejárta előtti megszűnésére tekintettel az elszámolás során az ellenértéket megfizető szerződő fél követelheti az előre megfizetett ellenérték időarányos részének a visszatérítését, ami a közérdekű tulajdoni korlátozás arányosságának a kérdését veti fel a tulajdonos oldalán. Az Alkotmánybíróság a közérdekű tulajdoni korlátozás arányossági kritériumát maga határozza meg,

az arányosság követelményét az is biztosíthatja, ha a tulajdonos oldalán a közérdekű tulajdoni korlátozás következtében előálló vagyoni hátrány kiegyenlítésére vagy legalább csökkentésére lehetőséget biztosít a korlátozó törvényi szabályozás. Tekintettel arra, hogy az Ámt. szabályozásában ilyen, a közérdekű korlátozás arányosságát a tulajdonos oldalán legalább részben kompenzáló szabály nem ismerhető fel, a törvényalkotót az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése alapján is mulasztás terheli. Az Alkotmánybíróság a fent kifejtettek alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését és XIII. cikk (1) bekezdését sértő alaptörvény-ellenes helyzet felszámolása érdekében a rendelkező rész 1. pontjában foglaltak szerint mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet állapított meg, amely átmeneti időre hatályos, nem sarkalatos törvény megalkotása útján orvosolható.

[68] 3. Az Alkotmánybíróságnak külön kellett vizsgálnia az Alaptörvény B) cikkének sérelmét állító, a felkészülési időre, visszaható hatályra, szerzett jogokra, bizalomvédelemre vonatkozó indítványozói érveléseket.

[69] 3.1. Ami a felkészülési idő hiányát illeti, az Alkotmánybíróság szerint a jelen esetben nem állapítható meg, hogy a használati jogok megszűnéséről szóló jogszabály alkalmazásához való felkészüléshez nem állt elegendő idő rendelkezésre (a jogszabály alkalmazására való felkészüléshez szükséges időtől eltérő más, nem alkotmányjogi kérdés az, hogy az Ámt. 108. §-a által érintett hosszú távú jogviszonyok rendezése mennyi időt vesz igénybe). Az Alkotmánybíróság a 6/2013. (III. 1.) AB határozatban kimondta, hogy az Alkotmánybíróságnak nem feladata teljes jogszabályok alkalmazására való felkészüléshez szükséges idő hivatalból történő pontos felmérése, az indítványozónak kell részletesen indokolnia, hogy a sérelmezett jogszabály egyes rendelkezéseivel összefüggésben a felkészülési időt miért nem tekinti megfelelőnek, azok hatálybalépése hogyan vezet vagy vezetett a jogbiztonság sérelmére. Ennek keretében az indítványozónak a felelőssége – szükség esetén – megküldeni az Alkotmánybíróság részére azokat a dokumentumokat, amelyek az indítványban foglaltakat igazolják. Ha az indítványozó ezeknek a követelményeknek nem tesz eleget, a kellő felkészülési idő hiányára hivatkozó indítványa érdemi vizsgálatára nem kerül sor [vö. Abtv. 52. § (1) bekezdés e) pont, (4) bekezdés, (6) bekezdés, 55. § (3) bekezdés] {Indokolás [241]–[242]}.

[70] 3.2. Az Alaptörvény B) cikkének sérelmét állító másik felvetéssel kapcsolatban az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az Ámt. 108. §-a nem tartalmaz visszaható hatályú rendelkezést. Az Ámt. 108. §-a a múltban keletkezett jogviszonyokat szűntet meg, mégpedig a hatálybalépését négy és fél hónappal követő, vagyis jövőbeni időponttól, ugyanakkor nem nyilvánít valamely magatartást jogellenessé, és a hatálybalépését megelőző időre nem állapít meg vagy tesz terhesebbé kötelezettséget.

[71] 3.3. Ami az alapvető jogok biztosának a bizalomvédelemre vonatkozó indítványozói érvelését illeti, az Alkotmánybíróságnak az indítványban hivatkozott 142/2010. (VII. 14.) AB határozatában az korábbi Alkotmány jogállami klauzulájáról szóló értelmezés a bizalomvédelmet illetően nem alkalmazható. A most vizsgált jogszabály a felek által szerződéssel alakított jogviszonyból eredő jogokat a jövőre szólóan szüntet meg. Az alapvető jogok biztosának indítványa és a bírói kezdeményezések a bizalomvédelemmel, szerzett jogokkal összefüggésben nem megalapozottak, mert a fennálló jogi helyzet viszonylagos változatlanságában a felek nem bizakodhattak. A használati viszonyok szabályozása a 2014. május 1-jén lejárt termőföldszerzési moratóriumhoz tapad, amelynek jogi következményei várhatóak voltak. Körültekintő és megfontolt gazdasági szereplőként nem lehetett, még a korábbi szabályozás viszonylagos változatlanságára számítani. Az Alkotmánybíróságnak a korábbi Alkotmány hatálya alatt hozott 142/2010. (VII. 14.) AB határozata (ABH 2010, 668, 677.) tehát azért nem alkalmazható, mert a jogszerzés bizonyosan megváltozó jogi környezet kockázatával történt. Ezért a korábbi határozat alkalmazhatóságát jelen ügyben nem kellett vizsgálni.

[72] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Ámt. 108. §-a nem ellentétes az Alaptörvény B) cikkével.

[73] 4. A támadott rendelkezések, valamint az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdése és XII. cikk (1) bekezdése között nincs összefüggés. Az alkotmánybírósági gyakorlatban – 20/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [25]–[31] – a munka, a foglalkozás, a vállalkozás szabad megválasztásához való jog a szabadságjogokhoz hasonló védelemben részesül az állami beavatkozások és korlátozások ellen. Ez azonban nem zárja ki a jog alkotmányos (szükséges és arányos) korlátozását: például, hogy a különböző tevékenységek gyakorlásához, az arra vonatkozó jogszabályok speciális feltételeket és követelményeket írjanak elő. A korlátozások alkotmányossága más-más mérce alapján minősítendő aszerint, hogy a foglalkozás gyakorlásának feltételeiről vagy a foglalkozás szabad megválasztását kizáró szabályról van-e szó. Az Ámt. 108. §-ában nem ismerhető olyan rendelkezés, amely a munka, a vállalkozás vagy foglalkozás szabad megválasztásáról vagy gyakorlásáról szólna. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint az érdemi alkotmányossági összefüggés hiánya az indítvány elutasítását eredményezi {3176/2013. (X. 9.) AB határozat,

Indokolás [24]}. Ezért az Ámt. 108. §-ának alaptörvény-ellenességét állító indítványokat ebben a vonatkozásban is el kellett utasítani.

[74] 5. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 44. § (1) bekezdés második mondata alapján elrendelte e határozatának közzétételét a Magyar Közlönyben.

Budapest, 2015. július 14.

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/348/2014.

Dr. Salamon László alkotmánybíró párhuzamos indokolása

[75] A határozat rendelkező részével egyetértek, indokaim azonban a határozat indokolásában foglaltaktól részben eltérőek.

[76] 1. Álláspontom szerint a határozatban megállapított mulasztással megvalósított alaptörvény-ellenes helyzet nem a tulajdonhoz való alapvető jogból [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése] és nem a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése] részét képező bírósághoz fordulás jogából, hanem az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság követelményéből vezethető le.

[77] A tulajdonhoz való alapjognak azon tág értelmezésével, amely a tulajdon alkotmányos védelmét a haszonélvezeti jogra, illetve a használati jogra is kiterjeszti, nem értek egyet, ezért az erre épülő érvelést sem tudom osztani.

[78] Nem sérült álláspontom szerint a bírósághoz való fordulás joga sem. A haszonélvezeti, illetve a használati jogok megszüntetéséből eredő polgári jogi igények érvényesítése előtt a bírói út nyitva áll. Kétségtelen, hogy a határozatban megállapított mulasztás tárgyát képező, jogilag jelenleg nem legitimált, és ezért jogi szabályozásra szoruló elszámolási igények e szabályozás hiányában jelenleg nem érvényesíthetők, ez azonban nem értelmezhető a bírósághoz való fordulás jogának sérelmeként. Egy adott időben a jogi szabályozás által még el nem ismert jog érvényesíthetőségének lehetetlensége nem processzuális, hanem anyagi jogi kérdés. Ellenkező álláspont oda vezetne, hogy minden olyan mulasztással megvalósított alaptörvény-ellenesség megállapítása esetén, melyben a mulasztást az Alkotmánybíróság valamilyen jog (igény) biztosításával tartaná orvosolhatónak, meg kellene állapítani a bírósághoz való fordulás jogának sérelmét is (mivel a jogok – szűk kivételt leszámítva – végső soron bíróság előtt érvényesíthetők).

[79] 2. A támadott törvényi rendelkezések ugyanakkor véleményem szerint – a határozatban a mulasztás orvoslásaként előírt jogi szabályok megalkotása nélkül – sértették a jogbiztonság követelményét, és ezáltal a jogállamiságra vonatkozó alaptörvényi tételt. A jogbiztonság sérelmének polgári jogi vetülete a jelen esetben a pacta sunt servanda elvének sérelmében, az állam jogalkotásának e szerződési viszonyokba a támadott szabályozások szerinti beavatkozásában áll.

[80] A pacta sunt servanda elve azonban nem öncél; mögötte a szerződéssel kölcsönösen elfogadott, és ezáltal jogi kötelékké (iuris vinculum) emelt anyagi és személyi érdekek érvényesülésének biztosítása áll. A pacta sunt servanda elvének sérelme és ezáltal a jogbiztonság sérelme valóságosan ezeknek az érdekeknek a sérülésében testesül meg. A jogbiztonság érvényesülésének általánosságban fontos követelménye, hogy a jogi szabályozás változásai nem tehetik tervezhetetlenné az életviszonyok alakítását, nem lehetnek kiszámíthatatlanok. Ehhez kapcsolódóan nem értek egyet azzal a határozat indokolásában foglalt megállapítással, miszerint az érintetteknek az állam jogalkotási beavatkozására számítaniuk kellett volna.

[81] A fentiekből következően a pacta sunt servanda elvének sérelméből következő jogbiztonság és jogállamiság sérelme nézetem szerint nem kizárólag a támadott jogi szabályozás megsemmisítésével orvosolható. Megfelelő orvoslást biztosít a pacta sunt servanda elvével védett jogi (anyagi és személyi) érdekeltségek sérelmének teljeskörű reparációja; mentesítése a feleknek minden olyan hátrány alól, mely az állam adott esetben történő beavatkozása nélkül nem következett volna be. Álláspontom szerint az eredeti szabályozásnak ki kellett volna terjednie ezeknek a kérdéseknek megfelelő módon történő rendezésére, és ilyen szabályozás mellett a szerződéses jogviszonyokba való állami beavatkozás már nem sértette volna a jogállamiság követelményét. Az ügybeni állami beavatkozás mellett tehát e szabályozás hiánya miatt áll fenn a jogállamiság sérelme, melynek orvoslására a határozat rendelkező része megfelelő rendelkezéseket tartalmaz. Kétségtelen, a pacta sunt servanda elve szó szerinti értelemben, a maga öncélúságában ezzel a megoldással nem tekinthető érvényesültnek, de amit az elv szolgálni hivatott, az megvalósul. Ehhez képest a jogi szabályozás megsemmisítése – miután az ténylegesen foganatba ment, az érintett jogok, jogviszonyok megszűntek, helyükbe esetlegesen mások léptek – nem biztosítana reparációt, illetve egy esetleges ex tunc megsemmisítés pedig ugyancsak a jogbiztonság sérelmével járna.

[82] 3. Külön kiemelendő a határozatnak az az eleme, mely a mulasztást csak az érvényes szerződésekre korlátozva állapítja meg. Ez okszerűen következik abból, hogy a pacta sunt servanda elve és az ezzel kapcsolatos jogbiztonság követelménye által biztosított alkotmányos védelem az érvénytelen szerződésekre – minthogy azokból érvényes jogok és kötelezettségek nem származhatnak – nem terjed ki. (Megjegyzendő, hogy vita esetén a bíróság lesz hivatott dönteni a jogvita tárgyát képező szerződések érvényességéről, ami a bíróságoknak – mások mellett – a polgári ügyekre vonatkozó általános hatásköréből önmagában is következik.) Az érvényes szerződések tekintetében a szabályozásra szoruló igények többfélék lehetnek; a szerződő felek bármelyikét érintőek, köztük olyanok, melyek a jogi rendezés egészének közérdekűségéből fakadóan a feleken kívüli, állam általi helytállási kötelezettséget is magukban foglalnak. Ezeknek az igényeknek a pontos meghatározása és szabályozása a határozat rendelkező részéből következően a jogalkotó feladata és kompetenciája.

Budapest, 2015. július 14.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró különvéleménye

[83] Nem értek egyet a határozat rendelkező részének 2. és 5. pontjával az alábbi indokok miatt.

[84] 1. A többségi álláspont indokolása szerint az „Ámt. 108. §-ának szükségességét és célszerűséget meghatározó módon indokolja, hogy a termőföld tulajdonlását illetően az új rendszerrel megvalósult nemzetstratégiai cél teljeskörű érvényesülése szempontjából az Ámt.-nek kellett felszámolnia annak a termőföldek megszerzése céljából kialakult, mintegy két évtizedre visszanyúló gyakorlatnak a jogkövetkezményeit is, amelynek alapján a haszonélvezeti jogot diszfunkcionálisan alkalmazták. Az új rendszer működése ugyanis nem nélkülözheti a termőföldek tulajdonlására, haszonélvezetére és használatára vonatkozóan azt a követelményt, hogy az ingatlan-

nyilvántartás az Alaptörvénynek megfelelő jogviszonyokat tükröző állapottal rendelkezzen." (Indokolás [63]) Erre tekintettel a használati jogok megszüntetése önmagában nem ellentétes az Alaptörvény XIII. cikkével.

[85] Álláspontom szerint azonban meg kellett volna állapítani, hogy az Ámt. támadott rendelkezése sérti az Alaptörvény XIII. cikkét.

[86] A tulajdonhoz való jog alkotmányjogi értelemben lényegében „az egyéni cselekvési autonómia hagyományos anyagi alapja" [64/1993. (XII. 22.) AB határozat, ABH 1993, 380.]. E megközelítés alapján terjesztette ki az Alkotmánybíróság a tulajdoni alapjogvédelmet egyes – polgári jogi értelemben – nem tulajdonnak minősülő vagyoni értékű jogokra [pl. 17/1992. (III. 30.) AB határozat]. Ennek megfelelően állapította meg, hogy „[a] tulajdonvédelem […] nem kizárólag a polgári jogi értelemben vett tulajdonra, hanem egyéb vagyoni értékű jogokra is kiterjedhet, az Alaptörvény XIII. cikke tehát a tulajdonvédelem körében az egyéb, tulajdonszerű vagyoni értékű jogok védelmét is biztosítja. Mindezek alapján […] a haszonélvezet törvény általi megszüntetése vizsgálatának a tulajdonhoz való jog állított sérelme alapján helye van." {3199/2013. (X. 31.) AB határozat, Indokolás [13]}.

[87] A tulajdonjognak a polgári jogi megközelítéstől eltérő tartalma abból is fakad, hogy a tulajdonjog alkotmányos védelme hangsúlyozottabban magában hordozza a közérdekből történő korlátozhatóságának elismerését. Ennek folytán többször megjelenik az Alkotmánybíróság gyakorlatában a tulajdon társadalmi kötöttségének a kiemelése. Az Alaptörvény ennek megfelelően már kifejezetten is tartalmazza, hogy „[a] tulajdon társadalmi felelősséggel jár" [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés].

[88] E szempontok a termőföldre vonatkozó törvényi korlátozások alkotmányossági elbírálásánál még hangsúlyosabban érvényesülnek, mert „a földtulajdon sajátos természeti és vagyoni jellemzői: nevezetesen a föld véges jószág volta (a föld ugyanis, mint természeti tárgy korlátozott mértékben áll rendelkezésre és nem szaporítható, mással nem helyettesíthető), nélkülözhetetlensége, megújuló képessége, különleges kockázatérzékenysége és alacsony nyereséghozama a földtulajdon különös szociális kötöttségét testesítik meg. Ezek a körülmények indokolhatják a tulajdonosi jogokkal szemben a közérdek érvényesítését." [35/1994. (VI. 24.) AB határozat, 1994, 197, 200–201.]

[89] Az Alkotmánybíróság azonban rámutatott arra is, hogy addig fogadja el közérdekű célként a Kormány és az Országgyűlés földbirtok-politikai célkitűzéseinek az érvényesítését, „ameddig azok az Alkotmány keretei között maradnak: fogalmilag és nyilvánvalóan nem zárják ki a piacgazdaság létét, és tárgyilagos mérlegelés szerint ésszerű indok nélkül nem korlátoznak egyéb jogot [35/1994. (VI. 24.) AB határozat, 1994, 197, 200–201.].

[90] Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatában hangsúlyozta azt is, hogy a közérdekből való korlátozhatóságot a jogalkotónak kell igazolnia, mert „[a] közérdeket jogszabályban úgy kell meghatározni, hogy a közérdekből történő korlátozás szükségessége kérdésében egyedi aktusok törvényességének ellenőrzése esetén a bírói hatalom, normatív aktusok felülvizsgálata során az Alkotmánybíróság állást tudjon foglalni." [50/2007. (VII. 10.) AB határozat, ABH 2007, 994.]

[91] Az adott esetben a jogalkotó – kifejezetten a támadott rendelkezéshez kapcsolódóan – semmilyen indokát nem adta annak, hogy az Ámt. 108. §-ában foglalt korlátozás (a haszonélvezet szinte azonnali és végleges megszüntetése) miért szükséges az elérni kívánt cél megvalósításához.

[92] 2. Nem vitásan azonban a jogalkotói szándék a Földtv2. megalkotását megelőző jogalkotási folyamat alapján kikövetkeztethető. Álláspontom szerint ugyanakkor éppen a jogalkotási folyamat révén valósult meg az érintettek tulajdonhoz való jogának sérelme.

[93] Az Alkotmánybíróságnak értékelnie kellett volna, hogy az Ámt.-t és a Földtv2.-t hosszú jogalkotási folyamat előzte meg. A törvény tervezetét 2012 júliusában nyújtották be, és annak normaszövege elérhető volt az Országgyűlés honlapján. Ettől az időponttól tehát ismert volt, hogy a mező- és erdőgazdasági földeken haszonélvezetet alapító szerződést – a meghatározott kivételtől eltekintve – e törvény alapján sem lehet érvényesen kötni, de azzal, hogy a már megkötött szerződések legkésőbb 2033. január 1-jén szűnnek meg.

[94] A haszonélvezetet alapító szerződés semmisségére vonatkozó rendelkezés a Földtv2. 37. §-ának megfelelő tartalommal 2013. január 1-jei hatállyal beépült a Földtv1. 11. §-ába. A Földtv1. e módosításával együtt a jogalkotó szabályozta azt is, hogy a „2013. január 1-jén fennálló, határozatlan időre vagy 2032. december 30-a után lejáró, határozott időtartamra nem közeli hozzátartozók között szerződéssel alapított haszonélvezeti jog 2033. január 1-jén a törvény erejénél fogva megszűnik." [Földtv1. 91. § (1) bekezdés]

[95] Annak ellenére, hogy a Földtv1. 91. § (1) bekezdése a fennálló haszonélvezetet alapító szerződéseket csak 2033. január 1-jei hatállyal szüntette meg, az Ámt. e szerződések megszüntetéséről mégis a hatálybalépését követő rövid – öt hónapon belüli – időre rendelkezett. E szabályozás normaszöveg-javaslata pedig a jogalkotási folyamat végén (2013. november 22-én) vált ismertté.

[96] Álláspontom szerint a Földtv2. és az Ámt. jogszabály-előkészítése alapján – különös tekintettel arra, hogy a nyilvánosság széleskörű bevonása volt a jellemző – alappal volt feltételezhető a Földtv1. 91. § (1) bekezdésének megfelelő rendelkezés tartóssága, továbbá, hogy ilyen tartalmú szabályozást építi majd be a jogalkotó az új törvény (Ámt.) rendelkezései közé és nem egy ettől – lényegesen – eltérő szabályozást. A haszonélvezetet alapító szerződéssel érintettek tehát megalapozottan igazíthatták hosszabb távon a 2013. január 1-jén hatálybalépett rendelkezéshez magatartásaikat. A jogalkotó egyébként az Ámt.-hez fűzött indokolásban egyáltalán nem adta indokát annak, hogy miért tért el a korábbi [Földtv1. 91. § (1) bekezdés] rendelkezéstől.

[97] Véleményem szerint az Ámt. 108. §-ának alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XIII. cikkére figyelemmel kellett volna megállapítani, mert a támadott rendelkezés a tulajdonvédelem hatálya alá tartozó vagyoni értékű jogok gyakorlását kiszámíthatatlanná tette, ezzel pedig az érintettek tulajdonhoz való jogát aránytalanul korlátozta.

[98] 3. Álláspontom szerint a tulajdonhoz való jog korlátozását az sem teszi arányossá, hogy az Alkotmánybíróság jogalkotó általi mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállását állapította meg, és kimondta, hogy a jogalkotó a megszűnt haszonélvezeti, illetve használati jogokhoz kapcsolódóan nem alkotta meg a kivételes, a szerződő felek közötti elszámolás során nem érvényesíthető, de érvényes szerződésekkel összefüggő vagyoni hátrányok kiegyenlítését lehetővé tevő szabályokat.

[99] Véleményem szerint ugyanis a haszonélvezet, illetve használat megszűnésével felmerült elszámolásra a Ptk. rendelkezései alapján részben enélkül is lehetőség nyílt. Az ennek keretében el nem számolható költségek (károk) érvényesítésének pedig nincs jogalapja, mert azok a jogalkotás következtében, az érintett felek érdekkörén kívül eső okból álltak elő. (Ennek keretében például kérdés, hogy kinek a terhére kell értékelni, ha az Ámt. egy szerződést a mezőgazdasági év során szűntetett meg, vagy hogy visszajár-e a vagyoni értékű jog alapításával felmerült illeték.)

[100] 4. Álláspontom szerint az Alkotmánybíróságnak ebben az ügyben is követnie kellett volna azt a gyakorlatát, amely szerint az EJEB az ítélkezése segítséget nyújthat az alkotmányos – Alaptörvényben és nemzetközi egyezményben rögzített – alapvető jogok értelmezéséhez, tartalmuk és kiterjedésük meghatározásához. Az Egyezményben biztosított jogok jelentéstartalma ugyanis az EJEB egyedi ügyekben hozott döntéseiben testesül meg, amely elősegíti az emberi jogok értelmezésének egységesen érvényesülő felfogását {4/2013. (II. 21.) AB határozat, Indokolás [19]}. Az EJEB gyakorlatának figyelembevétele ezért magában foglalja az Alaptörvényben biztosított alapvető jog korlátozása megítélésekor az EJEB által biztosított védelmi szint garantálását. Az Alkotmánybíróság azonban ettől eltérő, magasabb követelményrendszert is kialakíthat az emberi jogok (alapvető jogok) védelmére.

[101] Az Egyezmény első kiegészítő jegyzőkönyvének 1. cikke értelmében a tulajdonhoz való jog emberi jogi tartalma nem korlátozza az államok jogát olyan törvények alkalmazásában, melyeket szükségesnek ítélnek ahhoz, hogy a javaknak a köz érdekében történő használatát szabályozhassák. Erre tekintettel az EJEB gyakorlatában a közérdeket tágan értelmezi. Hangsúlyozza, hogy a közérdek meglétének ellenőrzését az egyes országok inkább el tudják végezni, mint egy nemzetközi bíróság. Hozzáteszi azonban, hogy a közérdekre való nyilvánvalóan alaptalan hivatkozást nem fogadja el {Görögország volt királya és mások kontra Görögország [GC] (25701/94), 2000. november 23.}.

[102] Az EJEB egy másik ítéletében azt is hangsúlyozta, hogy a korlátozás csak akkor fogadható el, ha az okozott sérelem arányos a közérdeket szolgáló előnnyel [Athanasiou és mások kontra Görögország (2531/02), 2006. február 9.]. Az arányosság kérdésénél az EJEB széles körben vizsgálja az összefüggéseket és ezen az alapon megállapította az Egyezmény megsértését olyan esetben, amikor a tulajdonjog korlátozásánál az állammal szemben való fellépésre nem volt lehetőség, mert megfelelő jogvédelmet szolgáló eljárási szabályokat nem dolgoztak ki [S. A. Dangeville kontra Görögország (36677/97), 2002. április 16.].

[103] Azokban az esetekben, ha valamelyik országban az Egyezmény megsértése több jogalanyt érint és a jogrendszerben meglévő problémáról van szó, az EJEB nemcsak a tulajdonjognak az adott kérelmezővel szemben történt megsértését állapítja meg, hanem a jogrendszer azon hiányosságát is, amely nem rendelkezett a jogvédelmet szolgáló megfelelő eljárásról a tulajdonjog sérelme esetére {elsőként: Broniowski kontra Lengyelország [GC] (31443/96), 2004. június 22.}. Ugyanezt a megoldást alkalmazta az EJEB egy másik ügyben, amelyben a jogrendszer hiányosságát abban jelölte meg, hogy nem állnak rendelkezésre olyan eljárási és egyéb jogintézmények, amelyek megakadályoznák a tulajdonjog önkényes és kiszámíthatatlan megsértését. Ezért felhívta a kérdéses államot az arányosságot biztosító jogi megoldás kidolgozására {Hutten-Czapska kontra Lengyelország [GC] (35014/97), 2006. június 19.}.

[104] 5. Az adott esetben, amint erre a fentiekben már utaltam, a támadott szabályozás közérdekűsége a jogalkotási folyamat eredményeként deríthető fel. Ezzel összefüggésben azonban fontosnak tartom kiemelni, hogy nem értek egyet a többségi indokolásnak azzal a megállapításával: „szükséges volt rendelkezni a közbeszédben az ún. »zsebszerződésekként« emlegetett jogi konstrukciók hatályosulásának megakadályozásáról, arról tehát, hogy a korábbi tulajdonszerzési tilalmak és korlátozások megkerülésére létesített jogviszonyok alapján ne lehessen tovább jogot, követelést vagy bármely igényt érvényesíteni".

[105] Álláspontom szerint a többségi álláspont figyelmen kívül hagyta a szabályozás által érintett jogviszonyok sokszínűségét és egyediségét, valamint ezen szempontot érvényre juttató bírói gyakorlatot. Ennek keretében ugyanis a polgári ügyekben eljáró bíróságok önmagában azért nem tekintették érvénytelennek a haszonélvezetet alapító szerződést, mert a felek eredetileg tulajdonjog átruházásban gondolkodtak ugyan, de figyelemmel arra, hogy a korábban hatályos jogi környezetben e szerződés megkötésére nem volt lehetőségük, más – dologi hatályú – jogot (haszonélvezetet) alapítottak (lásd például: Győri Ítélőtábla Pf.I.20.225/2008/8. számú ítélete). Az érvénytelenség megállapításához minden esetben többletényállási elemekre volt szükség.

[106] Véleményem szerint a polgári bíróságok döntései egyértelműen alátámasztják: kizárólag a körülmények egyedi értékelése alapján lehet(ne) állást foglalni abban a kérdésben, hogy az érintett szerződések érvényesen jöttek-e létre. Ezzel szemben a többségi álláspont abból indult ki, hogy minden haszonélvezetet és használatot alapító szerződés a korábbi tulajdonszerzési tilalmak és korlátozások megkerülése miatt jött létre. A szabályozás közérdekűségét ennek általánosításával nem lehetett volna igazolni.

Budapest, 2015. július 14.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon alkotmánybíró különvéleménye

[107] Egyetértek a határozat 2–5. pontjaival. Egyetértek a határozat 1. pontjának azon lényegi rendelkezésével is, amely alaptörvény-ellenes mulasztást állapít meg és felhívja a törvényalkotót, hogy 2015. december 1-jéig szűntesse meg az alaptörvény-ellenes mulasztást.

[108] Eltérő azonban a véleményem a határozat 2. pontjától és az ahhoz tartozó indokolási résztől (Indokolás [65]–[67]) a mulasztás alapjául szolgáló alaptörvényi jogsérelmeket illetően, amelyek tekintetében – álláspontom szerint – elegendő lett volna a jogorvoslati út biztosításának hiánya miatti alaptörvény-ellenességéről rendelkezni.

[109] Az álláspontomat alátámasztó, jogilag értékelhető tények és körülmények a következők.

[110] 1. Megítélésem szerint a mulasztás tartalmának megállapítása szempontjából hangsúlyozottabban kellett volna figyelembe venni azt a rendszerváltást követően általánosan elismertté és elfogadottá vált, a határozat indokolása (IV.1.1. pont, [40]–[46]) által elismert nemzetstratégiai célt, amelynek lényege: a termőföld csak az azt megművelő természetes személy tulajdonában lehessen. E cél szolgálatában szigorodtak fokozatosan a jogszabályi tilalmak és korlátozások, ennek nemzetközi elfogadtatása érdekében történt számos intézkedés a mindenkori kormányok részéről.

[111] Az EU moratórium lejártával, ugyanakkor már az Alaptörvény P) cikke által oltalmazottan, az új földforgalmi rendszer, a Földtv2. szabályai testesítik meg a jövőre nézve a nemzetstratégiai célt és rendelkeznek megvalósulásáról.

[112] Ezzel összefüggésben fontosnak tartom kiemelni a határozat indokolásában szereplő alábbi megállapítást: „a termőföld tulajdonlását illetően az új rendszerrel megvalósult nemzetstratégiai cél teljeskörű érvényesülése szempontjából az Ámt.-nek kellett felszámolnia annak a termőföldek megszerzése céljából kialakult, mintegy két évtizedre visszanyúló gyakorlatnak a jogkövetkezményeit is, amelynek alapján a haszonélvezeti jogot diszfunkcionálisan alkalmazták. Az új rendszer működése ugyanis nem nélkülözheti a termőföldek tulajdonlására, haszonélvezetére és használatára vonatkozóan azt a követelményt, hogy az ingatlan-nyilvántartás az Alaptörvénynek megfelelő jogviszonyokat tükröző állapottal rendelkezzen. Mindezekből következően szükséges volt rendelkezni a közbeszédben az ún. »zsebszerződésekként« emlegetett jogi kontsrukciók hatályosulásának megakadályozásáról, arról tehát, hogy a korábbi tulajdonszerzési tilalmak és korlátozások megkerülésére létesített jogviszonyok alapján ne lehessen tovább jogot, követelést vagy bármely igényt érvényesíteni" (Indokolás [63]).

[113] 2. Ilyen körülmények között a nem közeli hozzátartozók közötti haszonélvezeti jogok hatályát 2014. május 1-jével a törvény erejénél fogva megszüntető 2013. évi CCXII. törvény (Ámt.) 108. §-a szükségessége és célszerűsége, azaz a korábbi törvénysértések végleges felszámolása, a semmis szerződések érvénytelenségi következményeinek közérdekből, törvényi intézkedéssel történő megállapítása alkotmányosan nem kifogásolható. Reális törvényi elvárásnak tekinthető az is, hogy a nem színlelt, nem tulajdonszerzési célú haszonélvezeti szerződéseket a nem hozzátartozó szerződő felek 4 és ½ hónap alatt felszámolják.

[114] A számos nem lényegtelen különbség ellenére az Ámt. 108. § létrejöttét megelőző helyzet jogpolitikai szempontból hasonlítható a devizahiteles szerződések megszűntetését eredményező körülményekhez, ahol ugyancsak nyomós közérdekből, törvényi úton kellett kivételes jelleggel törvényi vélelem megállapítása útján beavatkozni a nagyszámú, eleve tisztességtelen magánjogi viszonyba.

[115] Kétségtelen ugyanakkor, hogy – szemben a devizahitelezés esetében történt ex lege állami beavatkozással – a jelen ügyben a közérdekből történő szükségszerű törvényi intézkedés alkalmazása számos tekintetben nem az Alaptörvénnyel összhangban történt.

[116] Mindenekelőtt elmaradt a törvényi vélelem kimondása és ebből eredően a vélelem bírói megtámadása lehetőségének kifejezett biztosítása. Márpedig a közvetetten e törvényi vélelmet kifejezésre juttató Ámt. 108. §-ában alkalmazott, a nem közeli hozzátartozók közötti haszonélvezet valamennyi esetben semmis jogügyeletnek feltételezése nyilvánvalóan alaptörvény-ellenes, nem felel meg a tisztességes eljáráshoz való jogosultság követelményeinek, ez utóbbi szempontból aránytalan korlátozásnak minősül.

[117] 3. Álláspontom szerint az Ámt. 108. §-ában foglalt mulasztásban megnyilvánuló szabályozás alkotmányellenességét kizárólag az Alaptörvény XXVIII. cikkének sérelmére kellett volna alapítani.

[118] Az Országgyűlésnek olyan törvényt lenne célszerű alkotnia, amely – (a feltehetően nem nagyszámú) „jóhiszemű" jogalanyok, azaz a nem érvénytelen haszonélvezeti szerződés felei, nem közeli hozzátartozók közötti kötelmi jogalanyok számára, valós vagy vélt jogsérelmük kiküszöbölése céljából – jogorvoslati jogot biztosít az Ámt. 108. §-ából következő törvényi vélelem (a semmisség) megdöntésére. Ezekben az eljárásokban azután a Ptk. szabályai alapján nemcsak az elszámolási problémák, hanem az egyéb vitás kérdések (pl. jogalap nélküli gazdagodás) is rendezhetőek. (Itt jegyzem meg, hogy a „jóhiszemű" haszonélvezet jogalanyai számára a Ptk. szabályai egyfelől elégségesnek tűnnek, másrészt rendelkezésükre állt, illetve áll ma is a termőföld használatára, megművelésére és hasznosítására az ilyen célokra rendelt haszonbérleti szerződés.)

[119] Természetesen a mulasztásos alaptörvény-ellenesség keretében az Alkotmánybíróság döntésének megfelelő határidőn belüli törvényalkotással a jogalkotónak módjában és lehetőségében állhat az elszámolásból eredő jogviták rendezéséhez kisegítő szabályokat alkotnia, vagy akár a jóhiszemű szerződő felek közötti veszteségek megtérítése esetén megítélhető állami kompenzációról rendelkeznie, amennyiben ennek szükségességét indokoltnak látja.

Budapest, 2015. július 14.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László alkotmánybíró különvéleménye

[120] Nem értek egyet a többségi határozat rendelkező részével – annak 3. pontja kivételével. Álláspontom szerint a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény (Ámt.) 108. §-a alaptörvény-ellenes és azt meg kellett volna semmisíteni. Az általam indokoltnak tartott megsemmisítés miatt mulasztás megállapításának sem lenne helye.

[121] 1. Az Ámt. 108. §-a rendelkezik arról, hogy a 2014. április 30-ai referencia időponthoz képest fennálló határozatlan ill. határozott időre – termőföldön – fennálló, nem közeli hozzátartozók között kötött, szerződésen alapuló haszonélvezeti jog – a referencia-időponttal – megszűnik, továbbá az ilyen haszonélvezeti jog jogosultja által a haszonélvezeti jog átengedése semmis. Megszűnik továbbá az előző haszonélvező által korábban alapított használati jog is, ez utóbbi 2014. szeptember 1-jén történt meg.

[122] Már a kellő felkészülési idő hiánya miatt is aggályos volt az Ámt., amelyet 2013. december 12-én hirdettek ki, és 2014. december 14-én lépett hatályba. Az Ámt.-vel érintett jogviszonyok hosszú távú, élethosszig tartó jogviszonyok. Ez nem jelenti a változtathatatlanságukat, de az Ámt. megalkotását alig egy évvel megelőző átalakítás során a jogalkotó úgy módosította az akkor még hatályos, a termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény 91. § (1) bekezdését, hogy 20 éves átmeneti időt adott e hosszú távú jogviszonyok kivezetésére. Az Alkotmánybíróság nem találta alkotmányellenesnek ezt a szabályt, más érvek mellett azért sem, mert „az általa biztosított 20 esztendős átmeneti időtartam révén kellő felkészülési időt biztosít az érintettek számára a jogviszony – beleértve a vagyoni (esetleges elszámolási) viszonyokat is – rendezésére vonatkozóan". {3199/2013. (X. 31.) AB határozat, [20]} Ezt a megállapodott, kellő átmeneti időt biztosító szabályt annak hatálybalépését követő alig egy évvel úgy változtatta meg a jogalkotó, hogy a hosszútávú jogviszonyok megszüntetéséről mindössze négy hónapos átmeneti – amely az adott gazdálkodási évnél is kevesebb, azt figyelembe nem vevő – idő biztosításával rendelkezett. A 6/2013. (III. 31.) AB határozat indokolásának [241]–[242] bekezdéseiben kifejtett elvi tételek sérelme nélkül is nyilvánvaló, az indítványozók által kellően alátámasztott állításnak tartottam, hogy a 240 hónapos átmeneti idő 4 hónapra rövidítése nem elégítheti ki a kellő felkészülési idő követelményét már csak azért sem, mert ugyanez a jogalkotó röviddel azelőtt még a 240 havi, 20 éves átmeneti időt tartotta volna indokoltnak. A szabályváltozás ilyen dinamikája miatt sem értek egyet a többségi határozattal abban, hogy az indítványozó által alátámasztott és érvelt felkészülési idő hiányát mégsem vizsgálta érdemben.

[123] 2. Nem értek egyet a többségi határozatnak a tulajdonhoz való jog sérelmére vonatkozó érvelésével sem. Felfogásom szerint a haszonélvezeti jog, amely ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett dologi hatályú jog, de a használati jog is alkalmas arra, hogy az Alaptörvény XIII. cikkének védelme alá essen, hiszen az „Alkotmánybíróság 1992 óta követett gyakorlata szerint a tulajdoni alapjogvédelem kiterjed a polgári jogilag nem tulajdonnak minősülő vagyoni értékű jogokra is". [17/1992. (III. 30.) AB határozat, ABH 1992, 104., 108.] Megjegyzem, a határozat egyrészről eloldaná ezeket a jogviszonyokat a tulajdonhoz való jog védelméről, hangsúlyozván annak kötelmi jogi jellegét, mégis ugyanakkor a közérdekűségi tesztet alkalmazza annak korlátozására, immanens módon elismerve annak tulajdoni védelmét. A tulajdonjogi korlátozásánál azonban egy másik teszt alkalmazása volna indokolt véleményem szerint.

[124] Egy önkormányzati jogalkotó által jogszabályban elrendelt változtatási tilalom kapcsán pedig kifejtette az Alkotmánybíróság: „»[a] tulajdonjog korlátozása tekintetében is az Alkotmánynak az alapvető jogok korlátozására meghatározott szabályát és az ennek alapján kialakult alkotmánybírósági gyakorlatot kell alkalmazni. Ennek során figyelembe kell azonban venni az Alkotmánynak a tulajdonjogról szóló 13. §-ából származó sajátosságokat is. Ilyen sajátosság az, hogy a 13. § (2) bekezdése a tulajdonjog teljes elvonásánál a közérdeket jelöli meg egyik feltételként.« Erre tekintettel a tulajdonjog korlátozásánál az alkotmányossági vizsgálat egyik szempontja a másik alapvető jog, alkotmányos érték vagy cél érvényesülésének szükségessége, továbbá – a szükségességi-arányossági mércében szereplő jogkorlátozási alapokon túl – »a közérdek miatt fennálló szükségesség«. Ez utóbbi követelmény alapján »az Alkotmánybíróság nem tekinti elégséges alapnak, hogy a jogszabály általánosságban hivatkozik a korlátozást szükségessé tevő közérdekre«. (Abh., ABH 2006, 529.) A közérdeket jogszabályban úgy kell meghatározni, hogy a közérdekből történő korlátozás szükségessége kérdésében egyedi aktusok törvényességének ellenőrzése esetén a bírói hatalom, normatív aktusok felülvizsgálata során az Alkotmánybíróság állást tudjon foglalni. A »közérdek miatt fennálló szükségesség« fennállásának bizonyítása a normaalkotó, a jelen esetben a Képviselő-testület felelőssége." [50/2007. (VII. 10.) AB határozat, ABH 2007, 984, 994.]

[125] Megítélésem szerint az Ámt. tekintetében sem elegendő a közérdekű cél absztrakt felhozatala, amely során a Testület végzett el a jogalkotó helyett olyan vizsgálatot (ti. a jogszabály indokolásából ki nem tűnő közérdek felkutatását), amit a kellő idő tekintetében az indítványozóra terhelt volna. Véleményem szerint a tulajdonkorlátozásnak csak olyan rendjét lehet elfogadni, a haszonélvezeti és használati jogok elvonásának csak olyan rendjét lett volna szabad az Alaptörvénnyel összhangban állónak minősíteni, amely biztosítja, hogy az egyedi haszonélvezeti jogok tekintetében is vizsgálható módon fennáll az az alkotmányos érdek, ami miatt erre a radikális megoldásra szükség van. Másként megfogalmazva: elfogadom annak a lehetőségét, hogy a haszonélvezeti jogot a jogalkotó elvonhatja, de arra csak megfelelő eljárásban és jogszabályban előre lefektetett – emiatt az Alkotmánybíróság által alkotmányossági szempontból ellenőrizhető – okokból, a bíróság által ellenőrizhető körülmények között kerülhet sor.

[126] Minthogy ezeket a kritériumokat az Ámt. nem teljesíti, annak megsemmisítése lett volna indokolt. A jogalkotói mulasztás megállapítása ezt az alkotmánysértést nem orvosolja, ezért azt sem támogattam.

Budapest, 2015. július 14.

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás alkotmánybíró különvéleménye

[127] 1. Nem értek egyet a rendelkező rész 2. pontjában foglalt döntéssel, az Ámt. 108. §-a alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérő indítványok elutasításával. Álláspontom szerint az Alkotmánybíróságnak részben helyt kellett volna adnia az alapvető jogok biztosa utólagos normakontrollra irányuló indítványának, és pro futuro hatállyal meg kellett volna semmisítenie az Ámt. 108. §-át. Álláspontom szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság rendelkezéséből levezetett jogbiztonság, az ennek részét képező bizalomvédelem alaptörvényi követelményét sérti az Ámt. támadott szabályozása, az alábbiakban kifejtett indokok alapján.

[128] 1.1. Az alapvető jogok biztosa utólagos normakontrollra irányuló indítványában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság alaptörvényi rendelkezéséből levezetett jogbiztonság, illetve az ennek részét képező bizalomvédelem sérelmét is fennállónak látta a támadott szabályozással összefüggésben. Az Alkotmánybíróság a 22/2012. (V. 11.) AB határozatában az alábbiakra mutatott rá: „[a]z Alkotmánybíróság feladata az Alaptörvény védelme. Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben felhasználhatja azokat az érveket, amelyeket az Alaptörvény hatálybalépése előtt hozott korábbi határozata az akkor elbírált alkotmányjogi kérdéssel összefüggésben tartalmazott, feltéve, hogy az Alaptörvény konkrét – az előző Alkotmányban foglaltakkal azonos vagy hasonló tartalmú – rendelkezései és értelmezési szabályai alapján ez lehetséges. Az Alkotmánybíróság az egyes hatásköreiben eljárva alkotmány-értelmezést végez, akkor is, ha ez nem elvont, mint az Abtv. 38. § (1) bekezdése szerinti hatáskörben, hanem jogszabály vagy bírói döntés vizsgálatához kapcsolódik. Az egyes intézményekről, alapelvekről és rendelkezésekről kialakított értelmezése a határozataiban található meg. Az Alkotmánybíróságnak azokra az alapértékekre, emberi jogokra és szabadságokra, továbbá alkotmányos intézményekre vonatkozó megállapításai, amelyek az Alaptörvényben nem változtak meg alapvetően, érvényesek maradnak. Az előző Alkotmányon alapuló alkotmánybírósági döntésekben kifejtett elvi jelentőségű megállapítások értelemszerűen irányadók az Alaptörvényt értelmező alkotmánybírósági döntésekben is. Ez azonban nem jelenti az előző Alkotmányon alapuló határozatokban kifejtettek vizsgálódás nélküli, mechanikus átvételét, hanem az előző Alkotmány és az Alaptörvény megfelelő szabályainak összevetését és gondos mérlegelést kíván. Ha az összevetésnek az az eredménye, hogy az alkotmányjogi szabályozás változatlan vagy jelentős mértékben hasonló, az átvételnek nincs akadálya. Másrészt az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén éppen nem a korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek átvételét, hanem azok figyelmen kívül hagyását kell indokolni." {22/2012. (V. 11.) AB határozat, Indokolás [40]–[41]}. Az Alkotmánybíróság – az Alaptörvény negyedik módosításának a hatálybalépését követően meghozott – 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában elvi éllel mondta ki azt, hogy „[a]z Alaptörvény negyedik módosítása következtében – a Záró és vegyes rendelkezések 5. pontja alapján – azonban az Alkotmánybíróságnak ezen összevetés eredményeképpen az Alaptörvény hatálybalépése előtt meghozott határozataiban foglalt érvek felhasználását kellő részletességgel indokolni kell. A korábbi alkotmánybírósági döntésben megjelenő jogelvek figyelmen kívül hagyása ugyanakkor az előző Alkotmány és az Alaptörvény egyes rendelkezései tartalmi egyezősége esetén is lehetségessé vált, a szabályozás változása a felvetett alkotmányjogi probléma újraértékelését hordozhatja. A hazai és európai alkotmányjogi fejlődés eddig megtett útja, az alkotmányjog szabályszerűségei szükségképpeni hatással vannak az Alaptörvény értelmezésére is. Az Alkotmánybíróság az újabb ügyekben vizsgálandó alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése. {13/2013. (VI. 17.) AB határozat Indokolás, [31]–[32]}.

[129] Álláspontom szerint – egyezően az Alkotmánybíróság irányadó gyakorlatával – az Alkotmánybíróság az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének és az Alkotmány 2. § (1) bekezdésének tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális megfelelősége, és az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele alapján a vizsgált ügyben is felhasználhatja a jogbiztonság követelményével kapcsolatos korábbi határozataiban foglalt megállapításait. Az Alkotmánybíróság több, 2012. január 1-jét követően meghozott döntésében megerősítette azt, hogy a bizalomvédelem az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállami klauzulából levezett jogbiztonság tartalmi eleme, így az irányadó alkotmánybírósági gyakorlat értelmében – absztrakt normakontroll és bírói kezdeményezés alapján – annak állított sérelmét az Alkotmánybíróság vizsgálhatja. {Lásd 40/2012. (XII. 6.) AB határozat, Indokolás [29], 3062/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [129], 10/2013. (IV. 25.) AB határozat, Indokolás [15], 3061/2015. (IV. 10.) AB határozat, Indokolás [27].}

[130] 1.2. Az Alkotmánybíróság már a 9/1992. (I. 30.) AB határozatában megállapította azt, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az államtól, és elsősorban a jogalkotótól azt követeli meg, hogy a jog egésze, egyes részterületei és szabályai világosak, egyértelműek, hatásukat tekintve kiszámíthatóak és a norma címzettjei számára is előre láthatóak legyenek. (ABH 1992, 59, 65.) A jogbiztonság egyik legfontosabb alapkövetelménye a jogszabályok kiszámíthatósága, a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogi normák, jogintézmények egyértelműsége. {38/2012. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [84]; 3047/2013. (II. 28.) AB határozat, Indokolás [13] és [16]; 3106/2013. (V. 17.) AB határozat, Indokolás [8]; 24/2013. (X. 14.) AB határozat, Indokolás [48]}. Az Alkotmánybíróság a jogállamiság részét képező jogbiztonság követelményéből vezette le a bizalomvédelem követelményét. Az ezzel kapcsolatos korábbi gyakorlatot összegező 142/2010. (VII. 14.) AB határozat a következőkre mutatott rá: „[a] jogbiztonsághoz szorosan hozzátartozik nemcsak a visszaható hatály tilalmának és a szerzett jogok védelmének elve, hanem a bizalom védelmének elve is, vagy másképpen a jogos elvárások védelme. A jogbiztonságnak ez a felfogása megjelenik az Európai Bíróság gyakorlatában is [lásd különösen az Elsőfokú Bíróság (negyedik tanács) egyik ítéletét (1997. január 22., Opel Austria GmbH kontra az Európai Unió Tanácsa); az Elsőfokú Bíróság T-466/93., T-469/93., T-473/93., T-474/93. és T-477/93. számú, O'Dwyer és társai kontra Tanács egyesített ügyekben 1995. július 13-án hozott ítéletének (EBHT 1995. II-2071. o.) 48. pontját; továbbá C-376/02. számú, (a Hoge Raad der Nederlanden előzetes döntéshozatal iránti kérelme) a Stichting „Goed Wonen" kontra Staatssecretaris van Financiën ügyben, 2005. április 26.]. […] A bizalomvédelem elve sajátosan érvényesül kifejezetten az agrárpolitika területén. […] A jogbiztonság elvének egyik részeleme, a bizalomvédelem, vagyis a jogos elvárások védelme ugyanakkor nem azonosítható a szerzett jogok védelmével, de a visszaható hatályú jogalkotás általános tilalmával sem, hanem ezeknél szélesebb körben érvényesül. […] A jogos elvárások védelmének elve sérül, ha a fennálló jogi helyzet viszonylagos változatlanságában a termelő bizakodhatott, mert jogszabály kifejezetten valamely magatartásra ösztönözte." (ABH 2010, 668, 680–682.)

[131] Az Alkotmánybíróság a korábbi határozataiban – így egyebek mellett az 59/1995. (X. 6.) AB határozatában is – kiemelte, hogy a fennálló jogi szabályozás megváltoztatása önmagában nem alkotmányossági kérdés; sérül azonban a jogállami klauzulából levezetett jogbiztonság részét képező bizalomvédelem követelménye akkor, ha a jogalanyok a hatályos jogszabályok rendelkezései alapján vagyoni hatású rendelkezéseket tettek, illetve egzisztenciális súlyú döntéseket hoztak. A Földtv2. 42. § (1) bekezdése alapján, a termőföldön haszonélvezeti joggal rendelkező személy köteles az adott földterületet hasznosítani. A haszonélvező e törvényi kötelezettség teljesítése során beruházásokat eszközöl, invesztíciót tesz, amelyek a jogviszony sajátosságaira tekintettel jellemzően csak hosszú idő elteltével térülnek meg. Az egzisztenciális súlyú vagyoni hatású diszpozíciók megtétele során a haszonélvező – több más körülmény mellett – figyelembe veszi azt is, hogy előre láthatóan (a jogi szabályozásból következően) milyen hosszú ideig bízhat a haszonélvezeti jog fennállásában, annak gyakorolhatóságában. A Földtv2. elfogadását követően, az Alkotmánybíróság vizsgálta a Földtv1. 91. § (1) bekezdésének alkotmányosságát, és azt nem találta az Alaptörvénnyel ellentétesnek.

[132] A 3199/2013. (X. 31.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) az Alkotmánybíróság – egyebek mellett – rámutatott arra, hogy „a meglehetősen hosszú időtartamra előírt megszüntetés lényegében a haszonélvezet Ptk. által definiált jellemzőjét, a korlátozott idejűséget valósítja meg, ami egyben – az adott jogviszonyok tekintetében – a jogbiztonságot is szolgálja". A Földtv1. Abh.-ban vizsgált rendelkezése a jogbiztonság szempontjából kielégítő húsz éves átmeneti időt biztosított a haszonélvező számára a fennálló jogviszonyból eredő jogok gyakorlására és kötelezettségek teljesítésére, illetve a jogviszony megszüntetésére való felkészülésre. Az említett rendelkezést a törvényalkotó 2013. január 1-jén léptette hatályba, az új agrárpolitikai koncepciót kifejező új földforgalmi szabályok között, ezért az érintett haszonélvezők alappal bízhattak abban, hogy 2033. január 1-jéig a haszonélvezeti joguk fennmarad. E bizakodást erősítette az is, hogy a Földtv2. hatálybalépése nem érintette a Földtv1. 91. § (1) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezést; az változatlanul hatályban maradt. Az Ámt. támadott

szabályozásának a hatálybalépéséig 2013. december 15-éig az érintett haszonélvezőknek nem volt okuk kételkedni a Földtv1. 2013. január 1-jén hatálybalépett szabályának a tartósságában, kiszámíthatóságában. Nem kellett azzal számolniuk, hogy a Földtv1. 91. § (1) bekezdésében foglalt – és utóbb az Abh. által is alkotmányosnak talált – átmeneti szabályok rövid időn belül úgy változnak meg, hogy a korábban a jogok gyakorlására és a kötelezettségek teljesítésére, továbbá a jogviszony megszüntetésére való felkészülésre nyitva álló húsz éves határidő – a haszonélvezeti jogok tekintetében – annak kevesebb, mint két százalékára, négy és fél hónapra rövidül le.

[133] Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság tényként állapította meg azt, hogy a jogalkotó egyértelmű szándéka az volt, hogy a termőföldre vonatkozóan a szerződés útján létrejövő haszonélvezet lehetőségét megszüntesse. Az Alkotmánybíróság e koncepció részeként értékelte a Földtv1. 91. § (1) bekezdésében foglalt átmeneti rendelkezést, amely a már fennálló, határozatlan idejű, illetve a 2032 után lejáró szerződéssel alapított haszonélvezeteket húsz év elteltével megszünteti; másként megfogalmazva, az említett haszonélvezetekre még további húsz éves átmeneti időt (moratóriumot) biztosít. Az Abh. az alkotmányjogi panasszal támadott Földtv1. 91. § (1) bekezdésének alkotmányossági értékelése során kimondta: „[m]ég kevésbé vehető egy tekintet alá a kisajátítással az indítvánnyal támadott konkrét jogszabályi tényállás, amely az általa biztosított 20 esztendős átmeneti időtartam révén kellő felkészülési időt biztosít az érintettek számára a jogviszony – beleértve a vagyoni (esetleges elszámolási) viszonyokat is – rendezésére vonatkozóan." (Abh., Indokolás [20]). Az Alkotmánybíróság az Abh. idézett indokolási részében egyértelművé tette azt, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés alkotmányosságának megítélése során – a jogbiztonság szempontjából – kiemelten fontosnak tekintette a húsz éves átmeneti időszakot.

[134] Az Ámt. támadott 108. § (1) bekezdése a Földtv1. 91. § (1) bekezdésében korábban szabályozott húsz éves átmeneti időszakot – a gazdasági év közben – kevesebb, mint öt hónapra rövidítette le, amely álláspontom szerint nyilvánvalóan nem elegendő sem a korábban eszközölt beruházások (invesztíciók) megtérüléséhez, sem pedig a megváltozott jogi szabályozási környezethez való gazdasági felkészüléshez. Az átmeneti időszak (moratórium) törvényi úton rövid időn belül, az Ámt. indokolásából fel nem ismerhető célból történő jelentős csökkentése álláspontom szerint sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésben foglalt jogállamiság részét képező bizalomvédelem (a jogi szabályozás viszonylagos stabilitásának és kiszámíthatóságának) alaptörvényi követelményét. A termőföldek jogszerű használatát biztosító, hosszútávra létrejött érvényes szerződésekből eredő jogokat törvényi úton a jövőre nézve kizárólag az Alaptörvény keretei között, az abban foglalt garanciális rendelkezések maradéktalan betartásával szüntethet meg a törvényalkotó. Ennek során nem maradhatnak szabályozatlanul az ex lege megszüntetett tulajdonszerű vagyoni értékű jogokat tartalmazó érvényes szerződések alapján a szerződő felek közötti elszámolást szabályozó – más jogszabályokban nem rendezett – elszámolási kérdések, nem lehet tisztázatlan az elszámolás során felmerülő vitatott követelések bíróság előtt történő érvényesítésének a jogalapja, ezen keresztül azok bíróság előtti érvényesíthetősége. Nem maradhatnak szabályozatlanul az Alaptörvény jogállami klauzulájából levezetett bizalomvédelmet, illetve a jogintézmények előre látható kiszámítható működését biztosító alaptörvényi követelményeket érvényre juttató garanciális törvényi szabályok sem.

[135] A fent kifejtettek alapján nem osztom a határozatnak a bizalomvédelem sérelmét állító indítvány elutasítását tartalmazó indokolását. A határozat indokolásában szereplő 2014. május 1-je után lejáró, a termőföld tulajdon megszerzésére vonatkozó moratórium várható jogkövetkezményeként megítélésem szerint nem kellett, de nem is lehetett az érintetteknek számolniuk azzal, hogy az új agrárpolitikai koncepciót kifejező új földforgalmi szabályokat bevezető Földtv2. által nem érintett, eredetileg a Földtv1. 91. § (1) bekezdésében szabályozott húsz éves átmeneti időtartam rövid időn belül jelentősen lerövidül.

[136] Nem osztom a határozat indokolását abban sem, hogy az alapvető jogok biztosa által az utólagos normakontroll indítványában felhívott 142/2010. (VII. 14.) AB határozat alkalmazhatóságát az Alkotmánybíróságnak a jelen ügyben nem kellett vizsgálni, tekintettel arra, hogy az érintettek jogszerzése a bizonyosan megváltozó jogi szabályozás kockázatával történt. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállami klauzulából levezetett bizalomvédelem alaptörvényi követelménye a jogi szabályozás viszonylagos (relatív) állandóságát, az ebbe vetett bizakodást mint alapvető jogállami értéket oltalmazza.

[137] A vizsgált esetben az Ámt. támadott szabályozása a Földtv2. szabályozásával már kifejezésre juttatott új agrárpolitikai koncepcióhoz, új földforgalmi szabályozáshoz kapcsolódó, az annak való megfeleléshez szükséges átmeneti rendelkezés (moratórium) húsz éves időtartamát rövidítette le jelentős mértékben, rövid időn belül és az érintettek által előre nem látható, tervezhető módon. A jogi szabályozás változásának kockázatát a szerződő feleknek minden esetben, így a mezőgazdasági földek használatát szabályozó, korábban megkötött, hosszútávra szóló érvényes szerződések alapján is viselniük kell. A bizonyosan megváltozó jogi szabályozás felek által viselt kockázata ugyanakkor nem terjed ki a jogi szabályozás viszonylagos állandóságába vetett bizakodás jogállami

értékét sértő, alaptörvény-ellenes jogi szabályozás következményeinek viselésére. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróságnak a vizsgált ügyben meg kellett volna állapítani azt, hogy az Ámt. 108. § (1) bekezdése a haszonélvezeti jog – mint tulajdonszerű vagyoni értékű jog – rövid időn belül előre nem láthatóan történő megszüntetésével sérti a jogállami jogbiztonság részét képező bizalomvédelem követelményét, ezért azt pro futuro hatállyal meg kellett volna semmisítenie.

[138] 1.3. Az alapvető jogok biztosa az Ámt. 108. § (2) és (3) bekezdésének az alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését is indítványozta, tekintettel arra, hogy e rendelkezések szoros tartalmi összefüggésben állnak az Ámt. 108. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezéssel; annak megsemmisítése esetén nem alkalmazhatóak, illetve alkalmazásuk értelmét veszti. [Az egyik panaszos – hiánypótlási felhívást követően – szintén indítványt tett az Ámt. 108. § (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére, tekintettel a használati joga 2014. szeptember 1-jével történő ex lege megszűnésére.] Az Ámt. 108. § (2) bekezdése a haszonélvezeti jog jogosultjának a rendelkezési jogosultságát korlátozza, a 2014. május 1-jét követő időszakban, a (3) bekezdés pedig – meghatározott szűk körben – 2014. május 1-je helyett 2014. szeptember 1-jei dátummal szünteti meg a földhasználati jogosultságot. Az Alaptörvény 24. cikk (4) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság a jogszabály felülvizsgálni nem kért rendelkezését csak abban az esetben vizsgálhatja, illetve semmisítheti meg, ha az a felülvizsgálni kért jogszabályi rendelkezéssel szoros tartalmi összefüggésben áll. Az Alkotmánybíróságnak az alapvető jogok biztosa által kifejtett indokok alapján a szoros tartalmi kapcsolatot a vizsgált esetben meg kellett volna állapítania, és a jogbiztonság alaptörvényi követelményére is figyelemmel az Ámt. 108. §-ának az egészét pro futuro hatállyal meg kellett volna semmisítenie.

[139] 1.4. Az Abtv. 45. § (4) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság az Abtv. 45. § (1), (2) és (3) bekezdésben meghatározottaktól eltérően is meghatározhatja az Alaptörvénnyel ellentétes jogszabály hatályon kívül helyezését, illetve a megsemmisített jogszabály általános vagy egyedi ügyekben történő alkalmazhatatlanságát, ha ezt az Alaptörvény védelme, a jogbiztonság, vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdeke indokolja. A megsemmisítés hatályát a vizsgált esetben az Alkotmánybíróságnak azért kellett volna a főszabálytól eltérően pro futuro hatállyal megállapítani, mert azt a jogbiztonság követelménye – figyelemmel a tulajdonszerű vagyoni értékű jogok időközbeni ex lege megszűnésére és a jogi személyek tekintetében azok 2014. december 31-ével az ingatlan-nyilvántartásból való törlésére – ezt a vizsgált esetben megkövetelte volna. Az Alkotmánybíróságnak a megsemmisítés hatályának a megállapítása során figyelemmel kellett volna lennie a rendelkező rész 1. pontjában foglalt, mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megszüntetése vonatkozásában a törvényalkotó számára meghatározott határidőre is, azzal egyezően kellett volna azt meghatároznia.

[140] 2. A rendelkező rész 1. pontjában foglalt – az Alkotmánybíróság által hivatalból megállapított – alaptörvény-ellenes törvényalkotói mulasztás megállapításával, és az ezt alátámasztó indokolással egyetértek, ezért a rendelkező rész 1. pontját megszavaztam. A vizsgált ügyben felmerült alkotmányossági probléma megoldása szempontjából ugyanakkor nem tartom önmagában elégségesnek a rendelkező rész 1. pontjában foglalt alaptörvény-ellenes törvényalkotói mulasztás hivatalból történt kimondását; e mellett álláspontom szerint – a különvéleményem 1. pontjában foglaltak alapján – az Alkotmánybíróságnak pro futuro hatállyal meg kellett volna semmisíteni az Ámt. 108. §-át. A pro futuro hatályú megsemmisítés önmagában nem orvosolta volna azokat az Ámt.-t érintő alaptörvény-ellenes törvényalkotói mulasztásokat, amelyek a vizsgált esetben a panaszosok oldalán egyidejűleg több alaptörvényi rendelkezés sérelmét is előidézték, de azzal az Alkotmánybíróság egyértelműen kifejezésre juttathatta volna azt, hogy a kifogásolt törvényi szabályozás nem felelt meg az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének oltalma alatt álló bizalomvédelem alaptörvényi követelményének sem. Álláspontom szerint a rendelkező rész 1. pontjában megállapított alaptörvény-ellenes törvényalkotói mulasztás nemcsak az Alaptörvény XIII. cikkének (1) bekezdése és XXVIII. cikkének (1) bekezdése alapján, de a B) cikk (1) bekezdése alapján is megállapítható lett volna. A rendelkező rész 1. pontjához kapcsolódó indokolásban feltárt alaptörvény-ellenes törvényalkotói mulasztást eredményező szabályozási hiányok súlyosan sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésben foglalt jogállamiság részét képező jogbiztonságból fakadó – a jogintézmények előre látható és kiszámítható működésére vonatkozó – alaptörvényi rendelkezést is. Erre tekintettel az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése alapján is meg kellett volna állapítani az alaptörvény-ellenes törvényalkotói mulasztást.

[141] 3. A határozat indokolása az Ámt. 108. §-a megalkotásának törvényalkotói indokaként – egyebek mellett – kiemeli a „zsebszerződések" felszámolását is. Álláspontom szerint az Alkotmánybíróságnak a vizsgált ügyben – több szempontból is – kerülnie kellett volna az említett kifejezés használatát. A „zsebszerződés" kifejezés jogi tartalommal nem bíró politikai, gazdasági, illetve médiafogalom, amelynek használata – álláspontom szerint – legfeljebb

a köznapi kommunikáció szintjén fogadható el. Általánosságban az említett fogalomról csak elméleti jelleggel lehet beszélni, mert minden esetben a szerződés konkrét kikötéseitől, annak céljától és összes körülményétől, valamint a bíróság által lefolytatott bizonyítás eredményétől függ az, hogy egy szerződés a konkrét esetben a jogszabály megkerülését szolgálja-e vagy sem. Ez utóbbinak a megállapítása a jelen esetben a rendes bíróságok hatáskörébe tartozó jogkérdés. [A „zsebszerződés" fogalmával összefüggésben lásd dr. Kozma Ágota: Zsebszerződések veszélyei, Magyar Jog 6. szám 2012. június 352–353. o.] A vizsgált ügyben két gazdálkodó szervezet panaszos jogerős bírósági ítélettel támasztotta alá azt, hogy az ex lege megszűnt haszonélvezeti, illetve használati jogát érvényes szerződéssel szerezte meg. Ez a tény is azt támasztja alá, hogy az általam kifogásolt fogalom általánosságban és annak látszólagos jogi tartalmat kölcsönözve nem használható.

[142] A kifejtettek alapján álláspontom szerint az Alkotmánybíróság erga omnes hatályú határozatában a jogi tartalommal nem bíró fogalom használata megtévesztő lehet, ezért annak használatát az Alkotmánybíróságnak mellőzni kellett volna.

[143] Az Ámt. differenciálatlan szabályozása és a törvényalkotót terhelő alaptörvény-ellenes mulasztás együttesen azt eredményezik, hogy az érvényes szerződések alapján létrejött, jogszerűen gyakorolt tulajdonszerű vagyoni értékű jogok is kompenzáció nélkül – ex lege – megszüntetésre kerültek, ami nyilvánvalóan nem szolgálja a többségi határozat indokolásban felhívott jogalkotói célok elérését. Az Ámt. támadott szabályozása – az egyik indítvány szerinti szóhasználattal élve – „fűnyíróelv szerűen" mindenkit egyaránt sújt, függetlenül attól, hogy érvényes vagy érvénytelen szerződés alapján, jogszerűen vagy jogszerűtlenül gyakorolták az említett jogokat. A törvényalkotó a legitim törvényalkotói célok eléréséhez sem alkalmazhat olyan törvényi szabályozást, amely aránytalanul és differenciálatlanul, az érintettek alapjogainak az érvényesítését biztosító garanciák nélkül avatkozik be a hosszútávra szóló érvényesen létrejött termőföld használatát szabályozó szerződéses jogviszonyokba.

Budapest, 2015. július 14.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

[144] A különvélemény 1. pontjához csatlakozom.

Budapest, 2015. július 14.

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Az Alkotmánybíróság 26/2015. (VII. 21.) AB határozata a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 155/A. §-ában szabályozott előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésével kapcsolatos mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Czine Ágnes* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával, *dr. Dienes-Oehm Egon, dr. Salamon László* és *dr. Sulyok Tamás* alkotmánybírók különvéleményével – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság – hivatalból eljárva – megállapítja, hogy az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet idézett elő, mivel nem rendelkezett arról, hogy a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 155/A. §-ában szabályozott előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelem elutasítása tárgyában a bíróságnak döntenie kell és azt legkésőbb az ügydöntő határozatban köteles megindokolni.
Az Alkotmánybíróság ezért felhívja az Országgyűlést, hogy jogalkotási feladatának 2015. december 31-ig tegyen eleget.

2. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 1.Gf.75.791/2011/4. számú ítéletének megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.
3. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 1.Gf.75.791/2011/4. számú ítélete végrehajtásának felfüggesztése tárgyában az eljárását okafogyottság címén megszünteti.
4. Az Alkotmánybíróság a 24/2009. (V. 11.) Főv. Kgy. rendeletnek a Fővárosi Törvényszék előtt 1.Gf.75.791/2011. számon lefolytatott eljárásban való alkalmazásának kizárására irányuló indítványt visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság elrendeli e határozatának a Magyar Közlönyben való közzétételét.

Indokolás

I.

[1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság képviseletében eljáró ügyvéd 2012. június 21. napján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Pesti Központi Kerületi Bíróságnál.

[2] Az indítványozó tulajdonában álló gépjárművel 2009 augusztusában négy alkalommal érvényes parkolójegy nélkül várakoztak parkolási zónában. Mivel az indítványozó a Budapest főváros közigazgatási területén a járművel várakozás rendjének egységes kialakításáról, a várakozás díjáról és az üzemképtelen járművek tárolásának szabályozásáról szóló 24/2009. (V. 11.) Főv. Kgy. rendelet (a továbbiakban: Ör.) szerinti pótdíjat nem fizette meg, a Fővárosi Közterületi Parkolási Társulás követelését fizetési meghagyás útján érvényesítette. Az indítványozó ellentmondása folytán a fizetési meghagyásos eljárás perré alakult, amelyben a felperes parkolási társulás keresetében várakozási díjkülönbözet és pótdíj megfizetésére kérte kötelezni az alperes indítványozót. Az első fokon eljárt Pesti Központi Kerületi Bíróság 18.G.303.604/2010/11. számú ítéletével a keresetet elutasította, a fellebbezés folytán másodfokon eljárt Fővárosi Törvényszék azonban 1.Gf.75.791/2011/4. számú ítéletével megváltozatta az elsőfokú ítéletet és helyt adott a felperes keresetének.

[3] A perben alperesi pozícióban lévő indítványozó ezt követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybíróséghoz. Egyrészt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján kérte annak megállapítását, hogy a bíróságok nyilvánvalóan alkotmányellenes jogszabályt alkalmaztak az ügyében, ezért indítványozta az Ör. alkalmazásának kizárását a peres eljárásban. Az Alkotmánybíróság ugyanis 109/2009. (XI. 18.) AB határozatában – pro futuro hatállyal – 2010. június 30. napjával megsemmisítette az Ör.-t, amelynek alapján őt a bíróság elmarasztalta. Az indítványozó a 35/2011. (V. 6.) AB határozatra hivatkozva úgy véli, hogy a bíróságnak alkalmazási tilalom kimondása miatt meg kellett volna keresnie az Alkotmánybíróságot. Ennek elmaradása azt eredményezte, hogy a rendes bíróság döntött az alkalmazás kérdésében, azaz törvényes bírájától (ti. az Alkotmánybíróságtól) vonta el az indítványozót, ami az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének (tisztességes eljáráshoz való jog) sérelmét okozta. A már alkotmányellenesnek talált jogszabály alkalmazása pedig súlyosan sérti a jogbiztonságot [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés].

[4] Másrészt az Abtv. 27. §-ára hivatkozva kérte a Fővárosi Törvényszék 1.Gf.75.791/2011/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Tekintettel arra, hogy a másodfokú jogerős ítélet végrehajtható, az indítványozó az Abtv. 53. § (4) bekezdése alapján kérte a végrehajtás felfüggesztését az alkotmánybírósági eljárás befejezéséig.

[5] Az indítványozó a perben azt állította, hogy az Ör. ellentétes az EK Szerződés 49. cikkével, amely jelenleg az Európai Unió Működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: EUMSZ) 56. cikkének felel meg. Ez a cikk rendelkezik a négy alapszabadság egyikéről: a szolgáltatások szabad áramlásáról. Az indítványozó szerint a szolgáltatásnyújtás szabadságát sérti a túl magas parkolási (pót)díj. Álláspontja alátámasztására hivatkozott az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) Gebhard-ügyben hozott ítéletére [C-55/94. számú Reinhard Gebhard kontra Consiglio dell'Ordine degli Avvocati e Procuratori di Milano ügyben 1995. november 30-án hozott ítélet, (EU:C:1995:411, 37. pont)], amely szerint: „Azoknak a nemzeti rendelkezéseknek, amelyek a Szerződés által biztosított alapvető szabadságok gyakorlását akadályozhatják, vagy kevésbé vonzóvá tehetik, négy feltételnek kell megfelelniük: alkalmazásuk hátrányos megkülönböztetéstől mentes, a közérdeken alapuló kényszerítő indok által igazoltak, alkalmasak az általuk elérni kívánt célok megvalósításának biztosítására, és nem lépnek túl az elérni kívánt cél megvalósításához szükséges mértéken."

[6] Úgy véli, hogy a parkolási pótdíj mértéke közvetett diszkriminációt jelent, mivel a külföldi szolgáltató nagyobb valószínűséggel kényszerül fizetett parkoló igénybevételére, ami versenyhátrányba hozza őt a belföldi szolgáltatóhoz képest. A Bíróság gyakorlata szerint azonban a közvetett diszkrimináció is sérti a szolgáltatások

szabad áramlását [C-148/02. számú Carlos Garcia Avello kontra Belga állam ügyben 2003. október 2-án hozott ítélet, (EU:C:2003:539)]. Ráadásul a Bíróság esetjoga alapján a „külföldi szolgáltatókat sértő tagállami szabállyal szemben a belföldi szolgáltató is hivatkozhat a közösségi jogra", állítja az indítványozó.

[7] Mindezekre tekintettel a panaszos a perben indítványozta, hogy az eljáró bíróság kezdeményezzen előzetes döntéshozatali eljárást a Bíróságnál, amennyiben nem tudja eldönteni, hogy a perben alkalmazni kívánt magyar jogszabályok ellentétesek-e a közösségi joggal. A panaszos indítványa szerint az előzetes döntéshozatal során a Bíróságnak arra kellett volna választ adnia, hogy a perben alkalmazott tagállami jogszabályokhoz hasonló szabályok azzal, hogy rendkívül magas parkolási díjat (pótdíjat) állapítanak meg, ellentétesek-e a közösségi joggal, különösen az EUMSZ-nek a szolgáltatások szabad áramlását garantáló rendelkezéseivel.

[8] Mind az első, mind a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az indítványozó közösségi joggal kapcsolatos felvetését, anélkül, hogy ezt ítéletében megindokolta volna. Az indítványozó álláspontja szerint a fentiek miatt a támadott másodfokú bírósági határozat sérti egyrészt a tisztességes eljáráshoz való jogát [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], másrészt az Alaptörvény Q) cikkének (2) bekezdését, amely szerint Magyarország biztosítja a nemzetközi jog és a belső jog összhangját, valamint az Alaptörvény E) cikk (2) bekezdését (európai uniós klauzula).

II.

[9] 1. Az Alaptörvény érintett rendelkezései:

„B) cikk (1) Magyarország független, demokratikus jogállam."

„E) cikk (2) Magyarország az Európai Unióban tagállamként való részvétele érdekében nemzetközi szerződés alapján – az alapító szerződésekből fakadó jogok gyakorlásához és kötelezettségek teljesítéséhez szükséges mértékig – az Alaptörvényből eredő egyes hatásköreit a többi tagállammal közösen, az Európai Unió intézményei útján gyakorolhatja."

„Q) cikk (2) Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját."

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el."

[10] 2. Az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés érintett rendelkezései:

„267. cikk (az EKSz. korábbi 234. cikke)

Az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára a következő kérdésekben:

a) a Szerződések értelmezése;

b) az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése;

Ha egy tagállam bírósága előtt ilyen kérdés merül fel, és ez a bíróság úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére, kérheti az Európai Unió Bíróságát, hogy hozzon ebben a kérdésben döntést.

Ha egy tagállam olyan bírósága előtt folyamatban lévő ügyben merül fel ilyen kérdés, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, e bíróság köteles az Európai Unió Bíróságához fordulni.

Ha egy tagállami bíróság előtt folyamatban lévő ügyben olyan kérdés merül fel, amely valamely fogva tartott személyt érint, az Európai Unió Bírósága a lehető legrövidebb időn belül határoz."

[11] 3. Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény érintett rendelkezései:

„8. Bírói kezdeményezés egyedi normakontroll eljárás iránt

25. § Ha a bírónak az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította, – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál kezdeményezi a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását."

[12] 4. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény érintett rendelkezései:

„3. § (1) A bíróság a polgári ügyek körében felmerült jogvitát erre irányuló kérelem esetén bírálja el. Ilyen kérelmet – ha törvény eltérően nem rendelkezik – csak a vitában érdekelt fél terjeszthet elő.

(2) A bíróság – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a felek által előterjesztett kérelmekhez és jognyilatkozatokhoz kötve van. A bíróság a fél által előadott kérelmeket, nyilatkozatokat nem alakszerű megjelölésük, hanem tartalmuk szerint veszi figyelembe."

„Az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezése

155/A. § (1) A bíróság az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárását az Európai Közösséget létrehozó Szerződésben foglalt szabályok szerint kezdeményezheti.

(2) Az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezéséről a bíróság végzéssel határoz, egyidejűleg a per tárgyalását felfüggeszti. A bíróság a végzésben meghatározza azt a kérdést, amely az Európai Bíróság előzetes döntését igényli, valamint – a feltett kérdés megválaszolásához szükséges mértékben – ismerteti a tényállást és az érintett magyar jogszabályokat. A bíróság végzését az Európai Bíróság számára való kézbesítéssel egyidejűleg tájékoztatásul megküldi az igazságügyért felelős miniszter részére is.

(3) Az előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményező végzés és az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelem elutasítása ellen nincs helye külön fellebbezésnek."

„221. § (1) Az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte."

III.

[13] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben a befogadási eljárás során megállapította azt, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel a fent említett feltételeknek, ezért azt az Alkotmánybíróság befogadta.

IV.

[14] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt a közösségi jog vonatkozó rendelkezéseit tekintette át, mivel az indítvány vizsgálata – tekintettel annak tárgyára – nem végezhető el azok ismertetése nélkül. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutat, hogy Magyarország 2004. május 1-je óta tagja az Európai Uniónak, és ezzel együtt részese az Unió alapját képező szerződéseknek (beleértve azok módosításait és kiegészítéseit). A csatlakozás időpontjától tehát a fenti szerződések közvetlenül alkalmazandóak Magyarországon, így az EUMSZ-nek az előzetes döntéshozatalra vonatkozó rendelkezései is. A közvetlen hatály elvéből fakadóan a szerződéseket nem kell átültetni (implementálni) a hazai jogba, így a magyar bíróságok közvetlenül az EUMSZ alapján, abból fakadóan kezdeményezhetnek előzetes döntéshozatali eljárást.

[15] Más oldalról megközelítve ez Magyarország, és végső soron a magyar bíróság kötelezettsége is, amely egyrészt az Európai Unióról szóló Szerződés 5. cikkéből, másrészt az Alaptörvény E) cikk (2) bekezdéséből fakad. Az uniós szerződés 5. cikke rendelkezik az Unión belüli hatáskör-átruházásról, illetve a hatáskörök közös gyakorlásáról, amelyek az arányosság és szubszidiaritás talaján állnak. Az Alaptörvény E) cikke pedig kimondja, hogy Magyarország az Európai Unióban tagállamként való részvétele érdekében nemzetközi szerződés alapján – az alapító szerződésekből fakadó jogok gyakorlásához és kötelezettségek teljesítéséhez szükséges mértékig – az Alaptörvényből eredő egyes hatásköreit a többi tagállammal közösen, az Európai Unió intézményei útján gyakorolhatja. Mindezek alapján az előzetes döntéshozatali eljárás során a magyar bíróság köteles ellátni az EUMSZ 267. cikke által ráruházott feladatokat.

[16] Ezért az Alkotmánybíróság fontosnak tartotta röviden áttekinteni az előzetes döntéshozatalra vonatkozó közösségi jogot, beleértve a Bíróság esetjogát is.

[17] 1.1. Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke szerint előzetes döntéshozatali eljárást lehet kezdeményezni a Bíróságánál a Szerződések (az Európai Unióról Szóló Szerződés és az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés), valamint az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése miatt. Az előzetes döntéshozatali eljárás célja a közösségi jog egységes értelmezésének a biztosítása. Az EUMSZ erre tekintettel a Bíróságot hatalmazza fel a közösségi jog értelmezésének monopóliumával. Ugyanakkor a tagállami bíróságok is alkalmazhatják a közösségi jogot és ennek során értelmezési (érvényességi) problémák merülhetnek fel. Amennyiben tehát egy tagállami bíróság előtti ügyben közösségi jogot kell alkalmazni és ésszerű kétely merül fel annak érvényességét, értelmezését illetően, a tagállami bíró kezdeményezésére a Bíróság egy

közbenső eljárás keretében megválaszolja a nemzeti bíró szerint jelentékeny közösségi jogi kérdést. Az EUMSZ tehát az előzetes döntéshozatali eljárás révén megakadályozza, hogy a tagállami bíróságok a közösség jogot eltérően értelmezzék, ugyanakkor szervezeti értelemben nem teremt alá-fölérendeltségi viszonyt a Bíróság és a tagállami bíróságok között.

[18] Fontos kiemelni, hogy az EUMSZ a tagállami bíróságok és a Bíróság között teremt kapcsolatot, ebből következően a tagállami bíróság előtt folyó eljárásban a felek nem kezdeményezhetnek előzetes döntéshozatali eljárást. Erre a következtetésre a Sirena Srl contra Eda Srl és társai ügyben [C–40/70. számú, Sirena Srl contra Eda Srl és társai ügyben 1979. október 18-án hozott ítélet EU:C:1979:236] jutott a Bíróság, kimondta továbbá, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás során a peres feleknek csupán arra van lehetősége, hogy észrevételeket tegyenek a kezdeményezéssel kapcsolatosan, de ez is csak a megkereső bíróság által kijelölt jogi keretek között történhet.

[19] A peres felek indítványozhatják ugyan a nemzeti bíróságnál a kezdeményezést, azonban a bírót nem köti a felek kérelme, a bírónak diszkrecionális joga van annak eldöntésére, hogy megkeresi-e a Bíróságot előzetes döntéshozatalt kérve, ahogy azt a CILFIT-ügyben [C-283/81. számú, Srl CILFIT kontra Ministero della Sanità ügyben 1982. október 6-án hozott ítélet, EU:C:1982:335, 9] a Bíróság megállapította: „a [EGKSZ] 177. cikk [jelenleg EUMSZ 267. cikk] nem jelent jogorvoslati lehetőséget a felek számára valamely nemzeti bíróság előtt folyamatban lévő ügyben. Az, hogy az egyik fél állítása szerint a jogvita a közösségi jog értelmezésének kérdését veti fel, önmagában nem elegendő tehát ahhoz, hogy az érintett bíróság köteles legyen a kérdést a 177. cikk értelmében felmerült kérdésnek tekinteni. Másrészről – adott esetben – hivatalból is a Bírósághoz fordulhat."

[20] További kérdésként merül fel, hogy a tagállami bíróságok számára az előzetes döntéshozatal kezdeményezése lehetőség vagy kötelezettség. Az EUMSZ 267. cikkének (2) bekezdése szerint, ha egy tagállam bírósága előtt a(z elsődleges vagy másodlagos) közösségi jog érvényességére/értelmezésére vonatkozó kérdés merül fel, és ez a bíróság úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére, kérheti a Bíróságot, hogy hozzon ebben a kérdésben döntést. Az EUMSZ tehát főszabályként az eljáró tagállami bíró belátására bízza, hogy az előtte folyamatban lévő per eldöntéséhez szükség van-e a közösségi jogszabály értelmezésére vagy érvényességének vizsgálatára. A tagállami bíró ennek alapján lényegében korlátlan mérlegelési jogkörrel bír az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése körében.

[21] Ezzel szemben a 267. cikk (3) bekezdése szerint, ha egy tagállam olyan bírósága előtt folyamatban lévő ügyben merül fel ilyen kérdés, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, e bíróság köteles a Bírósághoz fordulni (ún. kötelezett bíróság).

[22] A (3) bekezdés két jelentős értelmezési kérdést vet fel: 1. Mely tagállami bíróságot kell az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére kötelezett bíróságnak tekinteni?, továbbá 2. A kötelezett bíróságnak van-e mérlegelési lehetősége, vagy feltétel nélkül köteles előzetes döntéshozatalt kezdeményezni minden olyan esetben, amikor az előtte folyó perben szükséges a közösségi jog érvényességének vizsgálata, vagy értelmezése?

[23] Az első kérdés kapcsán egyértelműnek tűnhet, hogy ilyen kötelezett bíróságnak a tagállami legfelsőbb bírói fórumokat kell tekinteni, hiszen ezen bíróságok döntése ellen a nemzeti jog alapján már nincs jogorvoslati lehetőség. A szakirodalom ezt a megközelítést intézményi (absztrakt vagy objektív) jelzővel illeti, szemben a működési (konkrét vagy szubjektív) elvvel. Ez utóbbi alapján minden olyan tagállami bíróság köteles előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezni, amelynek az előtte folyamatban lévő konkrét ügyben hozott ügydöntő határozat ellen nincs helye további jogorvoslatnak.

[24] A Bíróság gyakorlata a működési elv irányába mozdult el, a Costa kontra Enel-ügyben [C-6/64. számú, Flamino Costa kontra Enel, 1964. július 15-én hozott ítélet (EU:C:1964:66)] befogadta és elbírálta az előzetes döntéshozatali kérelmet, holott azt nem az olasz legfelsőbb bíróság, hanem egy milánói alsóbb bíróság terjesztette elő. Majd konkrét kérdés alapján a Lyckeskog-ügyben [C-99/00. számú Kenny Roland Lyckeskog elleni büntetőeljárás, 2002. június 4-én hozott ítélet, (EU:C:2002:329)] megállapította, hogy nem tekinthető előzetes döntéshozatal kezdeményezésére kötelezett bíróságnak az a tagállami bíróság, amelynek határozata a legfelsőbb bíróság előtt megtámadható. Ugyanebben az ítéletben a Bíróság kimondta azt is, hogy a közösségi jog egysége csak úgy tartható fenn, ha a tagállami legfelsőbb bíróságok, illetve valamennyi olyan bíróság, amelynek a határozata ellen nincs bírósági jogorvoslat előzetes döntéshozatal kezdeményezésére kötelezettek.

[25] Az Intermodal Transports BV-ügyben [C-495/03. számú, Intermodal Transports BV kontra Staatssecretaris van Financiën, 2005. szeptember 15-én hozott ítélet (EU:C:2005:552)] a Bíróság már egyértelműen úgy fogalmazott, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének kötelezettsége a legfelsőbb bíróságokat, valamint azon nemzeti bíróságokat terheli, amelyek határozatai ellen nincs jogorvoslati lehetőség.

[26] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján azt a bíróságot tekinti az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére köteles bíróságnak, amelynek ügydöntő határozata ellen nincs helye további hazai jogorvoslatnak (a továbbiakban: kötelezett bíróság).

[27] A második kérdés: az EUMSZ 267. cikk (3) bekezdése értelmezhető-e úgy, hogy a kötelezett bíróságok mérlegelés nélkül kötelesek a Bírósághoz fordulni, ha az előttük folyamatban lévő per eldöntéséhez a közösségi jogszabály érvényessége, értelmezése szükséges. A Bíróság gyakorlata nem tekinti az előterjesztési kötelezettséget automatikusnak. A Da Costa-ügyben [C-28-30/62. számú, Da Costa en Schaake NV, Jacob Meijer NV, Hoechst-Holland NV kontra Administration fiscale néerlandaise, 1963. március 27-én hozott ítélet (EU:C:1963:6)] a Bíróság kimondta, hogy amennyiben egy korábbi, azonos tényálláson alapuló előzetes döntéshozatali eljárásban már értelmezésre került a közösségi jogszabály, az az előterjesztési kötelezettség lényegét szüntetheti meg. A Bíróság e döntése nem zárta ki, hogy megegyező tényállások alapján ugyanazoknak a közösségi szabályoknak a vizsgálatát kezdeményezze egy tagállami bíróság előzetes döntéshozatal keretében, viszont az előterjesztési kötelezettséget megszüntette.

[28] A korábban már idézett CILFIT-ügyben a Bíróság egyrészt megállapította, hogy az EUMSZ 267. cikk [EGKSZ 177. cikk] (3) bekezdésében említett bíróságok abban a kérdésben, hogy határozatuk meghozatalához szükséges-e valamely közösségi jogi kérdés eldöntése, ugyanolyan mérlegelési joggal rendelkeznek, mint bármely más nemzeti bíróság. Másrészt a Bíróság konkrétan meghatározta mely esetekben mentesülnek a fenti bíróságok az előterjesztési kötelezettség alól. Így a kötelezett bíróságoknak nem kell előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezniük, ha (1) azt állapították meg, hogy a felmerült kérdés nem releváns, vagyis a kérdésre adott válasz nem befolyásolhatná érdemben a jogvita megoldását; (2) a szóban forgó közösségi jogi rendelkezést a Bíróság már értelmezte; (3) a közösségi jog helyes alkalmazása annyira nyilvánvaló, hogy az minden ésszerű kétséget kizár (az egyértelműség körében azonban tekintettel kell lenni arra, hogy: a) a valamennyi nyelvi változat hiteles, így azok eltéréseit is figyelembe kell venni; b) a közösségi jog és a tagállami jogok eltérő terminus technicus-okat használnak; c) a közösségi jogot szövegösszefüggésében, a közösségi jog rendelkezéseinek összessége tükrében, céljára tekintettel, a közösségi jognak az alkalmazás időpontjában fennálló fejlődési állapota alapján kell megítélni (EU:C:1982:335, 15–21. pont). Az EUMSZ 267. cikk (3) bekezdése szerinti bíróságoknak is van tehát mérlegelési lehetősége a tekintetben, hogy a Bírósághoz fordulnak-e előzetes döntéshozatalt kérve, de csak a fentebb ismertetett szűk körben.

[29] Az Alkotmánybíróság e tekintetben osztja a Bíróság álláspontját, azaz az előterjesztési kötelezettséget nem tekinti automatikusnak és feltétlennek. A tagállami bíró mérlegelési jogkörébe tartozik tehát annak eldöntése, hogy előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményez, avagy sem.

[30] 1.2. A fentiek alapján egyértelmű, hogy a közösségi jog alapján a tagállami bíróságok nemzeti szabályozás nélkül, önmagában az EUMSZ 267. cikke alapján is jogosultak előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezni. Az Országgyűlés a 2003. évi XXX. törvénnyel mégis módosította a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényt (a továbbiakban: Pp.), előzetes döntéshozatalra vonatkozó szabályokat iktatva be a polgári eljárásjogi kódexbe. A törvényjavaslathoz fűzött miniszteri indokolás is megállapítja, hogy: „az előzetes döntési mechanizmust az alapító szerződések, részleteiben pedig az Európai Bíróság joggyakorlata alakította ki. Ezek a szabályok és az azokhoz kapcsolódó bírói gyakorlat a hazai jogalkalmazókra nézve közvetlenül kötelezőek." Ugyanakkor a jogalkotó szerint a kodifikációra: „szükség van, mert az előzetes döntés jogintézményét a belső eljárásjogi szabályok rendszerébe szervesen be kell illeszteni. Ez azért is hasznos, mert míg az Európai Unió tagállamai bíróságainak igen hosszú idő állt rendelkezésükre az előzetes döntési mechanizmus elsajátítására, az újonnan csatlakozó államok bíróságainak a csatlakozás pillanatától ismerniük és alkalmazniuk kell ezt a jogintézményt. Ebben a belső jogi megjelenítés nagymértékben segítséget nyújthat."

[31] A Pp.-ben önálló – az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezése alcímet viselő – §-t (Pp. 155/A. §) szentel a jogalkotó az előzetes döntéshozatalnak.

[32] A Pp. előírásai szerint az előzetes döntéshozatal kezdeményezéséről végzésben kell dönteni és ezzel egyidejűleg fel kell függeszteni a per tárgyalását. A végzésben a bíróságnak meg kell határoznia azt a kérdést, amely a Bíróság előzetes döntését igényli, ismertetni kell a tényállást (a kérdés megválaszolásához szükséges mértékben) és az érintett magyar jogszabályokat. A végzés Bíróságnak való kézbesítésével egyidejűleg azt tájékoztatásul meg kell küldeni az igazságügyért felelős miniszternek is. Végezetül a jogalkotó kizárta a külön fellebbezés lehetőségét az előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményező, illetve az eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmet elutasító döntés ellen.

[33] A Legfelsőbb Bíróság 1/2009. (VI. 24.) PK–KK számon közös véleményt bocsátott ki, amely a Bíróság gyakorlatára is tekintettel kívánt útmutatót nyújtani az előzetes döntéshozatal kezdeményezésével kapcsolatban. A közös

kollégiumi vélemény alapján főszabály szerint a Legfelsőbb Bíróságot kell annak a fórumnak tekinteni, amelyet a Szerződés alapján az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének kötelezettsége terhel. Amennyiben azonban a jogerős ítélet ellen nincs helye felülvizsgálatnak [Pp. 235. § (4) bekezdés, 271. §], úgy a másodfokú – közigazgatási perekben a Pp. 340. § (1) bekezdése alá tartozó perekben az elsőfokú – bíróságot terheli az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésnek kötelezettsége. Ugyanakkor a kezdeményezésre kötelezett bíróság önállóan mérlegelheti, hogy az érdemi döntés elleni felülvizsgálati (fellebbezési) eljárásban a jogvita eldöntése szempontjából szükséges-e előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményeznie. (A fenti kollégiumi véleményt a Kúria nem helyezte hatályon kívül, így jelenleg is irányadónak kell tekinteni.)

[34] 2. Az előzetes döntéshozatali eljárásra vonatkozó szabályozás áttekintését követően az Alkotmánybíróság azt vizsgálta, hogy a Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: Törvényszék) az előtte 1.Gf.75.791/2011. számon folyt eljárásban az EUMSZ 267. cikk (3) bekezdése szerinti kötelezett bíróságnak minősül-e vagy sem.

[35] A fenti perben a pertárgy értéke nem haladta meg az egymillió forintot (egészen pontosan hetvenhatezer ötszáz forint volt a felperes követelése), ezért a Törvényszék a Pp. kisértékű perekre vonatkozó XVII. fejezetének alkalmazásával járt el. A másodfokon eljárt Törvényszék a Pp. 394. § (3) bekezdése alapján megváltozatta az első fokon eljárt Pesti Központi Kerületi Bíróság 18.G.303.604/2010/11. számú ítéletét. A Törvényszék ítélete ellen a Pp. 233. §-a alapján fellebbezésnek helye nincs. A Pp. 271. § (2) bekezdése pedig kizárja a felülvizsgálat lehetőségét a kisértékű perek – így a jelen ügy – esetében is.

[36] Tekintettel a Bíróságnak az EUMSZ 267. cikkéhez fűződő gyakorlatára és az azt leképező magyar szabályozásra – jelen ügyben a Fővárosi Törvényszék az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére kötelezett bíróság.

V.

[37] A bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány az alábbiak szerint nem megalapozott.

[38] 1. A panaszos a Fővárosi Törvényszék 1.Gf.75.791/2011/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék mint előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére kötelezett bíróság megsértette a tisztességes eljáráshoz való jogot, amikor döntésében nem indokolta meg, miért hagyta figyelmen kívül az alkalmazott magyar jogszabály közösségi joggal ellentétes voltára való alperesi hivatkozást. A perben a panaszos azt állította, hogy az Ör. ellentétes az EUMSZ 56. cikkével, amely a szolgáltatások szabad áramlását garantálja, ezért indítványozta, hogy a bíróság – a közösségi jog elsődlegessége okán – utasítsa el a keresetet, illetve kezdeményezzen előzetes döntéshozatali eljárást a Bíróságnál, amennyiben nem tudja eldönteni, hogy a perben alkalmazni kívánt magyar jogszabály ellentétes-e a közösségi joggal.

[39] 2. Az Alkotmánybíróság fentebb – az indokolás IV/2. pontjában (Indokolás [34]–[36]) – megállapította, hogy a Fővárosi Törvényszék a konkrét ügyben előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére kötelezett bíróság volt. Ez a kötelezettség az előzetes döntéshozatali eljárás természeténél fogva azonban csak akkor köti a bíróságot, ha ténylegesen felmerül az előzetes döntéshozatal lehetősége. E lehetőség mérlegelése a kötelezett (tagállami) bíróság kompetenciájába tartozik. Az előzetes döntéshozatali eljárásban a Bíróság a közösségi jog értelmezése, érvényessége kérdésben dönt, nem tárgya viszont az eljárásnak a tagállami (nemzeti) és a közösségi jog esetleges kollíziójának vizsgálata. Ezt a Bíróság gyakorlata is tükrözi, amikor az előzetes döntéshozatali kezdeményezéseket hatáskörének hiányára alapozva elutasítja, azon esetekben, amikor a feltett kérdés a tagállami jogszabály közösségi joggal való összeegyeztethetőségének megállapítására irányul. [C-30/70., Otto Scheer kontra Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel-ügyben 1970. december 17-én hozott ítélet (EU:C:1970:117); C-134/95. számú Unità Socio-Sanitaria Locale nº 47 di Biella (USSL) kontra Istituto nazionale per l'assicurazione contro gli infortuni sul lavoro (INAIL), 1997. január 16-n hozott ítélet (EU:C:1997:409)]

[40] A magyar bírói gyakorlat követi a Bíróság precedensjogát, amikor megállapítja, hogy nincs helye előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének, ha a fél nem a közösségi jog értelmezését, hanem annak megállapítását kéri, hogy az irányadó magyar jog nem felel meg a közösségi jog által védett alapelveknek (EBH2005.1320, BH2006. 18.).

[41] A perben alperes indítványozó azonban – az általa megfogalmazottak szerint – ténylegesen nem a közösségi jog értelmezését, hanem annak megállapítását kérte, hogy az Ör. nem felel meg a közösségi jog által védett egyik alapszabadságnak [az EUMSZ 56. cikke által garantált szolgáltatásnyújtás (vállalkozás) szabadságának]. A nemzeti jog értelmezése azonban nem a Bíróság, hanem a tagállami bíróságok hatáskörébe tartozik.

[42] A konkrét ügyben a közösségi jogot nem kellett alkalmazni, így tehát előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére sem volt lehetőség.

[43] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság a rendelkező részben foglaltak szerint elutasította a Fővárosi Törvényszék 1.Gf.75.791/2011/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt.

VI.

[44] 1. Az Abtv. 46. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során – hivatalból eljárva – megállapíthatja, hogy a jogalkotó jogalkotói feladatának elmulasztása következtében alaptörvény-ellenes helyzet áll fenn. Az Abtv. e rendelkezése alapján az Alkotmánybíróság megvizsgálta, hogy sérülhet-e a tisztességes eljáráshoz való jog amiatt, hogy a jogalkotó nem szabályozta a polgári peres eljárás során az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését elutasító bírói döntés részletes szabályait.

[45] Az Alaptörvény negyedik módosítása 2013. április 1. napjával hatályon kívül helyezte az Alaptörvény 2012. január 1-jei hatálybalépése előtt meghozott alkotmánybírósági határozatokat. Ezért az Alkotmánybíróságnak elsőként azt kellett vizsgálnia, hogy felhasználhatja-e a fenti időpontot megelőzően hozott határozatainak a tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggő megállapításait. Az Alkotmánybíróság a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában megállapította, hogy a hatályon kívül helyezett alkotmánybírósági határozatokban kidolgozott érvek, jogelvek és alkotmányossági összefüggések felhasználhatóak az újabb ügyekben vizsgálandó alkotmányjogi kérdések elbírálásakor is: „ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya és szükségesnek mutatkozik azoknak meghozandó döntés indokolásába történő illesztése." {13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [32]}

[46] Amennyiben tehát a fenti feltételek fennállnak, az Alkotmánybíróság a hatályukat vesztett határozatait figyelembe veheti, azokat az adott ügyben felmerülő lényeges alkotmányossági kérdés eldöntéséhez szükséges mértékben és terjedelemben idézheti vagy hivatkozhatja.

[47] Az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdése szerinti értelmezési szabályok alapján az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és a történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni.

[48] A Nemzeti hitvallás deklarálja, hogy: „népuralom csak ott van, ahol az állam szolgálja polgárait, ügyeiket méltányosan, visszaélés és részrehajlás nélkül intézi". Ennek értelmében a demokratikus jogállammal szembeni elvárás, hogy polgárai számára biztosítsa a tisztességes eljárást, amelynek során az eljáró szerveknek részrehajlás nélkül, azaz pártatlanul és ésszerű határidőn belül kell dönteniük. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a hatósági ügyintézés során biztosítja, hogy a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül hozzák meg döntésüket. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése pedig a bírósági eljárásokkal szemben fogalmazza meg követelményként a pártatlanságot, a tisztességes és nyilvános eljárást, valamint a jogviták ésszerű határidőn belüli elbírálását.

[49] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése az eldöntendő kérdés szempontjából tartalmilag és kontextuálisan is megegyezik az Alkotmány 57. § (1) bekezdésében foglaltakkal. Ezért az Alkotmánybíróság az alapvető jog célját érintően figyelembe vette az Alkotmányban azonos módon biztosított alapjog rendeltetésével kapcsolatban korábban megállapított szempontokat.

[50] A polgári átalakulást konstituáló törvények – amelyek kétségkívül történeti alkotmányunk részét képezik – sorában a nagy eljárásjogi kódexek (1868. évi LVI. törvénycikk a polgári törvénykezési rendtartás tárgyában, a polgári perrendtartásról szóló 1911. évi I. törvénycikk, a bűnvádi perrendtartásról szóló 1896. évi XXXII. törvénycikk) mindegyike biztosította a bírósághoz fordulás jogát, a bírák pártatlanságát és függetlenségét – a kizárási és összeférhetetlenségi szabályokon keresztül – valamint a jogorvoslathoz való jogot. A jelenleg alaptörvényi és alapelvi szinten szabályozott tisztességes eljáráshoz való jog tehát elemeiben már jelen volt a kartális alkotmány előtti magyar jogrendszerben is.

[51] Az Alkotmánybíróság – tekintettel a Nemzeti Hitvallásra, történeti alkotmányunk vívmányaira, és az Alaptörvényben biztosított tisztességes eljáráshoz való jog céljára – a tisztességes eljárással összefüggő korábbi – lentebb idézett – határozatait irányadónak tekintette jelen ügyben is.

[52] A tisztességes eljáráshoz való jog a korábbi alkotmánybírósági gyakorlatban is alkotmányos védelemben részesült, annak ellenére, hogy szövegszerűen nem szerepelt az Alkotmányban. Az Alkotmánybíróság az 1993. évi XXXI. törvénnyel kihirdetett, az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való

jog védelmét az Alkotmány 57. § (1) bekezdésébe fogalt független és pártatlan bírósághoz való jog, valamint az Alkotmány 2. § (1) bekezdéséből eredő eljárásjogi garanciák egymásra vonatkoztatása útján alakította ki. Az Alkotmánybíróság a 6/1998. (III. 11.) AB határozatban (ABH 1998, 91., a továbbiakban: Abh.) foglalta össze a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját. E szerint a tisztességes eljárás (fair trial) követelménye nem pusztán a tisztességes (igazságos) tárgyalást foglalja magában, hanem kiterjed az eljárás egészének és körülményeinek figyelembevételére is. Az Abh.-t követő döntéseiben az Alkotmánybíróság esetről-esetre határozta meg a tisztességes eljárás által megkövetelt konkrét ismérveket. Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata szerint az összes részletszabály betartása, vagy egyesek megszegése ellenére lehet az eljárás igazságtalan, méltánytalan vagy nem tisztességes. (ABH 1998, 91, 95.)

[53] 2. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta, hogy sérül-e a perbeli felek tisztességes eljáráshoz való joga, ha előzetes döntéshozatalra irányuló indítványuk ellenére a bíróság nem dönt a kérdésben, illetve nemleges döntését nem indokolja.

[54] 2.1. A fentiekben kifejtettek szerint a közösségi jog alapján még a kötelezett bírót sem köti a peres felek indítványa, így a bírói mérlegelés körébe tartozik annak megítélése, hogy szükség van-e egyáltalán az ügy eldöntéséhez a felhívott közösségi norma alkalmazására. A kötelezett bíróság csak szigorúan meghatározott feltételek mellett dönthet úgy, hogy nem kéri előzetes döntéshozatali eljárás lefolytatását a Bíróságtól. Ezzel szemben a nem kötelezett bíróságot széles mérlegelési jog illeti meg, a tekintetben, hogy a felek kérelme alapján él-e az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének lehetőségével. A közösségi jog tehát megadja a tagállami bíróságoknak a kezdeményezésről való döntési lehetőséget, de annak formájáról nem szól, továbbá nem foglalkozik azzal a kérdéssel sem, hogy a felek indítványát elutasító bírói döntést kell-e indokolni.

[55] 2.2. A Pp. vonatkozó 155/A. § (2) bekezdése szerint a bíróság végzéssel határoz az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezéséről, a (3) bekezdés szerint pedig e végzés, illetve az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelem elutasítása ellen nincs helye külön fellebbezésnek. Ha a bíró úgy dönt, hogy előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményez, erről végzést hoz, amelynek kötelező tartalmi elemeit a 155/A. § (2) bekezdése határozza meg. E szerint a végzésnek tartalmaznia kell a kérdést, amely a Bíróság döntését igényli, illetve a tényállás és az érintett magyar jogszabályok ismertetését. Ebből következően a kérelem elutasítása tárgyában is döntenie kell a bíróságnak, azonban a Pp. nem határozza meg expressis verbis a döntés formáját. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint azonban a hivatkozott rendelkezés sem értelmezhető másként, minthogy a bíróságnak a kezdeményezés elutasítása tárgyában is végzést kell hoznia. Ezt az értelmezést támasztja alá a Pp. 212. §-a is, amely szerint a bíróság a per érdemében ítélettel, míg a per során felmerült minden más kérdésben végzéssel határoz.

[56] Megvizsgálva továbbá a Pp.-nek az ún. pervezető végzésekre vonatkozó szabályait, a következők állapíthatóak meg. A Pp. 233. § (3) bekezdés b) pontja szerint nincs helye fellebbezésnek az eljárás folyamán hozott végzések ellen (kivéve a perköltségben vagy pénzbírságban marasztaló végzéseket, valamint azokat a végzéseket, amelyekkel szemben a törvény a fellebbezést külön megengedi). Fontos kiemelni, hogy eljárásjogi szempontból az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése lényegében nem más, mint egy speciális felfüggesztési ok (erre utal a szabály Pp.-n belüli elhelyezése is, hiszen közvetlenül a tárgyalás felfüggesztésére vonatkozó passzusok után került szabályozásra, az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére vonatkozó rendelkezésekkel együtt, amely szintén az eljárás felfüggesztését vonja maga után). Ennek hangsúlyozása azért lényeges, mert a Pp. 155. §-a (3) bekezdése a felfüggesztést elutasító végzés ellen nem, csak az elrendelő végzés elleni teszi lehetővé a fellebbezést. (A bírói gyakorlat is ebbe az irányba mutat, lásd BH1990.303.) A Pp. 222. § (1) bekezdése pedig kimondja, hogy csak azokat a végzéseket kell megindokolni, amelyek külön fellebbezéssel támadhatóak.

[57] Mindezekből az következik tehát, hogy a kezdeményezés elutasítása esetén a Pp. szerint a bíró nem köteles megindokolni nemleges döntését.

[58] 2.3. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatban – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését értelmezve – az indokolási kötelezettséget a tisztességes eljárás egyik összetevőjeként határozta meg. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indokolási kötelezettség a tisztességes eljárásból fakadó olyan alkotmányos követelmény, amely abszolút korlátot állít a bírói döntési szabadság elé. A bíró ugyanis köteles döntésének indokairól az eljárási törvények keretei között számot adni, az indokolási kötelezettség elmulasztása lényegében az eljárási szabályok alaptörvény-ellenes alkalmazását jelenti.

[59] Az Alkotmánybíróság fenti határozatában rámutatott, hogy: „[a] tisztességes eljárásból fakadó elvárás tehát az eljárási szabályok Alaptörvénynek megfelelő alkalmazása, ami a jogállami keretek között működő bíróságok feladata. Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye

a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon." {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}

[60] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint, ha egy előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére kötelezett bíróság előtt merül fel a felek részéről a közösségi jog alkalmazásának, érvényessége megállapításának, illetve értelmezésének a kérdése, és a bíróság a kezdeményezésére irányuló indítvány elutasítása tárgyában nem hoz indokolt döntést, az egyértelműen alappal veti fel a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét. A bíróság mérlegelési lehetősége ugyanis nagymértékben korlátozott, főszabály szerint a Bírósághoz kell fordulnia és csak akkor mentesül e kötelezettsége alól, ha a közösségi jog nem releváns az adott ügyben vagy a közösségi szabály helyes értelmezése a bíró szerint egyértelmű, illetve ha az érintett jogkérdésben a Bíróságnak kialakult gyakorlata van. A kezdeményezésre kötelezett bírónak tehát számot kell adnia arról, hogy kötelezettsége ellenére miért nem fordul a Bírósághoz. Ugyanakkor bármely – nem kötelezett – tagállami bíróság is dönthet úgy akár saját meggyőződése, akár a felek kérelme alapján, hogy él az előzetes döntéshozatal-kezdeményezés lehetőségével, illetve dönthet úgy is, hogy nem kezdeményez ilyen eljárást. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint – a tisztességes eljáráshoz való jogból fakadóan – az eljáró bíróságnak függetlenül attól, hogy kötelezettnek minősült-e vagy sem, továbbá függetlenül attól, hogy helyt ad-e a kezdeményezésre irányuló kérelemnek, avagy sem, alakszerű döntést kell hoznia a kezdeményezésről, és azt legkésőbb az ügydöntő határozatban meg kell indokolnia. Az indítványozó peres fél ugyanis joggal számíthat arra, hogy az ügye kapcsán felmerült és annak eldöntése szempontjából releváns közösségi jogi probléma a Bíróság elé kerül. Ennek elmaradása érdemi kihatással lehet a jogvita végeredményére, ezért a bíróság köteles megindokolni az indítvány elutasítását, mivel egyrészt ez garantálja, hogy megalapozott döntést hozott a kezdeményezés tárgyában, másrészt a peres fél innen ismerheti meg a döntés okát.

[61] Az Alkotmánybíróság eljárása során észlelte, hogy a Pp. – fentebb ismertetett – szabályai alapján a bíróság a kezdeményezés elutasítása tárgyában nem köteles alakszerű és indokolt döntést hozni. Ez a szabályozási hiányosság az Alkotmánybíróság megítélése szerint az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését indítványozó peres fél tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmével jár.

[62] Az Alkotmánybíróság szerint ugyanis a bírósági úthoz, a bíróság általi döntéshez való jognak szerves része az eljárás minősége: ez adja a bírósághoz fordulás értelmét. [35/2002. (VII. 19.) AB határozatban ABH 2002, 199, 211.] Az eljárás tisztességességének önmagában ugyanis nem elégséges feltétele a bírósági út igénybevételének lehetővé tétele, az csak akkor biztosított, ha a bíróság érdemben reagál (dönt) a perben előterjesztett kérelmekre.

[63] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján úgy ítélte meg, hogy sérül a felek tisztességes eljáráshoz való joga, amennyiben az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése esetén az eljáró bíróság a kezdeményezés elutasítása tárgyában nem dönt, és döntését nem indokolja.

[64] Ezért az Alkotmánybíróság – az Abtv. 46. § (2) bekezdése c) pontja alapján hivatalból eljárva – a rendelkező részben foglaltak szerint mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet állapított meg. Az Alkotmánybíróság szerint ugyanis a jogalkotó nem biztosította a tisztességes eljáráshoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése)] érvényesülését (azaz az indokolt bírói döntést), mivel nem írt elő sem határozati formában történő döntési, sem indokolási kötelezettséget az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének elutasítása tárgyában hozott bírói döntés tekintetében.

[65] 3. A panaszos az alkotmányellenessége folytán megsemmisített Ör. perbeli alkalmazásának kizárását is kérte az Alkotmánybíróságtól. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerint alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulhat az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Abtv. 41. § (1) bekezdése szerint, ha az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. §-a alapján lefolytatott eljárásában a hatályos jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességét megállapítja, a jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést teljesen vagy részben megsemmisíti. A (3) bekezdés szerint az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezett jogszabály alaptörvény-ellenességét akkor állapíthatja meg, ha a jogszabályt konkrét esetben még alkalmazni kellene.

[66] A 109/2009. (XI. 18.) AB határozattal az Alkotmánybíróság pro futuro hatállyal semmisítette meg az Ör.-t, ugyanakkor alkalmazását nem zárta ki a folyamatban lévő perekben. Az 1813/B/2010. AB végzésben a megsemmisített Ör. alkalmazásának kizárását kérő bírói kezdeményezések alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy: „[a]mennyiben az Alkotmánybíróság az alkotmányellenes jogszabály alkalmazhatóságát meghatározott időtartamra kifejezett rendelkezésével a jövőre nézve alkalmazandónak nyilvánította, úgy az alkotmányellenes jogszabály alkalmazhatósága tekintetében nincs mód sem egyedi, sem generális jelleggel annak ismételt elbírálására."

(ABH 2011, 2936, 2939.) A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság végzésében az Ör. alkalmazásával kapcsolatos bírói kezdeményezéseket ítélt dolognak minősítette és az eljárást megszüntette.

[67] Tekintettel az Alaptörvény 2012. január 1-jei hatálybalépésére, valamint arra, hogy az Alaptörvény negyedik módosítása 2013. április 1-jével hatályon kívül helyezte az Alaptörvény hatálybalépése előtt született alkotmánybírósági határozatokat, az Alkotmánybíróságnak ítélt dolog megállapítására jelen ügyben már nincs lehetősége.

[68] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság a 3043/2012. (II. 28.) AB végzésben már vizsgálta azt az elvi kérdést, hogy egy jogszabályi rendelkezés pro futuro megsemmisítését követően egy újabb indítványban lehet-e önálló alkalmazási tilalom kimondását kérni. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: régi Abtv.) és az Abtv. tartalmilag csaknem azonosan szabályozza a pro futuro megsemmisítést. Mindkét törvény úgy rendelkezik, hogy a pro futuro hatállyal megsemmisített jogszabályt (jogszabályi rendelkezést) az adott alkotmánybírósági határozat indokolásában a pro futuro megsemmisítés meghatározott okától függetlenül, minden esetben alkalmazni kell, amíg a megsemmisített jogszabály hatályát nem veszti, hacsak az Alkotmánybíróság az adott alkotmánybírósági határozat indokolásában másként nem rendelkezik. Ebből következik, hogy ha a régi Abtv. hatálya alatt pro futuro megsemmisített jogszabályi rendelkezést az Alkotmánybíróság a határozatban megjelölt időpontig alkalmazni rendelte, akkor annak hatályvesztéséig sem a régi Abtv, sem az Abtv. alapján nincs helye önálló alkalmazási tilalom megállapításának. (Indokolás [11])

[69] Az Alkotmánybíróság a pro futuro megsemmisítés esetén tehát egyrészt dönt a vizsgált jogszabályi rendelkezés alkotmányosságáról, másrészt az alaptörvény-ellenesnek talált rendelkezés alkalmazhatóságának időtartamát – tekintettel az Alaptörvény védelmére, a jogbiztonságra vagy az eljárást kezdeményező különösen fontos érdekére – kiterjeszti.

[70] A hivatkozott végzés visszautal a 3302/2012. (XI. 12.) AB határozatra, amelyben alkalmazási tilalom kimondására irányuló bírói kezdeményezés alapján mondta ki az Alkotmánybíróság, hogy ha egy korábbi határozata konkrét ügyben vagy ügyekben nem rendelt el semmilyen alkalmazási tilalmat, és bírói kezdeményezésről vagy alkotmányjogi panaszról nem kellett döntenie, akkor a hasonló ténybeli alapból származó, azonos jog alapján keletkezett jogviszonyok úgy nyerhetnek el hasonló elbírálást a rendes bíróság előtt, ha az Alkotmánybíróság az utóbb benyújtott kezdeményezés alapján sem mondja ki a jogszabály alkalmazhatatlanságát. A végzés szerint azonban az önálló alkalmazási tilalom nemcsak bírói kezdeményezések esetén, hanem alkotmányjogi panaszok esetében is kizárt, mivel a pro futuro megsemmisítéssel az Alkotmánybíróság az érintett jogszabályi rendelkezés továbbalkalmazásáról is döntött, így annak alkalmazásától a bíróságok nem tekinthetnek el. (Indokolás [15])

[71] Mindezek alapján megállapítható, hogy az Alkotmánybíróság a 109/2009. (XI. 18.) AB határozatban már döntött az Ör. alkotmányosságának és továbbalkalmazhatóságának kérdésében, ezért az alkotmányjogi panasz nem vet fel az Abtv. 29. §-a szerinti új alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdést és a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet sem. Az Abtv. 26. § (1) bekezdésére hivatkozással előterjesztett alkotmányjogi panasz tehát nem felel meg ezen törvényi feltételeknek.

[72] Az Alkotmánybíróság – a fentiekben kifejtettekre hivatkozással – az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt az Abtv. 64. § d) pontja alapján visszautasította.

[73] 4. Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 1.Gf.75.791/2011/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasította, a határozat végrehajtásának felfüggesztésére irányuló indítvány tárgyában az eljárást okafogyottság címén – az Abtv. 59. §-a alapján, az Ügyrend 67. § (1) bekezdésére és (2) bekezdés e) pontjára hivatkozva – megszüntette.

[74] 5. Az Alkotmánybíróság e határozatának a Magyar Közlönyben történő közzétételét az Abtv. 44. § (1) bekezdésének második mondata alapján, az ügy elvi jelentőségére tekintettel rendelte el.

Budapest, 2015. július 14.

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3237/2012.

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

[75] Egyetértek a határozat rendelkező részével, ugyanakkor álláspontom szerint nem teljesen egyértelmű a jogalkotói mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapításának tartalma.

[76] A rendelkező részben foglaltak szerint az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet idézett elő mivel nem rendelkezett arról, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelem elutasítása tárgyában a bíróságnak döntenie kell és azt legkésőbb az ügydöntő határozatban köteles megindokolni. A Pp. szabályozása alapján azonban az nem egyértelmű, hogy mely határozatok tartoznak az ügydöntő határozatok körébe, és ezt a hiányt az indokolás sem pótolja.

[77] A polgári peres eljárásban a bíróság a per érdemében ítélettel határoz, és minden más kérdésben pedig végzéssel [Pp. 212. § (1) bekezdés]. Ennek megfelelően a Legfelsőbb Bíróság az 1/2002. (IV. 22.) Polgári és Közigazgatási kollégiumi közös véleményében is kifejtette, hogy a per érdemében a bíróság mindig ítélettel határoz.

[78] A bíróság tehát végzéssel határoz, ha nem az ügy érdemében dönt. Ebben a körben azonban vannak olyan végzések, amelyek ugyan nem a per érdemét döntik el, de mégis érdemi döntésnek minősülnek, mert a keresetben érvényesített igény elbírálását érintik (ilyen például a per megszüntetésről rendelkező végzés). Álláspontom szerint ezek is „ügydöntő határozatnak" minősülnek, azonban az ilyen határozatok meghozatalakor a bíróságot nem terhelheti indokolási kötelezettség az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelem elutasításával összefüggésben. Az előzetes döntéshozatali eljárás szükségességének megítélése ugyanis kizárólag akkor merül fel, ha a bíróság az előtte folyamatban lévő ügyet érdemben eldönti, vagyis ítéletet hoz.

[79] Véleményem szerint a határozatnak ezért mellőznie kellett volna az „ügydöntő határozatra" utalást, és ehelyett a Pp. szóhasználatának megfelelően a „per érdemében hozott határozat" vagy „ítélet" megjelölést kellett volna tartalmaznia.

[80] Különösen hangsúlyos, hogy legkésőbb a per érdemében hozott határozat vagy ítélet meghozatalával egyidejűleg tegyen eleget a bíróság az előzetes döntéshozatali eljárást elutasító indokolási kötelezettségének. Az elsőfokú bíróság mint ténybíróság esetén ugyanis a bizonyítási eljárás korai szakaszában lehetséges, hogy „idő előtti" lenne az e kérdésben való elutasító határozat, és ezzel elzárná magát attól, hogy a bizonyítás későbbi szakaszában az Európai Unió Bíróságához forduljon. A másodfokú eljárásban és a felülvizsgálati eljárásban pedig a hivatkozott döntésekre is figyelemmel egyfajta prejudikálásként jelenhet meg az előzetes döntéshozatali eljárás iránti indítványnak a határozat meghozatala előtti elutasítása. Emellett természetesen erre is lehetősége van az első, és a másodfokú bíróságnak, valamint a Kúriának is. A tisztességes eljárás elvéből fakadó követelmény azonban az, hogy az előzetes döntéshozatali eljárást elutasító határozatot a bíróságok megindokolják.

[81] Az Európai Unió Bírósága a Consiglio Nazionale dei Geologi ítéletében [EU:C:2013:489 (39. lj.)] rögzítette, hogy a feleknek nincs „joguk" arra, hogy az általuk indítványozott kérdést az Európai Unió Bírósága elé terjesszék. A nemzeti bíróságoknak a felek indítványának hiányában, hivatalból is kötelességük, hogy az Európai Unió Bíróságához forduljanak akkor is, ha az erre vonatkozó feltételek teljesülnek. Az Európai Unió Bíróságának ítélkezési

gyakorlata egyértelművé teszi, hogy az előzetes döntéshozatal előterjesztésének szükségességéről való döntés, a felek indítványától függetlenül, kifejezetten az eljáró nemzeti bíróság felelőssége.

Budapest, 2015. július 14.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon alkotmánybíró különvéleménye

[82] Nem értek egyet a határozat rendelkező részével. Megítélésem szerint nem áll fenn olyan alaptörvény-ellenesség, amely miatt mulasztás megállapítása és az Országgyűlés jogalkotási feladatainak teljesítésére való felhívása megalapozott lenne. Úgy gondolom, hogy az indítvány kapcsán felmerülő probléma alkotmányos követelmény útján is megoldható lett volna.

[83] 1. A határozat a Pp. 155/A. § (2) és (3) bekezdésének értelmezése kapcsán jut arra következtetésre, hogy „a hivatkozott rendelkezés sem értelmezhető másként, minthogy [a bíróságnak] a kezdeményezés elutasítása tárgyában is végzést kell hoznia". Más szabályok figyelembe vételével pedig a határozat arra jut, hogy mivel ez a végzés nem fellebbezhető pervezető végzés, a Pp. szerint a bíró e döntését nem köteles megindokolni. Az, hogy kifejezett rendelkezés hiányában, milyen formában kell dönteni az előzetes döntéshozatal kezdeményezésére irányuló kérelem elutasításáról, és mikor kell azt megindokolni, a jogalkalmazó bírákra tartozó kérdés. A gyakorlatban – miként az a Kúria joggyakorlat-elemző csoportja által készített összefoglalóból kitűnik („Az Európai Unió jogának alkalmazása: az előzetes döntéshozatali eljárások kezdeményezésének tapasztalatai" elnevezésű joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleménye. 193. oldaltól (http://lb.hu/sites/default/files/joggyak/az_europai_unio_joganak_alkalmazasa.pdf, letöltés ideje: 2015. július 7.) – a bíróságok külön végzéssel, illetve ítélettel egyaránt szoktak dönteni e kérelmek elutasításáról, valamint indokolásáról. Véleményem szerint a Pp. vonatkozó szabályainak [155/A. § (3) bekezdés, 222. § (1) bekezdés, 227. § (2) bekezdés] értelmezési tartományát nem feszítette volna szét az, ha az Alkotmánybíróság alkotmányos követelményként fogalmazta volna meg, hogy a bíróságnak az előzetes döntéshozatal kezdeményezésére irányuló kérelmet elutasító döntését legkésőbb az érdemi (eljárást befejező) határozatában meg kell indokolnia. A jogalkotó felhívását ezért szükségtelennek látom. Önmagában pedig az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott tisztességes eljáráshoz való jogból az elutasítás formájára és időpontjára nézve következtetés nem vonható le, e tekintetben alaptörvény-ellenes mulasztás nem mutatható ki.

[84] 2. A határozattal szemben egyúttal úgy vélem, hogy ilyen indokolási kötelezettség is csak azt a bíróságot terheli, amelyik az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikkének (3) bekezdése alapján köteles az Európai Unió Bíróságánál előzetes döntéshozatalt kezdeményezni. Ez az az eset, amikor – a nagyfokú mérlegelési szabadság mellett is – a bíróságnak érvekkel kell alátámasztania, hogy miért mellőzi az előzetes döntéshozatal kezdeményezését. Maga a határozat is azokat a közösségi (uniós) bírósági döntéseket veszi sorra, amelyek a végső fokon eljáró bíróságoknak e kötelezettségük alóli mentesülésével foglalkoznak. Adós marad azonban azzal, hogy az alsóbb fokú bíróságot miért terheli indokolási kötelezettség, illetve milyen jellegű érvekkel kellene alátámasztania e bíróságnak az elutasító döntését. A határozat a kötelezettség és a lehetőség esetét egybevonva azt sugallja, mintha a nem végső fokon eljáró bíróság is ugyanazon érvek mellett dönthetne csak az elutasítás mellett, mint az a bíróság, amelynek döntése ellen jogorvoslatnak már nincsen helye, elenyésztetve ezzel az előbbit az uniós jog alapján megillető döntési szabadság és az utóbbit terhelő kötelezettség közötti különbséget.

Budapest, 2015. július 14.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László alkotmánybíró különvéleménye

[85] A határozat rendelkező részének mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet megállapító 1. pontjával nem értek egyet.

[86] Álláspontom szerint az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelem elutasításával kapcsolatos indokolási kötelezettség a Pp. hatályos szabályaiból is levezethető.

[87] Önmagában az a tény, hogy a Pp. 155/A. § (2)–(3) bekezdései csak az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése esetére írják elő expressis verbis a végzés formájában történő határozathozatalt (meghatározva annak szükséges tartalmát is) [Pp. 155/A. § (2) bekezdés], és az eljárás kezdeményezésére irányuló kérelem elutasítása esetére pedig ilyen előírást nem tartalmaznak, nem jelenti azt, hogy a Pp. más rendelkezései ne tennék kötelezővé az eljáró bíróságok számára, hogy ezen döntésüket – legkésőbb az ítéletben – megfelelően megindokolják.

[88] Az eljárás során a bíróságok által meghozható döntések formáját a Pp. 212. §-a határozza meg, ennek értelmében a bíróság az ügy érdemében ítélettel, míg a per során felmerült minden más kérdésben (valamint a per megszüntetése esetén) végzéssel határoz. A jogalkotó az ítélet kötelező tartalmi elemévé teszi az indokolást és meghatározza az annak tartalmával kapcsolatos szabályokat is [Pp. 220. § (1) bekezdés d) pont; valamint 221. §]. Ezek a szabályok nyilvánvalóan nemcsak a tisztességes bírósági eljárás Alaptörvényben is rögzített követelményének, hanem azzal egyidejűleg a (hatékony) jogorvoslathoz való jognak érvényesülését is szolgálják, mivel az ítélettel szembeni jogorvoslat benyújtására jogosultak számára csak kellő alapossággal megindokolt ítélet esetén válik lehetségessé megalapozott, érdemben elbírálható jogorvoslati kérelem benyújtása.

[89] A Pp. 221. § (1) bekezdése értelmében „Az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tényt nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte." Álláspontom szerint az idézett rendelkezés – különösen annak második mondata –, valamint az Alkotmánybíróságnak a tisztességes eljáráshoz való joggal kapcsolatos, a határozat Indokolásának [58]–[64] bekezdéseiben is hivatkozott gyakorlata együttes értelmezéséből következik, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelem elutasítása esetén ennek indokairól a bíróság – legkésőbb az ügy érdemében való döntése során, azaz az ítélet indokolásában – számot kell adjon. Csak ebben az esetben érvényesülnek ugyanis a Pp. említett szabályában foglaltak, illetve teljesül az Alkotmánybíróság által a tisztességes bírósági eljárás kapcsán a bírói ítélettel szemben megfogalmazott azon minimális elvárás, hogy „a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon." {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}.

[90] A Pp. 155/A. §-ának rendelkezései az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelem elutasítása esetére – szemben az azt elrendelő döntéssel – nem írják elő kötelező jelleggel a végzés formájában történő döntéshozatalt. Tekintettel a Pp. 222. § (1) bekezdésének, valamint 233. § (2) bekezdés b) pontjának rendelkezéseire, valamint arra, hogy a jogalkotó a Pp. 155/A. § (3) bekezdésében foglaltak alapján megállapíthatóan a kérelem elutasítása ellen a külön fellebbezés lehetőségét nem kívánta biztosítani; a tisztességes bírósági eljárás, illetve a jogorvoslat igénybevételének lehetősége a kérelmet elutasító döntéssel szemben csak akkor biztosítható, ha a bíróság legkésőbb az ítélet indokolásában írásban is rögzíti a kérelem elutasításának indokait.

[91] Mivel a kérelem elutasításával kapcsolatos indokolási kötelezettség a hatályos szabályozásból, valamint az Alkotmánybíróság gyakorlatából a fentiek szerint jelenleg is levezethető, álláspontom szerint a Pp. 155/A. §-ával összefüggésben mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség (sem pedig alkotmányos követelmény) megállapításának nem volt helye.

Budapest, 2015. július 14.

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás alkotmánybíró különvéleménye

[92] Nem értek egyet a többségi határozatban megfogalmazott alkotmányellenes mulasztás jogkövetkezményének megállapításával.

[93] Az Abtv. 46. § (2) bekezdésének c) pontja alapján akkor van helye mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség megállapításának, amennyiben a jogi szabályozás Alaptörvényből levezethető lényeges tartalma hiányos. Álláspontom szerint a jelen ügyben ilyen szabályozási hiány nem áll fenn, a mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítása helyett az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 46. § (3) bekezdésében foglalt alkotmányos követelmény megállapításával kellett volna megválaszolnia az indítványban felvetett alkotmányjogi kérdést.

[94] Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelem (Pp. 155/A. §) egy sajátos petitumnak tekinthető, ami arra irányul, hogy a bíróság megismerje az Európai Unió jogának a hitelesen értelmezett tartalmát. A kérelem erős analógiában áll az Alkotmánybíróság előtti bírói kezdeményezéssel, amelyet a Pp. 155/B. §-a szabályoz, és amely arra irányul, hogy az Alaptörvénnyel és/vagy nemzetközi szerződésekkel való összhang kérdését vizsgálja meg az Alkotmánybíróság, amennyiben az eljáró bírónak alkotmányjogi, illetve a nemzetközi szerződésbe ütközéssel kapcsolatos aggálya merül fel.

[95] Az eljárás során a bírónak kell eldöntenie azt, hogy az előzetes döntéshozatalt kezdeményezi-e vagy sem. Ezt a peres felek kérhetik, de a bíró nem köteles a kérelemnek helyt adni.

[96] A jelen ügyben felmerült alkotmányjogi kérdés álláspontom szerint mindkét esetben egyszerű jogértelmezéssel megválaszolható, e miatt a mulasztás megállapítását nem tartom indokoltnak.

[97] A Pp. 155/A. § kifejezett rendelkezést tartalmaz arra nézve, hogy végzést kell hozni a kérelem elfogadása, azaz az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése esetén. Hasonló rendelkezést tartalmaz az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezése esetére a Pp. 155/B. §-a is. A kérelem elutasítása esetében mind a Pp. 155/A. §-a, mind a Pp. 155/B. §-a tartalmaz egy-egy olyan fordulatot, amely szerint: „az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelem elutasítása ellen nincs helye külön fellebbezésnek", illetve, hogy „az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelem elutasítása ellen nincs helye külön fellebbezésnek". E két törvényi fordulatból, valamint a fellebbezési lehetőség kifejezett hiánya okán – a Pp. 222. § (1) bekezdésére is tekintettel, miszerint megindokolni csak olyan végzést kell, amely külön fellebbezéssel megtámadható –, továbbá arra való tekintettel, hogy a bíróság előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére vagy annak elvetésére vonatkozó álláspontjának meg kell jelennie valamely döntésben, álláspontom szerint aggálymentesen, az Alaptörvény 28. cikkén alapuló jogértelmezés útján megállapítható az, hogy legkésőbb az érdemi határozatban a bíró indokolni köteles a peres fél/felek kérelmének az elutasítását. Ezt a kötelezettséget a jogalkalmazónak szóló alkotmányos követelmény keretében kellett volna megfogalmazni.

Budapest, 2015. július 14.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Az Alkotmánybíróság 27/2015. (VII. 21.) AB határozata a 2014. június 30-ig hatályban volt, az anyakönyvekről, a házasságkötési eljárásról és a névviselésről szóló 1982. évi 17. tvr. 27/A. § (2) bekezdés második mondata, valamint 30. § (3) bekezdésének „a kéttagú születési családi név és" szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapításáról és folyamatban lévő ügyben történő alkalmazhatóságának kizárásáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése jogszabály alaptörvény-ellenességének, valamint nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában – *dr. Czine Ágnes, dr. Lenkovics Barnabás, dr. Pokol Béla* és *dr. Varga Zs. András* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

h a t á r o z a t o t :

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a 2014. június 30-ig hatályban volt, az anyakönyvekről, a házasságkötési eljárásról és a névviselésről szóló 1982. évi 17. tvr. 27/A. § (2) bekezdés második mondata, valamint 30. § (3) bekezdésének „a kéttagú születési családi név és" szövegrésze alaptörvény-ellenes volt.
2. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a 2014. június 30-ig hatályban volt, az anyakönyvekről, a házasságkötési eljárásról és a névviselésről szóló 1982. évi 17. tvr. 27/A. § (2) bekezdés második mondata, valamint 30. § (3) bekezdésének „a kéttagú születési családi név és" szövegrésze a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt folyamatban lévő 9.K.32.048/2014/13. számú ügyben nem alkalmazható.
3. Az Alkotmánybíróság az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény 44. § (2) bekezdés második mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést visszautasítja.

Az Alkotmánybíróság e határozatát a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.

Indokolás

I.

[1] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság bírája a 9.K.32.048/2014/13-I. számú végzésével az előtte folyamatban lévő, névváltoztatási kérelem tárgyában hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatára irányuló per tárgyalását felfüggesztette, és az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése alapján indítványt terjesztett elő. Az indítványozó bíró az előtte folyamatban lévő eljárásban alkalmazott – időközben hatályon kívül helyezett – az anyakönyvekről, a házasságkötési eljárásról és a névviselésről szóló 1982. évi 17. tvr. (a továbbiakban: Atvr.) 27/A. § (2) bekezdés második mondata alaptörvény-ellenességének megállapítását kérte, valamint, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg, hogy a támadott jogszabályi rendelkezés az indítványozó bíró előtt folyamatban lévő ügyben, illetve általános jelleggel sem alkalmazható. Kérte továbbá a jelenleg hatályos, az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény (a továbbiakban: Atv.) 44. § (2) bekezdés második mondata alaptörvény-ellenességének megállapítását is, tekintettel arra, hogy az szó szerint megegyezik az Atvr. támadott rendelkezésével.

[2] Az indítványozó bíró az előtte folyamatban lévő üggyel kapcsolatosan a következőket fejtette ki. A felperes 2014 februárjában névváltoztatási kérelmet terjesztett elő. A felperes ebben az iránt terjesztett elő kérelmet, hogy vezetékneve kötőjel nélkül kerüljön anyakönyvezésre, továbbá keresztneve megváltoztatását – utóneve második tagjának törlését – is kérte. Kérelme indokolásaként előadta, hogy családneve régi magyar kettős családi név, amely a magyar helyesírás szabályai szerint kötőjel nélkül írandó. Ennek megfelelően anyakönyvezték felmenőit és bátyját, valamint ezt a családnevet viselő, 1955 előtt született oldalági rokonait is, míg a felperest a születésekor hatályos szabályozás alapján – apjától és bátyjától eltérően – kötőjellel. Kifejtette azt is, hogy már többször – 2002-ben és 2013-ban – terjesztett elő névváltoztatás iránti kérelmet azért, hogy családi neve felmenőinek és a magyar helyesírás szabályainak megfelelően kötőjel nélkül írottként kerüljön anyakönyvezésre. Kérelmét 2002-ben – előadása szerint – azzal az indokolással utasították el, hogy arra nincs lehetőség az anyakönyvezésről szóló 1952. évi 19. tvr., a 10/1955. (TK. 42.) BM utasítás, az Atvr. és az Atvr. módosításáról szóló 2002. évi XLV. törvény alapján. Az ügyben másodfokon eljárt közigazgatási hivatal pedig arra hivatkozott, hogy a jogalkotó a 10/1955. BM utasítást – változatlan tartalommal – emelte be az Atvr.-be. 2013-ban ismételten elutasították kérelmét. Mindezek mellett a felperes ismertette családi nevük eredetét kérelme indokolásaként. Jelen kérelmében is hivatkozott az Atvr. 27. § (2) bekezdésére, miszerint a név anyakönyvezésénél a magyar helyesírás szabályai az irányadók. Ehhez csatolta a magyar helyesírás szabályainak 158. pontját, amely az összetett családnevek írásmódjáról rendelkezik. A felperes hivatkozott az 58/2001. (XII. 7.) AB határozatra (ABH 2001, 527.; a továbbiakban: Abh.), mivel szerinte az Atvr. 27/A. § (2) bekezdése ez alapján alkotmánysértő. Második utóneve törlése iránti kérelme indokolásaként előadta, hogy azt nem használja.

[3] Az anyakönyvi ügyekért az eljárás idején felelős közigazgatási és igazságügyi miniszter hiánypótlásra hívta fel a felperest, mivel álláspontja szerint a felperes nem indokolta a névváltoztatás iránti kérelmét. A felperes nyilatkozatában megismételte az eredeti kérelemben előadottakat. A közigazgatási és igazságügyi miniszter 2014. április 3. napján kelt N-433-826/4/2014. számú határozatával (a továbbiakban: közigazgatási határozat) a felperes névváltoztatás iránti kérelmét – mind a családi, mind az utónév tekintetében – elutasította. Indokolását arra alapozta, hogy az Atvr. 27/A. § (2) bekezdése nem teszi lehetővé, hogy a felperes nevének megváltoztatása a magyar helyesírás szabályai szerint történjék.

[4] A felperes a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát kérte, az eredeti kérelmében szereplő indokok alapján, valamint kérte az Abh.-ban foglaltak figyelembe vételét.

[5] Az indítványozó bíró szerint a támadott jogszabályi rendelkezések az Alaptörvény I. cikk (1)–(3) bekezdését, II. cikkét, VI. cikk (1)–(2) bekezdését, XV. cikk (1)–(2) bekezdését sértik. Kérte továbbá nemzetközi szerződésbe ütközés megállapítását is az indítványozó bíró az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése, valamint az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én, Rómában kelt Egyezményt és nyolc jegyzőkönyvét kihirdető 1993. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: EJEE) 8. cikke alapján.

[6] Az indítványozó bíró álláspontja szerint a támadott jogszabályi rendelkezések a névviseléshez való jogot korlátozzák. Figyelemmel ugyanis az Abh.-ban foglaltakra: a régi magyar kettős családi név írásmódja az emberi méltósághoz és az önazonossághoz való joga részét képezi és így alapjogi védelem alatt áll. A jogalkotó döntése következtében kötőjellel anyakönyvezett kettős családi név ugyanis új vezetéknevet keletkeztet. A vezetéknév régi hagyományos írásmód szerinti (kötőjel nélküli) anyakönyvezésének a tilalma nem tekinthető olyan korlátozásnak, amelynek ésszerű alkotmányos indoka van. Az állami nyilvántartások egységességéhez fűződő, valamint a vezetéknevek keresztnevektől való megkülönböztethetőségéhez fűződő közérdek ugyanis nem indokolja azt, hogy a kettős vezetéknév csak kötőjellel anyakönyvezhető. Ez a szabály nem alkalmas arra sem, hogy a felperes és családja közötti rokoni kapcsolatot kifejezze. A korlátozás mértéke tehát az elérni kívánt céllal nem áll arányban, így aránytalan érdeksérelmet okoz, és egyúttal diszkriminatív is. A jogalkotó bizonyos esetekben lehetővé tette a méltányossági jogkörben történő engedélyezés lehetőségét, például magyartalanul képzett név, történelmi név, régies írásmóddal írott családi név esetén. A kéttagú családi név kötőjel nélküli írásának lehetőségét azonban még méltányosság alapján sem tette és teszi lehetővé (mint ahogy a kettőnél több tagú családi név esetében sincs erre lehetőség) az Atvr. 28. § (6) bekezdése, illetve Atv. 49. § (5) bekezdése alapján.

[7] A támadott rendelkezések nemzetközi szerződésbe ütközése kapcsán az indítványozó bíró hivatkozott a Daróczy kontra Magyarország ügyre [EJEB (44378/05), 2008. július. 1.]. A bíró kiemelte, hogy az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlata értelmében az államok ugyan széles mérlegelési mozgásteret élveznek a nevek szabályozásában, nem hagyhatják ugyanakkor figyelmen kívül azok fontosságát a magánszemélyek életében, mivel a név az önazonosítás és az önmeghatározás központi eleme. Az EJEE 8. cikkét sérti, ha egy magánszemélynek a névhasználathoz vagy neve megváltoztatásához való jogát igazolt és releváns indok nélkül korlátozza az állam.

II.

[8] 1. Az Alaptörvény indítványozó által hivatkozott rendelkezései:

„Q) cikk (1) Magyarország a béke és a biztonság megteremtése és megőrzése, valamint az emberiség fenntartható fejlődése érdekében együttműködésre törekszik a világ valamennyi népével és országával.

(2) Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.

(3) Magyarország elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait. A nemzetközi jog más forrásai jogszabályban történő kihirdetésükkel válnak a magyar jogrendszer részévé."

„I. cikk (1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

(2) Magyarország elismeri az ember alapvető egyéni és közösségi jogait.

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható."

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg."

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák.

(2) Mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez."

„XV. cikk (1) A törvény előtt mindenki egyenlő. Minden ember jogképes.

(2) Magyarország az alapvető jogokat mindenkinek bármely megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, fogyatékosság, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül biztosítja."

[9] 2. Az Atvr. indítvánnyal támadott rendelkezése:
„27/A. § (2) A családi név egy- vagy kéttagú. A kéttagú családi név tagjait kötőjel köti össze."
„30. § (3) Az anyakönyvvezetőnek a kéttagú születési családi név és a házassági név családi nevekből képzett részét kötőjellel összekapcsolva kell anyakönyveznie."

[10] 3. Az Atv. indítvánnyal támadott rendelkezése:
„44. § (2) A születési családi név egy- vagy kéttagú. A kéttagú családi név tagjait kötőjel köti össze."

III.

[11] Az indítvány az alábbiak szerint részben megalapozott.

[12] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy a bírói kezdeményezés megfelel-e a törvényben előírt feltételeknek. Az Abtv. 25. §-a szerint a bíró – a bírósági eljárás felfüggesztése mellett – abban az esetben kezdeményezheti az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés b) pontja alapján az Alkotmánybíróságnál a jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alaptörvény-ellenességének megállapítását, illetve az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazásának kizárását, ha az előtte folyamatban levő egyedi ügy elbírálása során olyan jogszabályt kell alkalmazni, amelynek alaptörvény-ellenességét észleli, vagy alaptörvény-ellenességét az Alkotmánybíróság már megállapította.

[13] Az alkotmánybírósági eljárás alapjául szolgáló ügy tárgya egy közigazgatási határozat, amelynek bírósági felülvizsgálatára a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) XX. fejezete irányadó. A Pp. 339/A. §-a alapján a bíróság a közigazgatási határozatot a meghozatalakor alkalmazandó jogszabályok és fennálló tények alapján vizsgálja felül. A közigazgatási határozat meghozatalára 2014. április 3-án került sor, így az ekkor hatályos jogszabályt kell a bíróságnak alkalmaznia. Ez egyúttal meghatározza a bírói kezdeményezésben támadható jogszabályt is.

[14] Az ügyben eljáró bíró két jogszabályt jelölt meg a bírói kezdeményezésben: az Atvr.-t és az Atv.-t. Az Atv. 2010. január 8-án került kihirdetésre. Az Atv. – kihirdetésekor hatályos – 97. §-a szerint a törvény 2011. január 1-jén lép hatályba, a 100. § (1) bekezdés a) pontja pedig egyúttal az Atvr. hatályon kívül helyezéséről rendelkezett.

[15] Ugyanakkor a jogalkotó ezt követően többször is módosította az Atv. hatálybalépésének határidejét. Elsőként a Magyar Köztársaság minisztériumainak felsorolásáról szóló 2010. évi XLII. törvénnyel összefüggésben szükséges törvénymódosításokról és egyes iparjogvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2010. évi CXLVIII. törvény 257–258. §-a rendelkezett az Atv. hatálybalépésének elhalasztásáról. Ez a törvény 2010. december 31-én lépett hatályba, és 2011. január 1. helyett az Atv. 2012. január 1-jén történő hatálybalépéséről rendelkezett.

[16] Ezt követően az egyes törvények Alaptörvénnyel összefüggő módosításáról szóló 2011. évi CCI. törvény 351–353. §-a rendelkezett az Atv. hatálybalépésének új határidejéről. Ez a törvény 2011. december 31-én lépett hatályba, s úgy rendelkezett, hogy az Atv. 2012. január 1-je helyett 2013. január 1-jén lép hatályba.

[17] Ezután az új hatálybalépést megállapító rendelkezés 2012. december 31-én lépett hatályba: az egyes törvényeknek a Magyary Egyszerűsítési Programmal és a területfejlesztéssel összefüggő módosításáról szóló 2012. évi CCVII. törvény 84. §-a módosította az Atv. hatálybalépésének határidejét. Eszerint az Atv. 2013. január 1-je helyett 2014. január 1-jén lép hatálya.

[18] Végül – a 2013 júniusában kihirdetett – az egyes törvényeknek az elektronikus anyakönyv kialakításával összefüggésben szükséges módosításáról szóló 2013. évi LXXVI. törvény 117. §-a, 119. § (3) bekezdése, valamint 120. §-a rendelkezett az Atv. hatálybalépésének új határidejéről és az ezzel összefüggésben szükséges átmeneti szabályokról. Eszerint a törvény szerint az Atv. 2014. július 1-jén lép hatályba, s az Atvr. ezzel egyidejűleg hatályát veszti.

[19] Mindezek alapján megállapítható, hogy a bírósági felülvizsgálat tárgyát képező közigazgatási határozat meghozatala idején, vagyis 2014. április 3-án, az Atvr. volt hatályban, így az Alkotmánybíróság a bírói kezdeményezést erre tekintettel bírálta el.

[20] Az Abtv. 41. § (3) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság a hatályon kívül helyezett jogszabály alaptörvény-ellenességét akkor állapíthatja meg, ha a jogszabályt a konkrét esetben még alkalmazni kellene. Ez a feltétel az ügyben teljesül, hiszen a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság bírája a 9.K.32.048/2014/13. számon folyamatban lévő ügyben a már hatályban nem lévő Atvr. – az indítványozó bíró szerint alaptörvény-ellenes – rendelkezését kell alkalmazni. Ezért az Alkotmánybíróság az eljárását a már nem hatályos Atvr. támadott rendelkezése tekintetében folytatta le.

[21] Emellett az Alkotmánybíróság megjegyzi, hogy a hatálybalépés határidejének módosítása legtöbb esetben egy nappal az előtt történt, hogy a korábbi törvényi rendelkezés szerint az Atv. hatályba lépett volna. Vagyis – három esetben is – a hatálybalépés előtt egy nappal „halasztotta el" a törvényalkotó az Atv. hatálybalépését. Indítvány hiányában azonban ennek alkotmányosságát az Alkotmánybíróság nem vizsgálta.

[22] 2. Az Alkotmánybíróság korábban több határozatában is foglalkozott a névhez való jog bizonyos elemeivel.

[23] Az Alkotmánybíróság Magyarország Alaptörvényének negyedik módosítása (2013. március 25.) hatálybalépését követően, az Alaptörvény Záró és vegyes rendelkezések 5. pontjára tekintettel úgy foglalt állást, hogy „az újabb ügyekben vizsgálandó alkotmányjogi kérdések kapcsán felhasználhatja a korábbi határozataiban kidolgozott érveket, jogelveket és alkotmányossági összefüggéseket, ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya, és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése" {13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [32]}. Ennek fényében az Alkotmánybíróság áttekintette a kérdéskört érintő korábbi gyakorlatát, és a konkrét ügy kapcsán összevetette az alapul szolgáló alaptörvényi, illetve alkotmányi rendelkezéseket, ami alapján megállapította, hogy nincs akadálya a korábbiakban kialakult és idevágó gyakorlat megfelelő alkalmazásának.

[24] 2.1. Átfogóan az Abh. foglalkozott a névhez való joggal, illetve annak részeként a névviseléshez, névváltoztatáshoz való joggal. Az Abh. megállapította, hogy a névhez való jog mint az ember önazonosságának kifejezésére szolgáló megnevezéshez való jog abszolút szerkezetű alapjog, vagyis az állam által nem korlátozható. Ahogy az Abh. fogalmazott: „[a] saját névhez való jog csak a jog teljességével van fogalmi azonosságban, tehát a maga egészében »lényeges tartalom«, s ilyenként nem korlátozható, vagyis elidegeníthetetlen, érinthetetlen jog, amely felett az állam nem rendelkezhet. Minden embernek kell, hogy legyen saját neve és ez a név nem helyettesíthető sem számmal, sem kóddal, sem egyéb szimbólummal. A saját név a személy identitásának egyik – mégpedig alapvető – meghatározója, amely azonosítását, egyúttal másoktól való megkülönböztetését is szolgálja, ezért a személy individualitásának egyedi, helyettesíthetetlen voltának egyik kifejezője. […] Ugyanilyen megítélést és védelmet kaphat a saját név viseléséhez való jog is, amely a saját névhez való jognak kifelé, mások felé való megjelenítése. Tartalmát tekintve azt fejezi ki, hogy a meglévő – állam által regisztrált – neve senkitől sem vehető el, s az állam az érintett beleegyezése nélkül a nevet nem is változtathatja meg. Vagyis a saját név viselésének a joga is korlátozhatatlan alapvető jog." (ABH, 2001, 527, 542.)

[25] Az Abh. a névnek azon funkciója mellett, hogy az az egyén individualitásának kifejezője, hangsúlyozta annak társadalmi-történeti-kulturális kötöttségét. Eszerint a név formai és tartalmi értelemben is tradíció-kötött. Formai értelemben annyiban, amennyiben a név családi és utónév összetételből áll, nem csak az egyikből vagy a másikból. Tartalmi értelemben azért, mert a családi név a felmenők által viselt családi név lehet, ezáltal a családi név egy adott családhoz tartozást hivatott kifejezni. Az utónevek körét pedig a hagyomány és a nyelvtudomány jelöli ki. E kötöttségek éppúgy korlátját képezik a nevek anyakönyvezése állami szabályozásának, mint a névjog részjogosítványai állampolgárok általi gyakorlásának.

[26] Ahogy a névjog „az egyén saját névhez való joga" értelmében véve abszolút szerkezetű, vagyis korlátozhatatlan, az emberi méltósághoz fűződő alapjog, ugyanez nem vonatkozik a névjog egyes részjogosítványaira. Ezek közül az Abh. a névviselés, névváltoztatás és névmódosítás jogát nevesítette (utalva arra, hogy e felsorolást nem tekinti taxatívnak). Ezen részjogosítványok esetében a korlátozásra az Abh. szerint a szükségesség-arányosság alapjogi tesztje alkalmazandó.

„Nem jár tehát el alkotmányellenesen az állam akkor, ha a feltételek és korlátok meghatározása során ez utóbbi körben (azaz a névválasztás és a névváltoztatás tekintetében) külön kezeli a családi és az utóneveket, s a közérdekűségre tekintettel abból indul ki, hogy a családi nevek felett a név viselője sem rendelkezik olyan szabadon, mint például az utónevekkel. A családi név választásánál és a névváltoztatásnál, névmódosításnál például nem szükségszerű és aránytalan (végső soron emberi méltóságot sértő) az olyan állami szabályozás, amely elutasítja a kérelmező (akár tetszőleges számú) névváltoztatási, névmódosítási kérelmét. Az állam e korlátozása nyilvánvalóan azt a közérdeket fejezi ki, hogy a tetszőlegesen szabad számú, teljesen a magánszemély uralma alatt álló családi név választása, változtatása és módosítása ne vezethessen el addig, hogy valaki kibújhasson kötelezettségeinek a teljesítése alól (pl. eltűnjön az adósnévjegyzékről), illetőleg bűnügyi nyilvántartásban szereplő személy esetében reálisan számolni kelljen eljárási-azonosítási nehézségekkel." (ABH 2001, 527, 549–550.)

[27] Az Abh. mindezek alapján megsemmisítette – többek között – az Atvr. végrehajtási rendeletének [az anyakönyvekről, a házasságkötési eljárásról és a névviselésről szóló 2/1982. (VIII. 14.) MT–TH rendelkezés

(a továbbiakban: Atvr. Vhr.)] azon rendelkezését [48. § (3) bekezdését], amely a megkülönböztető betűjel anyakönyvezésénél előírta, hogy azt a családi nevet megelőzően nagybetűvel kell bejegyezni és ponttal elkülöníteni a családi névtől. Az Abh. szerint – a magasabb szintű jogszabállyal való ellentéten túlmenően – azért alkotmányellenes ez a rendelkezés, mert sérti az alapjogi védelmet élvező családi nevet. A megsemmisített jogszabályi rendelkezés „következménye adott esetben a névviselési jog alkotmányellenes korlátozása lett, mivel továbbhatásában azoknak a neveknek a megváltoztatásával is együtt járt, amelyeknél a megkülönböztetés a felmenőket illetően korábban, iratokkal igazolhatóan a családi név után került anyakönyvezésre. A betűjelzés sorrendi megállapításával a vizsgált esetben a kérelmező számára teljesen idegen, nem is a családját és őt magát azonosító név jött létre. A más sorrend új nevet keletkeztetett, amely már nem képes arra sem, hogy a felmenőkkel való kapcsolatot érzékeltesse. A vizsgált esetben az Atvr. és az Atvr. Vhr. közötti ütközés eredményeként az indítványozótól gyakorlatilag a saját nevét – annak beleegyezése nélkül – elvették, és az állam őt arra kényszerítette, hogy az ő általa meghatározott nevet viselje. Márpedig a saját névhez és annak viseléséhez minden embernek joga van: az, mint az önazonossághoz való jog alapvető jog, a születéssel keletkező elidegeníthetetlen emberi jog, amely az állam által elvonhatatlan és – lényeges tartalmát tekintve – korlátozhatatlan. A jelen esetben viszont az állam a regisztrálandó tény lényeges tartalmát maga határozta meg." (ABH 2001, 527, 553.)

[28] 2.2. Az Abh.-t követően a 1231/E/2007. AB határozat (ABH 2009, 2249.) a kettős állampolgárok névváltoztatási jogával foglalkozott. Az indítványozó mulasztásban megnyilvánuló alkotmánysértés megállapítását kérte amiatt, hogy a kettős állampolgárokra nézve a jogalkotó a névváltoztatást nem szabályozta. Az indítványozó kanadai–magyar kettős állampolgárként a kanadai állampolgárság megszerzése után a kanadai jog alapján felvette a „von" előnevet. Ezt a névváltoztatást a magyar szabályozás alapján – az akkor hatályos Atvr. 27. § (2) bekezdése alapján – kötőjellel anyakönyvezték, mint kéttagú családi nevet. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy nem áll fenn mulasztásban megnyilvánuló alkotmánysértés az indítványozó által hivatkozott okból, ugyanis a magyar hatóságnak névváltoztatás esetén a magyar jogszabályok – vagyis az Atvr. – alapján kell eljárniuk, ha az érintett személyes joga a magyar. Kettős állampolgár esetében, ha az egyik állampolgárság a magyar, a magyar szabályok irányadók a névváltoztatás esetén. Ha tehát az érintett névváltoztatás útján felvett családi neve kettős, azt kötőjellel kell anyakönyvezni. Utalt ez a határozat végül arra, hogy névváltoztatás esetén lehetőség van méltányossági jogkör gyakorlására, ám ez a „von" előtagra nem alkalmazható, emellett a magyar jog a nemesi címek viselését is kizárja. Így annak anyakönyvezésére csak kötőjellel van lehetőség.

[29] 2.3. A 988/B/2009. AB határozat (ABH 2011, 2037.) a nemesi címek viselésének (anyakönyvezésének) kérdésével foglalkozott és – figyelemmel az Abh.-ban foglaltakra – megállapította: a saját név viseléséhez való jogba nem tartozik bele a nemesi előnév és cím viselésének joga. A saját név viselésének joga a családi és utónévből álló saját nevet védi, amelynek nem része a nemesi előnév és cím, így az (abszolút szerkezetű) alapjogi védelem sem terjed ki rá. E védelem azért sem terjed ki a nemesi előnévre és címre, mert ahhoz olyan többletjogok kapcsolódtak, amelyek az egyenlő emberi méltóságot sértenék. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság nem tartotta alkotmánysértőnek a nemesi előnevek és címek anyakönyvezésének törvényhozó általi kizárását.

[30] 3. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban áttekintette a hatályos kettős családi névre vonatkozó magyar szabályozás kialakulását.

[31] Az állami anyakönyvezést Magyarországon először az állami anyakönyvekről szóló 1894. évi XXXIII. törvénycikk rendelte el. Innentől fogva kronológiai sorrendben, három külön (születési, házassági és halotti) anyakönyvben történt az anyakönyvezés. A születési nevet illetően az anyakönyvvezető a gyermek utónevét, valamint a szülőknek (törvénytelen gyermek esetén: anyjának) családi és utónevét kellett bejegyeznie, vagyis a születési anyakönyvben eredetileg nem szerepelt a gyermek családi neve. Ez volt a szabályozás 1953. január 1-jéig.

[32] A jegyzőkönyvi mintájú anyakönyvezés helyett a rovatok szerinti („rovatos mintájú") anyakönyvezés 1907. január 1-jétől vette kezdetét. (Ennek jogszabályi alapját az állami anyakönyvekről szóló 1894:XXXIII. tc. módosításáról szóló 1904:XXXVI. tc., és az annak hatálybalépését elrendelő 118339/1906. BM számú rendelet, valamint az 1904: XXXVI. tc. életbelépésével kapcsolatos intézkedésekről szóló 118340/1906. BM számú körrendelet 4. pontja, végül a 80000/1906. BM számú rendelet teremtették meg. A rendeletek a Belügyi Közlöny 1906. évi 48. számában és annak mellékletében jelentek meg.) A gyakorlatban azonban ez azt jelentette, hogy a szülő családi és utóneve egy rovatban került az anyakönyvbe bejegyzésre, ami egyes két- vagy többtagú családi és utónevek esetében értelmezési problémát vethetett fel.

[33] Az anyakönyvi nyilvántartás átfogó átalakítására 1952-ben került sor. Ekkor négy új norma született az anyakönyvi nyilvántartást érintően: a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény, az annak hatálybalépéséről és végrehajtásáról szóló 1952. évi 23. tvr., az anyakönyvekről szóló 1952. évi 19. tvr., végül

az anyakönyvek vezetéséről és a házasságkötési eljárásról szóló 9/1952. BM utasítás (a továbbiakban: Utasítás). Az anyakönyvvezetés és az anyakönyvi eljárás részletes szabályait az Utasítás tartalmazta. Eszerint 1953. január 1-jétől külön rovatba kell bejegyezni a családi és az utónevet, s ugyanezt a formátumot követi az anyakönyv alapján kiállított születési anyakönyvi kivonat is (ld. Utasítás Melléklet 2. számú minta 12. számú példa). Ugyanakkor ezzel egyidejűleg az Utasítás 39. § (6) bekezdése úgy rendelkezett, hogy a kéttagú családi nevet – függetlenül attól, hogy azt az adott család tradicionálisan hogyan írta – kötőjellel kell anyakönyvezni. A szabályozás indoka elvileg az volt, hogy ezáltal lehet egyértelműen megkülönböztetni a családi nevet az utónévtől. (Megjegyzendő, hogy az Utasítás rendelkezett arról is, hogy a családi név legfeljebb kéttagú lehet, valamint arról is, hogy a megkülönböztető betűjelet a továbbiakban nem lehet anyakönyvezni.)

[34] E szabály következménye az lett, hogy – elvileg – regisztrációs indokkal a jogalkotó egyazon családon belül eltérő családi neveket hozott létre.

[35] A születési név – konkrétan a kéttagú családi név – anyakönyvezésére vonatkozó későbbi jogszabályok az Utasításban foglaltakat vették át, tekintet nélkül arra, hogy a családi név és az utónév elkülönítése a külön rovatba történő anyakönyvezés révén már akkor megoldódott, amikor az Utasítás elrendelte a kéttagú családi nevek kötőjeles anyakönyvezését. A jelenleg hatályos Atv. is eszerint szabályozza – a születési és a házassági nevek esetében egyaránt – a kéttagú családi nevek anyakönyvezését.

[36] 4. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban áttekintette az ügyben alkalmazandó jogszabályi rendelkezéseket. E tekintetben a közigazgatási határozat meghozatalának időpontja az irányadó, vagyis 2014. április 3-a.

[37] Az Atvr. 27. § (2) bekezdése – az Atvr. módosításáról szóló 2002. évi XLV. törvénnyel történt módosítását követően – úgy rendelkezett, hogy a név anyakönyvezésénél a magyar helyesírás szabályai az irányadók. Ez a szabály valamennyi, a névre vonatkozó eljárástípusban érvényesült az Atvr. alapján. A születési névre vonatkozó szabályokat a közigazgatási határozat meghozatalakor az Atvr. 27/A. § tartalmazta. A születési név megváltoztatásáról a közigazgatási határozat meghozatalakor az Atvr. 28–28/B. §-a rendelkezett. Az Atvr. 28. § (6) bekezdése különös méltánylást érdemlő körülmények esetében lehetővé tette azt, hogy a hatóság a magyar hagyományoktól eltérő hangzású, magyartalanul képzett név, történelmi név, régies írásmóddal írott családi név felvételét engedélyezze a névváltoztatási eljárás keretében.

[38] Emellett a név anyakönyvezését illetően az Atvr. – ugyanezen időpontban hatályos – 30–30/B. §-a tartalmazott rendelkezéseket. Ez utóbbi jogszabályi rendelkezések közül a jelen ügy vonatkozásában az Atvr. 30. § (3) bekezdése bír jelentőséggel, amely szerint az anyakönyvvezetőnek a kéttagú családi nevet, valamint házassági név esetén a családi nevekből képzett (kéttagú) részét kötőjellel kell anyakönyveznie.

[39] Mindezek alapján megállapítható, hogy az Atvr. szabályozási rendszerében a születési név anyakönyvezése és annak megváltoztatása esetén főszabályként a magyar helyesírás szabályai voltak az irányadók. Ez alól kivételt teremtett a születési név tekintetében az Atvr. 27/A. § (2) bekezdésének második mondata azzal, hogy a többes családi nevek hagyományos írásmódjától eltérően azok kötelező kötőjellel történő anyakönyvezéséről rendelkezett, valamint névváltoztatás esetén az Atvr. 28. § (6) bekezdése, amely különös méltányosságot érdemlő okból megengedte az eltérést a magyar helyesírás szabályaitól.

[40] A kéttagú családi név kizárólag kötőjellel volt anyakönyvezhető, függetlenül attól, hogy születési név anyakönyvezéséről, vagy annak megváltoztatásáról volt szó. Ez következik az Atvr. 27/A. § (2) bekezdés második mondatából, valamint az Atvr. 30. § (3) bekezdéséből. Vagyis a kéttagú családi név még különös méltánylást érdemlő esetben névváltoztatás útján sem volt anyakönyvezhető kötőjel nélkül, ezt ugyanis egyértelműen kizárta az Atvr. 30. § (3) bekezdése. Vagyis a kéttagú családi név kötőjeles anyakönyvezésre vonatkozó szabályai olyan kógens szabályokként kerültek meghatározásra az Atvr.-ben, amelyek még méltányosság alapján sem engedtek kivételt, illetve attól függetlenül voltak alkalmazandók, hogy a magyar helyesírás szabályai alapján az adott családi név kötőjel nélkül volna írandó (ld. ún. jelzős családi név).

[41] 5. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban azt vizsgálta, hogy az Atvr. 27/A. § (2) bekezdés második mondata sérti-e a névviseléshez és névváltoztatáshoz való jogot – figyelemmel az Abh.-ban foglaltakra.

[42] Az Abh.-ban kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság ismételten hangsúlyozza, hogy a névviselés és a névváltoztatás szabályainak meghatározásánál az állam feladata elsősorban a regisztráció. A családi nevek névváltoztatási szabályainak kialakításában a jogalkotónak nagyobb mozgástere van a közérdekre tekintettel: ezért nem alkotmánysértő, ha az egyén nem rendelkezik korlátlanul családi neve felett (elsősorban a névváltoztatás számát és gyakoriságát illetően).

[43] Más megítélés alá esik azonban az az eset, ha az érintett személy családi neve a jogalkotó döntése folytán tér el a felmenői által viselt családi névtől. Erre tekintettel semmisítette meg az Abh. a megkülönböztető betűjelzés

anyakönyvezésére vonatkozó azon szabályt, hogy az csak a családi név előtt álló betűjelként anyakönyvezhető akkor is, ha a családban a felmenők bizonyíthatóan nem a családi név előtt használták a megkülönböztető betűjelzést. Ezáltal ugyanis a jogalkotó maga hoz létre az egyén számára a családjáétól eltérő, attól idegen családi nevet.

[44] Ugyanez állapítható meg a kéttagú családi nevek kötőjellel történő anyakönyvezése esetén. Ebben az esetben is a jogalkotó hozta létre azt a helyzetet, hogy egy olyan családi nevet, amelyet az adott családban a felmenők kötőjel nélkül használtak kötőjellel kellett anyakönyvezni. A jelen ügyben a névváltoztatási kérelem épp arra irányul, hogy az érintett személy a felmenői által viselt családi nevet „visszakaphassa", viselhesse, amely épp a jogalkotó döntése folytán torzult.

[45] Az Atvr. 27/A. § (2) bekezdésben foglalt korlátozó rendelkezés, amely szerint a kéttagú családi név kizárólag kötőjellel anyakönyvezhető, a névviselés és a névváltoztatási jog tekintetében is a névhez való jogot korlátozó szabály. E korlátozás csak akkor minősül alkotmányosnak, ha az szükséges és arányos. A kettős családi név kötőjellel történő kötelező és kivételt nem engedő összekapcsolása nem indokolható a regisztráció egyértelműségével, hiszen az anyakönyvben 1953. január 1-je óta technikailag is elkülönül a családi név és az utónév anyakönyvezése, így azok nem keverhetők össze. Úgyszintén nem indokolható a közérdekkel, hogy a család felmenői által hagyományosan kötőjel nélkül írt kettős családi nevet a jogalkotó döntése folytán csak kötőjellel lehet anyakönyvezni, és ez még névváltoztatás útján sem módosítható (még különös méltányosság keretében sem). Így nincs olyan alkotmányosan elfogadható cél, amely miatt ez a korlátozás szükségesnek minősíthető.

[46] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Atvr. 27/A. § (2) bekezdés második mondata az Alaptörvény II. cikkével ellentétes volt.

[47] Tekintettel arra, hogy az Alkotmánybíróság a támadott rendelkezés alkotmányellenességét az Alaptörvény II. cikkével való ellentéte alapján megállapította, az indítványban felvetett egyéb szempontok szerinti alkotmányossági vizsgálatot – gyakorlatának megfelelően – nem folytatta le.

[48] 6. Az Alkotmánybíróság figyelemmel volt arra, hogy a támadott jogszabályi rendelkezésen kívül a név anyakönyvezésére vonatkozó szabályok (Atvr. 30. §) a névváltoztatás anyakönyvi bejegyzésének akadályát képeznék. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alaptörvény-ellenesség megállapítása joghatásának érvényesülése érdekében szükséges – figyelemmel az Alaptörvény 24. cikk (4) bekezdésére – szoros összefüggés alapján az Atvr. 30. § (3) bekezdésének alkotmányossági vizsgálata is. E tekintetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Atvr. 30. § (3) bekezdésének „a kéttagú születési családi név és" szövegrésze a fentiekben kifejtett indokok szerint szintén sérti az Alaptörvény II. cikkét, ezért az alaptörvény-ellenes volt.

[49] 7. Az Abtv. 45. § (2) bekezdése szerint: „ha az Alkotmánybíróság bírói kezdeményezés vagy alkotmányjogi panasz alapján semmisít meg egyedi ügyben alkalmazott jogszabályt, a megsemmisített jogszabály az Alkotmánybíróság eljárására okot adó ügyben nem alkalmazható." Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Atvr. 27/A. § (2) bekezdés második mondata és 30. § (3) bekezdésének „a kéttagú születési családi név és" szövegrésze a Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt folyamatban lévő 9.K.32.048/2014/13. számú ügyben nem alkalmazható.

[50] 8. Az Alkotmánybíróság az Atv. 44. § (2) bekezdés második mondata tekintetében a következőket állapítja meg.

[51] A Pp. 339/A. §-a alapján a bíróság a közigazgatási határozatot annak meghozatalakor alkalmazandó jogszabályok és fennálló tények alapján vizsgálja felül. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen ügyben a közigazgatási határozat meghozatalakor, vagyis 2014. április 3-án, az Atvr. volt alkalmazandó, ezért az Alkotmánybíróság az alkotmányossági vizsgálatot az időközben hatályát vesztett Atvr.-re folytathatja le. Ezért az Alkotmánybíróság az Atv. 44. § (2) bekezdés második mondata alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést – az Abtv. 64. § d) pontja, valamint az Ügyrend 65. § (1) bekezdése alapján – visszautasította.

[52] Az Alkotmánybíróság ugyanakkor megjegyzi a következőket. Az Atv. név anyakönyvezésére vonatkozó szabályai részben eltérnek ugyan az Atvr.-ben foglalt szabályoktól, tartalmát illetően azonban az Atv. születési név anyakönyvezésére, valamint annak megváltoztatására vonatkozó szabályok a kéttagú családi név kötőjellel történő anyakönyvezése tekintetében megegyeznek az Atvr. ide vonatkozó rendelkezéseivel (azzal a különbséggel, hogy az Atv. nem írja elő, hogy a név anyakönyvezésénél a magyar helyesírás szabályai az irányadók).

[53] Az Alkotmánybíróság eljárása során észlelte, hogy 2015. április 27-én a belügyminiszter törvényjavaslatot terjesztett elő, amely 2015. július 8-án került kihirdetésre [az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény és a közfoglalkoztatással összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2015. évi CXI. törvény]. Ez a törvény – többek között – a kéttagú családi név kötőjellel történő anyakönyvezésének kötelezettségét megszünteti

a születési név esetében. Emellett a törvény lehetővé teszi egy egyszerűsített, ún. névkorrekciós eljárás keretében azt, hogy azok, akiknek az 1953. január 1-jétől hatályba lépett Utasítás következtében a kéttagú családi nevét annak ellenére anyakönyvezték kötőjellel, hogy a felmenői kötőjel nélkül használták, eszerinti újbóli anyakönyvezést kérhessenek.

[54] 9. Az Alkotmánybíróság jelen határozatának Magyar Közlönyben való közzététele az Abtv. 44. § (1) bekezdésén alapul.

Budapest, 2015. július 14.

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lévay Miklós s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: III/836/2015.

Dr. Czine Ágnes alkotmánybíró párhuzamos indokolása

[55] Egyetértek a határozat rendelkező részével. Ugyanakkor álláspontom szerint a támadott szabályozás alaptörvény-ellenességét nem az Alaptörvény II. cikkével, hanem a VI. cikk (1) bekezdésével összefüggésben kellett volna megállapítani.

[56] Az Alaptörvény VI. cikke – a korábbi alkotmányos szabályozástól eltérően – egységesen védi a magánszférajogokat. Ebbe a körbe sorolva a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való – bármilyen módon, illetve eszközzel történő – kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához, valamint a személyes adatok védelméhez való jogot.

[57] A magán- és családi élet tiszteletben tartására vonatkozó kifejezett rendelkezés hiánya okán vezette le az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatában a névhez való jogot az emberi méltóság védelméből. Az Alkotmánybíróság ugyanakkor a magánszférajogoknak az Alkotmányban nevesített eseteivel [pl. magánlakás sérthetetlenségéhez való jog (59. §)] összefüggésben is mindig hangsúlyozta az emberi méltósághoz való joggal fennálló kapcsolatot. Eszerint például „[a] magánlakás sérthetetlenségéhez való alapjog az emberi méltósághoz való jog, mint általános személyiségi jog alkotó elemeinek egyik, az Alkotmány által nevesítetten biztosított alakzata, amely a magánszféra egyik jelentős összetevőjének sérthetetlenségét alapozza meg." (1115/B/1995. AB határozat, ABH 1996, 551.) Ebből következően nem lehet vitás a hatályos szabályozási környezetben sem, hogy a magánszférajogok az emberi méltósághoz való joggal szoros összefüggésben állnak.

[58] Ennek ellenére indokoltnak tartottam volna, hogy az Alkotmánybíróság a névhez való jogot ne az emberi méltósághoz való joggal, hanem az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésével összefüggésben vizsgálja. Ezáltal ugyanis az Alkotmánybíróság indokolása jobban tudná visszatükrözni az európai emberi jogi dokumentumok, és az azon alapuló emberi jogi bíráskodás eredményeit.

[59] Ezt azért tartom kiemelt szempontnak, mert az Alkotmánybíróság gyakorlatában az EJEB gyakorlata segítséget nyújt az alkotmányos – Alaptörvényben és nemzetközi egyezményben rögzített – alapjogok értelmezéséhez, tartalmuk és kiterjedésük meghatározásához. „Az Emberi Jogok Európai Egyezményében […] biztosított jogok jelentéstartalma ugyanis az EJEB egyedi ügyekben hozott döntéseiben testesül meg, amely elősegíti az emberi jogok értelmezésének egységesen érvényesülő felfogását." {4/2013. (II. 21.) AB határozat, Indokolás [19]}.

[60] Az adott ügyben érintett emberi jog (alapvető jog) egységesen érvényesülő értelmezése miatt tartom szükségesnek annak hangsúlyozását, hogy a névhez való jog a magánszférajogok körébe tartozik. Ez egyértelműen következik az EJEB gyakorlatából.

[61] Az EJEB álláspontja szerint ugyanis az a tény, hogy ha az állam nem engedélyezi a kérelmező számára, hogy az általa kívánt nevet viselje, beavatkozást jelent a kérelmező magánéletébe. A nevek ugyanis alapvető szerepet játszanak a személyek azonosításában. Az EJEB ugyanakkor széles körben elfogadja, hogy a névváltoztatás lehetőségének jogi korlátozása a közérdek védelmében igazolható, például a pontos népességnyilvántartás, vagy annak érdekében, hogy a személyek azonosításához vagy egy adott név viselőinek családhoz kötéséhez szükséges eszközök biztosítva legyenek. [Daróczy kontra Magyarország, EJEB (44378/05) 2008. július 1.]

[62] A névhez való jogot az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) is a magánszférajogok körében védi, érvényesítve e körben az EJEB által kialakított védelmi szintet. Ennek keretében az EUB megállapította, hogy valamely személy neve azonosságának és magánéletének alkotóeleme, amelynek védelmét az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. cikke, valamint az EJEE 8. cikke biztosítja. Bár a hivatkozott dokumentumok kifejezetten nem utalnak a nevekre, valamely személy neve a személyazonosítás és a családhoz való kötődés eszközeként igenis érinti az adott személy magán- és családi életét (C-92/09 és C-93/09. számú ügy).

[63] Álláspontom szerint az adott ügyben – az érintett alapvető joggal összefüggésben – fel lehetett volna használni a hivatkozott határozatokban foglalt értelmezéseket, ezáltal elősegítve a névhez való jog egységes értelmezését.

Budapest, 2015. július 14.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla alkotmánybíró párhuzamos indokolása

[64] Támogatom a határozat rendelkező részi pontjait és ebben a jogszabályi rendelkezés megsemmisítését, de nem tudom elfogadni ennek a határozat által tartalmazott indokolását, mert ez az emberi méltósághoz való jog túlfeszítését jelenti. Ez alapján hozták létre a korábbi alkotmánybírák a jog nagy részének alkotmányjogiasítását – és ezzel a törvényhozó kompetenciájának nagymértékű szűkítését –, és a jelen esetben az alkotmányos névjogot, illetve az alkotmányos házassági jogot. Ezt a kiterjesztést a polgári jogi névjog alkotmányjogiasítása vonatkozásában már a 988/B/2009. AB határozathoz fűzött párhuzamos indokolásban elutasítottam, és most sem kívánom ezt elfogadni. Ezzel szemben az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése által tartalmazott alapvető jogot a magán- és családi élet tiszteletben tartásához elegendőnek találom ahhoz, hogy a jelen esetben a családi név viselése alaptörvény-ellenes korlátozásának minősítsük az indítványozót a hagyományos családi neve írásának megváltoztatására kötelező jogszabályi rendelkezést. Az Alkotmánybíróság belső vitáiban és eszmecseréiben az utóbbi időben egyre inkább megszilárdult az az álláspont, hogy ha az Alaptörvény tartalmaz egy konkrétabb rendelkezést egy ügyre, akkor elsősorban abból kell levezetni az érvelésünket, és kerülni kell az általános formulákra hivatkozást ezekben az esetekben. Így helyeslem azt, hogy csak akkor hivatkozzunk a jogállam formulájára, ha nincs az ügyre konkrétabb alaptörvényi rendelkezés. Ugyanezen okból ellenzem a konkrétabb tartalommal megfogalmazható alaptörvényi formulák túlfeszítését, például a megaláztatás tilalmát jelentő emberi méltóság sérthetetlenségét az itt felhasznált módon túlfeszíteni. Az általános formulákból való kiindulás előnyben részesítése ugyanis elkerülhetetlenül magával hozza, hogy az Alaptörvény konkrétabb rendelkezései lassanként háttérbe szorulnak és elveszítik jelentőségüket. Ez pedig egy fok után az Alaptörvény alkotmánybírák általi újraírását hozza létre, és ez az alkotmányozó hatalom helyére lépést jelenti. Ezért lehet üdvözölni az Alkotmánybíróságon belül az ezzel szembeforduló álláspontot, és ehhez ragaszkodva kell az ügyre konkrétan illő alaptörvényi rendelkezést, a családi- és magánélet védelmét

rögzítő VI. cikket az indokolás alapjává tenni. Párhuzamos indokolásomban ezzel kívántam kiegészíteni az általam máskülönben támogatott határozatot.

Budapest, 2015. július 14.

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

[65] A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom.

Budapest, 2015. július 14.

Dr. Lenkovics Barnabás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.
alkotmánybíró

IX. Határozatok Tára

A Kormány 1483/2015. (VII. 21.) Korm. határozata a Nemzeti Várprogramról

1. A Kormány támogatja és kiemelt célnak tekinti a Nemzeti Várprogram (a továbbiakban: Program) megvalósítását, a Program részét képező kiemelt jelentőségű, a nemzeti kulturális örökség körébe tartozó, az 1. mellékletben szereplő várak fejlesztését.
2. A Kormány felhívja
   a) a nemzetgazdasági minisztert és a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy a 2014–2020 közötti programozási időszak Éves Fejlesztési Kereteinek előkészítése során tervezzék be a Program turisztikai fejlesztéseinek forrásigényét, és a pályázati felhívások kiírásaiban az európai uniós szabályozással összhangban érvényesítsék a Program céljait;
   Felelős: nemzetgazdasági miniszter
   Miniszterelnökséget vezető miniszter
   Határidő: az Éves Fejlesztési Keretek tervezésével egy időben
   b) a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy a nemzetgazdasági miniszter bevonásával gondoskodjon a Program ütemezett megvalósításáról.
   Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
   Határidő: folyamatosan

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1483/2015. (VII. 21.) Korm. határozathoz

A Nemzeti Várprogram műemléki helyszínei

I. ÜTEM (kezdete 2016)

1. Szigetvár, Szigetvári vár (Baranya megye)
2. Miskolc, Diósgyőri vár (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)
3. Eger, Egri vár (Heves megye)
4. Kisvárda, Kisvárdai vár (Szabolcs-Szatmár-Bereg megye)
5. Sümeg, Sümegi vár (Veszprém megye)

II. ÜTEM (kezdete 2017)

1. Sopron, Soproni várfal (Győr-Moson-Sopron megye)
2. Gyula, Gyulai vár (Békés megye)
3. Szerencs, Rákóczi várkastély (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)
4. Csókakő, Csókakői vár (Fejér megye)
5. Mosonmagyaróvár, Óvári vár (Győr-Moson-Sopron megye)
6. Tata, Tatai vár (Komárom-Esztergom megye)
7. Várgesztes, Várgesztesi vár (Komárom-Esztergom megye)
8. Visegrád, Visegrádi fellegvár, Salamon-torony, Alsó-vár (Pest megye)
9. Simontornya, Simontornyai vár (Tolna megye)
10. Csesznek, Cseszneki vár (Veszprém megye)

11. Doba, Somló vára (Veszprém megye)
12. Nagyvázsony, Kinizsi vár (Veszprém megye)
13. Várpalota, Thury-vár (Veszprém megye)

III. ÜTEM (kezdete 2017–2018)

1. Ónod, Ónodi vár (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)
2. Mogyoróska, Regéci vár (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)
3. Sárospatak, Rákóczi-vár (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)
4. Szögliget, Szádvár (Borsod-Abaúj-Zemplén megye)
5. Sirok, Siroki vár (Heves megye)
6. Esztergom, Esztergomi vár (Komárom-Esztergom megye)
7. Drégelypalánk, Drégely vára (Nógrád megye)
8. Hollókő, Hollókői vár (Nógrád megye)
9. Nógrád, Nógrádi vár (Nógrád megye)
10. Kereki, Fejérkő vára (Somogy megye)
11. Sárvár, Nádasdy-vár (Vas megye)
12. Döbrönte, Szarvaskő vára (Veszprém megye)
13. Gyulakeszi, Csobánc vára (Veszprém megye)
14. Szigliget, Szigligeti vár (Veszprém megye)

A Kormány 1484/2015. (VII. 21.) Korm. határozata
a közgyűjteményekben őrzött, állami tulajdonú kulturális javak felújított kulturális örökségi helyszíneken történő elhelyezését szolgáló Műtárgyprogramról

1. A Kormány hazánk kulturális örökségének hiteles megőrzése, fenntartása és minél szélesebb körű bemutatása érdekében egyetért azzal, hogy a nemzeti vagyon részét képező felújított kulturális örökségi helyszíneken – különösen a kastélyokban és várakban – az eredeti környezetükben, a látogatók számára bemutatható módon kerüljenek elhelyezésre a közgyűjteményekben őrzött, a helyszínhez, az adott korszakhoz, történelmi családhoz vagy személyhez köthető, a helyszín turisztikai vonzerejét növelő, állami tulajdonban lévő vagy állami tulajdonba kerülő kulturális javak, melynek érdekében programot indít (a továbbiakban: Műtárgyprogram). A Műtárgyprogram keretében biztosítani kell, hogy amennyiben az örökségvédelmi, állományvédelmi és vagyonbiztonsági követelmények teljesülnek, a kulturális javak a felújított, illetve helyreállított kulturális örökségi helyszíneken kerüljenek elhelyezésre.
2. A Kormány felhívja az emberi erőforrások miniszterét, hogy az 1. pontban foglaltak megvalósítása érdekében dolgozza ki a Műtárgyprogram koncepcióját, feltételrendszerét és eljárásrendjét, és ennek keretében tegyen javaslatot a Kormány számára a Műtárgyprogram eredményes megvalósítását szolgáló jogszabályi környezet kialakítására azzal, hogy az érintett kulturális javak elhelyezését a kulturális örökségi helyszín tulajdonosa, vagyonkezelője vagy használója, valamint hivatalból a kulturális örökség védelméért felelős miniszter és a Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ is kezdeményezhesse.
   Felelős: emberi erőforrások minisztere
   Határidő: 2015. szeptember 30.
3. A Kormány felhívja az emberi erőforrások miniszterét és a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy a nemzetgazdasági miniszter bevonásával a Nemzeti Kastélyprogramra vonatkozóan dolgozzák ki a Műtárgyprogram intézkedés- és ütemtervét, és a Nemzeti Kastélyprogram két helyszínére kidolgozott mintaprojektként mutassák be a Kormány számára.

Felelős: emberi erőforrások minisztere
Miniszterelnökséget vezető miniszter
nemzetgazdasági miniszter
Határidő: 2015. október 31.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1485/2015. (VII. 21.) Korm. határozata
a felújított kulturális terek hasznosításáról és a működtetésük érdekében szükséges intézkedésekről

A Kormány

1. egyetért azzal, hogy a hazai és európai uniós támogatásból felújított kulturális örökségi helyszínek hasznosítása során törekedni kell a társadalmi és gazdasági fenntarthatóság szempontjainak megfelelő, ugyanakkor a felújított helyszín kulturális örökségi és környezeti értékeit hitelesen bemutató funkciók megvalósítására;
2. az 1. pontban megfogalmazott célok megvalósítása érdekében felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, valamint az emberi erőforrások miniszterét, hogy
   a) a kulturális örökségi helyszínek már elkészült, valamint előkészítés alatt álló, jövőbeni fejlesztési programjai – a rendelkezésre álló források erejéig – lehetőség szerint terjedjenek ki az egyes helyszínek történetileg hiteles külső és belső helyreállítására, egykori funkcióinak, értékeinek, a helyszínhez kötődő történelmi családok és a helyszínek történelmi szerepének bemutatására;
   Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
   emberi erőforrások minisztere
   Határidő: folyamatos
   b) a helyszínek hiteles bemutatása érdekében hozzanak létre munkacsoportot a kulturális örökség részét képező helyszínek komplex hasznosításának kidolgozására, beleértve a közgyűjteményekben őrzött, a helyszínhez vagy az adott korszakhoz köthető, állami tulajdonban lévő kulturális javak vagy – amennyiben a feltételek ezt indokolják – korhű másolatok bevonását is.
   Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
   emberi erőforrások minisztere
   nemzetgazdasági miniszter
   Határidő: azonnal

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1486/2015. (VII. 21.) Korm. határozata
a Digitális Nemzet Fejlesztési Program megvalósításával kapcsolatos aktuális feladatokról, valamint egyes kapcsolódó kormányhatározatok módosításáról

1. A Kormány meghatározva a Digitális Nemzet Fejlesztési Program megvalósításával kapcsolatos aktuális feladatokat, a Digitális Nemzet Fejlesztési Program Digitális Infrastruktúra pillér Szupergyors Internet Program megvalósítása érdekében
   a) felhívja
      aa) a Miniszterelnökséget vezető minisztert, a nemzeti fejlesztési minisztert és a nemzetgazdasági minisztert, hogy a Közép-magyarországi régió szélessávval lefedetlen háztartásainak elérése érdekében vizsgálják meg az európai uniós forrás bevonásának lehetőségét és a vizsgálat eredményéről nyújtsanak be jelentést a Kormány részére,

Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
nemzeti fejlesztési miniszter
nemzetgazdasági miniszter

Határidő: a vizsgálat lefolytatására és a jelentés benyújtására 2016. március 31.

ab) az aa) alpont szerinti vizsgálat eredményétől függően a nemzetgazdasági minisztert és a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy gondoskodjanak – a GINOP 3.4.1 kódszámú konstrukcióval összhangban – a 2017. évi központi költségvetésben legfeljebb 6900,0 millió forint hazai költségvetési támogatás Nemzeti Fejlesztési Minisztérium fejezetében történő biztosításáról;

Felelős: nemzetgazdasági miniszter
nemzeti fejlesztési miniszter

Határidő: 2017. évi költségvetés tervezéssel egyidejűleg

b) felhívja a nemzetgazdasági minisztert, hogy biztosítson a GINOP 3.4.1 kódszámú konstrukció keretében 2015-ben meghirdetésre kerülő szélessáv-fejlesztési pályázatok elektronikus befogadásának, emelt szintű műszaki értékelésének és a hálózatépítések kivitelezésének követését támogató informatikai szolgáltatás beszerzésére 340,0 millió forintot a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség részére hazai költségvetési forrás terhére;

Felelős: nemzetgazdasági miniszter

Határidő: azonnal

c) felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy gondoskodjon a GINOP 3.4.1 kódszámú pályázati felhívás keretein belül a támogatott infrastruktúrához való nagykereskedelmi hozzáférés feltételeinek kidolgozásáról, beleértve a közintézmények hálózati ellátásához szükséges hálózati hozzáférés biztosítását is.

Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter

Határidő: 2015. július 31.

2. A Kormány a Digitális Nemzet Fejlesztési Program Digitális Infrastruktúra pillér megvalósítása érdekében

a) felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy

aa) – az érintett közművek tekintetében – a nemzeti fejlesztési miniszter és a belügyminiszter bevonásával, valamint a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnökének együttműködésével vizsgálja felül az egységes elektronikus közműnyilvántartásról szóló 324/2013. (VIII. 29.) Korm. rendeletet és a kapcsolódó jogszabályokat annak érdekében, hogy a Digitális Nemzet Fejlesztési Program végrehajtásához szükséges hálózatfejlesztések közműegyeztetései késedelem nélkül végrehajthatók legyenek, és

ab) tegye meg a szükséges intézkedéseket az egységes elektronikus közműnyilvántartói rendszer továbbfejlesztésére a közmű-egyeztetési eljárás szabványosítása és elektronizálása érdekében;

Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
nemzeti fejlesztési miniszter
belügyminiszter

Határidő: a felülvizsgálat tekintetében: 2015. december 31.
a rendszer továbbfejlesztése tekintetében: 2016. június 30.

b) felhívja a belügyminisztert, hogy a nemzeti fejlesztési miniszter bevonásával készítsen részletes megvalósíthatósági tanulmányt a kormányzati célú hírközlési hálózatok továbbfejlesztéséről, ennek keretében gondoskodjon a GINOP 3.4.2. és GINOP 3.4.3. kódszámú konstrukciók pályázati felhívásának előkészítéséről;

Felelős: belügyminiszter
nemzeti fejlesztési miniszter

Határidő: 2015. november 30.

c) felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy a köznevelési intézmények tekintetében az emberi erőforrások minisztere bevonásával gondoskodjon

ca) a Nemzeti Információs Infrastruktúra Fejlesztési Programról szóló 5/2011. (II. 3.) Korm. rendelet szerinti hálózatok fejlesztéséről annak érdekében, hogy a köznevelési intézmények által igénybevett szolgáltatás átlagosan elérje az 50 Mbps sávszélességet, valamint

cb) a felsőoktatási, és más kutatási intézmények által végzett kutatás-fejlesztési és innovációs tevékenység hatékonyságának a növelése érdekében a jelenlegi szuperszámítástechnikai kapacitások 75 százalékos mértékű növekedéséről.

Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
emberi erőforrások minisztere
Határidő: 2016. december 31.

3. A Kormány a Digitális Nemzet Fejlesztési Program Digitális Közösség és Gazdaság pillér megvalósítása érdekében
   a) felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy
      aa) gondoskodjon – a Lechner Tudásközpont Területi, Építészeti és Informatikai Nonprofit Kft. közreműködésével, a belügyminiszter és a nemzeti fejlesztési miniszter bevonásával – az intelligens városi szolgáltatások összehangolt bevezetését és működtetését támogató szervezeti- és tudásplatform – beleértve az intelligens városi szolgáltatásra vonatkozó ajánlásokat – létrehozásáról és működtetéséről, valamint a teljes rendszer működésének monitoringjáról, és
      ab) nyújtson be előterjesztést a Kormány részére a szervezeti- és tudásplatform részletes feladatairól, működtetéséről, valamint a kapcsolódó forrásigényről;
      Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
      belügyminiszter
      nemzeti fejlesztési miniszter
      Határidő: 2015. november 30.
   b) felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy dolgozza ki – a Miniszterelnökséget vezető miniszter, a belügyminiszter és a Nemzeti Mobilfizetési Zrt. bevonásával – a Nemzeti Egységes Kártyarendszerhez és a szabályozott elektronikus ügyintézési szolgáltatásokhoz illeszkedő, az intelligens városi szolgáltatásokra vonatkozó technológiai platform rendszerét;
      Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
      Miniszterelnökséget vezető miniszter
      belügyminiszter
      Határidő: 2015. október 31.
   c) felhívja a külgazdasági és külügyminisztert, hogy kezdjen tárgyalásokat
      ca) a gazdaság fejlesztése érdekében – a nemzeti fejlesztési miniszter bevonásával – a magyar infokommunikációs termékek exportjának növelése érdekében, és
      cb) a külképviseletek útján a Magyarországon nem letelepedett infokommunikációs területen tevékenykedő potenciális befektetőkkel.
      Felelős: külgazdasági és külügyminiszter
      nemzeti fejlesztési miniszter
      Határidő: 2015. december 31.
4. A Kormány a Digitális Nemzet Fejlesztési Program Digitális Készségek pillér megvalósítása érdekében
   a) felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy
      aa) vizsgálja meg az eMagyarország Hálózat működését és finanszírozását a digitális készségek fejlesztése és az elektronikus közszolgáltatások használatának elterjedése érdekében, figyelembe véve az információs társadalommal összefüggő szolgáltatásokat is, és ab) nyújtson be előterjesztést a Kormány részére a szükséges intézkedésekről és indokolt esetben készítsen elő jogszabály módosítási javaslatot;
      Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
      Határidő: 2015. október 31.
   b) felhívja a nemzetgazdasági minisztert, hogy gondoskodjon – a nemzeti fejlesztési miniszter bevonásával – a GINOP 6.1.2. kódszámú konstrukció keretében arról, hogy a digitális kompetenciafejlesztési képzésre történő jelentkezésre legkésőbb 2016. március 31-étől lehetőség nyíljon.
      Felelős: nemzetgazdasági miniszter
      nemzeti fejlesztési miniszter
      Határidő: 2016. március 31.
5. A Kormány a Digitális Nemzet Fejlesztési Program Digitális Állam pillér megvalósítása érdekében
   a) felhívja a belügyminisztert, hogy
      aa) az érintett miniszterek bevonásával vizsgálja felül a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény szerinti állam által kötelezően nyújtandó szabályozott elektronikus ügyintézési szolgáltatások bevezetésének állását és
      ab) tegyen javaslatot a Kormány részére benyújtandó előterjesztésben az aa) pont szerinti felülvizsgálat alapján szükséges intézkedésekre;

Felelős: belügyminiszter
érintett miniszterek
Határidő: 2015. szeptember 30.

b) felhívja a belügyminisztert, hogy az elektronikus ügyintézés elterjesztése érdekében – a Miniszterelnökséget vezető miniszter és az igazságügyi miniszter egyetértésével, az érintett miniszterekkel és a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanáccsal együttműködve – nyújtson be előterjesztést a Kormány részére az elektronikus ügyintézés szabályairól, amely tartalmazza a hatósági, bírósági, szabálysértési és egyéb, az állami szervek által lefolytatott eljárások tekintetében egységes, a szélesebb értelemben vett közszolgáltatások elektronikus támogatására is alkalmazható elektronikus ügyintézési keret-szabályrendszert;

Felelős: belügyminiszter
Miniszterelnökséget vezető miniszter
igazságügyi miniszter
érintett miniszterek
Határidő: 2015. december 31.

c) felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy – az érintett miniszterek és a felmérés szempontrendszere tekintetében a belügyminiszter bevonásával, a kormányablak-tudástár eredményeit figyelembe véve – készítsen felmérést a fővárosi és megyei kormányhivatalok által intézett ügyek elektronikus szolgáltatási szintjének megállapítására vonatkozóan, és ezt követően az egyes ügycsoportok tekintetében részletes vizsgálat lefolytatása alapján határozza meg azokat az elektronikusan nyújtandó szolgáltatásokat, amelyeket 2020-ig bevezetni szükséges;

Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
belügyminiszter
érintett miniszterek
Határidő: a felmérés elvégzésére: 2015. augusztus 31.
a részletes vizsgálatra és a szolgáltatások meghatározására: 2015. szeptember 30.

d) felhívja a belügyminisztert, hogy – az érintett miniszterek bevonásával – készítsen felmérést az állam által az állampolgárok és vállalkozások számára, nem fővárosi és megyei kormányhivatalok által nyújtott szolgáltatások elektronikus szolgáltatási szintjének megállapítására vonatkozóan, és ezt követően az egyes ügycsoportok tekintetében részletes vizsgálat lefolytatása alapján határozza meg azokat az elektronikusan nyújtandó szolgáltatásokat, amelyeket 2020-ig bevezetni szükséges;

Felelős: belügyminiszter
érintett miniszterek
Határidő: a felmérés elvégzésére: 2015. szeptember 15.
a részletes vizsgálatra és a szolgáltatások meghatározására: 2015. október 15.

e) felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert és a belügyminisztert, hogy a c) és d) pont eredményeit figyelembe véve, az érintett miniszterek bevonásával tegyen javaslatot a Közigazgatás- és Közszolgáltatás-fejlesztés Operatív Program éves fejlesztési kerete vonatkozásában;

Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
belügyminiszter
érintett miniszterek
Határidő: 2015. október 31.

f) felhívja a belügyminisztert, hogy a Miniszterelnökséget vezető miniszter bevonásával vizsgálja felül és dolgozza ki az állam által az állampolgárok és vállalkozások számára nyújtott szolgáltatásokhoz kapcsolódó ügyféloldali hozzáférés rendszerét, beleértve a kormányzati portálokat, a kapcsolódó mobil platformok és a telefonos ügyfélszolgálatok rendszerét, és az egységes digitális ügyintézési tér 2016. július 1-jéig történő megvalósítása érdekében tegyen javaslatot a Kormány számára.

Felelős: belügyminiszter
Miniszterelnökséget vezető miniszter
Határidő: 2015. október 31.

6. A Kormány felhívja az emberi erőforrások miniszterét, hogy gondoskodjon a feladatkörét érintően a Digitális Nemzet Fejlesztési Program megvalósítását elősegítő közgyűjteményi digitalizálási stratégia elkészítéséről.

Felelős: emberi erőforrások minisztere
Határidő: 2016. március 31.

7. A Kormány felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy a nemzetgazdasági miniszter bevonásával készítsen jelentést a Kormány részére a Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program 2015. évi éves fejlesztési keretében szereplő, a Digitális Nemzet Fejlesztési Program megvalósítását érintő konstrukciói meghirdetésének és lebonyolításának állásáról.

   Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
   nemzetgazdasági miniszter
   Határidő: 2015. szeptember 30.

8. A Kormány felhívja az emberi erőforrások miniszterét, hogy gondoskodjon a feladatkörét érintően a Nemzeti Infokommunikációs Stratégia céljaival történő összhang megteremtése érdekében a szükséges pályázati konstrukcióknak az Emberi Erőforrás Operatív Program 2016. évi éves fejlesztési keretében történő szerepeltetéséről.

   Felelős: emberi erőforrások minisztere
   Határidő: 2015. október 15.

9. A Kormány felkéri a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanácsot, hogy – a szükséges adatállomány rendelkezésre állásának biztosításával és az adatkezelés tekintetében a Kormányzati Informatikai Fejlesztési Ügynökség bevonásával – 2018. december 31-ig gondoskodjon a Digitális Nemzet Fejlesztési Program megvalósítását elősegítő, annak gazdasági, társadalmi és versenyképességi hatásait bemutató monitoring rendszer kiépítéséről, valamint működtetéséről.

10. A „Digitális Nemzet Fejlesztési Program" település-központú kísérleti alprogramjának megvalósításához szükséges források biztosításáról szóló 1854/2014. (XII. 30.) Korm. határozat 3. pontja a következő új c) alponttal egészül ki:
    (felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy az alprogram keretében a KIFÜ útján)
    „c) a Miskolci Egyetem közreműködésével valósítson meg Nyíregyháza területén egy köznevelési intézményben modellértékű nevelési program adaptációjához kapcsolódó modellprogramot és gondoskodjon annak monitoringjáról.

    Felelős: emberi erőforrások minisztere
    nemzeti fejlesztési miniszter
    Határidő: a modellprogram megvalósításra: 2015. december 31.
    az utókövetésre: 2016. május 31."

11. A „Digitális Nemzet Fejlesztési Program" település-központú kísérleti alprogramjának megvalósításához szükséges források biztosításáról szóló 1854/2014. (XII. 30.) Korm. határozat
    a) 3. pontja felvezető szövegében a „nemzeti fejlesztési minisztert, hogy" szövegrész helyébe a „nemzeti fejlesztési minisztert és az emberi erőforrások miniszterét, hogy" szöveg,
    b) 3.pont a) alpontjában a „2015. augusztus 31." szövegrész helyébe a „2016. május 31." szöveg,
    c) 3. pont b) alpontjában a „2015. december 31." szövegrész helyébe a „2016. június 30." szöveg,
    d) 5. pontjában a „2015. június 30." szövegrész helyébe a „2015. augusztus 31." szöveg,
    e) 8. pont a) alpontjában a „gondoskodjon az önkormányzati" szövegrész helyébe a „gondoskodjon az EKOP-2.1.25 azonosító jelű „Önkormányzati ASP központ felállítása" című kiemelt projektben megvalósuló önkormányzati" szövegrész, valamint az „október 31." szövegrész helyébe a „december 31." szöveg

    lép.

12. A Kormány visszavonja az elektronikus közigazgatás kiterjesztésével kapcsolatos feladatokról szóló 1743/2014. (XII. 15.) Korm. határozat 2. pontját.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1487/2015. (VII. 21.) Korm. határozata a Jedlik Ányos Tervhez kapcsolódó jogalkotási feladatokról

A Kormány

1. egyetért az elektromobilitás hazai elterjesztésével és annak kezdeti lépéseként elfogadja az 1. melléklet szerinti Jedlik Cselekvési Tervet;
2. elrendeli a Jedlik Cselekvési Terv megvalósulásának figyelemmel kísérését és végrehajtásának értékelését, felülvizsgálatát;

Felelős: nemzetgazdasági miniszter
Határidő: folyamatos

3. felhívja a nemzetgazdasági minisztert, hogy gondoskodjon az elektromos járművek használatához szükséges alapvető töltő-infrastruktúra kiépítéséről, és az elektromos mobilitás terjedését szolgáló mintaprojektek indításáról – elsődlegesen az egészségügy, a városi és elővárosi közösségi közlekedés és a kommunális hulladékgyűjtés területén – a kibocsátási egységek értékesítéséből származó bevételek terhére;

Felelős: nemzetgazdasági miniszter
Határidő: folyamatos

4. felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert és a nemzetgazdasági minisztert, hogy a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal bevonásával gondoskodjanak a járművek töltésére felhasznált villamos energiához kapcsolódó mérési és elszámolási rendszer kidolgozásáról, különös tekintettel az intelligens áram felhasználási- és elszámolási rendszerekhez való illeszkedésre.

Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
nemzetgazdasági miniszter
Határidő: 2016. március 31.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1487/2015. (VII. 21.) Korm. határozathoz

Jedlik Cselekvési Terv

A Jedlik Ányos Terv (a továbbiakban: JÁT) célja, hogy elősegítse a hazai elektromobilitás elterjesztését. Ennek megvalósítása érdekében a következő feladatok kerültek meghatározásra:

Feladat	Felelős	Határidő
Különleges, – a töltő infrastruktúra telepítéséhez kapcsolódó hatósági ügyeket kiemelten kezelő, az érintettek felelősségi körét egyértelműen meghatározó, a fővárosi és megyei kormányhivatalok feladatkörét meghatározó – eljárási szabályok megalkotása, a vonatkozó engedélyezési, ügyintézési határidők csökkentése érdekében.	Miniszterelnökséget vezető miniszter, igazságügyi miniszter	2015. november 30.
A villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény és a villamos energiáról szóló 2007. évi LXXXVI. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 273/2007. (X. 19.) Korm. rendelet módosítása annak érdekében, hogy a villamosenergia-kereskedőkön kívül az elektromos töltőállomás üzemeltetők a kizárólag elektromos járművek töltésére szolgáló berendezésből vételezett villamos energiát villamos energia kereskedői engedély nélkül értékesíthessék.	nemzeti fejlesztési miniszter	2015. november 30.
A villamos energia egyetemes szolgáltatás árképzéséről szóló 4/2011. (I. 31.) NFM rendelet módosítása annak érdekében, hogy az elektromos járművek töltésére szolgáló lakossági berendezések üzemeltethetőek legyenek vezérelt áramkörről, továbbá – a járművek éjszakai töltése érdekében – a zónaidők kibővítésre kerüljenek.	nemzeti fejlesztési miniszter	2015. november 30.

A JÁT-ban meghatározott típusú járművek megkülönböztetésére szolgáló, zöld alapszínnel ellátott forgalmi rendszám és az elektromos mobilitáshoz kapcsolódó egységes közúti táblák, útburkolati jelek bevezetéséhez szükséges jogszabály-módosítások megalkotása, valamint egyéb szükséges intézkedések megtétele.	belügyminiszter nemzeti fejlesztési miniszter	2015. szeptember 30.
A plug-in hibrid, a hatótáv növelt elektromos jármű (EREV), és a tisztán elektromos meghajtású járművek számára a JÁT-hoz kapcsolódó indirekt ösztönző rendszer kialakítása, különös tekintettel a parkolási-, és behajtási díj kedvezményre, a buszsáv használatára, valamint arra, hogy az adott közlekedési területre (közút, parkoló) vonatkozó kedvezmény bevezetéséről annak kezelője rendelkezhessen.	belügyminiszter nemzeti fejlesztési miniszter nemzetgazdasági miniszter	2015. november 30.
Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény módosítása annak érdekében, hogy az elektromos mobilitás elterjedését segítő szempontok figyelembevétele kötelező legyen.	Miniszterelnökséget vezető miniszter, nemzeti fejlesztési miniszter, nemzetgazdasági miniszter	2015. november 30.
Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény, a gépjárműadóról szóló 1991. évi LXXXII. törvény és a regisztrációs adóról szóló 2003. évi CX. törvény módosítása annak érdekében, hogy a tisztán elektromos meghajtású járművekre vonatkozó kedvezmények kiterjedjenek a plug-in hibrid, a hatótáv növelt (EREV) elektromos jármű és a hidrogén üzemanyag-cellás jármű kategóriákra is.	nemzetgazdasági miniszter	2015. november 30.
A központi költségvetés teherbíró képességéhez igazodó adójellegű indirekt ösztönzőkkel kapcsolatos jogszabály-módosítás megalkotása, amely elősegíti az elektromos mobilitás elterjedését, figyelemmel a járműbeszerzéshez kapcsolódó általános forgalmi adó fizetési kötelezettségre, valamint a töltési energia energiaadó tartalmának jelenleg meghatározott mértékének rögzítésére.	nemzetgazdasági miniszter	2015. november 30.

A Kormány 1488/2015. (VII. 21.) Korm. határozata
a Nemzeti Eszközkezelő Zrt. ingatlanaiban lakó és lakbérfizetési kötelezettségének eleget nem tevő személyek hátralékfizetési problémájának kezelési lehetőségéről és ezzel összefüggésben a további feladatok meghatározásáról

A Kormány

1. felkéri a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy a Nemzeti Eszközkezelő Zrt. által működtetett Határozott idejű bérleti szerződés program (a továbbiakban: HBSZ-program) megvalósítása során szerzett tapasztalatok alapján készítsen előterjesztést a szükséges jogszabály-módosításokra, ami különösen az alábbiakra terjedjen ki:
   a) a 12 hónapnál hosszabb időtartamú határozott idejű bérleti szerződés megkötésére,
   b) az ingatlan cseréjére, amennyiben a Segítő Szervezet úgy ítéli meg, hogy ez segítene a bérlő anyagi helyzetének stabilizálásában,
   c) a bérlőt terhelő, de a Nemzeti Eszközkezelő Zrt. által megelőlegezett javítások miatt tartozást felhalmozó bérlők esetében határozott idejű bérleti szerződés kötésének lehetőségére;

Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
Határidő: azonnal

2. a hátralékfizetési problémákkal küzdő családok megsegítése érdekében a közfoglalkoztatás 2015. évi további céljaként határozza meg a Nemzeti Eszközkezelő Zrt. által működtetett HBSZ-programban részt vevő álláskeresők, mint kiemelt célcsoport közfoglalkoztatási programokba történő bevonását, a HBSZ-program időtartama alatti folyamatos közfoglalkoztatás biztosítását;
Felelős: belügyminiszter
Határidő: azonnal
3. felkéri a belügyminisztert, hogy az önkormányzatok figyelmét hívja fel a Nemzeti Eszközkezelő Zrt. vagyonkezelésében lévő ingatlanok ingyenes tulajdonba vételének törvényi lehetőségére;
Felelős: belügyminiszter
Határidő: azonnal
4. felkéri az emberi erőforrások miniszterét, hogy a nemzeti fejlesztési miniszter, a belügyminiszter és a nemzetgazdasági miniszter bevonásával folytasson tárgyalásokat a karitatív szervezetekkel és az egyházakkal, amely egyeztetésnek ki kell térnie az átadható ingatlanok körére, az átadás ütemére és költségvetési vonatkozásaira;
Felelős: emberi erőforrások minisztere
nemzeti fejlesztési miniszter
belügyminiszter
nemzetgazdasági miniszter
Határidő: az egyeztetések megkezdésére azonnal, illetve folyamatosan
5. felkéri a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy a belügyminiszter, az emberi erőforrások minisztere és a nemzetgazdasági miniszter bevonásával a 4. pontban meghatározott feladatok végrehajtásának eredménye és összegzése alapján tegyen javaslatot az ingatlanok átadására és az ehhez szükséges jogszabály-módosításokra.
Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
belügyminiszter
emberi erőforrások minisztere
nemzetgazdasági miniszter
Határidő: 2015. október 15.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1489/2015. (VII. 21.) Korm. határozata az uniós pályázatokból visszamaradt, vissza nem térítendő források pénzügyi eszközzé alakításáról

A Kormány

1. felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert és az emberi erőforrások miniszterét mint szakpolitikai felelősöket, hogy
   a) dolgozzák ki a 2007–2013 közötti programozási időszak irányításuk alá tartozó operatív programjainak módosítását annak érdekében, hogy az érintett programok tartalmazzák a vissza nem térítendő támogatások pénzügyi eszközzé alakításának lehetőségét és a módosításokat tartalmazó előterjesztéseket terjesszék a Kormány elé;
   Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
   emberi erőforrások minisztere
   Határidő: azonnal
   b) határozzák meg a 2007–2013 közötti programozási időszakra nézve az irányításuk alá tartozó operatív programokban a pénzügyi eszközök lehetséges alkalmazási területét és összegét, az erre vonatkozó összegyűjtött adatokat továbbítsák a Miniszterelnökséget vezető miniszter részére;
   Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
   emberi erőforrások minisztere
   Határidő: azonnal
2. felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy az 1. b) pontban foglalt adatok beérkezését követően az érintett projektek pénzügyi eszközből történő finanszírozhatóságát vizsgálja meg és a szükséges előzetes egyeztetéseket folytassa le az Európai Bizottsággal;

Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
Határidő: 2015. augusztus 31.

3. felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy a 2. pontban foglalt egyeztetések eredményétől függően terjessze a Kormány elé az uniós pályázatokból visszamaradt, vissza nem térítendő források pénzügyi eszközzé alakításának további feladataihoz szükséges kormányzati intézkedéseket meghatározó előterjesztéseket.
Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
Határidő: 2015. szeptember 30.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1490/2015. (VII. 21.) Korm. határozata a Washingtonban és Podgoricában létesítendő mezőgazdasági és környezetügyi szakdiplomata álláshelyekről

A Kormány

1. egyetért azzal, hogy Magyarország hosszú távú külpolitikai stratégiájának részeként a mezőgazdasági és környezetügyi szakdiplomáciai feladatok ellátása, valamint az agrár- és élelmiszerpiaci, környezettechnológiai üzleti és oktatási, tudományos együttműködések fejlesztése és megerősítése céljából, továbbá harmadik országokkal való kapcsolatfejlesztése érdekében Washingtonba és Podgoricába 1-1 fő mezőgazdasági és környezetügyi szakdiplomata kerüljön kiküldetésre;
2. engedélyezi, hogy a külgazdasági és külügyminiszter Magyarország washingtoni és podgoricai nagykövetségén 2015. augusztus 1-jétől 2015. december 31-ig 1-1 fő mezőgazdasági és környezetügyi szakdiplomata álláshelyet létesítsen;
Felelős: külgazdasági és külügyminiszter
Határidő: azonnal
3. az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 33. § (2) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva a 2. pont szerinti szakdiplomata álláshelyek létesítéséhez 2015. évben szükséges fedezet biztosítása céljából 44,2 millió forint egyszeri átcsoportosítását rendeli el a Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről szóló 2014. évi C. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 1. melléklet XII. Földművelésügyi Minisztérium fejezet, 20. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 14. Fejezeti általános tartalék alcím terhére, a Kvtv. 1. melléklet XVIII. Külgazdasági és Külügyminisztérium fejezet, 2. Külképviseletek igazgatása cím javára az 1. melléklet szerint;
Felelős: földművelésügyi miniszter
külgazdasági és külügyminiszter
nemzetgazdasági miniszter
Határidő: azonnal
4. felhívja a külgazdasági és külügyminisztert, hogy a 2. pont szerinti szakdiplomata álláshelyek létesítéséhez kapcsolódó feladatok teljesítése érdekében a szükséges beszerzési eljárásokat folytassa le;
Felelős: külgazdasági és külügyminiszter
Határidő: azonnal
5. felhívja a nemzetgazdasági minisztert, hogy vizsgálja meg a 2. pont szerinti szakdiplomata álláshelyek 2016. évi biztosításának finanszírozási lehetőségeit.
Felelős: nemzetgazdasági miniszter
Határidő: 2015. december 31.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1490/2015. (VII. 21.) Korm. határozathoz

XII. Földművelésügyi Minisztérium
XVIII. Külgazdasági és Külügyminisztérium

ADATLAP A KÖLTSÉGVETÉSI ELŐIRÁNYZATOK MÓDOSÍTÁSÁRA
a Kormány hatáskörében
Költségvetési év: 2015.

Millió forintban, egy tizedessel

Államháztartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	KIADÁSOK Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
	XII.						Földművelésügyi Minisztérium									
		20						Fejezeti kezelésű előirányzatok								
004536			14						Fejezeti általános tartalék							
						K5						Egyéb működési célú kiadások		-44,2		
	XVIII.						Külgazdasági és Külügyminisztérium									
004118		2						Külképviseletek igazgatása								
						K1						Személyi jutattások		15,9		
						K2						Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó		4,2		
						K3						Dologi kiadások		20,5		
						K6						Beruházások		3,6		
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű																

Millió forintban, egy tizedessel

Államháztartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	BEVÉTEL Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű																

Millió forintban, egy tizedessel

Államháztartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	TÁMOGATÁS Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
	XII.						Földművelésügyi Minisztérium									
		20						Fejezeti kezelésű előirányzatok								
004536			14						Fejezeti általános tartalék					-44,2		
	XVIII.						Külgazdasági és Külügyminisztérium									
004118		2						Külképviseletek igazgatása						44,2		
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű																

Foglalkoztatottak létszáma (fő) - időszakra 2 fő

Az adatlap 5 példányban töltendő ki		A támogatás folyósítása/zárolása (módosítása +/-)		Összesen		I.n.év	II. n.év	III.n.év	IV.n.év
Fejezet	1 példány	időarányos							
Állami Számvevőszék	1 példány	teljesítményarányos							
Magyar Államkincstár	1 példány	egyéb:	azonnal	44,2				44,2	
Nemzetgazdasági Minisztérium	2 példány								

* Az összetartozó előirányzat-változásokat (+/-) egymást követően kell szerepeltetni.

A Kormány 1491/2015. (VII. 21.) Korm. határozata a külgazdasági attasé hálózat létszámbővítéséhez és működtetéséhez szükséges többletforrás biztosításáról

A Kormány

1. tudomásul veszi, hogy a Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről szóló 2014. évi C. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) XVIII. Külgazdasági és Külügyminisztérium fejezete a külgazdasági attasé hálózat bővítéséhez szükséges eredeti előirányzatot nem tartalmaz, ezért erre többlet központi támogatást biztosít;
2. felhívja a nemzetgazdasági minisztert és a külgazdasági és külügyminisztert, hogy az 1. pontban meghatározott cél teljesítésével összefüggésben
   a) a 2015. évben felmerülő kiadások fedezetéhez szükséges 3469,9 millió forint egyszeri előirányzat-átcsoportosítására, és
   b) a 2016. évben felmerülő kiadások fedezetéhez szükséges 2575,2 millió forint tartós előirányzat-átcsoportosítására

   vonatkozó előterjesztést készítsék el és a Kormány számára nyújtsák be;

   Felelős: nemzetgazdasági miniszter
   külgazdasági és külügyminiszter
   Határidő: az a) pont tekintetében azonnal
   a b) pont tekintetében 2016. január 31.
3. az 1. pontban meghatározott célra az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 111/E. § (3) bekezdése alapján engedélyezi a Kvtv. 1. melléklet XVIII. Külgazdasági és Külügyminisztérium fejezet, 2. Külképviseletek igazgatása címbe sorolt, legfeljebb a 2. pont a) alpontja szerint módosított előirányzatok mértékéig történő éven túli kötelezettség vállalását;
4. felhívja a külgazdasági és külügyminisztert az 1. pontban meghatározott célhoz szükséges beszerzések lefolytatására azzal, hogy a beszerzések mentesülnek a Kormány irányítása alá tartozó fejezetek költségvetési szerveinek eszközbeszerzéseiről szóló 1982/2013. (XII. 29.) Korm. határozatban elrendelt beszerzési tilalom alól.

   Felelős: külgazdasági és külügyminiszter
   Határidő: azonnal

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1492/2015. (VII. 21.) Korm. határozata a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból történő előirányzat-átcsoportosításról

A Kormány az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 21. § (6) bekezdésében meghatározott jogkörében eljárva az ITU Telecom World 2015 konferencia megszervezése érdekében a Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről szóló 2014. évi C. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 1. melléklet XVIII. Külgazdasági és Külügyminisztérium fejezet,

a) 1. Külgazdasági és Külügyminisztérium központi igazgatása cím javára 74 420 ezer forint,
b) 2. Külképviseletek igazgatása cím javára 61 000 ezer forint és
c) 7. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 7. Fejezeti tartalék alcím, 1. Fejezeti általános tartalék jogcímcsoport javára 1 486 195 ezer forint,

azaz összesen 1 621 615 ezer forint egyszeri átcsoportosítását rendeli el elszámolási, a fel nem használt rész tekintetében visszatérítési kötelezettséggel a Kvtv. 1. melléklet XI. Miniszterelnökség fejezet, 32. Rendkívüli kormányzati intézkedések cím terhére, az 1. melléklet szerint.

Az átcsoportosítás tekintetében

Felelős: nemzetgazdasági miniszter

Határidő: azonnal

Az elszámolás és a visszatérítési kötelezettség tekintetében

Felelős: külgazdasági és külügyminiszter

Határidő: 2016. március 31.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1492/2015. (VII. 21.) Korm. határozathoz

XI. Miniszterelnökség
XVIII. Külgazdasági és Külügyminisztérium

ADATLAP A KÖLTSÉGVETÉSI ELŐIRÁNYZATOK MÓDOSÍTÁSÁRA
a Kormány hatáskörében
Költségvetési év: 2015.

ezer forintban

Államház-tartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	KIADÁSOK / Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
	XVIII.						Külgazdasági és Külügyminisztérium									
004107		1						Külgazdasági és Külügyminisztérium központi igazgatása								
						K1						Személyi juttatások		8 610		
						K2						Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó		2 000		
						K3						Dologi kiadások		60 000		
						K8						Egyéb felhalmozási célú kiadások		3 810		
004118		2						Külképviseletek igazgatása								
						K3						Dologi kiadások		61 000		
		7						Fejezeti kezelésű előirányzatok								
			7						Fejezeti tartalék							
197535				1						Fejezeti általános tartalék						
						K3						Dologi kiadások		1 213 995		
						K5						Egyéb működési célú kiadások		272 200		
	XI.						Miniszterelnökség									
297102		32						Rendkívüli kormányzati intézkedések								
						K5						Egyéb működési célú kiadások		-1 621 615		
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű																

ezer forintban

Államház-tartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	BEVÉTEL / Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű																

ezer forintban

Államház-tartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	TÁMOGATÁS / Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
	XVIII.						Külgazdasági és Külügyminisztérium									
004107		1						Külgazdasági és Külügyminisztérium központi igazgatása						74 420		
004118		2						Külképviseletek igazgatása						61 000		
		7						Fejezeti kezelésű előirányzatok								
			7						Fejezeti tartalék							
197535				1						Fejezeti általános tartalék				1 486 195		
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű																

Az adatlap 5 példányban töltendő ki		A támogatás folyósítása/zárolása (módosítása +/-)		Összesen		I. n.év	II. n.év	III. n.év	IV. n.év
Fejezet	1 példány	időarányos							
Állami Számvevőszék	1 példány	teljesítményarányos							
Magyar Államkincstár	1 példány	egyéb:	azonnal	1 621 615				1 621 615	
Nemzetgazdasági Minisztérium	2 példány								

* Az összetartozó előirányzat-változásokat (+/-) egymást követően kell szerepeltetni.

A Kormány 1493/2015. (VII. 21.) Korm. határozata a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból történő előirányzat-átcsoportosításról

A Kormány az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 21. § (6) bekezdésében meghatározott jogkörében eljárva a Chicagói Főkonzulátus megnyitásával és működésével kapcsolatos kiadások fedezetére a Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről szóló 2014. évi C. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 1. melléklet XVIII. Külgazdasági és Külügyminisztérium fejezet,

a) 1. Külgazdasági és Külügyminisztérium központi igazgatása cím javára 4,7 millió forint,

b) 2. Külképviseletek igazgatása cím javára 478,6 millió forint,

összesen 483,3 millió forint egyszeri átcsoportosítását rendeli el elszámolási, a fel nem használt rész tekintetében visszatérítési kötelezettséggel a Kvtv. 1. melléklet XI. Miniszterelnökség fejezet, 32. Rendkívüli kormányzati intézkedések cím terhére, az 1. melléklet szerint.

Az átcsoportosítás tekintetében

Felelős: nemzetgazdasági miniszter

Határidő: azonnal

Az elszámolás és a visszatérítési kötelezettség tekintetében

Felelős: külgazdasági és külügyminiszter

Határidő: 2016. március 31.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1493/2015. (VII. 21.) Korm. határozathoz

XI. Miniszterelnökség
XVIII. Külgazdasági és Külügyminisztérium

ADATLAP A KÖLTSÉGVETÉSI ELŐIRÁNYZATOK MÓDOSÍTÁSÁRA
a Kormány hatáskörében
Költségvetési év: 2015.

Millió forintban, egy tizedessel

Államház-tartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	KIADÁSOK / Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
	XI.						Miniszterelnökség									
297102		32						Rendkívüli kormányzati intézkedések								
						K5						Egyéb működési célú kiadások		-483,3		
	XVIII.						Külgazdasági és Külügyminisztérium									
004107		1						Külgazdasági és Külügyminisztérium központi igazgatása								
						K1						Személyi juttatások		3,7		
						K2						Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó		1,0		
004118		2						Külképviseletek igazgatása								
						K1						Személyi juttatások		33,4		
						K2						Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó		8,9		
						K3						Dologi kiadások		139,8		
						K6						Beruházások		296,5		
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű																

Millió forintban, egy tizedessel

Államház-tartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	BEVÉTEL / Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű																

Millió forintban, egy tizedessel

Államház-tartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	TÁMOGATÁS / Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
	XVIII.						Külgazdasági és Külügyminisztérium									
004107		1						Külgazdasági és Külügyminisztérium központi igazgatása						4,7		
004118		2						Külképviseletek igazgatása						478,6		
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű																

Az adatlap 5 példányban töltendő ki		A támogatás folyósítása/zárolása (módosítása +/-)		Összesen		I. n.év	II. n.év	III. n.év	IV. n.év
Fejezet	1 példány	időarányos							
Állami Számvevőszék	1 példány	teljesítményarányos							
Magyar Államkincstár	1 példány	egyéb:	azonnal	483,3				483,3	
Nemzetgazdasági Minisztérium	2 példány								

* Az összetartozó előirányzat-változásokat (+/-) egymást követően kell szerepeltetni.

A Kormány 1494/2015. (VII. 21.) Korm. határozata a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból történő előirányzat-átcsoportosításról

A Kormány az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 21. § (6) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva 300,0 millió forint egyszeri átcsoportosítását rendeli el a Rákóczi Szövetség támogatására elszámolási, a fel nem használt rész tekintetében visszatérítési kötelezettséggel a Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről szóló 2014. évi C. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 1. melléklet XI. Miniszterelnökség fejezet, 32. Rendkívüli kormányzati intézkedések cím terhére, a Kvtv. 1. melléklet Miniszterelnökség fejezet, 30. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 3. Határon túli magyarok programjainak támogatása alcím, 1. Nemzetpolitikai tevékenység támogatása jogcímcsoport javára, az 1. melléklet szerint.

Az átcsoportosítás tekintetében

Felelős: nemzetgazdasági miniszter

Határidő: azonnal

Az elszámolás és a visszatérítési kötelezettség tekintetében

Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter

Határidő: 2016. június 30.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1494/2015. (VII. 21.) Korm. határozathoz

XI. Miniszterelnökség

ADATLAP A KÖLTSÉGVETÉSI ELŐIRÁNYZATOK MÓDOSÍTÁSÁRA
a Kormány hatáskörében
Költségvetési év: 2015.

Millió forintban, egy tizedessel

Államháztartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	KIADÁSOK / Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
	XI.						Miniszterelnökség									
		30						Fejezeti kezelésű előirányzatok								
			3						Határon túli magyarok programjainak támogatása							
228895				1						Nemzetpolitikai tevékenység támogatása						
						K5						Egyéb működési célú kiadások		250,0		
						K8						Egyéb felhalmozási célú kiadások		50,0		
297102		32						Rendkívüli kormányzati intézkedések								
						K5						Egyéb működési célú kiadások		-300,0		
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű																

Millió forintban, egy tizedessel

Államháztartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	BEVÉTEL / Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű																

Millió forintban, egy tizedessel

Államháztartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	TÁMOGATÁS / Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
	XI.						Miniszterelnökség									
		30						Fejezeti kezelésű előirányzatok								
			3						Határon túli magyarok programjainak támogatása							
228895				1						Nemzetpolitikai tevékenység támogatása				300,0		
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű																

Az adatlap 5 példányban töltendő ki		A támogatás folyósítása/zárolása (módosítása +/-)		Összesen		I. n.év	II. n.év	III. n.év	IV.n.év
Fejezet	1 példány		időarányos						
Állami Számvevőszék	1 példány		teljesítményarányos						
Magyar Államkincstár	1 példány		egyéb: azonnal	300,0				300,0	
Nemzetgazdasági Minisztérium	2 példány								

* Az összetartozó előirányzat-változásokat (+/-) egymást követően kell szerepeltetni.

A Kormány 1495/2015. (VII. 21.) Korm. határozata a nyíregyházi Kállay-kúria felújításához szükséges forrás biztosításáról

A Kormány

1. egyetért a Nyíregyháza város építészeti örökségének részét képező Kállay-kúria Nyíregyháza 6019/1/A/1 helyrajzi számon nyilvántartott részének felújításával;
2. felhívja a nemzetgazdasági minisztert, hogy az 1. pontban foglalt cél megvalósítása érdekében gondoskodjon 964,5 millió forint többletforrás rendelkezésre állásáról a 2015. évi központi költségvetés XLIII. Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezetében;

   Felelős: nemzetgazdasági miniszter

   Határidő: a felmerülés ütemében
3. felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság közreműködésével tegye meg a szükséges intézkedéseket az 1. pont szerinti ingatlan felújítása érdekében.

   Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter

   Határidő: 2016. december 31.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1496/2015. (VII. 21.) Korm. határozata Magyarország Kormánya és Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata közötti együttműködési megállapodás végrehajtásával összefüggő feladatokról

A Kormány 2015. június 23. napján együttműködési megállapodást (a továbbiakban: Megállapodás) kötött Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzatával. A Kormány a Megállapodásban foglaltak eredményes kormányzati végrehajtása érdekében

1. Nagykanizsa és térsége gazdaságának fejlesztését, új munkahelyek létesítését elősegítve támogatja új ipari terület kialakítását, ennek keretében felhívja a nemzetgazdasági minisztert, a nemzeti fejlesztési minisztert és a honvédelmi minisztert, hogy tegyenek javaslatot a Kormány részére a város új iparterületének kormányzati támogatással történő kialakítását szolgáló intézkedésekre;

   Felelős: nemzetgazdasági miniszter
   nemzeti fejlesztési miniszter
   honvédelmi miniszter

   Határidő: 2015. szeptember 15.
2. a város iparfejlesztési céljait támogatva egyetért a déli elkerülő út megvalósításával és felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert és a nemzetgazdasági minisztert, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket a fejlesztés 1. ütemeként a Nagykanizsa délkeleti elkerülő út megvalósítására;

   Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
   nemzetgazdasági miniszter

   Határidő: az 1. ütem megvalósítására 2018. március 15.
3. támogatja az önkormányzat által kidolgozott, Nagykanizsa megújítását és a városi életminőség javítását szolgáló Adria Kapuja Program megvalósítását, amely érdekében

   a) felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, a nemzetgazdasági minisztert és az emberi erőforrások miniszterét, hogy a Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata által kidolgozott tervek alapján tegyenek javaslatot a Kormány részére Nagykanizsa sportlétesítmény-fejlesztési beruházási programjára, amely kiterjed egy új, 3000 néző befogadására alkalmas városi multifunkcionális sport- és rendezvénycsarnok megépítésére, valamint egy fedett, 50 méteres versenymedencét magában foglaló uszodafejlesztés megvalósítására,

   Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
   nemzetgazdasági miniszter
   emberi erőforrások minisztere

   Határidő: 2015. szeptember 30.

b) munkacsoportot alakít a nagykanizsai ferences kolostor felújítási programjának kidolgozására az érintett minisztériumok, a tulajdonos és Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata képviselőinek bevonásával,

Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
nemzetgazdasági miniszter
emberi erőforrások minisztere

Határidő: azonnal

c) munkacsoportot alakít a városközpontban tervezett konferencia- és rendezvényközpont kormányzati támogatással történő megvalósíthatóságának vizsgálatára az érintett minisztériumok és Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata képviselőinek bevonásával;

Felelős: nemzetgazdasági miniszter
Miniszterelnökséget vezető miniszter

Határidő: azonnal

4. támogatja a Mura, illetve a Mura térségének komplex gazdasági és turisztikai fejlesztését, a természeti értékek megőrzését és a természetes környezet rehabilitációját célzó Mura program megvalósítását, amellyel összefüggésben

a) felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, a nemzetgazdasági minisztert, a földművelésügyi minisztert és a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy dolgozzák ki és terjesszék a Kormány elé a Mura program megvalósítását szolgáló intézkedési tervet,

Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
nemzetgazdasági miniszter
földművelésügyi miniszter
nemzeti fejlesztési miniszter

Határidő: 2015. december 31.

b) felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert és a nemzetgazdasági minisztert, hogy vizsgálják meg a Mura program keretében kerékpárút fejlesztési program megvalósításának feltételrendszerét és az a) alpont szerinti intézkedési tervvel összhangban, annak keretében tegyenek javaslatot a Kormány részére a fejlesztés megvalósításának ütemezésére és támogatására,

Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
nemzetgazdasági miniszter

Határidő: 2015. december 31.

c) munkacsoportot alakít az erdei kisvasút fejlesztési lehetőségeinek megvizsgálására az érintett minisztériumok, valamint a Zalaerdő Erdészeti Zártkörűen Működő Részvénytársaság és Nagykanizsa Megyei Jogú Város Önkormányzata képviselőinek bevonásával;

Felelős: nemzetgazdasági miniszter
nemzeti fejlesztési miniszter
Miniszterelnökséget vezető miniszter
földművelésügyi miniszter

Határidő: azonnal

5. felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy a térség gyorsforgalmi úthálózati kapcsolatának fejlesztése céljából – a 2014–2020-as programozási időszak országos jelentőségű közúti, vasúti és vízi közlekedési, városi és elővárosi közlekedési fejlesztéseinek indikatív listájáról szóló 1696/2014. (XI. 26.) Korm. határozatban foglaltakkal összhangban – tegye meg a szükséges intézkedéseket az M70-es autóút kétszer kétsávos gyorsforgalmi úttá fejlesztése érdekében.

Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter

Határidő: a gyorsforgalmi útfejlesztés megvalósítására 2018. március 15.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A miniszterelnök 54/2015. (VII. 21.) ME határozata
a Magyarország Kormánya és a Horvát Köztársaság Kormánya közötti, a légtérrendészeti feladatokban történő együttműködésről szóló megállapodás létrehozására adott felhatalmazásról

A nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény 5. § (1) bekezdése szerinti hatáskörömben eljárva, a honvédelmi miniszter és a külgazdasági és külügyminiszter előterjesztése alapján

1. egyetértek a Magyarország Kormánya és a Horvát Köztársaság Kormánya közötti, a légtérrendészeti feladatokban történő együttműködésről szóló megállapodás (a továbbiakban: Megállapodás) létrehozásával;
2. felhatalmazom a honvédelmi minisztert, hogy – az érintett miniszterekkel egyetértésben – a tárgyalásokon részt vevő személyeket kijelölje;
3. felhatalmazom a honvédelmi minisztert vagy az általa kijelölt személyt, hogy a tárgyalások eredményeként előálló szövegtervezetet kézjegyével lássa el;
4. felhívom a külgazdasági és külügyminisztert, hogy a Megállapodás létrehozásához szükséges meghatalmazási okiratot adja ki;
5. felhívom a honvédelmi minisztert, valamint a külgazdasági és külügyminisztert, hogy a Megállapodás létrehozását követően a Megállapodás szövegének végleges megállapítására való felhatalmazásról szóló határozat tervezetét haladéktalanul terjesszék a Kormány elé.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A miniszterelnök 55/2015. (VII. 21.) ME határozata
Magyarország Kormánya és az Iráni Iszlám Köztársaság Kormánya közötti kulturális központok kölcsönös nyitásáról, működtetéséről és tevékenységéről szóló egyezmény létrehozására adott felhatalmazásról

A nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény 5. § (1) bekezdése szerinti hatáskörömben eljárva, a külgazdasági és külügyminiszter és az emberi erőforrások minisztere egyetértésben tett előterjesztése alapján

1. egyetértek a Magyarország Kormánya és az Iráni Iszlám Köztársaság Kormánya közötti kulturális központok kölcsönös nyitásáról, működtetéséről és tevékenységéről szóló egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) létrehozásával;
2. felhatalmazom a külgazdasági és külügyminisztert, hogy az Egyezmény létrehozásával kapcsolatos tárgyalásokon részt vevő személyt jelölje ki;
3. felhatalmazom a külgazdasági és külügyminisztert vagy az általa kijelölt személyt, hogy a tárgyalások eredményeként előálló szövegtervezetet kézjegyével lássa el;
4. felhívom a külgazdasági és külügyminisztert, hogy az Egyezmény létrehozásához szükséges meghatalmazási okiratot adja ki;
5. felhívom a külgazdasági és külügyminisztert és az igazságügyi minisztert, hogy – az emberi erőforrások miniszterével egyetértésben – az Egyezmény létrehozását követően az Egyezmény szövegének végleges megállapítására való felhatalmazásról szóló határozat tervezetét haladéktalanul terjesszék a Kormány elé.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A miniszterelnök 56/2015. (VII. 21.) ME határozata
a Magyarország Kormánya és a Szlovák Köztársaság Kormánya között a közös államhatáron lévő közúti határhidak és határút-szakaszok üzemeltetéséről, fenntartásáról és rekonstrukciójáról szóló megállapodás létrehozására adott felhatalmazásról

A nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény 5. § (1) bekezdése szerinti hatáskörömben eljárva, a nemzeti fejlesztési miniszter, valamint a külgazdasági és külügyminiszter előterjesztése alapján

1. egyetértek a Magyarország Kormánya és a Szlovák Köztársaság Kormánya között a közös államhatáron lévő közúti határhidak és határút-szakaszok üzemeltetéséről, fenntartásáról és rekonstrukciójáról szóló megállapodás (a továbbiakban: megállapodás) létrehozásával;
2. felhatalmazom a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy – az érintett miniszterekkel egyetértésben – a tárgyalásokon részt vevő személyeket kijelölje;
3. felhatalmazom a nemzeti fejlesztési minisztert vagy az általa kijelölt személyt, hogy a tárgyalások eredményeként előálló szövegtervezetet kézjegyével ellássa;
4. felhívom a külgazdasági és külügyminisztert, hogy a megállapodás létrehozásához szükséges meghatalmazási okiratot adja ki;
5. felhívom a nemzeti fejlesztési minisztert, a külgazdasági és külügyminisztert, valamint az igazságügyi minisztert, hogy a megállapodás létrehozását követően a megállapodás végleges szövegének megállapítására való felhatalmazásról szóló határozat tervezetét haladéktalanul terjessze a Kormány elé.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A miniszterelnök 57/2015. (VII. 21.) ME határozata
helyettes államtitkár kinevezéséről

A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCIX. törvény 220. § (2) bekezdésében foglalt jogkörömben eljárva, a külgazdasági és külügyminiszter javaslatára

Bus Szilvesztert a Külgazdasági és Külügyminisztérium helyettes államtitkárává

– 2015. július 1-jei hatállyal –

kinevezem.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A miniszterelnök 58/2015. (VII. 21.) ME határozata
állami felsőoktatási intézmény kancellárja jelenlegi megbízásának visszavonásáról és újabb kancellári megbízásáról

A nemzeti felsőoktatásról szóló 2011. évi CCIV. törvény 37. § (4a) bekezdésében foglalt jogkörömben eljárva – az oktatásért felelős miniszter előterjesztésére –

a Károly Róbert Főiskolán *Szentgyörgyvölgyi László Zoltán* kancellári megbízását

– 2015. július 14. napjával – visszavonom, egyidejűleg

a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen *Szentgyörgyvölgyi László Zoltánt*

– a 2015. július 15-étől 2018. július 15-éig terjedő időtartamra –

a kancellári teendők ellátásával megbízom.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Magyar Közlönyt az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.
A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.
A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 4.
A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a http://www.magyarkozlony.hu honlapon érhető el.
A Magyar Közlöny oldalhű másolatát papíron kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó.
Felelős kiadó: Köves Béla ügyvezető.